

שְׁעָה"כ

35		הערות סופיות
2		הקדמת המו"ל
Error! Bookmark not defined.	הקדמת הגר"ש ויטל ז"ל	
2	תפילה בעשיה - 2, שם ארארית"א - 2, תפילה בשמחה - 4, קבלת ואהבת לרעך כמוך - 4, לא להתפלל בקול רם - 5, אמירת עשרת הדברות - 5, ח"י ברכות - 6, יפנה ויטול (שערות הראש והזקן) - 6, נטילת ידים - 8, סדר נטילת ידים - 10, אשר יצר - 13, אלקי נשמה - 15, הנותן לשכוי בינה - 16, הנותן ליעף כח, מלביש ערומים - 17, לא ללבוש ב' בגדים ביחד - 19, לבישת המלבושים - 20, לבישת מנעלים - 21, מאה ברכות - 24	הקדמה
58	ברכת שלא עשאני גוי שלא עשאני אשה ושלא עשאני עבד, פוקח עורים, מתרי אסורים, זוקף כפופים רוקע הארץ על המים, שעשה לי כל צרכי, המכין מצעדי גבר, אוזר ישראל בגבורה ועוטר ישראל בתפארה	כד ¹
25	הפרש בין כוונת ברכת המצות ובין כוונת ברכת הנהנין, חוץ מי"ח ברכות העמידה - 25, פירוט ברוך אתה - 26, כוונת שם הוי"ה - 29, להיות מעשרה הראשונים - 30, כניסה לבית הכנסת - 30, עניני שבת ואבגית"ץ - 32, כניסה לבית הכנסת - 34	כוונת הברכות הק'

שְׁעָה"כ

הקדמה אחת קטנה

²דע כי כל תפילה היא בעולם העשיה³, בסוד תפילה לעני (תהלים קב א), והיא המלכות⁴ השואלת צרכיה ומתפללת אל זעיר אנפין⁶. וסימנך ואני תפלה⁸⁷ (שם קט ד), וזהו הטעם שכל לשון תפלה נכתב בתורה בלשון שפיכת נפש, כמו שאמר הכתוב (שמואל א' א טו) ואשפוך את נפשי לפני ה', והיא⁹, והיא¹⁰ בחינת מלכות דאצילות או עולם העשיה הנקרא נפש¹¹.

מצאתי כתוב בספרי המקובלים שהאומר שם זה הקדוש בשומע תפלה שאין תפלתו חוזרת ריקם, ולא כתבתי ניקוד אלפא ביתות וניקוד השמות, לפי שאין אתנו יודע

- מאיר הכוונה -

² פע"ח 7 ע"7.

³ מלכות לעשיה (נוסף בפע"ח, אמנס זכתי" לא מופיע).

⁴ לכה ועניה (נוסף בפע"ח).

⁵ עי' זהר ח"א כד ע"א: צלותא איהי מצוה ודא שכינתא ואורייתא דא קב"ה לא צריך הפסקה ביניהו וצריך לסלקא תורה ומצוה ברחימו ודחילו.

תרגום: תפלה היא מצוה, וזו שכינה, והתורה זה הקדוש ברוך הוא, לא צריך ביניהם הפסקה. וצריך להעלות תורה ומצוה באהבה ויראה.

ועי' זהר (ח"א השמטות דף רסב ע"ב) צלותא דאיהי שכינתא אדני סלקא לגבי בעלה דאיהו יהו"ה וסליקת כלא דבזמנא דאיהו מתכסי מינה באלין קליפין איהי אתקריאת עניה יבשא ולית לה אלא מה דיהבין עבדין בחשאי.

תרגום: התפלה, שהיא שכינה, אדני, עולה לבעלה שהוא יהו"ה, ומעלה הכל. שבזמן שהוא מתכסה ממנה בקלפות הללו, היא נקראת עניה יבשא, ואין לה אלא מה שנותנים עבדים בחשאי.

ועי' תיקו"ז סה ע"א: ועוד שכינתא אתקריאת צדקה וקודשא בריך הוא בעל צדקה ובגלותא איהי עניה ובהנא עניים וקודשא בריך הוא כביכול איהו עני כד איהו בר מאתריה ובגינה אתמר הן אראלם צעקו חוצה וכו' ובאן אתר איהו עני ואיהי עניה בצדיק דאיהו ברית ובגין דחאבו ביה ישראל לתתא איהו נהר יחרב ויבש בבית ראשון ושני.

תרגום: ועוד שכינה נקראת צדקה והקדוש ברוך הוא בעל צדקה ובגלות היא עניה ובניה עניים והקדוש ברוך הוא כביכול הוא עני כשהוא מחוץ למקומו ובגללה נאמר הן אראלם צעקו חוצה וכו' ובאיזה מקום הוא עני והיא עניה בצדיק שהוא ברית ומשום שחטאו בו ישראל למטה הנהר ההוא יחרב ויבש בבית ראשון ושני.

⁶ זעלה שיתן לכה חסרונה (נוסף בפע"ח).

⁷ עי' זהר ח"ג מט ע"א: תאנא רבי יוסי כתיב שומע תפלה עדיך וגו' (תהלים סה ג) שומע תפלה דא קודשא בריך הוא רבי חזקיה אמר שומע תפלה שומע תפלות מבעי ליה מהו שומע תפלה אלא תפלה דא כנסת ישראל דאיהי תפלה דכתיב (שם קט ד) ואני תפלה ודוד בגין כנסת ישראל קאמר לה ומה דאמר ואני תפלה כלא חד ועל דא שומע תפלה.

תרגום: שנה רבי יוסי, כתוב שומע תפלה עדיך וגו', שומע תפלה זה הקדוש ברוך הוא. רבי חזקיה אמר שומע תפלה, היה צריך להיות שומע תפלות, מה זה שומע תפלה. אלא תפלה זו כנסת ישראל, שהיא תפלה, שכתוב ואני תפלה (ואני תפילתי), ודוד אמר אותה בשביל כנסת ישראל. ומה שאמר ואני תפלה הכל אחד.

כל נפש מישראל כלול בנפש דוד בן ישי וכו' (כתבי הגרמ"מ דף שלח). עי' עוד בענין דוד בהערה בסוף הספר אות א עמוד 665.

⁸ כי אני היא המלכות (נוסף בפע"ח).

⁹ ורבים כמורה (נוסף בפע"ח). (שמאי)

¹⁰ שהיא או (פע"ח). (שמאי)

¹¹ "הנקרא נפש" נמחק בפע"ח, ובמקומו איתא "כי שניהם נקראים נפש".

ס"א לכן התפילה נקראת זלשון שיהיה, דכתיב תפלה לעני וכו' ישפוך שיחו וכו' וזהו נאמר בין במלכות לעשיה בין במלכות ליצירה כי כל אחת שואלת ממה שלמעלה ממנה (נוסף בפע"ח) ולא מופיע זכתי".

שְׁעָה"כ

עד מה, עד ישקיף וירא ה' משמים. ונלע"ד חיים כי הוא שם זה ארארית"א¹², כי ראשי תיבותיו הוא, אחד ראש אחדותו ראש יחוד תמורתו אחד^{13,14}.

הקדמה אחת בענין צרות המשיח¹⁵.

צריך לדעת מ"ש חז"ל (סנהדרין צו ע"ב) די לו להקב"ה באבלו ודי להם לישראל באבלם¹⁶. ומאמר זה יובן בהקדמה אחת, והיא כי קודם דור המבול ודור הפלגה, היה הקב"ה משפיע שפע נשמותיו הקדושות ששים רבוא נשמות קדושות, עד שדור המבול קלקלו כ"כ שבחר השי"ת לכלותם, כדי לצרוף אותם בנה ובבניו כמו שנבאר אח"כ¹⁷. וכן בדור הפלגה היו ג"כ שפע הנשמות הקדושות על דרך הכולל, עד שפגמו בעון המגדל וחלקם הקב"ה לשבעים שרים, ובירר לישראל לו שנאמר (דברים לב ט) כי חלק ה' עמו¹⁸. וכשישראל נכנסו לארץ, והיו ששים רבוא נשמות קדושות, דור אחר דור ופגמו ג"כ בעון ע"ז ש"ד ג"ע וכיוצא, והיה משלח להם נביאיו להוכיח, לראות אם יחזרו בתשובה, כדי שלא יהיה צורך לעשות צירוף הצריך לנשמתם, כמו הרב ורעב כו'. וכשהעונות גברו ולא רצו לחזור בתשובה, וראה בחכמתו שצריך לעשות להם צירוף כולל, מפני שכבר לא יועיל להם להמית אותם במיתה כדרך בני אדם ושיחזרו בגלגול, כי העונות גברו כמו בדור המבול, ואז נחרב הבית.

וא"ת והרי אותם שעבדו ע"ז בדור אחר, או אותם שהמיתו לזכריה במקדש, לא קבלו ענשם שכבר מתו, זה אינו, שהקב"ה המיתם כדי לגלגלם, ואותם עצמם שעבדו ע"ז בדור אחר או שהמיתו לזכריה, הם עצמם באו בגלגול לקבל ענשם בחורבן הבית, וכל אחד קבל ענשו כפי מה שחטא. יש שנהנה בעבירה מעט, יהרג בצער היותר נקל שאפשר וימות תיכף. ויש שנהנה הרבה ובעל בעילות הרבה או כדומה, הנה לאיש הזה ידקרוהו ויחיה ימי מספר ברעב ובחוסר כל, ויראה את בניו שחוטמים לעיניו ח"ו, הכל במדה במשקל כדי למרק כל אחד כפי מה שחטא. ואותם בני ישראל שנשארו מן החורבן, היה כור ומצרף להביא כל אותם הנשמות שנהרגו, ולכך בימי גלות בבל ובית שני היו פרים ורבים הרבה, ע"כ²⁰¹⁹.

- מאיר הכוונה -

¹² אַרְאֲרִיתָא (ש"ש על פי ספר הקנה, אמנם אצלנו זה בספר הפליאה עמוד ריח). וז"ל הספר הפליאה: על מה שנקרא אראריתא, ר"ל אחד ראש אחדות ראש יחודו תמורתו אחד. ר"ל לא תוכל למצא אם תרצה להמירו בשום ענין, אלא אחד שהוא ראש לכל ראש וסוף לכל סוף. ועי' אריכות בספר פרדס רמונים (שער כא פרק ג), ועי' ע"ח שער פו"ח דרוש יג: אם תמצא שם תחתון מאד הרומז על הכתר כמו שם אראריתא¹² וכמו שם כוז"ו דחילוף הו"ה וכיוצא, כי כל אלו הם כינויים חיצוניים מאד והם בבריאה או ביצירה או בעשייה, כי הוא בחי' הכתר אשר שם. עי' הערה בסוף הספר אות. **Error! Reference source not found.** סק"ד.

¹³ ז"ל תפילת ר' נחוניאל בן הקנה: אייחד סמך צַמּוּת הַכְּתָר שֶהֵם הַלְאֲרִיתָא ר"ת אחד ראש אחדותו [כחש] (כוממותו) יחודו תמורתו אחד.

¹⁴ פיסקא זו ליתא צפע"ת. עי' תוספת מפע"ח בהערה בסוף הספר אות ב עמוד 665.

¹⁵ עי' שער מאמרי רשב"י (מב ע"א), שנוק' דז"א נקרא מלך המשיח.

¹⁶ ז"ל בשלימות: אמר רב כלו כל הקיצין ואין הדבר תלוי אלא בתשובה ומעשים טובים ושמואל אמר דיו לאבל שיעמוד באבלו כתנאי רבי אליעזר אומר אם ישראל עושין תשובה נגאלין ואם לאו אין נגאלין אמר ליה רבי יהושע אם אין עושין תשובה אין נגאלין אלא הקדוש ברוך הוא מעמיד להן מלך שגזרותיו קשות כהמן וישראל עושין תשובה ומחזירן למוטב.

¹⁷ עי' ענין דור המבול ודור הפלגה וכו' בדרושי הפסח דרוש א'.

¹⁸ עי' זהר ח"ג רחצ ע"ב: קב"ה ברר לון לממנן תריסין על שאר אמין ואתון מה כתיב כי חלק יי' עמו יעקב חבל נחלתו דלא יהב להו לרברבא ולא למלאכא ולא לממנא אחרא.

תרגום: הקדוש ברוך הוא ברר להם לממוני המגנים על שאר האומות ואתם מה כתוב כי חלק ה' עמו יעקב חבל נחלתו שלא נתן אותם לשר ולא למלאך ולא לממונה אחר.

¹⁹ עי' שמן ששון שנראה לו שזהו מכתבת הרמ"ק.

²⁰ כל ענין הקדמה זו לא מופיע צפע"ת.

שְׁעָה"כ

²¹אסור לאדם להתפלל תפילתו בעצבון²², ואם נעשה כך אין נפשו יכול לקבל האור העליון הנמשך עליו²³ בעת התפילה. אמנם בעת שמתודה הוידוי, ומפרט הטאיו, אז טוב להתעצב בלבד, אבל בשאר התפילה נמשך לו נזק נפלא גדול על ידי עצבות²⁴. אבל צריך להראות לפניו ית' הכנעה גדולה באימה ויראה, אמנם תהיה בשמחה יתירה וגדולה בכל האפשר כדמיון העבד המשמש את רבו בשמחה יתירה, ואם משמשו בעצבות עבודתו נמאסת לפניו²⁶²⁵, וכמעט שעיקר המעלה והשלמות והשגת רוח הקודש תלויה בדבר זה, בין בעת תפילתו ובין כשעושה איזה מצוה משאר המצות, וכמו שאמרו בגמרא (ברכות ל ע"ב) מההוא דהוה קבדח טובא כו' ואמר תפילין קא מנחנא²⁷, ואל תבוז לענין זה כי שכרו גדול מאד²⁸.

קודם שהאדם יסדר תפילתו בבית הכנסת מפרשת העקידה ואילך²⁹, צריך שיקבל עליו מצות (ויקרא יט יח) ואהבת לרעך כמוך. ויכוין לאהוב כל אחד מבני ישראל כנפשו, כי עי"ז תעלה תפילתו כלולה מכל תפילות³⁰ ישראל, ותוכל לעלות למעלה ולעשות פרי³¹.

- מאיר הכוונה -

²¹ פע"ח כח ע"ב.

²² עי' אריכות בהערה בסוף הספר אות ד, עמוד 666.

²³ זו (פע"ח). *##לשאלו להרצ שליט"א שהרי נמשך עליו, משמע אור מקיף, ונמשך זו משמע אור פנימי.##*

²⁴ "נמשך לו נזק נפלא גדול על ידי עצבותו" נמחק בפע"ח, ובמקומו איתא "לא יקום נגד עיניו קום עצבות אפילו דלאגות עזירות שחטא בהם".

²⁵ גם מדת העצבות בעצמה, היא מדה מגונה מאד, ובפרט הרוצה להשיג חכמה ורוח הקדש, ואין דבר גורם מניעת ההשגה, אפי' אם יהיה ראוי אליה, כמו (שיש בו) מדה של העצבות, והעד בזה, מש"ה ועתה קחו לי מנגן, והיה כנגן המנגן (מלכים ב' ג'), וכמה ראיות אחרות. (שער רוח הקודש ח ע"ב). העצבון הוא נמשך מזהמת סמא"ל ונחש שהטילו באדם וחווה כמו שכתוב באדם (בראשית ג' י"ז) בעצבון תאכלנה וכתוב (שם ט"ז) בעצב תלדי בנים, ועל ידי כך הקדוש ברוך הוא ושכינתו מסתלקים מעליו (שערי קדושה ח"ב ש"ד).

²⁶ ודע שהתפלה זלמט מרובה לפי שהמעוות נמשך מחו"צ וכשאלו צ' ספירות נפתחים אז יחול אור כתל עליהם וימשכו רחמים לכל המדות הר"א הלוי להר"מ קורליווארי (נוסף בפע"ח).

²⁷ ז"ל: מאי וגילו ברעדה אמר רב אדא בר מתנא אמר רבה במקום גילה שם תהא רעדה אביי הוה יתיב קמיה דרבה חזייה דהוה קא בדח טובא אמר וגילו ברעדה כתיב אמר ליה אנא תפילין מנחנא רבי ירמיה הוה יתיב קמיה דרבי זירא חזייה דהוה קא בדח טובא אמר ליה בכל עצב יהיה מותר כתיב אמר ליה אנא תפילין מנחנא.

²⁸ עי' שער המצות פרק א': גם דע כי העושה מצוה אין מספיק לו במה שיעשה אותם שהרי מצינו בדברי רז"ל שאמרו כל העושה מצוה א' מטיבין לו ומאריכין לו ימיו וכיוצא בזה אמרו כל המקיים מצוה פלוני יש לו כך וכך והנה אנחנו ראינו כמה וכמה מצות שעושים בני אדם ואינם מתקיימים דברי רבותינו ח"ו בענין גודל שכרם אפילו בעולם הזה אבל השרש שהכל נשען עליו הוא שבעשיית המצוה אל יחשוב שהוא עליו כמשה וממהר להסירם מעליו אבל יחשוב בשכלו כאלו בעשותו אותה המצוה ירויח אלף אלפים דינרי זהב ויהיה שמח בעשותו אותה המצוה בשמחה שאין לה קץ מלב ומנפש ובחשק גדול כאלו ממש בפועל נותנים לו אלף אלפים דינרי זהב אם יעשה אותה מצוה וז"ס הפ' תחת אשר לא עבדת את ה' אלקים בשמחה ובטוב לבב וכו' וז"ס רב ברונא דחד יומא סמך גאולה לתפילה ולא פסק חוכא מפומיה כל ההוא יומא וזה יורה על היות אמונת בטחונו בבורא ית' בתכלית האחרון יותר משאם היה השכר מזומן לפניו בפועל וכפי גודל שמחתו באמת ובטוב לבב הפנימי כך יזכה לקבל אור עליון ואם יתמיד בזה אין ספק שישירה עליו רה"ק וענין זה נוהג בקיום כל המצות כולם בין בעת שעסוק בתורה שיהיה בחשק גדול נמרץ בהתלהבות עצום כאלו עומד לפני המלך ומשרת לפניו בחשק גדול מצוה חן בעיניו לקבל ממנו מעלה יתירה וגדולה.

²⁹ "מפרשת העקידה ואילך" נמחק בפע"ח.

³⁰ נמחק בפע"ח.

³¹ עי' לעיל הערה 7, ועי' הערה בסוף הספר אות ה עמוד 668.

שְׁעָה"כ

³² ובפרט אהבת וא ע"ג החברים העוסקים בתורה ביחד, צריך כל אחד ואחד לכלול עצמו כאלו הוא אבר אחד מן החברים שלו. ובפרט אם יש להאדם ידיעה והשגה לדעת ולהכיר לחברו בבחינת הנשמה, ואם יש איזה חבר מהם בצרה צריכים כולם לשתף עצמם בצער, או מחמת חולי או מחמת בנים ח"ו, ויתפללו עליו. וכן בכל תפילותיו וצרכיו ודבריו ישתף את חברו עמו, ומאד הזהירני מורי ז"ל בענין אהבת החברים שלנו של חברתינו.

גם הזהירני מאד מורי ז"ל שלא להכניס האצבע לתוך האזנים כדי לנקות הזוהמא שבהם בתוך התפלה כלל³³, מהתחלת הברכות עד גמר עלינו לשבת, ואם עשה כך צריך נטילה.

גם מעולם לא התפלל תפילתו בקול רם, אפילו סדר התפילה של מיושב כגון הזמירות וכיוצא בהם, להורות הכנעה ואימה ויראה לפני השי"ת³⁴. ואמנם ביום שבת היה מרים ומגביה קולו בנעימה בתפילה דמיושב יותר מעט ממה שהיה עושה בחול. ואף זה לא היה עושה אלא מפני כבוד השבת³⁵.

גם הייתי נוהג לומר בכל בקר קודם התפלה פרשת המן ועשרת הדברות וכיוצא בזה בפרשיות אחרות³⁶, ומנעני מורי ז"ל שלא לאומרם ובפרט בעשרת הדברות הזכיר לי טעמו של דבר, כי הרי בימי הראשונים קבעום בתפלה, ומפני המינין שלא יאמרו שאין עוד ח"ו תורה מן השמים אלא עשרת הדברות בלבד, לכן בטלום, ומי זה יערב אל לבו לחזק את המינין ולנהוג מה שביטלו רז"ל בגמרא (ברכות יב ע"א).

³⁷ ענין³⁸ מורי ז"ל בקומו בלילה אף אם היה קודם אור היום, היה מסדר כל הברכות של שחר עד פרשת העקידה, ואח"כ היה קורא ועוסק בתורה, ובהאיר היום היה מתעטף בתחילה בציצית ואח"כ היה מניח תפילין³⁹, הפך מן המקדימין התפילין אל הטלית, וטעות גמור הוא בידם, כמו שיתבאר סודם למטה בע"ה (ציצית ב). ואח"כ היה מתחיל תפלתו, ואומר מן פרשת העקידה ואילך.

- מאיר הכוונה -

³² שְׁעָה"ג הק' לח.

³³ עי' או"ח (סימן צב סעיף ז) מקום מטונף היינו מקומות המכוסין באדם לפי שיש בהם מלמולי זיעה וכן אם חיך הראש: הגה ולכן אסור ליגע במקומות אלו בשעה שעומדים בתפלה או עוסק בתורה (כל בו) וכן בצואת האוזן והאף כ"א ע"י בגד (מהר"ל).

³⁴ גם מעולם לא התפלל תפילתו בקול רם, אפילו סדר התפילה של מיושב כגון הזמירות וכיוצא בהם, להורות הכנעה ואימה ויראה לפני השי"ת נמחק בפע"ח, ובמקומו איתא "גם ראיתי למורי זלה"ה שלא היה מרים קולו בתפלתו אפילו בזמירות ובתפלה דמיושב לפי שצריך להראות הכנעה לפני השי"ת כעצד המתחנן לקונו".

³⁵ גם כל הזמירות והקרבנות ותפלה דמיושב שהוא דיוקר היה אומר הכל מסידור שזידו (נוסף בפע"ח).

³⁶ "וכיוצא בזה בפרשיות אחרות" נמחק בפע"ח, ובמקומו איתא "אחר התמיד".

³⁷ פע"ח יב ע"א.

³⁸ נמחק בפע"ח.

³⁹ ואח"כ היה הולך לבית הכנסת מעוטף ומוכתר בתפילין וצליצית טלית גדול ושם היה מתחיל מן חלקיו וחלקי אבותינו שהוא פרשת העקידה (נוסף בפע"ח)

שְׁעָה"כ

כל הח"י ברכות שיש מן על נטילת ידיים⁴⁰ עד סוף ברכת התורה, כולן חייב האדם לסדרם ולברכם בכל יום, אע"פ שלא נתחייב הוא בהם, לפי שכולם הם רמזים נפלאים אל אורות עליונים, ואין לבטלם, אפילו אם האדם לא ישן בלילה או אם לא הסיר מצנפתו או בגדיו או סודרו או מנעליו וכיוצא בזה. צריך לברכן בכל יום כולן אע"פ שלא נתחייב בהם, לפי שעל מנהגו של עולם נתקנו, חוץ מברכת שעשה לי כל צרכי ביום ט' באב ויום הכיפורים, שאז כל העולם יחפים⁴¹, וגם חוץ מברכת על נטילת ידיים ומברכת אשר יצר, ששתי ברכות אלו אם לא נתחייב בהם אין לברך עליהם^{43,42}.

גם בענין הי"ח ברכות הנזכרות אשר נהגו העולם לסדרם בבית הכנסת וכל העם משיבין אמן אחריהם, ויש מפקפקין ומגמגמין בדבר זה לומר שכיון שענו השומעין אמן אחר האיש הראשון שבירך אותם כבר יצאו כולם ידי חובתן ואסור להם לחזור ולברכן. וראיתי את מורי ז"ל שהוא לא היה מסדרם בביה"כ אלא בביתו בקומו ממיטתו כפי סדר הנזכר בגמרא (ברכות ס"ב), אבל כשהיה איזה אדם מברך ומסדר הברכות בביה"כ, היה עונה אחריהם אמן, ואפילו אם היה באמצע הזמירות, היה מפסיק לענות אחריהם אמן, אף אם היו המברכים רבים⁴⁴.

גם הי"ח ברכות שיש מברכת על נטילת ידיים עד סוף ברכת התורה, הנה הם כדוגמת הי"ח אזכרות שיש באותם הפסוקים של יהי כבוד ד' לעולם כו', וכנגד הח"י אזכרות שיש בשירת הים, ושם ביארנו סודם ע"ש (לקמן יא ע"ד וזו ע"ד⁴⁵) (שהם בז"א דעשיה).

⁴⁶ונבאר תחילה דרך כללות ענין ב' הברכות הראשונות של יפנה ויטול ידיו וזה עניינם⁴⁷: דע כי שתי המעשים האלו הם בסוד תיקון עולם העשיה⁴⁸, וזה עניינם: יפנה

- מאיר הכוונה -

⁴⁰ הנותן לשכוי צינה (פע"ח).

⁴¹ "כל העולם יחפים" נמחק בפע"ח, ובמקומו איתא "שאז הכל אסורים בנעילת הסנדל".

⁴² ענין ח"י ברכות שהוא מן הנותן לשכוי צינה עד סוף ברכת התורה כבר ביארנו שהם י"ח ברכאות דמטטרו"ן של עשיה והם בחי' ו' לירופים של שדי [אל"ו - לש"ן] ק"ש צו' כלים האמלעים דז"א לעשיה כמבואר במקומו (פע"ח יג ע"ג).

⁴³ עי' הערה. **Error! Bookmark not defined.**, וכן הערה. **Error! Bookmark not defined.**

⁴⁴ ובברכת התורה של שחר היה עונה אמן בין צרכה ראשונה להערב נא והוא כמ"ס הפוסקים כי הם ב' ברכות ולעפ"י שמתחיל והערב נא צו"ו אין אלא ב' ברכות ואין צרכה א' וע"כ היה עונה אמן באלמע ב' ברכות אלו (נוסף בפע"ח).

⁴⁵ עי' עוד פע"ח לה ע"ד.

⁴⁶ פע"ח יג ע"א.

⁴⁷ עוד עי' שער פנימיות וחיצוניות ג': תפלת חול, כי אז אנו מתקנים את החיצוניות ומסירין את הקליפות מעליו, בסוד (ברכות טו ע"א) יפנה ויטול ידיו כיוצא, ודוגמתו הוא רחיצת פניו ידיו ורגליו בחמין בע"ש. ואח"כ ע"י קרבנות מתקנים חיצינות עצמן, לשיוכלו לקבל אור העצמות שלא ע"י האמצעי, אלא הוא עצמו יהיה פנימיות. ושם פרק ח: כבר כתבנו כי ג' כלים הם נקראים חצינות, ולהם ג' מקיפים, וכל זה נקרא חצינות. (ו)ג' נשמות פנימיות הם נר"ן וכנגדן ג' מקיפים. וממ"א תבין כי גם המוחין שהם נקרא פנימיות הכלים יש בהם ע"ד הנ"ל, פנימים ומקיפים, וכנגדם יפנה וברכת אשר יצר. והרי הם ח"י בחי', ט' פנימית (והם), ג' כלים ג' מוחין ג' נשמות, וט' מקיפים להם. עד"ז גם תבין ממ"א שכתבנו כי המוחין התחתונים נעשין כלים (אל) העליונים, וכן מראש אצילות עד סוף העשיה כלים העליונים הם מוחין לתחתונים, יען היות הכל בחי' כלי[ם], ואין הפרש רק שזה פנימיות וזה חיצינות. ושם פרק י: יטול ידיו בחיצוניות שהוא גוף אדם, ויפנה הוא הפנימית שהוא המעיים ואצטומכא, שהם מכלל האיברים הפנימים.

⁴⁸ עי' לקמן דרוש תפילת השחר יא ע"ד והלאה.

פעה"כ

ויעשה צרכיו. הכוונה בזה הוא⁴⁹ דע יש באדם העליון⁵⁰ ב' בחינות שערות, אם⁵¹ שערות הראש ואם⁵² שערות דיקנא. והנה שערות הזקן דו"א הם תקיפין ודינין קשים מאוד⁵³, שהיותם משתלשלים ויורדין למטה נעשה מהם המותרות⁵⁴ שהם סוד הקליפות⁵⁵. ואמנם⁵⁶ שערות דיקנא דאריך אנפין הם רחמים, יען כי הם לבנים⁵⁸⁵⁷, ולכן הם כופין⁵⁹ את הדינין. אבל בז"א הם שערות חזקים מאד, יען כי הם שחורים, והם דינין תקיפין.

וזהו הטעם כי בנוקבא דזעיר אנפין לא יש בה בחינת זקן, לפי שדינין שבדיקנא הם חזקים מאוד⁶⁰, ואם הנקבה שהיא האחרונה שבכולן הסמוכה אל הקליפות היתה לה זקן, היה אל החיצונים⁶¹ אחיזה גדולה בה, והיו הדינין מתרבים לאין קץ. (א ע"ד)

- מאיר הכוונה -

⁴⁹ מלינו צ' נקדים יש צאלס העליון הוא ז"א לעשיה: הא' הוא נקב האחרון של הגדולים והצ' הוא נקב היסוד של הקטנים והענין הוא כי כבר ביארנו כי השערות שצאלס הם בחינת מ"נ של ציור המלכים וכולם הם דינין תקיפין (נוסף צפע"ח).

⁵⁰ שהוא ז"א (נוסף צפע"ח).

⁵¹ נמחק צפע"ח. (שמאי)

⁵² נמחק צפע"ח. (שמאי)

⁵³ עי' אד"ר קלה ע"ב: בתשעה תקונין אתתקן האי דיקנא דזעיר אנפין בשערי (דיקנא) אוכמי מתתקנא בתקונא שפיר כגבר תקיף שפיר למחזי דכתיב בחרו כארזים. [תרגום: בט' תיקונים נתקן הדיקנא הזה של ז"א, בשערות (של הזקן) שחורות נתקן בתיקון יפה, כגיבור תקיף יפה מראה, שנאמר "בחרו כארזים"]. ועי"ש עוד קלט ע"ב.

בחרו כארזים - זה קאי על ז"א שיש בו גבורות להלחם בשנאין (ב"ע ר"ד ע"ב).

ועי' ע"ח א"א ה כלל ב: דע כי ברישא דז"א שם שורש הקליפות הנאחזין בשערות [הראש ולכן הם] השחורות שלו, אך רישא [בשערות] דנוקבא שורש הדינין לבד, ואין נאחזין שם הקליפות [ממש], והם אדומים. והסברא נראה להיפך [כי שרש הקלי' תהיה בנוק' ולא בזכר], והטעם כי ראה המאציל שאם שורש הדינין היה ברישא דז"א, היו דינין קשים עד מאד, כי דינין דזכורא (קשין ו)תקיפין ברישא [ונייחין בסיפא] [סד"צ כו ע"ב], כי הם מוחין מבחי' נה"י דתבונה נוקבא, [ואם שרש הדינים היו שם] והיו הדינין קשים מתגברין ונאחזין שם מאד, וכן אם היה שורש הקלי' למטה ברישא דנוקבא, אשר כל הקלי' סובבים אותה בסוד (שיה"ש ב ב) כשושנה בין החוחים, היו נאחזין שם [הקלי'] תמיד והיה העולם חרב, ולכן ראה המאציל העליון בחכמתו לשנות הסברא, והיו שורש הקלי' יונקים מרישא דזכורא, אשר האור בא עליהם מרחוק [לפי שמקום הקלי' למטה בנוק'], ואין יכולין להתאחז שם כמו אם היו למטה ברישא דנוקבא. וכן שורש הדינין למטה בראש הנוקבא אשר מוחין דילה מנה"י דז"א זכר, אשר שם החסדים מגולין, והם נייחין ברישא ובזה יהיו הדינין ממותקים, ע"כ. דינים הם שרש הקלי' ואינם רעים והקלי' הם רעים (ועי' שער מאמרי רשב"י ז ע"ג). עי' לש"ו דע"ה ח"ב טו ע"ב, שמביא מדברי הע"ח (יא ע"ב ד"ה זבא ברישא, וכן הוא ביהל אור ח"א יט ע"ד), שז' ת"ג הם שורש הדינים ות"ד הם שורש הקלי'.

⁵⁴ עי' אד"ר קלד ע"א שתיקון ט' דדיקנא דא"א היא מותרי מוחא, אמנם הגר"א בספד"צ ג ע"ג ד"ה לבושין משמע שזה כל הדיקנא, עי' יהל אור ח"ג ל"ז ע"ב בליקוטים וז"ל, והענין כי הן (השערות) מותרי מוחא, וכפי מספר הכחות שבמוח כן מספר השערות, וכן השערות שבראש, אלא שהן מכחות שבאורא משכן הנשמה והן גבוהין יותר וכו', ע"כ. ועי' מים אדירים מג, שהם באים מעכירת ופסולת המוח. ועי' לש"ו דע"ה ח"ב טו ע"ב, שהיוצא מהשערות אינו אלא תמצית אור ז"א ושיוריו מתבקעים ויוצאים לחוץ מגודל ריבוי תוקף האור שבפנימיותם.

⁵⁵ "מהם המותרות שהם סוד הקלי'" נמחק צפע"ח, ובמקומו איתא "ממותרס צחי' קלי' ממנש".

⁵⁶ והנה גם צל"א יש צ' מיני שערות ההם ממנש (נוסף צפע"ח).

⁵⁷ עי' אד"ר קלא ע"א.

⁵⁸ כמ"ס ושער ראשו כעמר נקי (נוסף צפע"ח).

⁵⁹ יש בהם כח לכפות את הדינים ולצמם (פע"ח).

⁶⁰ עי' אד"ז רצו ע"א שערוי דנוקבא כלילן ביה גווי (ס"א גווי בגו גווי), כדכתיב ודלת ראשך כארגמן (שם ז), אתקטר גבורה בחמש גבוראן. תרגום: השערות של הנקבה, כלולים בהם הגוונים (גוונים תוך גוונים). כמ"ש, ודלת ראשך כארגמן. הגבורה, נקשרה בחמש גבורות.

⁶¹ הקלי' (פע"ח)

שְׁעָה"כ

והנה מסוף הדיקנא יצא ממותרות⁶² בחי' הקליפות, ומקום יציאת המותר⁶³ הזה הוא נקב האחור העומד בין נצה והוד, תרי ירכין, בבחינה⁶⁴ החיצונית שבהם⁶⁵, בסוף אדם דעשיה⁶⁶, אשר שם סמוך לו הוא מקום הקליפות, וזהו סוד יפנה. אבל שערות הראש אינם כ"כ קשים, ולכן הם נמצאים גם בראש הנקבה⁶⁷, ועל כן אין נמשכים מותרות קליפה כמו אותם שבזקן. ואמנם יוצאים מהם מותרות דינין תקיפין מאד, אבל לא קליפות. ועיקר מוצאם הוא דרך היסוד⁶⁸, אשר שם הוא המעבר הב' הדוחה מותרות המים דרך פנים ולא דרך אחור. ואלו הב' מיני מוצאות הם גדולים וקטנים אשר באדם העליון דעשיה⁶⁹. והרי ביארנו ענין יפנה האדם בבקר, וכל זה הוא בעשיה כנזכר בזוהר פרשת במדבר (קב ע"ב)⁷⁰, כי כנגד זה הוא תיקון סדר הקרבנות שאנו אומרים בתפלה⁷¹, ונודע שהם בעשיה, וגם זה יתבאר אצלנו לקמן היטב מאד ע"ש.

ואמנם ענין יטול האדם⁷² הוא באופן אחר, כי כמו שיש שערות⁷³ באדם העליון דעשיה שהם בחינת הדינין הקשים כנזכר, גם מלבד זה יש באדם עצמו סוד חמש מיני גבורות שהם: פ"ה, וחוט"ם, וזרו"ע, וי"ד, ואצבעו"ת⁷⁴, כמבואר אצלנו⁷⁶⁷⁵ באידרת נשא⁷⁷.

- מאיר הכוונה -

⁶² המותרות שלהם והם (פע"ח).

⁶³ מותרות (פע"ח).

⁶⁴ כלי (נוסף בפע"ח).

⁶⁵ כמבואר אלכינו שיש ג' כלים בכל ספירה וספירה (נוסף בפע"ח).

⁶⁶ שהוא ז"א אשר שם ואז מאותו נקב יונקים הקליפות כולם (נוסף בפע"ח).

⁶⁷ כי אין כ"כ חשק אם יונקים מהם החיצונים ואין המותרות שלהם המתצרכים מהם ונעשים סיגים כל כך קשים ולכן אינם בחי' הקליפות ממך אמנם הם דינים קשים עד מאד ועיקר מוצאם לחוץ הוא לרך נקב השמאלי שציסוד כנודע [זכורות מד ע"ב, ועי' לקמן סג ע"ג] שיש בו ז' נקבים א' להוציא טפת זרע וקרי וא' לדחות מותר המים (נוסף בפע"ח).

⁶⁸ עי' שער מאמרי רשב"י י ע"א ז"ל: דע כי האבר הקדוש העליון יש לו שתי צנורות בתחתון כי מבשרי אחזה אלוה והאחד מזריע זרע קודש והצינור השני דוחה המותרות ומותרות אלו הם שור' הדינים וכמ"ש בס' הכונות בדרוש יפנה ויטול וגם שם נתבאר שכל זה הוא בז"א דעשיה ומוציאן לחוץ ושתי הצנורות האלו הם סמוכין זה לזה כי אין ביניהם אלא כקליפת השום וכנגדם ח' וט' זה קדש וזה חול וזמ"ש [הסיבה שהקב"ה לא ברא את העולם באות ט'] דהא ח' לקבלך כי הם סמוכין זה לזה ובדבר מועט אפשר להתערב קדש בחול ח"ו ולפיכך אין ראוי לברא העולם בבחי' זו.

⁶⁹ והנה ענין ז' נקבים אלו הנקב השמאלי של היסוד נתבאר בענין טעם בני ג' ובני ראובן וחצי שבט המנשי שיאלו לח"ל וע"ש וכן בענין מערת המכפלה שהיתה תחלה ציד בני חת וע"ש ואמנם בענין הנקב האחור נתבאר אלכינו בענין דרוש ז"א במאמר פרשת תלוי דף קפ"ד ז' בענין אינון תלת נקודין וכו' והראשון מהם נקרא סטרא אחרת והוא בחי' זה הנקב האחור וז"ס פעור וע"ש איך הם יונקים מן המוחין לקטנות שיואל הארתם אל העורף העליון ומשם נמשך קו היושר עד פעור התחתון וכבר ידעת מ"ש בפרשת נשא כי שערות הזקן מותרות מוחא נפקו וסיומם יולא לך פעור אל הקליפות ודי בזה (נוסף בפע"ח).

⁷⁰ עי' לשונו הובא בסוף הספר אות ו עמוד 669.

⁷¹ עי' לקמן יב ע"א.

⁷² "יטול האדם" נמחק בפע"ח, ובמקומו איתא "הנטילה".

⁷³ הזקן (נוסף בפע"ח).

⁷⁴ "פ"ה, וחוט"ם, וזרו"ע, וי"ד, ואצבעו"ת" נמחק בפע"ח ובמקומו איתא "הפה וב' נקבי החוטם והזרועות והאצבעות".

⁷⁵ עי' שער מאמרי רשב"י שם מד ע"ג.

⁷⁶ נמחק בפע"ח.

שְׁעָה"כ

והנה שערות הזקן⁷⁸ הם סביב החוטם וסביב הפה וסביב הזרוע⁷⁹ וכו'. אמנם אלף⁸⁰ עצמם הנו' הם נמשכים ומתפשטין עד סיום האצבעות, ומשם יונקים החיצונים, כי כל גבורות האלו הם מתפשטין דרך הזרוע אל סיום האצבעות, ולכן יש ה' אצבעות ביד ימין כנגד ה' אותיות מנצפ"ך שהם ה' גבורות הנזכרות, אשר סיום התפשטותם הוא באצבעות. וכבר ידעת כי הם אותיות כפולות⁸¹, ולכן הם ג"כ ה' גבורות אחרות ביד שמאל, בה' אצבעותיו השמאליות.

ואמנם כל זה הוא בז"א, לפי ששם אפילו בחסד שלו יש סיגים כנודע⁸², כי גם מן הכסף יוצאים סיגים⁸³, וכן מן המים שהם בחסד יש בהם עכירות ושמרים⁸⁴ כנודע⁸⁵. וכן על דרך זה יש ברגלים ממש בה' אצבעותיו הימנים וה' השמאלים, ולכן לא תמצא אבר שיתגלו בו מציאות כל העשר אלא בידיים וברגלים, לפי ששם הוא סיום השתלשלות הדינין.

וזהו הטעם יטול ידיו בבקר אף אם לא עשה צרכיו, וזה לסיבת כדי להעביר מהם הזוהמא, כי כל זה הוא בסוד העשיה, אשר שם הוא סיום התפשטות הדינין ויציאת המותרות.

ואמנם אף אם ביארנו כי יטול ידיו הוא בסוד עולם העשיה, הנה הוא בו בבחינת היצירה אשר⁸⁶, רוצה לומר בז"א אשר בעשיה, והבן זה ואל תתמה אם תמצא במקום אחר שהוא ביצירה.

והנה כבר ידעת כי יש ראשון לטומאה, ויש שני ושלישי ורביעי, והנה הם מלמטה למעלה. כיצד: הראשון הוא בעשיה, כי הקליפות אשר שם נקרא ראשון. והקליפה שביצירה נקרא שני, ולכן החולין הם ביצירה, והידים⁸⁷ הם שניות, ושני עושה שלישי

– מאיר הכוונה –

⁷⁷ קלז ע"ב: ותאנא חמש גבוראן אינון בהאי זעיר אנפין ואסתלקו לאלף וארבע מאה גבוראן ומתפשטאן בחוטמוי בפומא בדוועוי בידין באצבעין ובג"כ כתיב מי ימלל גבורות יי' (תהלים קו) גבורת כתיב כתיב הכא גבורות וכתוב התם (ד"ה א כט) לך יי' הגדולה והגבורה אלא הכי תאנא כד אתחבראן כלהו גבוראן כחדא אקרי גבורה חדא.

תרגום: ולמדנו: חמש גבורות הן בזה הז"א ועולות לאלף וארבע מאות גבורות ומתפשטות בחוטם, בפה, בזרועות, בידיים, באצבעות. לכך נאמר "מי ימלל גבורות ה'". כתוב כאן "גבורות"? כתוב כאן "גבורות"! ונאמר שם "לך ה' הגדולה והגבורה"? אלא כך למדנו: כשמתחברות כל הגבורות כאחת, אז נקראות גבורה אחת. עי' הערה בסוף הספר ז עמוד 671.

⁷⁸ ז"ל (נוסף צפע"ח).

⁷⁹ וכביז הזרוע נמתק צפע"ח.

⁸⁰ ה"ג (נוסף צפע"ח).

⁸¹ עי' ע"ח שער כה דרוש ב (ב): סוד (אותיות) מנצפ"ך כפולות פתוחות וסתומות. והטעם כי הפתוחות הם ה' חסדים שהם פתוחות להשפיע, וסתומות הם גבורות והם דין. פתוחות וסתומות - אין כוונתו לצורתם של המנצפ"ך אלא לכך שהם סתומות ועגולות משורשם וכן בתכונתם, והוא במה שכולם הם רק בסופי תיבות, ולכן נקראו "סתומות" שכן בהם מסתיימת ונסתמת התיבה (ביאורים ח"א נד ע"ד).

⁸² עי' אד"ר קלז ע"א אריכות במאיר האדרא לגבי ז' צבעי העיין, שאפילו החסד שבז"א נחשב כדין.

⁸³ עי' זהר חדש (לז ע"ב): אברהם, דנפיק מניה ישמעאל ובני קטורה, דאינון סיגי הכסף.

⁸⁴ פהם מים עכורים (פע"ח).

⁸⁵ עי' זהר חדש (ל ע"ב): א"ר יהודה, כתיב כי מרים הם, מכאן שנינו, יש מים עכורים, ויש מים צלולים, ויש מים מתוקים, ויש מים מרים.

⁸⁶ צה (נוסף צלש"ו).

⁸⁷ טמא בחולין וכו' וס' הס הידים ולכן (פע"ח).

שְׁעָה"כ

בחולין⁸⁸. והתרומה הוא בבריאה, והקליפה אשר שם סביב לבריאה נק' שלישי, ומטמא⁸⁹ את התרומה שהיא בבריאה. והרביעי הוא פוסל בקדשים כנגד הקליפה שבאצילות, המטמא את הקדשים שהוא אצילות הנקרא קדשים. ואמנם המת הנקרא אבי אבות הטומאה אינו בכלל אלו הארבעה, ויתבאר במקומו (מכו"ש ש"ו ח"ב פ"ד)⁹⁰. וגם עיין בשער המצות בפרשת עקב בענין נטילת ידים של המזון (לה ע"א), כי שם נתבאר ענין זה היטב⁹².

⁹³ועתה נבאר סדר נטילת ידים של שחרית⁹⁴, הנה בתחילה יטול הכלי של המים בידו הימנית ונותנו בידו השמאלית⁹⁵, ואח"כ שופך מים מידו השמאלית על ידו הימנית, ואח"כ ישפוך⁹⁶ מים מידו הימנית על ידו השמאלית, הרי פעם אחת, וחוזר כסדר הזה פעם ב' וג', באופן שתרחוץ כל יד ויד ג' פעמים. ולא תרחצם יחד ג"פ כל יד, אלא פעם אחת ביד זו ופעם אחרת ביד הב' בסרוגין, כי ע"י כן רוח הטומאה הנקראת שיבת"א⁹⁷ בת מלך היא ומקפדת ודולגת וקופצת עד שנעתקת לגמרי משם, ואם לאו אינה נעתקת וכן נמצא בזוהר בכ"י⁹⁸.

- מאיר הכוונה -

⁸⁸ בתרומה (פע"ח).

⁸⁹ ופוסל (פע"ח).

⁹⁰ ז"ל: אחר שנתבאר מקום מעמדם נבאר מקומם בד' עולמות אבי"ע בפרטות. דע כי כמו שיש בקדושה ארבע עולמות אבי"ע כן יש בקליפה ארבע עולמות אבי"ע והם הפך הקדושה כי בקדושה העליון גדול מן התחתון ובקליפה הוא להפך. וביאור הענין כי הקדושה כל מה שהוא עליון הוא יותר קדוש מאד וכל מה שיורד מתמעט קדושתו עד סיום העשיה אך בקליפות הוא להפך כי קליפה העליונה שכנגד האצילות הוא חלש ואינו כ"כ רע וכל מה שיורד מתחזק הטומאה והקליפה והנה נודע כי יש כמה מיני טומאה והגדול שבכולם הוא המת אבי אבות הטומאה וכבר ביארנו כי הם סוד המלכים דמיתו וגרמו מיתה לכל ואמנם ד' מדרגות הם א' וב' וג' וד' והא' הוא בעשיה כי שם תוקף הקליפות והב' הוא הקליפה דיצירה המטמאה את יצירה הנקרא חולין דטהרה. והג' שלהם היא קליפת בריאה המטמאה את הבריאה הנקרא תרומה. והרביעי פוסל ואינו מטמא והיא קליפת האצילות שפוסל בקדשים שהיא עולם האצילות. ואמנם דע כי עולם האצילות רובו הוא טוב ויש בו מיעוט קליפה ואפילו אותו המיעוט אינו מעורב עם הקדושה ובבריאה הוא ג"כ רובו טוב ומיעוטו הוא רע שהם הקליפות והם מעורבין טוב ברע אך ביצירה הם שקולים ושיון טוב ברע וגם שהם מעורבין ובעשיה רובה רע ומיעוטו טוב וגם בהם מעורבין ואין שום דבר בעולם העשיה שלא יהיה מורכב ומעורב מטוב ורע וקדושה וטהרה ביחד מעורבין.

⁹¹ שהם סגים הנשארין מזכיר המלכים שמתו והם תחת עולם העשייה (נוסף צפע"ח).

⁹² עי' הערה בסוף הספר ח עמוד 672.

⁹³ פע"ח יב ע"א.

⁹⁴ כדי להעביר רוח הטומאה שעליהן (נוסף צפע"ח).

⁹⁵ עי' זהר ח"א קצח ע"ב: ז"ל: הא תנינן דכד בר נש קם בצפרא בעי לאסחאה ידוי מגו נטלא דמיא דאיהו מאנא ליטול מניה מיא מגו מאן דאסחי ידוי בקדמיתא כמה דאוקמוה ותא חזי בגין נטלא דא אוקימנא מלה ותו דבעיא ליה לבר נש לנטלא ידא ימינא בשמאלא בגין לשלטא ימינא על שמאלא ויסתחי ימינא מן שמאלא ובגין כך איהו נטילא ועל דא מאן דנטיל ידוי יטול ימינא בשמאלא לאשלטא ימינא על שמאלא בגין דלא יהיב דוכתא ליצר הרע לשלטא כלל והא אוקימנא.

תרגום: הרי שנינו, שכשאדם קם בבוקר, צריך לרחוץ ידיו מתוך נטלה של מים, שהוא כלי ליטול ממנו מים, מתוך מי שרחץ ידו בראשונה, כמו שבארוהו. ובא וראה, בשביל הנטלה הזו בארנו את הדבר. ועוד, שצריך אדם ליטול יד ימין בשמאל, כדי להשליט ימין על שמאל, וירחץ הימין מן השמאל, ומשום זה היא נטילה. ועל כן מי שנוטל ידו, יטול ימין בשמאל, להשליט הימין על השמאל, כדי שלא יתן מקום ליצר הרע לשלוט כלל, והנה בארנו.

עי' הערה בסוף הספר ט עמוד 672.

⁹⁶ תקח הכלי צידך הימנית ותשפוך (פע"ח).

⁹⁷ עי' חולין קו ע"ב ושבת קט ע"א.

⁹⁸ לא מצאתי.

שְׁעָה"כ

ועתה נבאר כוונת ברכת על נטילת ידיים, הנה בברכה זו יש י"ג תיבות, והם כנגד י"ג מידות דא"א דעשיה, וכמו שביארתי לך כי נט"י היא בעשיה בסוד יפנ"ה ויטול ידיו בנ"ל⁹⁹.

ואנו צריכים להעלותם ולזקפם¹⁰⁰ ולמתק¹⁰¹ חמש הגבורות שבהם ע"י מימי החסד שהם ה' חסדים. ולפי שאין המים ניטלים בזרועות אלא בידים¹⁰², לכן לפחות אנו צריכין {ב ע"א} לחבר יחד שתי הזרועות באופן שלא יצאו קשרי הזרועות לאחור, בסוד כל אחוריהם ביתה (מלכים א' ז כה)¹⁰³. גם צריך לפשוט כפות הידים כמי שרוצה לקבל בהם איזה דבר, וזה לרמוז קבלת הטהרה.

- מאיר הכוונה -

⁹⁹ ע"י הערה בסוף הספר אות י עמוד 673.

¹⁰⁰ וטעם הדבר לכיון כי תחלה היו צחי' רישא' דז"א והענין כמה שנודע כי מתחלה צעת שְׁנֵאלֵל ז"א היה חג"ת צבחינת רישא' דיליה ונ"ה צבחינת זרועות ויסוד צבחינת גוף ולאח"כ נכנסו בו ג' מוחין ואז נעשו בו חז"ל וחג"ת נעשו צבחי' ב' זרועות וגופא' ונה"י ב' שוקין ואמה ולכן אנו מגביהים אותם בְּשַׁעַת הַבְּרָכָה לְכוּיִן וְלִרְמוּז וְלִהְעֵלֹתָם אֵל מִדְּרַגְתָּם הַרְאֵשׁוֹנָה שֶׁהִיא לְזַעֵר צַבְחֵי רֵאשׁ מִמֶּנָּה (פנ"ח).

¹⁰¹ ע"י ע"ח שער לא פרק ב: גם הבן סוד נט"י, שלא אמר רחיצת ידיים אלא בלשון נטילה, לרמז שצריך לשאת ולנטלם בסוד (תהלים קלד ב) שאו ידיכם קודש, כנזכר בגמרא (סוטה לט ע"א) ובזוהר (ח"ג דף יג ע"א). והטעם כי הנה רחיצת ידיים סבתה הוא להרחיק הקליפות מקצוות אצבעותיו ומצפרנים, כי שם מקומם כנ"ל, וזהו ע"י מימי החסד, וכדי שלא יחזרו הקליפות להתאחז באור היוצא מהם, צריך להגביה כלפי ג"ר הנקרא קדש, ואז אור היוצא חוזר ונכנס תוך המוחין ממש ממקום שיצאו.

¹⁰² ע"י שער מאמרי רשב"י מב ע"א: מן נקב השמאלי שהוא צורת נ' כפופה הפוכה משם מתפשט רוחא דחיי שבו דרך הזרוע דז"א כי גם הזרוע הוא צורת ו' פשוטה ויען כי הזרוע סגור וסתום ואין לו פתח פתוח בסופו להוציא אורו משם אל המלכות לכן אין רוחא דחיי דנקב שמאלי דחוטם דאריך אפין יוצא אל המלכות רק בסתום גמור ואינו נגלה כנז' אצלנו ענין יציאת האורות דרך סופי האצבעות במקום הצפרנים. ואיך משם נעשות פרצוף לאה. אבל לעתיד לבא יתבסמו דיני הזרועות ואז יוכל לצאת רוחא דחיי דרך הזרוע אל המלכות בגילוי גמור. ע"י הערה בסוף הספר אות יא עמוד 673.

¹⁰³ ע"י זהר (ח"א קנד ע"א): תו א"ר אלעזר הא דאתמר לאה אולידת שית בנין וברתא חדא הכי הוא ודאי רחל תרי בנין ודאי בני שפחות ארבעה תקונא דלהון היך קיימי אלא אינון ארבע קשרים דאקרון אחוריים דכתיב (מ"א ז כה) וכל אחוריהם ביתה דהא בדרועא ימינא תלת קשרין אבל קשרא חד באמצעייתא דאיהו רב ואיהו אחור דאשתאר לבר וכן חד בדרועא שמאלא וכן חד בירכא ימינא וכן חד בירכא שמאלא וכד אתתקן כלא אשתכחו כלהו ביתה לקיימא קרא דכתיב וכל אחוריהם ביתה כל שאר קשרין כלהו אתחזיין במישר ואלין נפקין לבר מדרועין ולבר מירכין לאתחזאה בבני השפחות דאע"ג דאינון במנינא לא חשיבי כבני רחל ולא וביגני כן נפקי לבר דבר אחר אלין אינון ארבע דכל שאר קשרין נטלי בגינייהו ואלין נטלי לון אמר רבי אבא הכי הוא ודאי (נ"א א"ר אבא דא לאו דא) ועל דא כלא מתתקן כחדא:

תרגום: עוד אמר רבי אלעזר, זה שנאמר לאה הולידה ששה בנים ובת אחת, כך זה ודאי. רחל שני בנים ודאי. בני השפחות ארבעה. תקונם איך עומדים, אלא אותם ארבעה קשרים שנקראים אחוריים, שכתוב "וכל אחוריהם ביתה", שהרי בזרוע ימין שלשה פרקים, אבל פרק אחד באמצע שהוא גדול, והוא אחור, שנשאר בחוץ. וכן אחד בזרוע שמאל, וכן אחד בירך ימין, וכן אחד בירך שמאל. וכשהכל נתקן, נמצאו כולם ביתה, לקיים את הפסוק שכתוב "וכל אחוריהם ביתה". כל שאר הפרקים, כולם נראים ביושר, ואלו יוצאים מחוץ לזרועות ומחוץ לירכים להראות בבני השפחות, שאף על גב שהם במנין, אינם חשובים כבני רחל ולא, ולכן יצאו בחוץ. דבר אחר, אלו הם הארבעה שכל שאר הקשרים נוטלים בשבילם, ואלו נוטלים אותם. אמר רבי אבא, כך זה ודאי, (אמר רבי אבא, זה לא זה) ועל כן הכל נתקן יחד.

דאקרון אחוריים - שרשם של בלהה וזלפה הוא באחוריים דרחל ולא (ח"ג נו"ה). וע"י ע"ח שער הקלי' פרק ב' (הקדו"ש מד ע"ד).

אשתכחו כלהו ביתה - משא"כ בסטרא אחרא שאחוריהם לחוץ ככתוב בפרשת פקודי רמד ע"ב (ד"א).

¹⁰⁴ גם לריך צעת שְׁתַּגְבִּיָּה ידך עד כנגד הראש שתכוין להכניס קשרי הזרועות לפניו מן הגוף שֶׁהִסָּ צסוד כל אחוריהם ביתה כנזכר צפרשת וילא' והס אלילי הזרועות הנקרא קוצדים צלע"ז וטעם

שְׁעָה"כ

והנה ענין עליתם אינם עולים לעולם אלא בשם בן מ"ב¹⁰⁵, והנה נרמז שם בן מ"ב בשלשה הידים הנזכרין בתקונין (י ע"ב¹⁰⁶) בסוד יד הגדולה (שמות יד לא) ויד החזקה (דברים ז יט) ויד רמה (שמות יד ח) באמצעותא, כיצד יהו"ה אלקינ"ו יהו"ה בימין, כו"ז במוכס"ז כו"ז ביד שמאל¹⁰⁷, יהו"ה יו"ד ה"א וא"ו ה"א באמצע, הרי מ"ב¹⁰⁸.
ואמנם¹⁰⁹ יד ימין הם סוד חצי הראשון של שם הוי"ה¹¹⁰, שהוא י"ה, יו"ד וא"ו דל"ת, ה"א אל"ף. ויד שמאל הוא חצי השם האחרון, שהוא ו"ה, וא"ו אל"ף וא"ו, ה"א אל"ף. ויד אמצעית¹¹¹ היא שורש השם בעצמו שממנו נתפשטו¹¹² אלו הידים, ולכן הוא באמצע¹¹³.

– מאיר הכוונה –

הדבר לפי שקיון שאינם רוחאים צמים אלא הידים והאצבעות ולא הזרועות ולכן לפחות כריך לחצר ב' הזרועות ביחד וקשרי הזרועות לפנים כנ"ל (פע"ח).

¹⁰⁵ עי' לקמן דרושי קדיש דרוש א: אין שום עליה בעולמות אלא ע"י שם בן מ"ב ושם זה של מ"ב הוא אשר מעלה כל העליות שיש בכל העולמות משום דאיהו סליק ולא נחית כנז' פ' תרומה קל"ב ע"ב. ועי' שעה"מ מ ע"א, שהוא מ"ב של פשוט ומילוי ומילוי דמילוי. עי' הערה בסוף הספר אות יב עמוד 674.

ועי' שם טו ע"ד שיעקר המעלה הוא הג' י"ד.

¹⁰⁶ ז"ל: יד יהו"ה מימינא דאתמר בה וירא ישראל את היד הגדולה מסטרא דחסד יד רמה מסטרא דתפארת דאתמר בה ובני ישראל יוצאים ביד רמה יד חזקה באמצעותא דאיהו יד יהו"ה הויה למהו רחמי מכל סטרא דינא כבוש באמצעותא יד רמה עלה אתמר והיה ה' למלך על כל הארץ ותלת זמנין י"ד אינון מ"ב אזכרות דתפלין דיד ותפלין דרישא
תרגום: יד יהו"ה מימין, שנאמר בה "וירא ישראל את היד הגדולה" (שם יד לא) מצד החסד. יד רמה מצד התפארת, שנאמר בה "ובני ישראל יוצאים ביד רמה" (שם ח). יד חזקה באמצע, שהיא יד יהו"ה הויה להיות רחמים מכל צד, דין כבוש באמצע. יד רמה, עליה נאמר "והיה יהו"ה למלך על כל הארץ", ושלוש פעמים י"ד הם מ"ב אזכרות של תפלין של יד ותפלין של ראש.

¹⁰⁷ עי' תיקר"ז לט ע"א: תגין תליין במחשבה דלבא ומוחא נקודין בדבורא דפומא אתוון בעובדא דאברין ולאלין (נ"א ומאלין) נקודין וטעמי ואתוון עביד ההוא סתים וגניז כורסיא טמירא עלאה ועליה אתמר אתה ה' לעולם תשב וכו' מאי אתה ההוא דאתמר ביה ה' אלקי אתה ארוממך בההוא דאתמר ביה רום ידיהו נשא ובגין דא אתמר למי נושאין כפים לרום השמים הה"ד רום ידיהו נשא ומאי ניהו יו"ד ה"א וא"ו ה"א דאיהו חכמה כ"ח מ"ה ועליה אתמר כ"ח מ"עשיו ה"גיד לעמו והאי איהו כ"ח פרקין דידין דמלכא עלאה דאינון כוז"ו במוכס"ז כוז"ו כנויין דיחודא עלאה דאיהו יהו"ה אלהינו יהו"ה ובגין דאסתלק האי חילא מישראל אתמר בהון וילכו בלא כח לפני רודף.

תרגום: התגים תלויים במחשבת הלב והמח, הנקודות בדבור הפה, האותיות במעשה האיברים. ולא לו (ומאלו) הנקודות וטעמים ואותיות עושה אותו סתום וגנוז כסא טמיר עליון, ועליו נאמר "אתה יהו"ה לעולם תשב וכו'", מה זה "אתה", אותו שנאמר בו "יהו"ה אלהי אתה ארוממך", באותו שנאמר בו "רום ידיהו נשא", ובשבילו נאמר, למי נושאין כפים לרום השמים, זהו שכתוב "רום ידיהו נשא", ומיהו יו"ד ה"א וא"ו ה"א, שהוא חכמה כ"ח מ"ה, ועליו נאמר "כ"ח מ"עשיו ה"גיד לעמו", וזהו כ"ח הפרקים של ידי המלך העליון, שהן כוז"ו במוכס"ז כוז"ו. הכנויים של היחוד העליון, שהוא יהו"ה אלהינו יהו"ה. ומשום שהסתלק הכח הזה מישראל, נאמר בהם "וילכו בלא כח לפני רודף".

עי' עוד הערה בסוף הספר יג עמוד 675.

¹⁰⁸ ואמנם הכוונה צעת הנטילה עכמה הם ג' נטילות בסירוגין ציד ימין וג' נטילות בסירוגין ציד שמאל ואח"כ כריך לשפף שתייהן ביחד בסוד היד הגדולה צימין יד החזקה צמאל ויד רמה צמאלע ותכוין בג' נטילות יד ימין אל שם מ"ב דהוי"ה דיודיין שיהו מילוי המילוי שלו שיהו כ"ח אותיות צנטילה ח' והמילוי שלו לצד שיהו י' אותיות צנטילה הב' וד' אותיות פשוטות צנטילה הג' ועד"ז תכוין צנטילת היד השמאלית צסס מ"ב דהוי"ה דס"ג ואח"כ צשפוף צ' הידים יחד תכוין אל שם מ"ב דאלפיין ביחד ואח"כ תגביה ידך למעלה ע"ד הנ"ל ובכל התנאים והכוונות הנ"ל (פע"ח יב ע"ד).

¹⁰⁹ גם תכוין כי (פע"ח).

¹¹⁰ למילוי המילוי דמ"ה (נוסף צפע"ח).

¹¹¹ צת"ת (נוסף צפע"ח).

¹¹² מתפשטים (פע"ח).

שְׁעָה"כ

114 ולכן ר"ת על נטילת ידים, ענ"י, שהוא בעולם העשיה הנקרא עני¹¹⁵116. וגם אלו הר"ת¹¹⁷ הם בגימ' ק"ל¹¹⁸ לרמוז¹¹⁹ כי בעשיה הוא סוד ע"ב ק"ל¹²⁰. עוד תכוין בברכת על נטילת ידים דשחרית להעלות העשיה למעלה ע"י אלו הג' ידים שאמרנו, שהם ה' אלהינו ה' בימין, כו"ז במוכס"ז כו"ו בשמאל, ויהו"ה יו"ד ה"א וא"ו ה"א באמצע. כי שם זה¹²¹ הוא בעולם היצירה, וע"י ג' ידות אלו דיצירה, אנו מעלין את עולם העשיה¹²². גם יכוין כי ר"ת על נטילת ידים הוא עני בגימ' ק"ל, שהוא הריבוע והאחוריים¹²³ של הוי"ה דמ"ה דאלפין דיצירה, להמשיך משם אור ג"כ אל עולם העשיה. וכבר ידעת כי ה' אצבעות הם ה' גבורות מנצפ"ך והם כפולות¹²⁴, וכנגדם ה' אצבעות ביד ימין וה' ביד שמאל¹²⁵. וצריך להעלותם עד ג' ראשונות¹²⁶, ואז נטהרים ע"י המים, שהם ה' חסדים. גם תכוין למה שהודעתך, איך אור המוחין דו"א נמשכין דרך צפראני האצבעות ושם נאחזים החיצונים, ואמנם ע"י העלתם למעלה, אינם נאחזין לפי שאין יוצאים אז האורות משם¹²⁷.

128 ברכת אשר יצר היא כנגד אבא¹²⁹130 שבעולם העשיה, ולכן יש בה מ"ה תיבות¹³¹ כמספר אדם שהוא חכמה אבא¹³²133. וז"ש "אשר יצר את האדם בחכמה", כי

– מאיר הכוונה –

113 בלמעשה יהו"ה יוד הא ואלו הא (פע"ח).
114 לח"כ [אחר פסקא ד"ה ועתה נבאר א' ע"ד] תכוין אל כללות הצרכה כנ"ל ולח"כ תכוין אל ג' תיבות של ענ"י (נוסף צפע"ח יג ע"א).

115 שהוא כנגד המלכות הנקרא עניה וזלה ואתה מעלה אותה למעלה ע"י שם מ"צ (נוסף צפע"ח).

116 ע"י לעיל הערה 4.

117 על נטילת ידים.

118 שהוא אחוריים של שם מ"ה דיצירה המאיר בעשיה שהוא ג"כ ר"ת ענ"י שהיא עניה בעשיה כנ"ל כי המלכות נקראת עניה ודעתה קלה כמנון עני לפי שמקבלת מאחוריים דזעיר שהוא שם מ"ה שהוא ק"ל וזהו כוונת עליית הידים וירידתן למטה כנזכר (פע"ח).
119 מוסגר בלש"ו.

120 מלה"פ (ישעיה יט א) הנה ה' רוכב על ע"ב ק"ל ובא מצרים. וע"י ע"ח שער אנ"כ (פרק ג') כי ע"ב ק"ל הם כולן אחוריים והם זווג דאב"א. וע"י גר"א תיקו"ז מה ע"ד: מ"ש הנה ה' רוכב על עב קל ואמר בתז"ח (לז ע"ב) שהמה אחוריים דפשוט ומילואו והענין כי הנוק' היא נבנית מאחוריים דדכורא כידוע.

ז"ל התז"ח: ויעבר ע"ב ר"ו ודא איהו הנה ה' רוכב על ע"ב ק"ל ודא איהי י' י"ה יה"ו, יהו"ה, יר"ד, יר"ד, ה"א וא"ו, יר"ד ה"א וא"ו ה"א, ואנון כ"ו אתון ונפקין מן (י' י"ה יה"ו יהו"ה) [יהו"ה – גר"א] ודא איהו הנה ה' רוכב על ע"ב ק"ל

תרגום: ויעבר ע"ב ר"ו וזהו הנה ה' רכב על עב קל וזוהי י' י"ה יה"ו יהו"ה יר"ד ה"א יר"ד ה"א וא"ו יר"ד ה"א וא"ו ה"א והן עשרים ושש אותיות ויוצאות מן י' י"ה יה"ו יהו"ה וזהו הנה ה' רכב על ע"ב ק"ל.

בגר"א: ודא איהו הנה ה' כו' - ר"ל בגלות שולטין אחוריים לבד שהן דינים שבהן באחזין הס"א אבל בגאולה אז יבא הויה פשוטה על האחוריים וזהו ה' שהוא הו"ה פשוטה רוכב על כו' האחוריים וזהו רכב ר"ב הן האחוריים כ"ו כויה פשוטה כמש"ל אז ונעו אלילי כו' שלא יהא בהם אחיזה כידוע.

121 היינו שם מ"ה ע"י נקודות פרק א.

122 הרי נמשכת הארת פנים של הילירה בעשיה (פע"ח יג ע"א).

123 היינו הריבוע שהיא האחוריים.

124 ע"י לעיל הערה 81.

125 ע"י לעיל הערה 77.

126 ע"י הערה בסוף הספר על א ע"ד אותיא עמוד 673.

127 ולמטה אלא שחוזרים ונכנסים בהמוחין דז"א ממקום שיצאו מפע"ח (לש"ו), וכן הוא בע"ח

לעיל הערה 101.

128 פע"ח יג ע"ב.

שְׁעָה"כ

מסוד החכמה העליונה¹³⁴ נוצר זה האדם¹³⁵ שנרמז בו. ולפי שהיצירה קודמת אל העשיה לזה אמר "אשר יצר את האדם", כי ע"י היצירה נעשית העשיה. והנה לפי שהג' ספירות עליונות הם סוד הבריאה¹³⁶, והאדם שהוא חכמה הוא א' מן הג', לזה אמר "וברא בו", כי הוא מבחי' הבריאה¹³⁷. וזהו לשון "בו", כי בו, באדם עצמו שהוא בחי' הבריאה שבעשיה, ברא בו. כנודע¹³⁸ כי ג"ר דעשיה הם בריאה שבעשיה, והו"ק הם יצירה שבעשיה, והעשירית עשיה שבעשיה.

והנה נקבים אלו הם בחינת ז' נקבים שבראש האדם שהוא אבא כנזכר בר"מ פרשת משפטים (ק"ז ע"א¹³⁹). ואמנם הם סוד עינים¹⁴⁰ וחוטם ופה וכי¹⁴¹, והם סוד ז' דגלגלתא¹⁴². והנה הענין הוא כי אין אנו צריכין כאן בעשיה אלא בחי' אור הנקבים האלו¹⁴³, לפי שהדינין הם צורך קיום העולם, כדי שיוכלו לקבל אור העליון ע"י המדה הניתנת בהם, ע"י הדינים הקוצבים קצבה ומדה באורות שלא ישפיעו יותר מדאי¹⁴⁴.

– מאיר הכוונה –

¹²⁹ ע"י לקמן הערה @@@ וכאן הוא אבא הכולל או"א עלאין.

¹³⁰ לזו"ן נוסף בלש"ו ול"א מופיע בפע"ח.

¹³¹ זהו הנוסח עם מ"ה תיבות: ברוך אתה ה', אלהינו מלך העולם, אשר יצר את האדם בחכמה. וברא בו נקבים נקבים. חלולים חלולים. גלוי וידוע לפני כסא כבודך שאם יסתם אחד מהם או אם יפתח אחד מהם אי אפשר להתקים אפלו שעה אחת. ברוך אתה ה', רופא כל בשר ומפליא לעשות. ¹³² כח מ"ה (פע"ח).

¹³³ ע"י זוהר (חלק ג דף לד ע"א): אש עלאה כסא רחמים אש תתאה כסא דין ואינון בינה ומלכות מלכות אש עולה בינה אש יורד יה"ה עמודא דאמצעייתא אחיד בתרווייהו בינה יה"ו ה' מלכות תפארת כד אחיד לון שריא עליה חכמה דביה כ"ח מ"ה מ"ה איהו יר"ד ה"א וא"ו ה"א כ"ח דיליה יר"ד וא"ו דל"ת ה"א אל"ף וא"ו אל"ף וא"ו ה"א אל"ף. תרגום: אש עליון כסא רחמים, אש תחתונה כסא דין, והם בינה ומלכות. מלכות אש עולה, בינה אש יורד, יה"ה עמוד האמצעי אוחד בשניהם. בינה יה"ו, ה' מלכות. כאשר התפארת אוחדת אותם, שורה עליו חכמה, שבה כ"ח מ"ה, מ"ה הוא יר"ד ה"א וא"ו ה"א. כ"ח שלו יר"ד וא"ו דל"ת ה"א אל"ף וא"ו אל"ף וא"ו ה"א אל"ף.

וע"י שער העקודים פרק ח: נודע מהתיקונים שנשמת ז"א הפנימית (נ"א הפנימים) אשר עליו [נקרא אדם] הוא שם מ"ה דאלפין, (והוא) [שיסודה] בחכמה כ"ח מ"ה, והוא בחי' חכמה דז"א, כי חכמה עילאה דאבא הוא ע"ב דירוד"ן.

¹³⁴ היינו חכמה דיצירה (סידור ושי"ש), וצ"ע למה לא לומר חכמה דאצילות (וכ"ה ביפ"ש), ע"י ע"ח שער אצילות פרק א: אור א"ס בכח התלבשותו בחכמה דא"ק זה האציל תחתיו עולם האצילות, וז"ס (תהלים קד כד) כולם בחכמה עשית. היינו חכמה דעשיה. ¹³⁵

¹³⁶ ע"י ע"ח שער מול"מ ב דהג"ר הם כחד חשיבון, וע"י דע"ה ח"ב קטו ע"ג שם מביא רבינו ראיא לכך מתיקו"ז כד ע"ב: אימא עלאה מקננא בכרסייא בתלת ספירן עלאין. ¹³⁷ שְׁעָעָיָה (נוסף בפע"ח).

¹³⁸ שְׁכ"ל מד' עולמות חזי"ע כלול מכולם (נוסף בפע"ח).

¹³⁹ ע"י הערה בסוף הספר אות יד עמוד 676.

¹⁴⁰ "ואודנין" נוסף בפע"ח ולש"ו.

¹⁴¹ נמקה בפע"ח.

¹⁴² היינו נקבי גלגלתא שמשפיעים וממילא מקבילים לז' אברי הגוף, וכאן אין הכוונה כבפשט שזה מדבר על נקבי יציאת המותרות, אלא כאן כוונתו לשפע עליון הבא מהמוחין לגוף, ואם כן צ"ע למה תקנו על עשיית צרכיו. ובענין הת"ג ע"י בהגרא"א על ספד"צ ה עב, עד ז ע"ג, ואד"ר קכח ע"ב עד קל ע"ב וע"י הערה 144.

¹⁴³ היינו מיעוט האור, ע"י שבירה פרק ב' וכן ע"י בהגרא"א על ספד"צ ב ע"ג ד"ה ולזה וז"ל: וזהו עיקר התיקון להתמעט האור שיוכלו התחתונים לקבל האור.

¹⁴⁴ "שְׁלָלָא יִשְׁפִיעוּ יוֹתֵר מִלְּאִי" נמחק בפע"ח, ובמקומו איתא "ההס כסוד בולניא דקרדניותא הנותנת קלצה וקו המדה והרי כי אין תיקון אל"א ע"י הדינין והבן זה מאלד ואס זה התיקון הוא ככל העולמות מכ"ש בעולם העשיה".

שְׁעָה"כ

ובפרט בעולם העשייה, אשר שם צריכין הדינין בהכרח, כי שם הוא ענין¹⁴⁵ סנדלפון¹⁴⁶ שהוא בגמ' פ"ר, שהם סוד ה' גבורות מנצפ"ך שהם בנימ' פ"ר. והנה אם בחינת הרחמים יפתחו יותר מדאי דרך אותם הנקבים, ודאי הוא כי יתבטלו הדינין שבעשייה ויתבטל העולם. וכן אם יסתתמו יותר מדאי ולא ימשכו הרחמים, יתרבו הדינין ויהיו הם לבדם בלתי רחמים, ועי"ז "א"א להתקיים אפילו שעה אחת", דהיינו בחי' מלכות שבעשייה הנקרא שעה א' כנז' בתיקונים תיקון ס"ט (קטו ע"ב¹⁴⁷), בסוד מזל שעה גורם (שבת קנו ע"א) ובסוד שעה עומדת לו (עירובין יג ע"ב). ועי"כ¹⁴⁸ "רופא כל בשר" בסוד מיתוק הדינין ע"י הרחמים, כי הבשר הם דינים בישראל סומקא (זהר ח"א כה ע"א), והוא בעשייה כי משם הוא סוד הבשר. ועל כן הוא "מפליא לעשות", ר"ל כי הוא ממשך¹⁴⁹ הנתיב העליון¹⁵⁰ הנק' פל"א¹⁵¹ עד עולם העשייה, כדי למתק דיני' וזהו "ומפליא לעשות". ונרמזה העשייה במלת לעשות.

ומ"ש "גלוי וידוע¹⁵² לפני כסא כבודך", הוא בעולם האצילות, אשר הוא יותר פנימי מכסא הכבוד שהוא הבריאה, וזמ"ש "לפני כסא כבודך", ומשם נגלים וידועים בחי' הנקבים האלו למתקם משם ע"י הנקבים ההם, מן האצילות היושב פנימי מן כסא כבודך שהוא הבריאה כנז'.

¹⁵³ ברכת אלקי נשמה שנתתה בי כו'.¹⁵⁴ ברכה זו סמוכה לחברתה לפי שהיא כנגד אימא¹⁵⁵ דעשייה המחוברת תדיר עם אבא¹⁵⁶,¹⁵⁷ זה¹⁵⁸. הנה אעפ"י שלא כל אדם זוכה

- מאיר הכוונה -

¹⁴⁵ "הוא ענין" נמחק צפע"ח, וזמקומו איתא "הדינים הס'".

¹⁴⁶ עי' עץ חיים (שער מג פרק ב): עולם העשייה נק' עולם האופנים סנדלפון כי הוא סנדל של השכינה והשכינה מבפנים וזהו סנדלפון כי השכינה נקרא רגל בסוד והארץ הדום רגלי וזהו סנדלה והבן זה. ועי' הערה בסוף הספר אות טו עמוד 676.

¹⁴⁷ ז"ל: ובגין דא אתמר ביה דור הולך ודור בא ולית דור פחות מששים רבוא ולעילא דור הולך דא ו' דסליק לשתין רבוא בשית ספירן והארץ לעולם עומדת דא שכינתא דאיה עומדת ליה ואיהי שעתא דקיימא ליה ובגינה אתמר לית מזל יומא גרים אלא מזל שעתא גרים ולית לכל בר נש קיימא שעתא דהא אית בר נש צדיק דלא קיימא ליה שעתא דלא קיימא שעתא אלא לבעלה והאי שעתא מינה בני חיי ומזוני לבר נש ובגין דא אוקמוהו מארי מתניתין בני חיי ומזוני לאו בזכותא תליא מלתא אלא במזלא תליא מלתא מאי מזלא דילה בעלה ולבעלה לית מזל כמה דאוקימנא אין מזל לישראל ואף על גב דכלא תליא במזלא אפילו ספר תורה שבהיכל היכל שכינתא תתאה ספר תורה צדיק.

תרגום: ומשום זה נאמר בו דור הולך ודור בא ואין דור פחות מששים רבוא ולמעלה דור הולך זה ו' שעולה לששים רבוא בשש ספירות והארץ לעולם עומדת זו שכינה שהיא עומדת לו והיא השעה שעומדת לו ובשבילה נאמר אין מזל היום גורם אלא מזל השעה גורם ולא לכל אדם עומדת השעה שהרי יש אדם צדיק שאין השעה עומדת לו שלא עומדת השעה אלא לבעלה ומהשעה הזו בנים חיים ומזונות לאדם ומשום זה פרשוה בעלי המשנה בנים חיים ומזונות לא בזכות הם תלויים אלא במזל תלוי הדבר מה המזל שלה בעלה ולבעלה אין מזל כמו שבארנו אין מזל לישראל ואף על גב שהכל תלוי במזל אפלו ספר תורה שבהיכל היכל שכינה התחתונה ספר תורה צדיק.

עי"ש בהגר"א: האדם והזמן הן נגד דו"ג רוח ונפש וכו' האברים יש שתלויין בראש ויש בנימין כו' וכמש"ל תי"ח וש"מ והנפשות תלויות בזמן כל הזמן של ששת אלפי שנה הן גוף אחד לכל הנפשות וכו' היא נקרא שעתא שהיא הזמן, ועי' עוד בתז"ח לח ע"ג ד"ה בשעתא דאתברי.

¹⁴⁸ "ועי"כ" נמחק צפע"ח, וזמקומו איתא "ולכן הוא". (שמאז?)

¹⁴⁹ אור (נוסף צפע"ח).

¹⁵⁰ עי' לקמן ג ע"א והערה 299.

¹⁵¹ כל זה באצילות, ולא יצירה (מ"ר).

¹⁵² עי' הערה בסוף הספר טז עמוד 677.

¹⁵³ פע"ח שער הזכרות פרק ז 77 יג ע"ג.

¹⁵⁴ וכבר נתבאר כי היא כנגד אמא שבעשייה ולכן (נוסף צפע"ח).

¹⁵⁵ דז"ן (נוסף בלש"ו).

¹⁵⁶ לכל פסיק זיווגיהו מזינייהו (פע"ח). והבן (נוסף בלש"ו).

שְׁעָה"כ

לחלק הנק' נשמה¹⁶⁰¹⁵⁹, עכ"ז הנה יש לו חלק¹⁶¹ בנשמת אדה"ר שהיה כולל כל הנבראים¹⁶³¹⁶², אעפ"י שהאדם {ב ע"ב} הזה עדיין לא זכה אליה הוא בעצמו. ואמרו "טהורה היא" כנגד עולם האצילות אשר משם נשמה לנשמה¹⁶⁴. "אתה בראת", כנגד חלק הנשמה הבאה מן הבריאה. "אתה יצרת", הוא סוד הרוח הבא מן היצירה. "אתה נפחתה ביי", הוא סוד הנפש שבעשיה. ונמצא כי באמרו "נשמה שנתת ביי", כלל כל הד' חלקים הנז', וקראם כלם בשם נשמה. "ואתה עתיד ליטלה ממני כו'", הוא¹⁶⁵ בסוד מ"ג, ואח"כ אתה עתיד להחזירה בי בבקר, בסוד (איכה ג כג) חדשים לבקרים¹⁶⁷¹⁶⁶.

¹⁶⁸ ברכת הנותן לשכוי בינה כו'. כבר הודעת¹⁶⁹ כי ליל הוא קודם חצות הלילה, ולילה הוא אחר חצות הלילה¹⁷⁰. ועל כן אנו מברכים ברכה זו אחר חצות לילה ואילך¹⁷¹.

– מאיר הכוונה –

¹⁵⁷ עי' זהר ח"ג ד ע"א: רבי שמעון אמר כלא שפיר אבל רזא דמלה (שיר ה א) אכלו רעים לעילא שתו ושכרו דודים לתתא אמר ליה רבי אלעזר מאן אינון לעילא ומאן אינון לתתא אמר ליה יאות שאילתא דא אתר עלאה דאינון באחדותא בחדוותא דלא מתפרשין לעלמין אלין אקרון רעים הדא הוא דכתב (בראשית ב י) ונהר יוצא מעדן ועדן וההוא נהר לא מתפרשן לעלמין ואשתכחו לעלמין ברעותא באחדותא בחדוותא שתו ושכרו דודים אלין אינון לתתא דאקרון דודים לזמנין ידיען והא אוקימנא.

תרגום: רבי שמעון אמר הכל יפה אבל סוד הדבר אכלו רעים למעלה, שתו ושכרו דודים למטה. אמר לו רבי אלעזר מי הם למעלה ומי הם למטה. אמר לו יפה שאלת, זה המקום העליון שהם באחדות ובשמחה שאין נפרדים לעולמים, אלו נקראים רעים, זהו שכתוב (בראשית ב) ונהר יצא מעדן, ועדן ואותו נהר אין נפרדים לעולמים, ונמצאים לעולמים ברצון ובאחדות ובשמחה. שתו ושכרו דודים, אלה הם למטה שנקראים דודים, לזמנים ידועים, והרי בארנו.

רעים לעיל - דא או"א (ע"ח שער הכללים פרק ב, ושעה"ק מ ע"א). דודים לתתא - דא זו"ג (ע"ח שער הכללים פרק ב, ושעה"ק מ ע"א). בחדוותא - ח"ב נה ע"א ולקמן סא ע"ב (לש"ו).
¹⁵⁸ קשה שהרב לא מזכיר שום דבר בענין אמא או ישס"ת ועוד הוא מפרש את כל הברכה על האדם עצמו ולא על תיקון העולמות כמש"כ לעיל באשר יצר.

¹⁵⁹ "הנה אעפ"י שלא כל אדם זוכה לחלק הנק' נשמה" נמחק בפע"ח, ובמקומו איתא "אע"פ שכוז ב"א אינם זוכים אלל לנפש כלבד והלואי שתהיה שלמה".

¹⁶⁰ עי' הערה בסוף הספר אות יז עמוד 677.

¹⁶¹ נשמה (נוסף בפע"ח). (שמאי)

¹⁶² שיהיה כולל כל הנבראים (נמחק בפע"ח).

¹⁶³ עי' שמ"ר (פ"מ סי' ג) עד שאדה"ר מוטל גולם הראה לו הקב"ה כל צדיק וצדיק שעתידי לעמוד ממנו יש שהוא תלוי בראשו של אדם ויש שהוא תלוי בשערו ויש שהוא תלוי במצחו ויש בעיניו ויש בחוטמו ויש בפיו ויש באזנו ויש במלתיו.

¹⁶⁴ "עולם האצילות אשר משם נשמה לנשמה" נמחק בפע"ח, ובמקומו איתא "כנגד נשמה לנשמה שהיא מן האצילות".

¹⁶⁵ והנה המלכות נוטלת הנשמה כלילה (פע"ח).

¹⁶⁶ עי' הערה בסוף הספר אות יח עמוד 678.

¹⁶⁷ וגם לעתיד יהיה כן וכו' (ונודע כי ואתה היא מלכות) (נוסף בפע"ח).

¹⁶⁸ פע"ח יג ע"ג.

¹⁶⁹ ידעת (פע"ח).

¹⁷⁰ עי' הערה בסוף הספר אות יט, עמוד 680.

עי' לקמן (דרושי סדר שבת דרוש א) והנה בחצות לילה אז לאה נגדלת פב"פ עם בחי' ישראל ויעקב שהוא כל שיעור ז"א כולו ואז לאה כאלו היא ממש בחי' רחל ולכן אז נמתקים הדינין וז"ס ליל ולילה הנז' בפ' בא בס"ה בפ' ליל שמורים וכו' הוא הלילה הזה כו' והענין הוא כי קודם חצות נקרא לאה ליל אבל אחר חצות לילה אז לאה נקרא לילה והענין הוא כי כיון שהיא נגדלת גם מן החזה ולמטה שהוא חצי התחתון של ז"א לכן נק' לאה חצות לילה כי לוקחת לאה הנקרא לילה גם בחי' החצי התחתון דז"א.

¹⁷¹ כי אז מתבסמים הדינים בסוד נער ונערה כמבואר אלכלינו בסוד לאה המתפשטת אחר חצות לילה בכל קומת זעיר (נוסף בפע"ח).

שְׁעָה"כ

ושכוי הוא גבריא¹⁷², סוד הגבורה¹⁷³. ובהצוי הלילה נמשכת הארת הבינה בגבורה, וזמ"ש הנותן לשכוי בינה¹⁷⁴, ואז היא מתמתקת בסוד מה שאמר הכתוב (בראשית כז כה) ויבא לו יין וישת¹⁷⁵ דארמי ביה מיא¹⁷⁶, בסוד יין המשמח¹⁷⁸, והוא סוד היום. אבל הגבורה בעצמה היא יין המשכר¹⁷⁹, והוא סוד הלילה. וזה מה שאמרו "להבחין בין יום ובין לילה"¹⁸⁰, שהוא ע"י היין המשמח הנמשך מבינה¹⁸¹, והיא המבחין בין יום ובין לילה.¹⁸²

¹⁸³ ברכת הנותן ליעף כה כו'. נכון לאומרה¹⁸⁴, והיא אחת מן י"ח ברכות האלו שתקנו קודם התפילה, ואעפ"י שיש מגמגמין בדבר זה¹⁸⁵, עכ"ז ראוי הוא לאמרו עכ"פ וכמו שנבאר סודה בע"ה. והטעם שהשתי ברכות אלו שהם: מלביש ערומים וברכת הנותן ליעף כה, נתקנו לסוד מה שנבאר עתה בע"ה. והוא, כי הנה אין אדם בארץ אשר לא יחטא¹⁸⁶, וע"י כך מפשיטין מעליו לבוש הקדושה ומלבישין לנשמתו לבוש הקלי, בגדים צואים¹⁸⁷, כדמיון מה שאמר הכתוב (שמות לג ו) ויתנצלו בני את עדים¹⁸⁹, ונמשך

- מאיר הכוונה -

- ¹⁷² עי' הערה בסוף הספר אות כ, עמוד 681.
- ¹⁷³ עי' הערה בסוף הספר אות כא עמוד 683.
- ועי' לקמן קב ע"ד: הנה התרנגול נק' גבר, כי הוא בחי' ה"ג אשר ביסוד דנוק'.
- ¹⁷⁴ נמשכת הארת הבינה בגבורה, וזמ"ש הנותן לשכוי בינה נמחק בפע"ה, ובמקומו איתא מליכיה כח הבינה מילוי ס"ג שהוא ל"ז בגבורה וזהו ר"ת "הנותן לשכוי בינה".
- ¹⁷⁵ עי' הערה בסוף הספר אות כב עמוד 684.
- ¹⁷⁶ "לארמי ביה מיא" נמחק בפע"ח ובלש"ו.
- ¹⁷⁷ עי' הערה הקודמת.
- ¹⁷⁸ עי' זהר ח"ב קמז ע"א: מאן אתר נהרין הדר ואמר מיין מההוא יין דמנטרא מההוא יין דאיהו חדוה דכל חדוון ומאן איהו ההוא יין דיהיב חיין וחדוה לכלא דא אלהים חיים יין דיהיב חיין וחדוה לכלא תו מיין מההוא שמא דאקרי יהו"ה דא איהו יין דחדוה דרחימו דרחמי ומן דא כלהו נהרין וחדאן אתו חברייא ונשיקו ליה ברישיה (כד מטו לגבי דרבי שמעון סדרו מלין קמיה).
- תרגום: מאיזה מקום מאירים חזר ואמר מיין מאותו יין המשמר מאותו יין שהוא שמחת כל השמחות ומיהו אותה היין שנותן חיים ושמחה לכל זה אלהים חיים יין שנותן חיים ושמחה לכל. עוד מיין מאותו שם שנקרא יהו"ה זהו יין של שמחה של אהבה של רחמים ומזה כולם מאירים ושמחים באו החברים ונשקוהו בראשו (כשהגיעו אל רבי שמעון סדרו הדברים לפניו).
- ועיי"ש בהגהות מהרח"ו שהשם היא הז' יודין בע"ב וס"ג.
- עי' גר"א תיקו"ז מז ע"א: יין המשמח הוא הו"ה בניקוד אלקים.
- עי' זהר ח"ג ק ע"א: ויבא לו יין דא יין דמנטרא יין דהוא חדו דלבא רזא דעלמא דאתי.
- ¹⁷⁹ עי' הערה בסוף הספר אות כג עמוד 685.
- ¹⁸⁰ עי' לקמן יט ע"ג: אחר חצות הלילה מתעורר השמאל לחבק את המטרוניתא לצורך היום מה שיהיה אח"כ, בסוד (שיה"ש ב ו) שמאלו תחת ראשי.
- ¹⁸¹ "היין המשמח הנמשך מבינה" נמחק בפע"ח, ובמקומו איתא "הבינה המאיר בסוד יין המשמח".
- ¹⁸² בענין שאר ברכת השחר עי' הערה בסוף הספר כד עמוד 686.
- ¹⁸³ פע"ח ה ע"ב
- ¹⁸⁴ היפך ממה שפסק ב"ע (פע"ח).
- ¹⁸⁵ עי' שו"ע אורח חיים (סימן מו סעיף ו) יש נוהגין לברך הנותן ליעף כח ואין דבריהם נראין: הגה אך המנהג פשוט בבני האשכנזים לאומרה.
- ¹⁸⁶ "אין אדם בארץ אשר לא יחטא" נמחק בפע"ח, ובמקומו איתא "האדם בעולם הזה (קהלת ז כ) אין לדיק בארץ אשר יעשה טוב ולא יחטא".
- ¹⁸⁷ עי' הערה בסוף הספר אות כה עמוד 689.
- ¹⁸⁸ "וע"י כך מפשיטין מעליו לבוש הקדושה ומלבישין לנשמתו לבוש הקלי" בגדים צואים" נמחק בפע"ח, ובמקומו איתא "ואז אס החטא הוא גדול גורם שיתפסטו מעליו לבוש הקדושה אשר לו ונותניו עליו ומלבישין אותו לבוש קליפת הנחש".
- ¹⁸⁹ עי' לקמן סו ע"א ועי' הערה בסוף הספר אות כו עמוד 690.

פעה"כ

עליהם זוהמת הנחש, וכדמיון אדה"ר¹⁹⁰, שנאמר בהם (בראשית ג ז) וידעו כי ערומים הם, ואח"כ כתיב (בראשית ג כא) וילבישם כתנות עור, משכא דחויא¹⁹¹ (תיקו"ז יב ע"א).

והנה הכל הוא כפי ערך החטא, כי אם החטא הוא קל, מתחלש כח הלבוש ההוא בסוד (דברים לב יח) צור ילדך תשי בו, אבל איננו מסתלק מעליו. ואם החטא הוא חמור, מסתלק הלבוש לגמרי מעליו.

וכנגד ב' בחי' אלו נתקנו ב' ברכות אלו, וענינם הוא, כי הנה בכל לילה כאשר האדם מפקיד נשמתו ביד המלכות העליונה¹⁹², בסוד (תהלים לא ו) בידך אפקיד רוחי, הנה היא מחדשת אותה בסוד (איכה ג כג) חדשים לבקרים¹⁹³ בו, ומי שנסתלק ממנו לבושו נותנת אליו בבקר בחי' לבוש¹⁹⁴. ומי שיש לו לבוש אלא שנחלש, היא נותנת כח בלבוש ההוא. ושני בחי' אלו נעשות בעת הבקר, בסוד חדשים לבקרים והבן זה. וחידוש זה נעשה ע"י השם אל¹⁹⁵, המתעורר בבקר, בסוד החסד, כמ"ש חסד אל כל היום¹⁹⁶ (תהלים נב ג)¹⁹⁷, ובסוד (בראשית יט כז) וישכם אברהם בבקר, ובסוד מה שביארנו על מה שתיקנו בברכת יוצר אור המחודש בטובו בכל יום תמיד מעשה בראשית (ברכת יוצר) ע"ש (יח ע"ד). והנה ז"ם ענין המלבוש, כי מלבוש בגימ' או"ר פניא"ל¹⁹⁸, שה"ם שם אל¹⁹⁹, וה"ם שע"ח נהורין אשר בפנים העליונים²⁰⁰ כמשי"ת לקמן בע"ה²⁰¹.

- מאיר הכוונה -

¹⁹⁰ "אלה"ר" נמחק בפע"ח, ובמקומו איתא "אלם וחווה כאלק חטאו".

¹⁹¹ עי' תיקו"ז יב ע"א: איש ואשה בתר דחאבו ויעש ה' אלה"ם לאדם ולאשתו כתנות עור וילבישם (בראשית ג כא) (והיינו בורא מאורי האש (אשה)) ודא עור של נחש [והיינו בורא מאורי האש] לאתדכאה במה דחאב ובגין דא צדיקים דנטרי ברית שוב אינם חוזרים לעפרן דאיהו עור משכא דחויא דאתברי מעפרא דאתמר ביה ונחש עפר לחמו (ישעיה סה כה). תרגום: איש ואשה, אחר שחטאו "ויעש יהוה אלה"ם לאדם ולאשתו כתנות עור וילבישם", והיינו בורא מאורי האש (אשה). וזה עור של נחש להטהר, במה שחטא, ומשום זה צדיקים ששומרים הברית שוב לא חוזרים לעפרם, שהוא עור הנחש שנברא מעפר, שנאמר בו "ונחש עפר לחמו".

קליפת נגה, הוא משכא דחויא, כי הרי היא הקליפה חצונה שבכולם בערך הנחש הדבוקה עם הקדושה (ע"ח שער קלי' נגה ד), והוא בחי' ד' מראות נגעים (בהגר"א בתיקו"ז נד ע"א). עוד כתנות עור כו' - שעור הוא לשון עור וז"ש חשיכו דעיינין והוא אתכסייא באלין קליפין משכא דחויא והוא קליפין דמכסין על עד"א הויה דכלילן בוא"ו כנ"ל וזהו עור ער ו' כנ"ל והן גוונין חשוכין כמש"ו שמקדם היה כתנות אור אור דמעשה בראשית שבהן אדם רואה מסוף העולם ועד סופו וגנוזם לצדיקים לע"ל שאז יחזור אור (בהגר"א על תז"ח לב ע"א). הגלות הזה האחרון הוא עור חשיכו דעיינין משכא דחויא (שם מה ע"ג).

¹⁹² קודם פ"שן (נוסף בפע"ח).

¹⁹³ עי' הערה בסוף הספר אות יח עמוד 678. האורות יש להם חשק לחזור אל הכלים דוגמת הנשמה כשיוצאת מן הגוף, כי כן הוא חשק ותשוקת האורות תמיד לקבל תוספת אור וברכה למעלה ולחזור אל הכלים להשפיע עליהם ולזכך אותם ג"כ, שיוכלו גם הם לעלות בסוף עמהם יחד ולהשאר למעלה לעולם עם הכלים ביחד וכמו שיהיה בסוף תיקון האחרון, ולכן היה קשה להם לפרוש מהעביות ולהניח אותן למטה לבדן לגמרי ע"ד פרישת הנשמה מהגוף, שהגם שהנשמה תשוקתה תמיד לעלות למעלה, עכ"ז הרי קשה לה לפרוש מהגוף כי רצונה הוא לעלות למעלה עם הגוף ביחד כמו שיהיה בתיקון האחרון, ולכן הוא כי הגם שהפרצופים הם עולים תמיד למעלה והוא תיקונם ועילויים, אך כל עלייתם הוא רק בסוד מ"ן, והוא רק ע"ד עליית נשמה שעולה בכל לילה ואח"כ חוזרת להגוף ומחדשת אותו בכח וחיות חדש (ביאורים ח"ב כו ע"ג).

¹⁹⁴ "אליו צבקר בחי' לבוש" נמחק בפע"ח, ובמקומו איתא "לו לבוש מחדש".

¹⁹⁵ שהוא חסד (נוסף בפע"ח).

¹⁹⁶ צכוד החסד, כמ"ס חסד אל כל היום" נמחק בפע"ח.

¹⁹⁷ עי' זהר ח"ב כא ע"ב: ובבקר תשבעו לחם משום דאקרי חסד ההוא שעתא וכתוב (תהלים נב ג) חסד אל כל היום וכתוב (בראשית א ה) ויקרא אלהים לאור יום דאיהו מצפרא. תרגום: "ובבוקר תשבעו לחם", משום שאותה שעה נקראת חסד, ונאמר "חסד אל כל היום", ונאמר "ויקרא אלהים לאור יום", שהוא מהבוקר.

¹⁹⁸ עי' הערה בסוף הספר אות כח עמוד 693.

שְׁעָה"כ

והוא בנימו' חשמ"ל (ע"ה שער א"א יד²⁰²), לבוש הבינה המלבשת את זו"ן²⁰³. ולזה תכוין באומרך מלביש ערומים, אל מלבוש הנז', והכל נמשך משם א"ל. והוא כי ב' שמות א"ל במילואם עולים בני' ש"ע, ועם ה' אותיות א"ל אל"ף למ"ד²⁰⁴, הרי ש"ע גימטריא מלבוש.

וכבר ידעת מ"ש בסבא דמשפטים (דף צו ע"ב²⁰⁵) בפ' בבגדו בה, כי לבוש הנשמה נמשך משם אלוה שפירושו²⁰⁶ הוא א"ל ו"ה, כי המלבוש נמשך משם אל, לו"ה שהם²⁰⁷ זו"ן הנק' ו"ה²⁰⁸.

והרי נת' ברכת מלביש ערומים שנתקנה כנגד מי שנתפשט מעליו לגמרי מלבוש הקדושה, והנה הוא מתחדש עתה בבקר לגמרי. וכנגד הבחי' השניה שנחלש מלבושו אך לא נפשט לגמרי, תקנו ברכת הנותן ליעף כח, והדבר מבואר.

²⁰⁹ודע שאין טוב לאדם ללבוש ב' מלבושיו ביחד²¹⁰ והעושה כן קשה לשכחה. וסוד הדבר הוא כי הנה מלבוש האדם הוא מן הקדושה²¹¹, וע"י העבירות שהאדם עושה, גורם להתלבש בקלי', ושיתאחזו הקלי' במלבושיו²¹². והנה המלבושים יש בהם בחי' אור המקיף

– מאיר הכוונה –

¹⁹⁹ "והנה ז"ס ענין המלבוש, כי מלבוש בגימ' או"ר פניאל, ש"ס פס אל" נמחק בפע"ח, ובמקומו איתא "והנה מלבוש גימטריא פע"ח".

²⁰⁰ עי' לקמן ב ע"ג ד"ה ענין לבישת, בענין מנעלים ששם איתא שהחשמ"ל אינו מקיף לז"א אלא חיצוניות דכלים דאימא, והיינו הך.

²⁰¹ "כמשי"ת לקמן בע"ה" נמחק בפע"ח, ובמקומו איתא "כנזכר באדרא דף קל"ג וס' ביארנו כי יס' ככל פן א' פס אל" והוא במילואו קפ"ה וכן צפן הב' אל" שהוא קפ"ה וב' פעמים קפ"ה גימטריא ש"ע נהורין וש"ה אותיות דמילואיהן וסני אותיות אל פשוטים הרי פע"ח וזהו ג"כ סוד פס אור פניאל גימטריא מלבוש כי נמשך מן אור פניאל כנ"ל".

²⁰² עי' הערה בסוף הספר אות כז עמוד 690.

²⁰³ כמשארז"ל על אלו"ה (נוסף בפע"ח). ל"ל כמ"ס בזהר פרשת לך לך על ע"א (סמוך לסופו) ועי' עוד צפ' תרומה קעב ע"צ (לש"ו), עי' הערה בסוף הספר אות כח עמוד 693.

²⁰⁴ עי' ע"ח שער ד פרק ה: הרי ו"פ ס"ג גימ' שע"ח נהורין, ש"ע נהורין הנמשכין אל הפנים עם ח' אותיות של ב' הוי"ת דחוורתי דברי שא דחוורתי מצד פני הראש הנמשכין אל הפנים.
²⁰⁵ עי' הערה בסוף הספר אות כט עמוד 694.

²⁰⁶ "נמשך משם אלוה שפירושו" נמחק בפע"ח, ובמקומו איתא "הוא אלו"ה וכו' וביארנו בזהר פרשת לך לך ואל ע"א – לש"ו] כי אלו"ה".

²⁰⁷ "לו"ה שהם" נמחק בפע"ח, ובמקומו איתא "אל".

²⁰⁸ ש"הו"ה (נוסף בפע"ח). ועי' הערה בסוף הספר אות כד עמוד 688 בענין ברכת אור ישראל בגבורה ועוטר ישראל בתפארה.

²⁰⁹ פע"ח ה ע"א.

²¹⁰ כמו שיש מי שפושט בימי החורף והקור רק ילבוש כל אחד ואחד לפני עצמו (נוסף בפע"ח).

²¹¹ עי' מבו"ש נה ע"ג: אלו המקיפים הם מקיפים כל האדם סביבותיו ע"ד מלבושיו ממש אבל עיקרם הם למעלה על הראש אלא שגם הם יורדים ומקיפים סביב האדם בבחי' המלבושין של האדם כמעט שהמלבושין הם כלים שלהם אבל הענין הוא שיש להם כלים רוחניים מאד ואותם כלים מתלבשים בלבושי האדם ובאותם הכלים מלובשים האורות סביב האדם נמצא כי לבושי האדם הם כלים אל הכלים והבן זה.

²¹² עי' הערה בסוף הספר אות כה עמוד 689.

ועי' הגהות רמ"פ עול"ת יג ע"א: דהיינו בחשמ"ל שלו מתלבש בקלי' הנק' נוגה.

ועי' שער החשמ"ל פרק א': כלל העולה כי הנשמות נקראו פנימיות, והכלים שהוא הגוף נקרא חיצוניות השני, והעור הוא חיצון השני, וזה העור הוא בחי' המלכים שלא נתבררו, ונקרא קליפת נוגה, ונקרא חשמ"ל כנזכר במ"א, והוא הערלה המכסה על היסוד. והענין כי חשמ"ל גימטריא מלבוש, וכללות של העור כולו נקרא מלבוש.

שְׁעָה"כ

מחוץ להם, כנודע כי יש אור פנימי בפנים ונכלל²¹³ בתוך הגוף, והמלבוש סובב את הגוף, ועל המלבוש הם האורות המקיפים ועומדים מחוץ המלבושים. והנה לכל לבוש (ב ע"ג) ולבוש יש בחי' אור מקיף²¹⁴, ואין לך דבר שדוחה את הקלי' כמו אור המקיף²¹⁵, לפי שאין יכולת בקלי' לינק ולהתאחו באור המקיף, לכן הוא עומד בחוץ ואין לו פחד מן הקלי'²¹⁶. ונמצא כי המחבר שני מלבושיו ולבושם ביחד אינו נותן מקום לאור המקיף ליכנס תוך שני המלבושים יחד ולהקיף בין כל לבוש ולבוש, ועי"כ אין הקלי' נדחות משם²¹⁷. ונודע שאין השכחה מצויה אלא מחמת הקלי'²¹⁸, כי הזכירה היא מצד הקדושה²¹⁹, בסוד (ברכות לב ע"ב) ואין שכחה לפני כסא כבודך²²⁰.

וכאשר האדם לובש מלבושיו בכל פעם שלובשם צריך לזהר לקחת ב' צדי הלבוש ביד ימינו בצד ימינו, ואח"כ ישאיר צד הימני ביד ימינו²²¹ ואח"כ יתן צד שמאל של המלבוש ביד שמאלו דרך האחור, ואח"כ ילבש צד הימני של המלבוש ביד ימינו²²², ואח"כ ילבש צד שמאלי של המלבוש ביד שמאלו. ותמיד יכוין לכלול הכל בימין, ואח"כ הימין נותנו אל השמאל. ועיין במה שיתבאר עתה בענין לבישת המנעלים.

- מאיר הכוונה -

²¹³ נמחק בפע"ח.

²¹⁴ אחד נוסף בפע"ח.

²¹⁵ עי' עמק המלך (שער ה - פרק ב): העולמות אין להם עתה שפע מן אור המקיף, רק הוא שמירת הכלי משבירת ומאחיזת הקליפות. והעד על זה סוד הטלית, שיכול אדם בו לצאת אל בית הכסא, וזהו סוד 'פרוס עלינו סוכת שלום' שמירה להגן מהאויבים. ועי' לקמן הערה ²²⁷. עי' שער מב פרק יג: והנה הקליפות והחיצונים הם העומדין בין אור"פ אל המקיפין, פניהם אל האור"פ של המל' ואחוריהם אל אור המקיף, כי אין בהם כח להסתכל ולינק מן המקיף כי הוא גדול מהפנימי כנודע.

²¹⁶ שיינקו ממנו (נוסף בפע"ח).

²¹⁷ מן המלבושים (פע"ח).

²¹⁸ עי' יהל אור ח"ג ח ע"ג: חשך. ג' קליפות שור חמור כלב. ומהן באה ש'כח'ה.

²¹⁹ עי' ע"ח שבירה ב: אור"פ בחי' פב"פ הוא הו"ה דיודל"ן באבא ואה"ה דיודל"ן באמא, ושניהן גימ' רג"ל, והוא גימ' זכור, כי הזכירה בה מצד פנים. ובחי' אב"א הם אחוריים של ב' שמות הנ"ל, שהם אחוריים דהו"ה כזה, יר"ד, יר"ד ה"י, יר"ד ה"י וי"ו, יר"ד ה"י וי"ו ה"י באבא, ואחורי אמא כזה, אל"ף, אל"ף ה"י, אל"ף ה"י יר"ד, אל"ף ה"י יר"ד ה"י, אשר שניהן גי' תשכ"ח, כי השכחה מצד אחוריים, ואמנם קר"ע שט"ן גי' תשכח עם הכולל כמנין האחוריים לרמז על נפילת אחורי אבא ואמא.

ועי' שער הזווגים ו: והנה כשנצרף ב' שמות האלו יהיו גימטריא תשכ"ח, כי הנה אלו הם אחוריים העליונים כנ"ל, ומהם נעשה פנים למטה מהם. ונמצא שיש בהם בחי' בינה הנקרא ס' ובחי' תבונה הנקרא מ' סתומה, והקלי' שכנגד בינה ותבונה נקרא מ"ס, וזהו הטעם ששר של שכחה נקרא מ"ס, כי אלו השמות שהם גימטריא תשכ"ח הם בבינה ותבונה הנקרא מ"ס, ומשם יש שכחה לפי שהם אחוריים והקליפות הנקרא מ"ס אוחזין בהם. וז"ס שארז"ל (חגיגה ט ע"ב) אינו דומה שונה פרקו ק' פעמים לשונה פרקו ק"א פעמים, לפי שעד ק' פעמים יש לו שליטה כמנין מ"ס ולא יותר. ואמנם הפנים של אור"פ הם עולין גימטריא רג"ל כנזכר, והם גימטריא זכור, ומשם בא הזכירה שהם אותיות זכ"ר י"ה, שהם אור"פ הנקרא י"ה, לפי ששם אין קליפה נאחזת. עי' שעה"מ ואתחנן: ומאלו השני אחוריים נמשכת השכחה לפי שאין אחיזת החיצונים אלא באחוריים שאין השכחה מצויה אלא ע"י אחיזת החיצונים ועל שני בחינות אלו כתוב בתורה זכור אל תשכח.

²²⁰ עי' לעיל ב ע"א ד"ה מ"ש ש' לפני כסא כבודך" מרמז על עולם האצילות.

²²¹ "ואח"כ ישאיר כל הימני ביד ימינו" נמחק בפע"ח, ובמקומו איתא "ילבישנו וישאיר כל כנף ימינו של המלבוש בצד ימינו". ילבישנו - ר"ל שילביש על כתיפו הימנית (גליונות הלש"ן על הפע"ח).

²²² "כל הימני של המלבוש ביד ימינו" נמחק בפע"ח, ובמקומו איתא "תחלה ידו הימנית צבית יד ימינו של המלבוש".

שעה"כ

²²³ענין לבישת המנעלים כבר ידעת המחלוקת²²⁴ שיש בסדר נעילתם, ומה שתקנו הפוסקים לצאת ידי המחלוקת, הוא שילבש תחילה של ימין ולא יקשרנו, ואח"כ ינעל השמאל ויקשרנו, ואח"כ יקשור של ימין. ואם אין קשרים במנעל ינעל תחלה של ימין ואח"כ של שמאל²²⁵. והנה מה שצריך לכוין בזה הוא, כי הנה אימא עילאה²²⁶ היא המנעלת את ז"ן בניה, בסוד (דברים לב יא) כנשר יעיר קינו על גוזליו ירחף²²⁷, ומשים אותם תוך כנפיו. והנה מן המלבוש החיצון דאימא עילאה²²⁸ הנק' חשמ"ל, כי כן חשמ"ל בגימ' מלבוש כנ"ל, וזה המלבוש הוא מלביש ומקיף את ז"ן.

ואל תטעה ותחשוב כי זהו האור המקיף דז"א, כי אע"פ שאור המקיף שלו הוא מן הבינה, עכ"ז הוא בחינת אור אחר. אך זה שאנו עסוקים בו, הוא בחי' החיצונית והלבוש דאימא²²⁹ המלביש את ז"א בבחינת לבוש בלבד ולא בבחי' אור מקיף²³⁰.

וטעם הלבוש הזה הוא לסיבת מה שנודע לך, כי אין כח בחיצונים להתאחו אלא בזו"ן בלבד, אבל לא באימא שהיא למעלה מזו"ן. ולכן כדי שלא יוכלו החיצונים להתאחו בהם, הנה אימא מגינה עליהם ומפסקת בינם לבין החיצונים ע"י זה החשמל המכסה עליהם, אשר אורו מועט מאד מן אור ז"ן²³¹, אמנם לסיבת היותו נמשך מן אימא עילאה, אע"פ שאורו ממועט אינם יכולים להתאחו בו החיצונים כנז'.

וגם לסיבה אחרת, כי עביות זה החשמל מפסיק ואינם יכולים להאחו בהם, כי הנה מושב הקליפות הוא בין האור הפנימי לאור המקיף, לפי²³² שכבר ביארתי לך (ע"ח שער דרושי אבי"ע פרק ג) איך אריך מלביש לעתיק, ואו"א מלבישין לא"א²³³, וזו"ן מלבישין לאו"א, ונמצא כי בבחי' אור הפנימי, הנה אור פנימי דעתיק הוא יותר פנימי מכולם, ואור פנימי דנוקבא דז"א הוא יותר חיצון מכולם. האמנם בבחי' האורות המקיפין הוא להפך, כי אור המקיף נוק' דז"א הוא יותר סמוך וקרוב אל האור הפנימי של נוקבא עצמה, ועליו מקיף אור דז"א כו', עד שנמצא כי המקיף דעתיק הוא חיצון מכולם, ומקיף על כולם, וכולם הם בתוכו מוקפים ממנו. וטעם הדבר הוא לפי שכיון שאור מקיף של עתיק הוא גדול

- מאיר הכוונה -

²²³ פע"ח ה ע"ב.

²²⁴ עי' שבת סא ע"א.

²²⁵ תוס' שם.

²²⁶ "אימא עילאה" נמחק בפע"ח, ובמקומו איתא "לעולם בינה".

²²⁷ עי' שער ההקדמות (נט ע"ב): אין הקלי' נאחזים בג' עליונות, שהם, א"א, ואו"א, ואדרבה אימא דוחה את הקלי', בסוד כנשר יעיר קנו על גוזליו ירחף וגו', ולכן אין הקלי' נאחזים בלאה. ועי' לקוטי תורה תהלים (נג ד - כולו סג יחדיו): ז' הבלים היוצאים משם ס"ג הם גי' ס"ר כי ז"פ הבל"ל גי' ס"ר כי ז"פ הבל"ל גי' ס"ר הרי כי הכל ס"ר והכל ס"ג ב' פסוקים אלו הם ענין א', היוצא מזה כי פה א"א אע"פ שנקרא פום ממלל ברבין עכ"ז אין יוצא ממנו אור המקיף אל הז"ת אבל הבינה אם הבנים מרחפת כאם על הבנים ונותנת להם אור המקיף להיפם ולשמרם בסוד כנשר יעיר קנו ובסוד ושמים לא זכו בעיניו כי שמים שהוא ז"א לא זכו בעיני הבינה שהיא אמו ותמיד נראה לה שעדיין צריך תיקון ולכן משפעת עליו תמיד באור המקיף הנ"ל לקשטו ולעטרו.

²²⁸ "דאימא עילאה" נמחק בפע"ח, ובמקומו איתא "בינה".

²²⁹ "החיצונית והלבוש דאימא" נמחק בפע"ח, ובמקומו איתא "לבוש עור חיצונית של הבינה". עי' ע"ח שער דרושי אבי"ע פרק ד' (לש"ו).

²³⁰ עי' הערה בסוף הספר אות ל עמוד 696.

²³¹ ז"ל ע"ח שער המוחין פרק יא: אמנם דרך כלל היא כך, כי ג' כלים עצמן דז"א נקרא חיצוניות, ומהם נעשו העולמות והמלאכים, ומהאורות דז"א שהם נר"ן נעשו הנשמות ונקרא פנימיות, ומהג' כלים דאמא ומהג' מיני מוחין שבתוכם נעשו הלבושין דנר"ן של הנשמה הפנימית. והענין, כי ודאי שהנשמות דז"א גדולים מכלים דאמא, אך כלים דאמא הם יותר גדולים מכלים דז"א.

²³² כמ"ץ (פע"ח).

²³³ עי' כללים ח"ב סח ע"ג שעל אף שאו"א הם קצרי קומה היינו שרק מתפשטים עד טבור דא"א, אמנם לצורך ז"ן הם מתפשטים עד סוף א"א. עי' פע"ח תפילין פרק ד' (כ ע"ב) (גליונות הלש"ו על פע"ח), ז"ל: ז"א מלביש את או"א הנה"י שלהם ונה"י דאו"א מלבישים לנה"י דא"א.

פעה"כ

מכולם, ולכן אין כה בשום אור אחר לסובלו בתוכו ולהלבישו, ולכן נשאר חוץ מכולם. וכן עד"ז בשאר אורות המקיפין, כי הגדול מחבירו עומד חוץ ממנו ומקיפו²³⁴.

ונהזור עתה לעניינינו. כי הנה הקלי" הם עומדים באמצע בין אור המקיף לאור הפנימי, פניהם אל נוכח אור הפנימי²³⁵, ואחוריהם אל האור המקיף, לפי שאין בהם כח להסתכל ולהתאחד²³⁶ באור המקיף. ונמצא כי מקום הקלי" הוא ממש באמצע בין אור פנימי דנוקבא דז"א לבין אור מקיף שלה עצמה. ולכן אע"פ שאמרנו שהקלי" נאחזים בנוק' דז"א וגם בז"א עצמו, הנה אינם יונקים מז"א עצמו אלא באמצעות נוקבא, לפי שהיא קרובה אל החיצונים יותר מז"א.

ובזה נבין טעם אל האמור לעיל, כי אם האור מקיף דעתיק היה מקומו כאן אצל אור פנימי דנוק' דז"א, היו הקלי" קרובים אל האור הגדול ההוא, ולכן הונה שם האור המקיף היותר קטן הערך שבכולם שהוא אור מקיף נוק' דז"א כדי שהחיצונים והקלי" יהיו נתונים באמצע בין אור פנימי הקטן שבכולם ובין אור מקיף הקטן שבכולם, ושאר האור המקיף והפנימים היותר גדולים התרחקו מן הקלי", כל אחד כפי ערך גדלותו כך ערך התרחקותו מהם. עד שתמצא נוק' דז"א מלבשת ומכסה על כל האורות כולם, הן בבחינת האור פנימי הן בבחי' אור מקיף.

ונהזור עתה אל הדרוש הנז"ל, כי הנה אנו יראים מן החיצונים פן יתאחזו ויקחו מאור פנימי דנוק' דז"א להיותה סמוכה אצלם כנוז, ולכן בהכרח אימא עילאה הסתירה²³⁷ בסתר כנפיה היא החשמ"ל הנוז. ועניינו הוא במה שנודע כי הנה"י דאימא מתפשטים תוך המוחים דז"א ברישיה²³⁸. ואמנם הלבוש היותר חיצוני מכל (ב ע"ד) לבושי נה"י הנוז, אינו נכנס תוך רישא דז"א, ונשאר²³⁹ מבחוץ דז"א, ומלביש וסובב אותם, וז"ס החשמ"ל דאימא עילאה²⁴⁰, אשר ע"י אין הקלי" יונקת מן האור פנימי דז"א מפני רוב עביות החשמל הזה המפסיק ביניהם.

באופן כי רוב הזכות והדקות או רוב העביות והגסות²⁴² מונע את הקלי" להתאחזו, כי אינם יכולים לקחת אלא מן האור הבינוני. כי הנה מן האור המקיף של הנקבה אינם יכולים לקבל מרוב זכותו, ומן החשמל של הבינה ג"כ מרוב עביותו. האמנם כאשר ח"ו האם מסתלקת מעל הבנים²⁴³ ומתגלים זו"ן²⁴⁴, אז החיצונים יכולים לינק מן האור הפנימי שלהם שהוא אור בינוני²⁴⁵.

- מאיר הכוונה -

²³⁴ נמצא לפי זה כי ח"פ וח"מ לנוקבא דז"א היא המלצקת ומכסה על כולם בין צנחי הפנימיות ובין צנחי המקיף (נוסף צפע"ח).

²³⁵ ליינק משם (נוסף צפע"ח).

²³⁶ וליינק (פע"ח).

²³⁷ הלצקה (פע"ח).

²³⁸ "הנה"י דאימא מתפשטים תוך המוחים דז"א צריקה" נמחק צפע"ח, ובמקומו איתא "הנה"י דאימא הכלים שלהם הם המלצקין את המוחין דז"א ונכנסין תוך רישא דז"א".

²³⁹ כנגדו (נוסף צפע"ח).

²⁴⁰ "דאימא עילאה" נמחק צפע"ח, ובמקומו איתא "העליון של הבינה".

²⁴¹ ועי' דע"ה ח"א סא ע"ג: החשמל העליון שאמרנו, הנה הוא העור דהנה"י דהבינה דאצילות אשר היא מלביש ומקיף על העור דהז"א ומלכות נוקבא, שהוא החשמל והקליפת נוגה דהז"א והנוק' עצמן.

²⁴² נמחק צפע"ח.

²⁴³ נשאר ערומים ח"ו (פע"ח).

²⁴⁴ עי' שער מאמרי רשב"י ט ע"ג: עאלת את ס' אמרה קמיה רבון עלמין ניחא קמך למברא בי עלמא דאית בי סמיכ' לנפלין דכתיב סומך ה' לכל הנופלים כו'. הנה בינה יש לה שתי בחינות אם בחי' ס' שתומה והיא כד יתבא רביעה על בנין ואז מתפשט עד הוד ואם בחינת ס' בהעלותה בחכמה ונגנזת החכמה בתוכה ואז לא יתבא על בנין ובזמן הגלות מסתלקת האם מעל הבנים

שְׁעָה"כ

והנה החשמל הזה הוא מלביש וסובב אותם מבחוץ מכל סביבותיהם ואפי' מתחת רגליהם, והבחי' המקפת אותם מצדדיהם נק' מלבושים, והבחי' הסובבת מלמטה מתחת רגליהם נק' מנעלים. ולכן כאשר תלבש מלבושך תכוין אל הבחי' הראשונה, וכשתנעול מנעליך תכוין אל הבחי' הב'.

ונבאר עתה ענין המחלוקת הנוז"ל, כי הנה ימין ושמאל הם בחי' הזכר והנקבה, ובהיות אימא מלבשת בניה זו"ן על ידי החשמ"ל הנוז', יש ספק בדבר אם²⁴⁶ בתחי' מתפשטת בז"א ואחר כך מתפשטת בנוק', וא"כ נמצא כי מנעל ימין שהוא הזכר ינעול תחילה. או אם נאמר כיון שעיקר תועלת²⁴⁷ הנעילה הזאת היא לצורך הנקבה שהיא קרובה אל הקלי' כנוז"ל, ועיקר היראה אינו אלא כדי שלא ינקו ממנה ולא מן הז"א עצמו, א"כ ראוי לנעול תחילה מנעל השמאלי. ולכן תקנו תקנה זו שינעול תחילה הימין ולא יקשרנו כו' כנוז"ל, ובזה יתקיימו שני הדברים הנוז'. ונמצא שהכונה שתכוין בעת נעילת המנעלים היא שאימא היא הנועלת את בניה זו"ן כנוז', ותכוין ג"כ אל סיבת צורך תיקון הזה למה היה כנוז"ל.

גם תכוין כי אלו המנעלים שנעשים מחשמל דאימא כנוז"ל הוא מבחי' נו"ה דאימא. וכבר ידעת (ע"ה שער טז פרק נ²⁴⁸) כי ג' שמות של אהיה יש באימא, א' דיודין בג"ר, וא' דאלפין בג' אמצעיותו, דההין בג' אחרונות, והרי איך נעל עם הכולל גי' אהיה דמילוי ההין ותכוין לזה.

עוד אעריך בענין הנעל הזה, כי הנה²⁴⁹ הוא בחינת המסך ההוא שנת' אצלינו שמפסיק בין עולם האצילות ובין עולם הבריאה²⁵⁰. וכבר ידעת כי כל פרצופי עולם האצילות הם מלובשים זה בתוך זה כנוז"ל, כי עתיק מלובש תוך א"א כו', והנה דרך זה המסך מאירין הפרצופין דאצילות למטה בבריאה, כי יוצא האור דרך רגלי עתיק ועובר דרך רגלי אריך כו', עד שמאירים רגלי זו"ג, ועוברת הארתם דרך המסך הנוז', ועי"ז נחתמים כל אורות האצילות ונחקקים למטה בבריאה, כל הי"ס דבריאה כדמיון הי"ס דאצילות, ואותם הי"ס דבריאה נקרא חותם של הי"ס דאצילות כמבואר אצלינו בשער שמות ספי'²⁵¹ וע"ש. וכמו שיוצא ועובר אור הרגלים ממש דרך המסך ההוא, גם כל אורות

– מאיר הכוונה –

בעו"ה והבנים נופלים ובעלותה למעלה בחכמה בסוד ס' משם משפעת אור לבנים וסומכת אותם בגלות ואלו לא היה לבינה בחינה זו להתעלות להיות היכל לחכמה לא היה תקומה ח"ו לבני' העליו' בנפולם בגלות ולא היה להם סמך והכונה היא כי אילו הי'

ועי' פע"ח ק"ש פרק יח: ועוד, בינה אתפשטותא דילה עד הוד דיליה, וצריך לידע שיש לבינה בחינת ס', שהיא מסתלקת מעל בנין, ואז יש להם זיווג למעלה בין א"א. ויש לה בחי' ס' סתומה, כאשר יתבאר, ורביעא על בנין, וראשה נגד דרועין דאבא, ואז אין זיוג. ואם היא מסתלקת ע"י עון, ע"ז נאמר לא תקח האם על הבנים, וזהו גילוי ערותה, כשהיא רביעא נכנס יסוד ערותה תוך ז"א, והיא מכוסה. וכשמסתלקת, פתחה פתוח ומגולה ערותה, ואז דינין מתערין, ואז אין הזיוג להנחיל עטרין. וכשהיא מתפשטת כשם שהמלכות הוא י' דילה, כן הת"ת ד' שבבינה כוללים עד הוד דיליה, דהיא ס' היינו ד' דילה, ואז נעשין מוחין, והוא סותם את פתחה, וע"כ עד הוד אתפשטת, דהיינו מדת ד' דילה, ומכה אור הבינה הה' דילה בה'

²⁴⁵ והכל בלמענות הנוק' כנוז"ל כי היא היותר קרובה להם (פע"ח).

²⁴⁶ כי ולאי הוא (פע"ח).

²⁴⁷ כוונת (פע"ח).

²⁴⁸ הובא לקמן הערה. **Error! Bookmark not defined.**

²⁴⁹ זה הנעל (נוסף צפע"ח). (שמאין)

²⁵⁰ עי' שער מב פרק יג: ונודע כי אור העובר דרך מסך אינו עצמות האור הראשון רק תולדתו, וע"כ נקרא משם ואילך בשם בריאה חדשה ואיננו מכלל עולם אצילות וזהו ההפרש שביניהן

²⁵¹ עי' שם פרק א: ואח"כ מאלו הי"ס דאצילות האירו והוציאו ניצוצין והם סוד החותם, והם נקרא י"ס דבריאה [זה היה קודם החטא אבל אחר החטא ירדו המלכיות שלהם עצמן כמ"ש לקמן ע"ב (לש"ו)]. וגם בעולם הבריאה יש בו י"ס הנחלקות לא"א ואר"א וזו"ג דבריאה ע"ד הנ"ל באצילות, רק שאלו הם חותם דאצילות אשר נתפשט ממנו. אח"כ מכח אלו י"ס דבריאה האירו

שְׁעָה"כ

שיעור קומת הפרצוף שלו עובר ויוצא דרך הרגלים, ועובר ויוצא דרך המסך אל הבריאה. וכן עד"ז מבריאה ליצירה, ומיצירה לעשיה כנודע. ונלע"ד²⁵² כי לסיבת החשמל הזה דאימא אמרו בתיקונים (כד ע"א) דאימא עילאה מקננא בכורסיא והבן זה.
²⁵³בברכת המעביר שינה כו' תכוין הפך ממה שית' בכונת ברכת המפיל כו' (דרושי הלילה דרוש ו), וכל הפרטים ההם הם עתה בהפך, וע"ש ומשם תבין כאן.

ועתה נבאר ענין המאה ברכות²⁵⁴ שתיקן דוד המלך ע"ה לברך בכל יום²⁵⁵, והוא להתברך ז"א מן הברכה העליונה שהיא אמו²⁵⁶ אימא עילאה²⁵⁷, ק' ברכאן בכל יום²⁵⁸. ובדרוש ששה בני לאה מי הם²⁵⁹, ביארנו ענין מאה ברכות אלו, ע"ש. ופה נבארם דרך כללות.

וענינם הוא במה שהודעתך איך נה"י דאימא עילאה מתפשטים תוך ז"א. והנה אימא עילאה נק' הוי"ה דס"ג כנודע (ע"ה ענו"י ה)²⁶⁰, והנה יסוד²⁶¹ שלה מכסה על החסידים המתפשטים עד החזה דז"א כנודע²⁶² (ע"ה לידת המוחין פרק ג), ובחי' מקום המכוסה הוא ס"ג²⁶³. ואח"כ מן החזה ולמטה מתגלים²⁶⁴ החסידים שבה כנודע²⁶⁵ (שם), ושם במקום הגילוי הוא מילוי הוי"ת ס"ג שהוא ל"ז²⁶⁶. ואם תחבר ס"ג ול"ז יהיו מאה, והם מספר מאה אורות וברכות הנתנים אל זעיר אנפין מאימא.

– מאיר הכוונה –

והוציאו ניצוצין והם הנקרא י"ס דיצירה, והם בחינת חותם ב' הנחתם מבריאה המתפשט ממנו. וגם הי"ס אלו נחלקין לא"א ואו"א וזו"נ דיצירה ע"ד הנ"ל. ואח"כ מכח אלו הי"ס דיצירה נחתמו י"ס דעשיה, והם חותם לאותן של יצירה, וגם בזה יש א"א ואו"א וזו"נ דעשיה ע"ד הנ"ל. והנה כל ספירה אלו הנ"ל כולם הם אלהות אחדות גמור מתחלת י"ס דאצילות עד סוף י"ס דעשיה.
²⁵² נמחק בפע"ח.

²⁵³ פע"ח יג ע"ג.

²⁵⁴ עי' זהר ח"א עו ע"ב בסוף הספר הערה לא עמוד 698.

²⁵⁵ במדרש רבה (קרח פ"ח סי' כא) תנחומא (קרח סי' יב) [הוקם ע"ל בגימטריא ק' כנגד ק' ברכות שבכל יום היו מתים מישראל ק' אנשים בא דוד ותקנן לק' ברכות (דברים י) ועתה ישראל מה ה' אלהיך קרי ביה מאה אלו ק' ברכות כיון שתקנום נעצרה המגפה] (לש"ו על פע"ח).
²⁵⁶ מוסגר בלש"ו.

²⁵⁷ עי' תיקר"ז כח ע"א: ומתברכין בשבע ברכאן מסטרא דאימא עלאה דאיהי ברכה.

הבינה גופה הנה היא הבריכה העליונה אשר כל ברכאן נפקין מתמן (כמ"ש בפ' נח סד ע"ב ופ' תרומה קס"ב ע"א ופ' אחרי ס"ה ע"א ופ' ואתחנן רס"ד ע"ב וע' פע"ח שער הברכות רפ"א) (הקדר"ש כז ע"ד).

²⁵⁸ "והוא להתברך ז"א מן הזכרה העליונה שהיא (אמו) אימא עילאה, ק' זכראן בכל יום" נמחק בפע"ח, ונמקומו איתא "תחלה לריך להמשיך ק' זכרות אלו מאמא עילאה לזעיר כי מן הזכרה העליונה שהיא אימא עילאה מתפשטים זו הק' זכרות והם זחי' נה"י לאמא הנכנסים בזעיר זחי' מוחין והם זחי' זכרות ממך וגם זה מלשון זכריים כי זכרי אמא שהם נה"י הם מתפשטין זו".

²⁵⁹ עי' הערה בסוף הספר אות לב עמוד 699.

²⁶⁰ אמנם עי' אח"ף ג שבחי' בינה מרומזת בשם אה"ה דיודי"ן אל"ף ה"י יו"ד ה"י, ותבונה היא מרומזת בשם ס"ג. ונראה שזה העיקר, וכאשר מוזכר שבינה היא ס"ג היינו כאשר לא מחלקים בין בינה לתבונה, שהרי ההארה שנכנסת לז"א היא מתבונה.

²⁶¹ עי' הערה בסוף הספר אות Error! Reference source not found. עמוד 898.

²⁶² שהם ו' ספירות ושליש שהם כחז"ל ח"ג ושליש הת"ת (נוסף בפע"ח).

²⁶³ עי' תיקר"ז כח ע"ב שמא סתים דאיהו יו"ד ה"י וא"ו ה"י.

²⁶⁴ יולא"ס ומתגלים (פע"ח).

²⁶⁵ מן היסוד לאמא מן החזה לזעיר ולמטה והם ז' שלישי הת"ת ונה"י לזעיר (פע"ח).

²⁶⁶ עי' שער יט פרק ב מ"ת: והנה, מה שנכנס תחלה באלו הכלים להחיותן אינם הג' שמות בעצמן, רק המילוי שלהן נכנסין תחלה, שהם מדרגות השפלות מן השמות עצמן, כמ"ש בדרוש רפ"ח ניצוצין. והנה, מספר המלויין לבדם של אלו השמות אחר שנסיר מהם שמות הפשוטין הם אלו: מילוי ע"ב, כשתסיר הפשוט שהוא גימ' כ"ו, נשאר מ"ו. ומילוי ס"ג על דרך הנ"ל הוא ל"ז.

שְׁעָה"כ

עוד ירצה עם האמור, כי כללות ק' ברכות שרשם הוא ס"ג, ומילוי שלו בלתי אותיותיו הפשוטות שהוא בגי' ל"ז. והנה ס"ג ול"ז הם ק' ברכאן, וכשמתחברין בשם אדני²⁶⁷, אז היא ג"כ בסוד ק' ברכות בזה האופן הוא, כי תצייר²⁶⁸ א' של אדני בציור יו, וגם תצייר אות נ' של אדני בציור ינ כזה²⁶⁹, הר יו די ני²⁷⁰, וציור הזה עולה בגי' ק'.
{ג ע"א}

דרושי כוונת הברכות

²⁷¹הקדמה אחת רבת התועלת לידיעת ההפרש בין כוונת ברכת המצות ובין כוונת ברכת הנהנין, חוץ מי"ח ברכות העמידה²⁷². הנה ברכת המצות והנהנין יש להם כוונה א' בפני עצמה, חוץ מי"ח ברכות העמידה.

וזה היא כוונת ברכת הנהנין והמצות: במלת ברוך תכוין אל ההוא שביל דקיק²⁷³ המחבר חכמה עם בינה, וע"י אנו מורידין שפע אל ז"א כדי שיוכל לעלות למעלה. וביאור ענין זה הוא כי שני מיני שפע הם²⁷⁴: הא', הוא לקבל בתחלה בחי' שפע, לשיהיו ראויים ומוכנים לעלות. ואחר שכבר עלו, אז הם מקבלים שפע האמיתי הנכון והנאות להם. ולכן בתחילה צריך להוריד שפע עליון ע"י²⁷⁵ ברוך הנז' אל אתה שהוא החסד²⁷⁶, ואח"כ אל

- מאיר הכוונה -

²⁶⁷ עי' ביאורים ח"א מג ע"ג אות כג: האדנים שבמשכן הם סוד המלכות, אדני שבאצילות, וכמ"ש בלק"ת (ס"פ ויקהל).

ועי' תיקו"ז (קנד ע"א): ברי אית פקודין דתליין ברגלין דאתמר בהון ורגליהם רגל ישרה על ארבעת רבעיהם בלכתם ילכו דא אדני" דעליה אתמר צדק לפניו יהלך וישם לדרך פעמיו ואינון מאת אדנים למאת הככר דנחתין למאה ברכאן ודא ק' מן צדקה דאיהי צלותא צ' תשעים אמנים ד' ארבע קדושות ק' מאה ברכות ה' חמשה חומשי תורה והאי צדקה איהי אימא עלאה צדק אימא תתאה דאתמר בה צדק לפניו יהלך צדק יקראהו לרגלו דא דינא ודא רחמי צדק אימא תתאה צדקה אימא עלאה.

תרגום: בני, יש מצות שתלויי סברגלים, שנאמר בהם "ורגליה סרגל ישרה על ארבעת רבעיהם בלכתם ילכו דא אדני" שעליו נאמר "צדק לפניו יהלך וישם לדרך פעמיו, והם מאה אדנים למאה ככר שיוורדים למאה ברכות וזה ק' מן צדקה שהיא תפילה, צ' תשעים אמנים, ד' ארבע קדושות, ק' מאה ברכות ה' חמשה חומשי תורה, והצדקה הזאת היא אמא עליונה, צדק היא אמת תחתון שנאמר בה צדק לפניו יהלך צדק יקראהו לרגלו זה דין וזה רחמים, צדק אמא תחתונה צדקה אמא עליונה.

²⁶⁸ "עוד ירצה עם האמור, כי כללות ק' ברכות שרשם הוא ס"ג, ומילוי שלו בלתי אותיותיו הפשוטות שהוא בגי' ל"ז. והנה ס"ג ול"ז הם ק' ברכאן, וכשמתחברין בשם אדני, אז היא ג"כ בסוד ק' ברכות בזה האופן הוא, כי תצייר" נמחק בפע"ח, ובמקומו איתא "ואח"כ כריך להמשיכם גם כן אל המלכות הנקראת אדני" ותכוין לכייר שם זה באופן זה כי אות".

²⁶⁹ כי הי' יושבת קוץ על ראש הנ' נוסף בפע"ח.

²⁷⁰ וי די ני י (פע"ח).

²⁷¹ פע"ח י ע"ג.

²⁷² והוא כי בכלם המשכת השפע מלמעלה למטה חוץ מח"י ברכות העמידה שהם להעלותם מ"ן מלמטה למעלה וכל זה נזכר בזוהר פר' עקב דף ר"ע ומכאן תבין המאמר ההוא ואף על פי שבמקצת המלות אבאר לך איזה כוונת בסיום הברכות זכור ואל תשכח כוונת ראשית הברכות כמ"ש לך כאן (נוסף בפע"ח).

²⁷³ שהוא יסוד לחכמה (נוסף בפע"ח).

²⁷⁴ עי' הערה בסוף הספר אות לג עמוד 700.

²⁷⁵ "וביאור ענין זה הוא כי שני מיני שפע הם" נמחק בפע"ח, ובמקומו איתא "וענין עליה זו הוא כלל גדול בכל מיני העבודות והתפלות להשפיע צ' מיני שפע".

²⁷⁶ עי' הערה בסוף הספר אות לד עמוד 700.

²⁷⁷ מן (פע"ח).

²⁷⁸ עי' הערה בסוף הספר אות לו עמוד 703.

שְׁעָה"כ

הויה שהוא הת"ת, ואח"כ אל אלהינו שהוא הגבורה, וע"י זה השפע יכולים²⁸⁰ לעלות אל הבינה, ואז בעלותם אל הבינה נק' הוא מלך, כי אין מלך בלתי חיילות אשר הוא מולך עליהם²⁸¹, וגם היא נק' העולם^{282,283}. ואז לוקחים²⁸⁴ השפע האמתי הראוי להם, וזהו אשר קדשנו כו', פי' אשר הוא בבינה²⁸⁵, וקדשנו בת"ת, במצותיו הם נו"ה, וצונו יסוד. ואח"כ תשלום הברכה כמו פרי העץ או בורא פרי הגפן וכיוצא²⁸⁶, הכל הוא במלכות. וענין הנז' להשפיע שני מיני שפע הוא צודק בכל התפילות והעבודות וזכור ואל תשכח. עוד ירצה יותר באורך כי כונת ברכת הנהנין וברכת המצות, כולם הם מלמעלה למטה, כדי להמשיך השפע. חוץ מן י"ח ברכות אלו דעמידה, שהם כדי להעלות ממטה למעלה, כנז' זה באר היטב בפ' עקב בר"מ (ער ע"ב)²⁸⁷ וע"ש.

ונבאר עתה כוונת ברכת המצות והנהנין²⁸⁸.

²⁸⁹דע כי כל ברוך הוא ביסוד, וצריך לכיין כי זה הברוך הוא ביסוד העליון של חכמה הנק' שביל²⁹⁰, ותכוין להמשיך בו השפע ולחברו אח"כ עם היסוד של בינה הנק' נתיב^{291,292}. והנה השביל נק' ברוך, והנתיב נק' ברכה²⁹³, ושניהם שוין בחשבון אחת²⁹⁴.

– מאיר הכוונה –

עי' הערה בסוף הספר אות לז עמוד 704.

²⁷⁹ צדוק (ו) אחת כהן לעולם (תהלים קי 7) (פע"ח).

²⁸⁰ שְׁלָטָתָם (נוסף בפע"ח).

²⁸¹ עי' פרקי דר' אליעזר יא וז"ל: העם ממליכין את המלך, ואין המלך ממליך את עצמו אם אין העם ממליכין אותו.

²⁸² עי' לקמן הערה. **Error! Bookmark not defined.**

²⁸³ ועתה שְׁעָלו חיילותיה חליה אז היא נקראת מלך העולם (פע"ח).

²⁸⁴ "ואז לוקחים" נמחק בפע"ח, ובמקומו איתא "ועתה שְׁכַזר עלו שם הם מקבלים".

²⁸⁵ עי' הערה בסוף הספר אות לט עמוד 715.

²⁸⁶ כמו פרי העץ או צורא פרי הגפן וכיוצא – נמחק בפע"ח.

²⁸⁷ עי' הערה בסוף הספר אות לז עמוד 704.

²⁸⁸ כוונה שלישית יותר בדרך פרט (נוסף בפע"ח).

²⁸⁹ פע"ח י ע"7.

²⁹⁰ עי' סוף ספד"צ: זכאה מאן דעאל וידע שבילוי וארחוי ועי"ש בגר"א: שבילוי - סתימוי [ר"ל התלבשות הרדל"א בהג"ר (לש"ו)]. וארחוי - גילוי כמו משל ומליצה [ר"ל התלבשות הרדל"א בהז"ת, כי הרדל"א מתלבש בכל א"א כולו שהוא בכל אצילות כולו, כמ"ש בע"ח א"א ז', ובשער הכללים פ"ט (לש"ו)]. ועי' זהר ח"א כט ע"א: ההוא דלעילא שביל דקיק כדכתיב (איוב כח ז) נתיב לא ידעו עיט. ועי' עמק המלך (שט"ז פי"ז): וידוע כי שביל הוא מאבא, בסוד הל"ב נתיבות חכמה, כי שביל ונתיב הוא דבר אחד, ויסוד של אבא נקרא שביל וכו'. ועי' שער מאמרי רשב"י (כח ע"ד): דע כי כמו שיש לברית קדש תחתון שתי בחינות זכרות ונקבות בסוד יוסף ובנימין כן יש לשביל העליון בחינה עליונה והיא הנקראת שביל בסוד מ"ן דכורין או נתיב בבחי' תחתונה בסוד מ"ן נוקבין והוא הנקרא נתיב לא ידעו עיט או שביל והוא הנקרא עמיקא דבירא כמו שהיסוד נקרא מקורא דבירא. ועי' זהר ח"ב לא ע"ב: מאן נתיבותיה אלין אינון ונתיבות ושבילין (שבילין) דנפקי מלעילא וכלהו נקיט לון ברית יחידאי דאיהו אקרי שלום שלמא דביתא ועאיל לון לימא רבא כד איהו בתוקפיה וכדין יהיב ליה שלם הדא הוא דכתיב וכל נתיבותיה שלום. ועי' עוד בענין שביל דקיק, עי' בסוף הספר הערה לג עמוד 700 והערה לז עמוד 704.

²⁹¹ ונמצא כי צמלת צרוך תכוין אל יסוד לחצא גם תכוין אל יסוד לחמא הנקרא גם היא צרכה (פע"ח). כבר ידעת כי כל בחי' זיווג או"ח דצרכה הנהנין והמרות הוא זיווג חילוניות העולמות וחיותם שהוא זיווג תדיר ללא פסיק לעלמין, וע"כ צ' אלו היסודות שלהם נרמזין יחד צמלת צרוך כי שניהם לעולם בזיווג, ולכן נקרא זה השביל ללא אחידע ללא לעילא ולא לתתא כי לעולם הוא בזיווג עם הנתיב ולא אחידע אס הוא לעילא בחכמה או לתתא צבינה מרוב חבורו עמה (פע"ח).

²⁹² עי' תיקו"ז הובא לעיל הערה 257.

²⁹³ עי' הערה בסוף הספר אות. **Error! Reference source not found.** עמוד 898.

²⁹⁴ "צרכה ועם הכולל הוא כמנין צרוך" נוסף בפע"ח.

שְׁעָה"כ

גם ברוך וברכה עם הכללות הם רכ"ח, ואם תוסיף עליהם ד' אותיות של ברוך יהיה בגי' רל"ב, והם בגי' ד' שמות ע"ב ס"ג מ"ה ב"ן, וארבעתן נמשכין אל השביל העליון הנק' ברוך.

וגם תכוין במלת ברכה הנרמז בברוך הנז', ותכוין כי גם היא בגי' רל"ב. באופן זה כי ביסוד הבינה שם הוא אהיה במילוי ההיין, ושאר שמות דאלפין ויודין נמשכין שם²⁹⁵. והנה זה האהיה בגי' רל"ב בבחינת ציורו, בזה האופן, כי ד' ההיין שבשם זה אם תציירם בציור ד"ו ובציור ד"י ובציור ג' וויין, כל א' מד' ההיין, יהיו בגי' קס"ח, ואות יו"ד בגימ' ד'. ואם תצייר הד' בב' וויין שהם י"ב, תהיה היוד בגימטריא ל"ב, ותחבר הל"ב עם קס"ח הם ר'.

עוד תקח אות א' ותציירה בציור יוד כזה א', ותצייר היוד בציור יו"ד הנ"ל שהוא ל"ב²⁹⁶, ותחבר ר' עם ל"ב, הרי רל"ב²⁹⁷. ונשארים ב' אותיות לף מן המלוי, ותחברם עם אות א' עצמה, ואז יהיו אלף שהם אותיות פלא, וה"ם השביל הדקיק הנק' פלא, דלא אתיידע לא לעילא ולא לתתא כנו' בפ' בראשית (דף כט ע"ב)²⁹⁸ ובמקומות אחרים²⁹⁹. ופ"י הענין הוא כך³⁰⁰, כי זווה או"א הוא זיוג תדירי³⁰¹, ואינו במקרה לפרקים כזווג זו"ן³⁰², ולכן השביל שהוא היסוד דאבא הוא מחובר תדיר עם הנתיב שהוא היסוד דאימא, ותמיד גנוז שם, ולכן לא אתיידע אם הוא לעילא בחכמה או אם הוא לתתא בבינה, כי לעולם הוא בבחי' זווה תדירי דלא פסיק. לכן זה השביל הנק' פלא³⁰³, הוא מתעלם ונגנוז תוך היסוד דבינה, הנק' אלף של אהיה דהיין.

והנה נת"ל כי שם זה דאהיה עולה בגי' רל"ב, וא"כ כאשר תחבר עמו פלא יהיה בגי' גש"ם, שה"ס³⁰⁴ מ"ן דבינה ביסוד שלה הנק' גבורות גשמים³⁰⁵. וגם הוא בגי' בשם עם הכולל, וז"ס ואתה אמרת ידעתוך בשם³⁰⁶ (שמות לג יב), כי מבחי' זו נמשך³⁰⁷ משה רבינו

- מאיר הכוונה -

²⁹⁵ "וגם תכוין במלת ברכה הנרמז בצרוך הנז', ותכוין כי גם היא בגי' רל"ב. באופן זה כי ביסוד הבינה שם הוא אהיה במילוי ההיין, ושאר שמות דאלפין ויודין נמשכין שם" נמחק בפע"ח, ובמקומו איתא "ותכוין שיש גם רל"ב אחרים ויומשכו גם ביסוד של בינה הנקראת ברכה כנ"ל שהיא ג"כ רל"ב כמנין ברכה עם ד' אותיות והכולל כי נודע כי אהיה במילוי ההיין הוא ביסוד הבינה ותכוין שיומשכו שם שאר האהיה דאלפין ויודין כמ"ש". (שםא"ז)

²⁹⁶ "ותצייר היוד בציור יו"ד הנ"ל שהוא ל"ב" נמחק בפע"ח, ובמקומו איתא "ותחלק ג"כ הד' לז' וויין ועם כ' ויהיו ל"ב".

הַדְּוָה הַדְּוָה הַדְּוָה Error! Objects cannot be created from editing field codes. ²⁹⁷

²⁹⁸ הובא בהערה בסוף הספר אות לג עמוד 700.

²⁹⁹ אחרי מות סא ע"ב בלק קצג ע"ב (לש"ו). עי' לשונם בהערה בסוף הספר אות לח עמוד 713.

³⁰⁰ "ופ"י הענין הוא כך" נמחק בפע"ח, ובמקומו איתא "שהוא הולאת היות".

³⁰¹ עי' שער טו פרק א: מצינו בזהר באדר"ז (רצ ע"ב) דאו"א לא מתפרשין לעלמין והוי זווגייהו תדיר. ועי' ביאורים הובא בסוף הספר הערה לד עמוד 700.

³⁰² עי' לקמן ק ע"ד.

³⁰³ עי' זהר ח"ג הובא בהערה בסוף הספר אות לח עמוד 713.

³⁰⁴ ה"ג בחי' (נוסף בפע"ח).

³⁰⁵ עי' בהגר"א בתיקו"ז (פט ע"ג), בדכורא הוא אור מים, חו"ג, והוה המים גבורות דידיה (כי גם

המ"ד הם מעטרה דגבורות כנודע), אבל בנוק' הוא מים ואש, חו"ג והוה המים שהוא גבורות דידיה

נעשה בה לחסד דידיה, והאש הוא גבורות דידיה והוא גבורה שבגבורות.

³⁰⁶ עי' לקוטי תורה שמות: [בסנה] רצה להשפיע בנוקבא ה"ח וה"ג וכו' וז"ש ידעתוך בשם שהוא

מלכות נקראת [שם] בסוד וידע אדם. והנה תחילת הזיווג היא בזיווג או"א שהוא השביל הזה, ולכן

ידעתוך בשם היינו התגלה בחי' שביל, והיא שורש הזיווג, עי' הערה הבאה.

³⁰⁷ (שמות (נוסף בפע"ח).

שְׁעָה"כ

ע"ה³⁰⁸, וגם הוא בני שביל ע"ה, לרמוז כי השביל של החכמה הוא גנוז שם תמיד. [וזהו] אשר נרמוז לעיל בביאור דברי הזוהר באומרו, לא אתידע לא לעילא ולא לתתא.

והנה כאשר תחבר פל"א³⁰⁹ זה למעלה³¹⁰ עם השביל³¹¹ של החכמה, יהיו שניהם בנימ' וג' (ב' גנ"ת), ועם כללות שניהם תנ"ה, והם ג' אהיה, א' דיודין קס"א, ודאלפין קמ"ג, ודההין קנ"א, להורות כי הכל א'³¹².

גם המספר הזה הוא בנימ' נתיב, כי שביל ופלא עם שני כוללים שלהם הם תנ"ה, ועם ד' שמות הוי"ה העולים רל"ב כנז"ל, שהם ע"ב ס"ג מ"ה ב"ן, אשר הם בשביל העליון³¹³, ועם ג' אהיה הנז'³¹⁴, הם ז' שמות, ועם תנ"ה הרי הכל בנימ' נתיב³¹⁵. הרי נתבאר היטב ענין שביל וענין נתיב מה ענינם בכל מקום שתמצאם בזוהר או במ"א, שהשביל הוא יסוד דחכמה, ונתיב הוא יסוד דבינה³¹⁶.

ונחזור לבאר מלת אתה, כי מלת אתה הוא ר"ת של פסוק אשר תנ"ה הוד"ך על השמים (תהלים ח ב)³¹⁷. והכוונה כי אחר שעוררנו היסודות דא"א במלת ברוך כנו', הנה עתה במלת אתה נתחברו שניהם יחד ביסוד שלה³¹⁸, ועתה נק' היסוד שלה אשר, כנו' בתיקונים (תיקון ל דף עו ע"א פח ע"ב³²⁰³¹⁹), כי הזכר נק' ראש והנקבה נקרא אשר. אח"כ נמשך שפע אל מלכות דבינה, שהיא בחי' עטרת דיסוד שבה, שה"ס שיפולי מעיים כנזכר בתיקונים³²¹ ובגמרא (יבמות פ ע"ב). ויוצא השפע מן היסוד שבה, ונמשך אל המלכות, דהיינו העטרה שבה. והנה זאת העטרה נק' תנ"ה, לפי ששם הם ג' אהיה, במלוי יודין

- מאיר הכוונה -

³⁰⁸ ועי' שער הפסוקים (פרשת עקב): משה מסוד הדעת, ומסוד הבינה כנודע, וביאורו הוא, כי הנה יסוד דבינה, הוא דעת דזעיר, שהוא המוח האמצעי. ובחי' מלכות דאימא, היא כנגדו באמצע העורף. נמצא כי באמצעות יסוד דמלכות דבינה, משם היה משה. ובזה יתבאר לך, איך משה מבחי' הדעת, ומבחי' הבינה, ומבחי' היסוד, והכל אמת.

³⁰⁹ בא לבאר בזה שמרומז ביסוד דחכמה כל הג' אה"ה ג"כ הוא כי הרי האלף דאה"ה דהה"ן הוא הבחי' פל"א שהוא היסוד דחכמה כנ"ל וזה כבר אמר לעיל כי באה"ה דהה"ן יומשכו האה"ה דיודין דאלפין ג"כ וא"כ נמצא שבמה שמרומז ביסוד דחכמה האה"ה דהה"ן ע"י הפל"א שהוא האלף שבו הנה מרומז בו ממילא ג"כ כל הג' אה"ה כולם אשר הם ג' תנ"ה וזה הגימ' דג"כ דמילות פל"א ושביל עם הב' כוללים ומילות פלא ושביל הם שניהם שמות דיסוד חכמה הרי שיש ביסוד דחכמה בחי' תנ"ה שביסוד הבינה. (לש"ו על פע"ח).

*##צ"ע בדבריו, שהרי הפל"א היא יסוד דבינה ושביל היא יסוד דחכמה.

³¹⁰ "זה למעלה" נמחק צפע"ח, וצמקומו איתא "לכד".

³¹¹ כי פלא ושביל הם שניהם שמות דיסוד דחכמה ולכן הם מתחברים יחד (לש"ו).

³¹² "כי הכל א'" נמחק צפע"ח, וצמקומו איתא "איך נקשר זה בזה כי הפל"א העליון קשור ביסוד דבינה קשור אלף לכהיה לההין כנזכר גם אהיה ליודין דאלפין לההין קהם ביסוד דבינה נקשרים עם השביל העליון לחכמה להורות הקשר העליון הגדול והנמרץ ללא פסיק כלל".

³¹³ יסוד דחכמה (נוסף צפע"ח).

³¹⁴ עלמנן צביסוד דבינה (פע"ח).

³¹⁵ שמות אה"ה שהוא גימ' תנ"ה ועם ג' כוללים עצמם ונקשרים וכוללים עמהם הכללות דד' שמות (לש"ו).

³¹⁶ אשר במלות פלא ושביל וכן"ל שהם גימ' תנ"ה כמנין הג' שמות אה"ה אשר מרומזים הם גם ביסוד דחכמה (לש"ו). ובזה מבאר שיש בחי' נתיב גם ביסוד דחכמה ואח"כ במ"ש ויש בו ג' כו' מבאר בחי' נתיב שביסוד הבינה עצמה איך שבה יש ג"כ כל הז' שמות והכל הוא כדי לבאר איך שכ"א הוא כלול משניהם בכל עניניהם ולהורות על הקשר הגדול שבהם ועי' זה בראשית כט ע"ב ואחרי מות סא ע"ב ופרשת בלק קצג ע"ב (לש"ו). זה בראשית הובא בהערה בסוף הספר אות לג עמוד 700. וזה אחרי מות ובלק מובאים בהערה בסוף הספר אות לח עמוד 713.

³¹⁷ עי' מקור דבריו בזהר ח"ב מט ע"ב הובא בהערה בסוף הספר אות לט עמוד 715.

³¹⁸ כלל"ד (נוסף צפע"ח).

³¹⁹ ז"ל: מסטרא דאבא ראש מסטרא דאימא אשר. ועי' זהר ח"א טו ע"א: אשר היכלא טמיר וגניז, שריאותא דרזא דראשית אשר, רא"ש דנפיק מראשית. ועי' ע"ח שער טז פרק ב.

³²⁰ בזהר פרשת ויחי דף למ"ו (נוסף צפע"ח), הובא צסוף הספר אות מא עמוד 717.

³²¹ לא מצאתי בזהר ובתיקון"ז אלא רק בע"ח שער א פרק ה ושער לא פרק ג.

שְׁעָה"כ

אלפין ההין, העולים בגימ' תנ"ה. וכל זה הוא בבחי' הה"ח שנותן לה אבא. ואמנם גם היא יש בה ה"ג וכבר ידעת כי כולם מתקבצו" בעטרת היסוד שלה הנקרא מל' שבה, והיא נק' הודך לפי שה' גבורות המתפשטות בה הוא מחסד עד הוד³²² שבה וכולן נק' הודך. ואחר כך מתחברות כולם בעטרת היסוד שלה, והרי נתבאר ג' תיבות אשר תנה הודך הרמוזות במלת אתה שבכרוך אתה.

ונבאר מלת יהוה, כי צריך אתה לכויין כי כבר יצא השפע הנז' מחויין למלכות דבינה, והגיע לדי³²³ מקיפין של הד'³²⁴ מוחין דז"א הנק' הוי"ה, וז"ס שני מילות אלו "על השמים", שנזכרו אחר "אשר תנה הודך", ולזה אמרו על השמים ולא בשמים, להורות שהם בחינת מקיפים על ראש ז"א הנקרא שמים.

ומה שתכויין בזה ההוייה הוא כמ"ש לך³²⁵, כי הד' מוחין דז"א הם ד' הויות ע"ב ס"ג מ"ה ב"ן, וצריך להמשיכם ולכלול כולם בהוייה אחרונה דב"ן, לפי שעתה ז"א הוא בסוד ו"ק, בן היונק מאמו. וצריך לכויין בהוי"ה זו דב"ן לציירה באופן שתהיה בגימטריא ברוך, ועם ד' אותיות יהוה, רל"ב, באופן זה, כי ד' ההין שבהויה זו בג' ציורין שבה שהם די דו ג' ווו, בכל א' מן ד' ההין, הרי הם קס"ח, ויוד מליאה בגימטריא כ', וכשתצייר הד' של יוד בציור ב' וויין הרי י"ב, ועם העשרים של יוד הרי ל"ב, ועם קס"ח הרי ר', ואות ו' במילואה היא י"ב, ותחזור ותקח הד' ההין בפשוטן שהם בגי' עשרים, הרי ל"ב³²⁶, ועם ר' הרי רל"ב כמנין ברוך עם ארבע אותיותיו.

הקדמה א' קטנה

הנה בכל פעם שאתה מזכיר ומברך ומוציא מפיד שם ההוייה, בכל מקום תכויין לכלול ביחד הוייה אדני³²⁷, לפי כי בכתיבתו הוא הוייה, ובקריאתו הוא אדני כגודע (פסחים ג ע"א).

גם³²⁸ צריך לכויין בכל פעם שתוציא מפיד שם הוייה בכל מקום שיהיה³²⁹, הזהר לכויין בזה כי הוא סוד קשר המלכות עם ז"א באופן זה, כי הנה כתוב בשם הוייה, ותכויין כי ג' אותיות יה"ו הוא ז"א, וה"א אחרונה שבשם שהיא מלכות, תכויין שנעשה³³⁰ שם שלם, שהיא שם אדני, באופן שתצייר שם הוייה בלבך, ותכויין בה' אחרונה לשם אדני שהיא הנוק'³³¹, והיא ה"א אחרונה של ההוייה³³².

- מאיר הכוונה -

³²² עי' לקמן כה ע"ד ותיקו"ז ג ע"ב הובא שם.

³²³ על (פע"ח).

³²⁴ נמחק צפע"ח.

³²⁵ "ומה שתכויין בזה ההוייה הוא כמ"ס לך" נמחק צפע"ח, וזמקומו איתא "אח"כ לריך לכויין עתה צסם הוי"ה זו איך נעשית גם הוא רל"ב כמנין רל"ב של צרוך שנמשך השפע ההוא כאן ופירוש הדבר".

³²⁶ יוד יהוה יהוה וו יהוה יהוה הההה

³²⁷ עי' תיקו"ז הובא בסוף הספר אות מב עמוד 720.

³²⁸ וזיותר מזה (פע"ח).

³²⁹ אפילו שאינו בצרכה (נוסף צפע"ח).

³³⁰ זאת ה' אחרונה (נוסף צפע"ח).

³³¹ עי' ספר הליקוטים חיי שרה: בתחילה נבראו ע"י מדת הדין, זהו ו"פ, שהוא פ"ו כמנין אלה"ם. והנה היא עצמה נק' אלה"ם, ויש בה חמשה אותיות ראש לשועלים, ואח"כ נעשית ה' אחרונה שבשם, זנב לאריות.

עי' גר"א בספד"צ כו ע"א: סיהרא, במיעוטה שנעשית ראש לשועלים ונקראת שם אלקים, דבאצילות נקראת ה"א אחרונה של הוי"ה זנב לאריות, ובירדה בבריאה נעשית ראש לשועלים לעולמות בי"ע.

שְׁעָה"כ

הקדמה א' בענין בית הכנסת

³³³הא דאמרין מצוה על האדם להיות מעשרה ראשונים בבית הכנסת³³⁴. צריך שאחר שיבא לבית הכנסת א' מעשרה ראשונים, לא יצא משם עד שישלם תפילתו שם, לא כאותם הנוהגים להיות מעשרה ראשונים בבית הכנסת זה, ואח"כ חוזרים והולכים להתפלל בבית הכנסת אחרת, שלא היו שם מעשרה ראשונים, טעות הוא בידם, ולא תחשב למצוה כלל. ראיתי למורי ז"ל שלא היה נוהג להיות מעשרה ראשונים, ואמר לי הטעם, מפני שהוא היה חולני, והיה צריך לשהות {ג ע"ג} בביתו כדי לעשות צרכיו. ועוד סיבה אחרת, כדי שאח"כ ילבש טלית ותפילין בביתו, וילך מעוטר ומעוטף בטלית ותפילין לבית הכנסת³³⁵, והיה מוכרח לעשות כן ביום, כי בלילה לאו זמן תפילין הוא. והי' ראשונים היו מקדימין לבית הכנסת באשמורת מרם אור היום, ולכן לא היה יכול לקיים מצוה זו לסיבות אלו³³⁷.

³³⁸הנכנס לבית הכנסת צריך ליזהר מאד להתעכב מעט בפתח קודם שיכנס, ולהראות עצמו ירא וחרד ומזדעזע לכנס בהיכל מלכו של עולם³³⁹. וענין זה מועיל מאד אל השלימות של האדם ואל ההשגה³⁴⁰. וז"ם הפסוק וממקדשי³⁴¹ תיראו (ויקרא יט ל).

– מאיר הכוונה –

עי' שם כ ע"ג: שם אדני במלכות הוא על הנהגתו בתחתונים, ולכן היא ראש לשועלים, ועל ידה מנהיג בתחתונים.

עי' הקד"ש נא ע"ב: ודע כי מה שאמרנו כי השמות דאלה"ם ואדני"ם הם בבי"ע, הנה האמת הוא כי עיקרם הוא ג"כ רק באצילות עצמו, וכמ"ש הרב (בשער הירח פ"א ובכ"מ), כי המלכות דהאצילות כאשר נשלמת להיות פב"פ עם ז"א, הנה עומדת אז בהגילוי דשם אלה"ם ודשם אדני"ם, ועי' עוד בזה"ק (ויקרא יא ע"ב ופ' תרומה קנט ע"ב) והוא נודע ופשוט, אך מה שאמרנו כי הם בבי"ע, ר"ל כי השמות דאלה"ם ואדני"ם הם מתפשטים ומתגלים בבי"ע, משא"כ השם הוי"ה ב"ה הוא רק בפנימיותם, והוא נעלם, וכל המציאות דהבי"ע והנהגתם הוא רק בהגילוי דשמות אלה"ם ואדני"ם, וכמו שנאמר בכל מעשה בראשית רק השם אלה"ם, כי בו נתגלה בהעולמות בי"ע. ולכן הוה שם אלה"ם גימט' הכסא, שהוא עולם הבריאה, מפני ששם הוא מתפשט ומתגלה, וכמ"ש בהקדמת תיקונים (ה סע"ב) וכן הרב ז"ל (בלק"ת ריש פ' בראשית), ע"כ. ועי' לקוטי תורה (פרשת וישב) לפעמים שם אדני דבריא עולה לזיווג אצילות.

יהוה אדני ³³²

פנ"ח כח ע"ב. ³³³

עי' הערה בסוף הספר אות מג עמוד 721. ³³⁴

כנזכר בזהר (פע"ח). ³³⁵

עי' הערה בסוף הספר אות מד עמוד 723. ³³⁶

³³⁷עי' הקדמה לשעה"ק [במנין עשרה דברים שחייבים לעשות כל מי שנכנס ללמוד זו] אות ב' מהעשה טוב: ילך לבית הכנסת קודם עלות השחר קודם חיוב טלית ותפילין, להזהר שיהיה מי' ראשונים. וצ"ע גדול.

פנ"ח כח ע"א. ³³⁸

³³⁹"צריך ליזהר מאד להתעכב מעט בפתח קודם שיכנס, ולהראות עצמו ירא וחרד ומזדעזע לכנס בהיכל מלכו של עולם" נמחק בפע"ח, ובמקומו איתא "כבר נודע משארז"ל (יצמות ו ע"ב) שחייב אדם לנהוג מורא צבית הכנסת כמ"ס וממקדשי תיראו וגם ז"ה צבית אלהים נהלך צרג"ל שירגיש האדם וירתיע בעצמו בהכנסו לצבית הכנסת מרוב פחדו עליו איך נכנס צבית אלהים ית"ש".

³⁴⁰והשגת רוח הקודש עליו והוא קודם שתכנס תמתין מעט ותסהה ותכוין ליכנס במורא ופחד לפני אלהים ית"ש ולא תכנס בפתע פתאום כמי שאינו מתיירא ח"ו (פע"ח).

³⁴¹עי' יבמות (ו ע"ב): מורא האמורה במקדש - לא ממקדש אתה מתיירא אלא ממי שהזהיר על המקדש. ואי זו היא מורא מקדש? לא יכנס אדם בהר הבית במקלו, במנעלו, בפונדתו, ובאבק שעל גבי רגליו, ולא יעשנו קפנדריא, ורקיקה מק"ו; ואין לי אלא בזמן שבהמ"ק קיים, בזמן שאין בהמ"ק

שְׁעָה"כ

גם זמ"ש בגמרא³⁴² בענין אחיתופל שלמדו לדוד ע"ה פסוק בבית אלקים נהלך ברגש (תהלים נה טו), ורמזו ג"כ ענין ברגש שיתרגש האדם ויודעזע בעת כניסתו בבית אלקים שהוא בית הכנסת³⁴³.

עוד נרמז ברגש³⁴⁴ אל שם אבגית"ץ שהוא³⁴⁵ בגימט' ברג"ש עם המלה בעצמה. והענין הוא, שצ"ל כשנכנס בפתח בית הכנסת פסוק, ואני ברוב חסדיך אבא ביתך כו' (תהלים ה ח), ותכוין כי רוב חסדיך הוא החסד העליון אשר אנו צריכין תמיד אליו³⁴⁶, ובפרט כשאנו נכנסין להיכל המלך לשאול בקשתינו³⁴⁷, כי החסד הזה הוא הנק' ³⁴⁸ יומא דכולהו³⁴⁹, ולכן בכל הימים וגם בכל תפלה מנ' תפלות ערב ובקר וצהרים שאתה נכנס לבית הכנסת, תכוין בחסד הזה שהוא יומא דכולהו.

ותכוין אל שם אבגית"ץ שהוא בחסד כנודע³⁵⁰. וז"ס בבית אלקי"ם נהלך ברגש, ר"ל עם שם אבגית"ץ העולה בגימ' ברג"ש עם המלה עצמה כנו'. ואחר שאמרת פסוק זה

– מאיר הכוונה –

קיים מנין? ת"ל: את שבתותי תשמורו ומקדשי תיראו, מה שמירה האמורה בשבת לעולם, אף מורא האמורה במקדש לעולם.

ועי' פ"ת לר"ר ד: והנה יראה הוא מצד רחל שהוא מחזה ולמטה דז"א המנהגת הנבראים, והיא (ויקרא כו כה) חרב נוקמת נקם ברית, שבניינה מצד הגבורות בסוד ירא"ה, שעיקר הנהגת עוה"ז הוא ע"י הצמצום וכח הגבורות שמזה נמצא הסט"א בעולם, וצריך שם יראה לעמוד נגדו ושלא להתפתות אחר הסט"א ח"ו, והוא מ"ש (ויקרא יט ל) ומקדשי תיראו, דבה תליא יראה.

³⁴² עי' רש"י (אבות פ"ו מ"ג): מצאו אחיתופל לדוד שהיה יושב ועוסק יחידי בתורה אמר לו למה אתה עוסק בתורה יחידי והלא כבר נאמר חרב על הבדים ונאלו. שוב פעם אחרת מצאו שהיה נכנס לבית מדרשו בקומה זקופה אמר לו והלא כבר נאמר שצריך לו לאדם ליכנס שם במורא כדי שתהא אימת שמים עליו. וי"א שהיה נכנס לבית המדרש יחידי ואמר לו בבית אלהים נהלך ברגש כתיב שחייב אדם ליכנס שם בקבוץ עם לפי שנאמר ברוב עם הדרת מלך ורגש הוא לשון אסיפה כמו למה רגשו גוים וי"א רגש הוא לשון אימה ופחד. ואתה אנוש כערכי חשוב כמותי.

ועי' מסכת כלה (פ"ה ה"ד): מצינו בדוד מלך ישראל שלא למד מאחיתופל אלא שני דברים בלבד, מאי נינהו, אמר רבא, מגופיה דקרא לאו שמעית מינה? נמתיק סוד, אמר ליה, דוד, למה אתה יושב לבדך ועוסק בתורה, אין דברי תורה מתקיימין אלא בחברים. בסוד, מה סוד, הפר מחשבת באין סוד, אף הכא נמי, ומנא אסבריה, דכתיב הסכת ושמע ישראל, עשו עצמכם כתות כתות; ואידך, פעם אחרת מצאו אחיתופל לדוד שהיה הולך לבית המדרש לבדו, אמר ליה ולית לך ברב עם הדרת מלך, אלא בבית אלהים נהלך ברגש, ברגישת בני אדם נלך אני ואתה; ואית דאמרי, דאמר ליה, כי אתית לצלויי, רהוט כאיניש דאזל בתר מלכא, ומנא אסבריה, דכתיב אחרי י"י אלהיכם תלכו. ומנין שחזר דוד ושבחן, דכתיב מכל מלמדי השכלתי, וכתיב בבית אלהים נהלך ברגש, וכתיב דרך מצותיך ארוץ.

³⁴³ פיסקא זו נמחק בפע"ח.

³⁴⁴ "עוד נרמז ברגש" נמחק בפע"ח, ובמקומו איתא "ולאמנס צלמך כרוז חסדך תכוון", וכן הוא בעולת תמיד.

³⁴⁵ צחכד וזהו עלמו (נוסף בפע"ח).

³⁴⁶ ר"ל איני כלאי ליכנס צביתך מלך עלמי כי אם כרוז חסדך וכו' ולכן אשתחווה וכו' ציראתך (עולת תמיד שער נפ"ח).

³⁴⁷ לשאלו צהתינו נמחק בפע"ח, ובמקומו איתא "כדי שיפיק שאלותיו זכה החסד ההוא".

³⁴⁸ "הזה הוא הנק'" נמחק בפע"ח, ובמקומו איתא "נקרא".

³⁴⁹ עי' הערה בסוף הספר אות מה עמוד 724.

³⁵⁰ עי' תיקו"ז נב ע"א: מקולות מים רבים (תהלים צג ד) אלין שבע (קלין) שמהן דמתפלגין לשבעה נהרות וכלהון מתפלגין בההוא נהר דנפיק מעדן ואינון בהבו לה' (תהלים כט) שבע אינון דאזלין על שבע שמהן דאינון אבגית"ץ וכו' ואינון שבע ספירן (תהלים כט ג) קול ה' על המים דא חס"ד ואיהו אבגית"ץ דמתמן מיא דאורייתא קול ה' בכח דא קר"ע שט"ן ודא גבור"ה קול ה' בהדר דא נג"ד יכ"ש ודא תפאר"ת כסאו כשמ"ש נגד"י (תהלים פט לז) וביה אתמר למשה (שמות לד י) נגד כל עמך אעשה נפלאות קול ה' שובר ארזים דא בט"ר צת"ג ודא נצ"ח קול ה' חוצב להבות אש דא חק"ב טנ"ע ודא הו"ד קול ה' יחיל מדבר דא יג"ל פז"ק דאיהו יסו"ד הר סיני קול ה' יחולל אילות דא שק"ו צי"ת ודא מלכו"ת דעלה אתמר (תהלים כב א) למנצח על אילת השחר ודא איהו מקולות מים רבים.

שְׁעָה"כ

בפתח בית הכנסת, אז תכנס אח"כ בבית הכנסת, ולא תאמר הפסוק הזה אחר שנכנסת, כי מנהג זה הוא טעות ביד הנוהגים אותו.

עוד ירצה, כי כבר הודעתך שקודם שנכנס יאמר פסוק, ואני ברוב הסדר כו', ויכוין לשם אבגית"ץ העולה במספר ברג"ש. והענין הוא כי השכינה היא נקרא בית הכנסת³⁵¹, ונקרא בית אלקי"ם, וזמ"ש בבית אלקים נהלך ברגש, כי קודם שיכנס האדם לבית הכנסת שהיא השכינה, צריך לימלך באבהן ולומר פסוק ואני ברוב הסדיך, כנז' בספר הזוהר³⁵², כי בפ' זה רמוזים ג' האבות. ויכוין באבגית"ץ הנק' רוב הסדיך. גם יכוין לעשות מנה"י דז"א ג' מוחין חב"ד אל נוקבא דז"א כגודע (&). וזה יכוין בר"ת בבית אלקים ג"הלך ב"רגש ב"ן, והכונה הוא שימשיך ג' מוחין הנז' אל הנוק' הנקרא ב"ן שהיא הוי"ה דההין כגודע.

ודע, כי אעפ"י שהכונה זו כוללת בכל הימים, ובכל שלשה זמני התפילות שבכל יום כנז', עכ"ז יש שינוי אחר, והוא כי אעפ"י שבכל יום תכוין אל שם הנזכר, עכ"ז ביום ראשון של השבוע תכוין בפרטות אל אות אחת של שם הזה, ותכוין כי אות זה גוברת ביום הזה באופן זה: אות א' גוברת ביום ראשון של השבוע, ואות ב' ביום ב' של השבוע, ואות ג' ביום ג' של השבוע, ואות י' ביום ד' של השבוע, ואות ת' ביום ה' של השבוע, ואות צ' ביום ו' של השבוע. וענין כוונה זו תכוין בכל ג' תפלות, יום ראשון תכוין כי אות הא' גוברת, וכן על זה הדרך בשאר הימים³⁵³.

³⁵⁴והואיל דאתא לידן נגמור גם הכונות של יום שבת, כי אז תכוין ביום ההוא אל שם מ"ב³⁵⁵ האחרון הנקרא שקוצ"ית, כי שם זה גובר בכולן ביום שבת,³⁵⁶ והוא נחלק לנ' חלוקות. כיצד, כליל שבת, קודם שתכנס לבית הכנסת, תכוין לב' אותיות הראשונות,

– מאיר הכוונה –

תרגום: "מקולות מים רבים" אלו שבעה (קולות) שמות שנחלקים לשבעה נהרות, וכולם נחלקים באותו הנהר שיוצא מעדן, והם ב"הבו ליהו"ה", שבעה הם שהולכים על שבעה שמות, שהם אבגית"ץ וכו', והם שבע ספירות. "קול יהו"ה על המים" זה חסד, והוא אבגית"ץ, שמשם המים של התורה. "קול יהו"ה בכח", זה קר"ע שט"ן, וזו גבורה. "קול יהו"ה בהדר" זה נג"ד יכ"ש, וזה תפארת "כסאו כשמש נגדי", ובו נאמר למשה "נגד כל עמך אעשה נפלאות". "קול יהו"ה שובר ארזים" זה בט"ר צת"ג, וזה נצ"ח. "קול יהו"ה חוצב להבות אש", זה חק"ב טנ"ע, וזה הו"ד. "קול יהו"ה יחיל מדבר", זה יג"ל פז"ק, שהוא יסוד, הר סיני. "קול יהו"ה יחולל אילות", זה שק"ו צי"ת, וזו מלכות, שעליה נאמר "למנצח על אילת השחר", וזהו "מקולות מים רבים".
ועי' זהר ח"ג קח ע"ב

³⁵¹ עי' תיקו"ז (ח ע"א): תליתאה כמראה אש בית לה סביב (שם כז) ודא שכינתא דהכי אוקמוהו רבנן דנשמתין דומין קדם שכינתא כנרות לפני האבוקה ובגין דא כמראה אש בית לה ואיהי בי כנישתא דלעילא א"ש נג"ה (שם) כי ביתי בית תפילה יקרא לכל העמים (ישעיה נו ז) ואיהי אש בית לה מסטרא דגבורה דאיהי ב' יומא תניינא דאתברי ביה גיהנם א' יומא קדמא דאתברי ביה גן עדן ודא חסד עמודא דאמצעיתא כמראה אדם כליל תרווייהו וא"ו לימינא אח"ד ל"ב לשמאלא יו"ד ה"א ה"א

תרגום: השלישי: כמראה אש בית לה סביב, וזו השכינה, שכך פרשוהו חכמים (פסחים ח ע"א), שהנשמות דומות לפני שכינה כנרות לפני האבוקה, ולכן, כמראה אש בית לה, והיא בית הכנסת שלמעלה. א"ש נג"ה, כי ביתי בית תפילה יקרא לכל העמים, והיא אש בית לה, מצד הגבורה, שהיא ב', היום השני, שבו נברא גיהנם (שמ"ר פט"ו סי' כב). א' יום ראשון שנברא בו גן עדן, וזה חסד. שהעמוד האמצעי, כמראה אדם הכולל שניהם, וא"ו לימין, אח"ד ל"ב לשמאל, יו"ד ה"א ה"א.

³⁵² עי' הערה בסוף הספר אות מו עמוד 726.

³⁵³ עי' לקמן יג ע"א.

³⁵⁴ פע"ח כט ע"ג.

³⁵⁵ נמחק בפע"ח.

³⁵⁶ פע"ח שער הנגהת הלימוד ל' @????

שְׁעָה"כ

שהם ש"ק³⁵⁷, ובבקר יום שבת תכוין לשתי אותיות אמצעיות ו"צ³⁵⁸, ובמנחה תכוין לשתי אותיות אחרונות י"ת.

³⁵⁹ עוד תכוין בליל שבת בשתי אותיות ש"ק, לפי שבליילה נק' המלכות הקל שהיא חיבור ד' שמות יהו"ה אהי"ה יהו"ה אדנ"י, ובשחרית נקרא המלכות תפוחין, ובמנחה נק' קדישין.³⁶⁰ והנה בלילה עולה המלכות לנה"י של ז"א, והם סוד ש' וסוד ק' כמבואר אצלנו (סג ע"ג), וז"ס שבת ש' בת (זהר ח"ב רד ע"א), כי המלכות הנק' בת עולה אל נה"י הנק' ש'.³⁶¹ ובמנחה יכוין בשתי אותיות י"ת, כי אז היא נקראת קדישין כנו', וקדוש הוא בנימו' י"ת, והם סוד ת"י נימין שברישא דז"א (אדר"ר קבח ע"ב)³⁶².

גם צריך לכוין בקצור כל זה בלילה בג' פעמים שאומרים ויכולו כו' בליל שבת. והנה בויכולו הראשון יכוין באותיות ש', לפי שאז הנה"י דז"א, שהם ג' ענפי אות ש', נעשו מוחין אליה. בויכולו הב' יכוין באות ק', כי אז היא נק' תפוחין, לפי שג' מוחין שלה נעשה לה עתה יותר מלמעלה, והוא מן חג"ת שבז"א, והם סוד ג' אבות שבכולם נרמו אות ק', כי ביצח"ק ויעק"ב כבר נמצא בהם אות ק' ממש, ובאברהם נרמו בו במה שהוליד לק' שנה. וכן הנה"י עצמם נעשים ק', שהם ג"פ ל"ג ל"ג, בקבלתם עתה שפע מן חג"ת כמבואר אצלנו (לקמן ע"ד בד"ה ובאות ק'), ועי"ש. וביכולו הג' יכוין בחב"ד שהם יותר (ג ע"ד) עליונים, ובכל קוין ת"י נימין כמנין קדוש.

עוד ירצה כוונת הענין בארוכה, וביאור הענין הוא, כי בליל שבת אומרים ב' פעמים ויכולו, הראשון בתפילת ערבית, והב' הוא אחר העמידה, שאומרים כל הקהל יחד. ושם (לקמן דרוש ויעבור דורש ה') הודעתך כי ויכולו הראשון הוא רומז במלכות שעולה עד נה"י של ז"א. וביאור הענין הוא במה שנתבאר אצלנו כי הנה"י של אימא הם מוחין אל הז"א, והם מתפשטין בכל ז"א, וג' פרקים האחרונים מהם הם בנה"י של ז"א, ואלו נעשין עתה מוחין אל המלכות. וכנגד זו העליה תכוין באות ש' של שקוצי"ת, כנודע כי אות ש' נחלקת לג' ווין שיש בצורת שי"ן, ורומזין לנה"י הנז'. והנה הג' ווין הם עולים בנימו' י"ת, וז"ס וכל שיח השדה (בראשית ב ה), ולכן תכוין כי עתה המלכות נק' חק"ל, שהוא תרגום של שדה, שהוא סוד הנה"י הנז' הנק' שיח השדה.

ובאות ק' של שקוצי"ת תכוין בויכולו הב', שהוא עליה הב', שבה מקבלת המלכות במוחין שלה אור מן חג"ת דז"א, אשר שם ג' פרקין האמצעים דנה"י דאימא, כי גם הם נק' מוחין, כי כל בחי' הנה"י דאימא נק' מוחין. ואמנם לפי שאין המלכות עולה עתה עד שם, רק שאור חג"ת דז"א מתפשט בנה"י דז"א למטה במקומה, ולכן נרמו מציאות זה באות ק'. וביאור הענין הוא, כי אם תחלק אות ק' לג' חלקים, יהיה כל חלק מהם ל"ג חלקים, כי ג' פעמים ל"ג הם ק', והוא כי חג"ת, כל אחד מהם כלול מעשר, והם שלשים, ואלו הג' חג"ת נכללין ויורדין למטה בכל א' מן הג' תחתונות הנקרא נה"י המאירים במלכות, ולכן הם ל' וג'. וכאשר תכלול ג' פעמים השלשים עם כל א' מהג', יהיו ג"פ ל"ג ל"ג, שהם ק' עם הכוללות, כי כונתינו הוא להוריד החג"ת שהם ל' אל נה"י שהם ג'.

- מאיר הכוונה -

³⁵⁷ צ"ע שכאן לא מוזכר שזה גובר אלא רק מכוונים את זה לבד .
³⁵⁸ ו' לתפלת שחרית א' לתפלת מוסף (נוסף בפע"ח).

³⁵⁹ פע"ח א' ע"ב.

³⁶⁰ פע"ח א' ע"א.

³⁶¹ פע"ח א' ע"ג.

³⁶² ז"ל: וכל קוצא וקוצא אית ביה ארבע מאה ועשר נימי דשערי. עי' לקמן איתא שזה בהארט הא"א ברישא דז"א.

שְׁעָה"כ

ובשחרית תכוין לאות ו' כנגד ישמח משה (שחרית דשבת), שהוא אות ו'³⁶³. ובמוסף תכוין לאות צ' שהוא כנגד היסוד, צדיק יסוד עולם (משלי י כה), כי אות צ' רומז אל היסוד שהוא הצדיק, שבו תפלת מוסף³⁶⁴. ובמנחה תכוין לאות י' מן שקוצי"ת, באומרך (תהלים סט יד) ואני תפלתי לך ה' כו', ומלת תפלתי ר"ל תפלת י'. וביאור הענין הוא כי עתה עולה עד מקום הדיקנא דא"א כמבואר אצלנו ונודע. והוא כי בהיותו ז"א למטה, היה יורד השער של רישא דא"א נמשך בראש ז"א להשפיע לו, והשער הזה הוא סוד ת"י נימין כמנין ב' אותיות י"ת של שקוצי"ת.

וכבר ביארנו³⁶⁵ באדרת נשא (דף קכח ע"ב) כי הם ת"י נימין כמספר קדוש, ובסוד ת"י עלמין ות"י עיבר הנז'. והנה בחינה זו היא סוד שם יהו"ה דע"ב דמילוי יודין, ויש עשר אותיות במילואו, וזהו ואני תפלתי, תפלת י', כי עתה עולה עד עשר אותיות ההם. ומה שהיה בתחילה מקבל השפע הזה בריחוק גדול, דרך אותם השערות, הנה הוא עתה עולה עד שם ומקבל השפע בקירוב גדול, כי השערות ההם הם נמשכין מזאת ההוי"ה שיש בה י' אותיות דמילוי יודין כנז'. וז"ש, לך ה' עת רצון, כי ע"י עליית ז"א בדיקנא דא"א, יש בו כח לקבל שפע מן מצחא דיליה הנק' מצח הרצון (אדר"ר קבט ע"א).

ולאות ת' של שקוצי"ת תכוין כנגד תפלת המנחה, שבה אנו אומרים אתה אחד ושמך אחד כו'. והענין הוא כי הנה ד' יודין יש בשם ע"ב הנז', וכל י' מהם כלולה מ"י הוא ק', ונמצאו ארבעתם עולים בנימ' ת', וזהו אתה אחד, ר"ל א"ח ד'³⁶⁶, כי עתה הז"א הנקרא א"ח עולה עד מקום ד' שהם הד' יודין הנז', וז"ס אחד.

³⁶⁷ואחר שנכנס לבית הכנסת, שמעתי בשם מורי ז"ל שבכניסתו³⁶⁸ ישתחוה כנגד ההיכל, ואחר כך יאמר מזמור (תהלים סז ב) אלקים יחננו ויברכנו, אשר יש בו ז' פסוקים, וכנגדם יקיף ז' הקפות סביב התיבה שבאמצע הבית הכנסת³⁶⁹. ושוב הוא שיכוין לגמור פסוק א' בכל הקפה מהז', עד שיוגמור הז' הקפות בז' פסוקים, ויכוין כי התיבה היא כנגד המלכות, ותכוין להמשיך אליה ז' אורות מקיפין שהם מן החסד עד המלכות. ואור המקיף של המלכות ג"כ אנו ממשיכין אליה והיא מכלל ז' המקיפין. ותכוין לכלול עצמך לקבל מן ז' אורות המקיפין האלו, אתה והמלכות ביחד.

וביום א' תכוין לפסוק ראשון, שהוא אלקים יחננו כו', ותכוין שהוא גובר על הז'³⁷⁰ פסוקים והוא תגבורת החסד על ו' התחתונים. וביום הב' תכוין כי פסוק הב' גובר על כולם, וכן תכוין עד יום הו', כי אז תכוין בפסוק הו' שהוא גובר על כולם. ואמנם ביום השבת אין צריך להקיף רק הקפה א' בלבד³⁷¹. וספק³⁷² בדבר אם הוא כנגד הת"ת הנק' שבת וכולם

- מאיר הכוונה -

³⁶³ ע"י ע"ח שער לח פרק ו': נלעד"ח שזהו כוונת הפסוק שש מאות אלף רגלי העם אשר אנכי בקרבו ר"ל כי משה יסוד דאבא המלושב תוך ז"א שהוא ו"ק שהם אותם הס' רבוא ואנכי בקרבו דייקא.

³⁶⁴ ע"י תיקו"ז (לד ע"א): תפלת מוסף דא צדיק דכליל כלהו צלותין.

³⁶⁵ צ"ע שכל הנזכר כאן איתא באדר"ר עצמו, וצ"ע.

³⁶⁶ ע"י הערה. **Error! Bookmark not defined.**

³⁶⁷ פע"ח כח ע"א.

³⁶⁸ "שמעתי בשם מורי ז"ל שבכניסתו" נמחק בפע"ח.

³⁶⁹ ולא את הבית הכנסת עלמיה (נוסף בפע"ח).

³⁷⁰ הו' (פע"ח).

³⁷¹ ע"י יחוד בזה הענין הוצא בסוף הספר אות מז עמוד 727.

³⁷² ויך ספק (פע"ח).

שְׁעָה"כ

כלולות בו, או אם הוא כנגד הבינה הכוללת לכלל³⁷³ הז' ולכן אין בשבת רק הקפה א', ע"ב שמעתי בשם מורי ז"ל³⁷⁴.

אבל אני ראיתי שהוא (ד ע"א) היה בא לבית הכנסת, ולא היה מקיף שום הקפה, ואפשר כי בשביל שלא היה הוא מן הי' הראשונים³⁷⁵, לפי שהיה מתאחר לבא כנ"ל, ולכן לא היה מקיף מפני הרואים, שנראה כיוהרא, כנלע"ד³⁷⁶.

ואמנם מה שאני שמעתי ממורי ז"ל, הוא שיכוין כי בית הכנסת הוא בחי' שם הוי"ה דמילוי ההי"ן העולה בגימ' ב"ן, שהוא בית כנוסיא³⁷⁷ לג' שמות העליונים ממנו, שהם ע"ב ס"ג ומ"ה ושם ב"ן זה הוא המלכות, ויש בה י"ס ואם תמנה עשר הויות דההי"ן של ב"ן יהיו בגימ' כמנין כנסת, עם הי' כוללים שלהם³⁷⁸.

גם ראיתי למורי ז"ל נזהר בתכלית הזהירות שלא לדבר כלל בבית הכנסת, אף שלא בשעת התפלה. וכמעט שאפי' בדברי מוסר ותוכחות ותשובה³⁷⁹ לא היה רוצה לדבר, כדי שלא ימשך מזה איזה דיבור של חול. גם ראיתי נזהר מלרוק בבית הכנסת, ואם נזדמן לו רוק היה מבליעו בטליתו או בולעו בגרונו.

גם כל הזמירות והקרבנות והק"ש היה מורי ז"ל נזהר לאומרם מתוך סידור התפלות שבידו, אבל בתפלת העמידה דלחש, היה עוצם עיניו ואומר על פה, וגם בחזרת הש"ץ היה עוצם עיניו ושומע ומתכוין לדברי הש"צ.

	א ע"ב	
א	פת"ש בענין תפילה ומלכות ודוד	38
ב	פע"ח בענין שם מלאך הממונה על התפילה	38
ד	עצבות ושמחה בתפילה	38
	א ע"ג	
ה	קבלת ואהבת לרעך כמוך לפני תפילה	41
	א ע"ד	
ו	זהר בענין ד' מצות לפני תפילה וד' חלקי תפילה	42
ז	ה"ג פה חוטם זרוע יד ואצבע בזהר נשא	44
ח	שער המצות בענין נטילת ידים	44
ט	מפרשי הזהר על ענין נטילת ידים	45
י	פע"ח בענין נטילת ידים	45

- מאיר הכוונה -

³⁷³ כל (פע"ח).

³⁷⁴ ע"כ שמעתי שם מורי ז"ל" נמחק בפע"ח.

³⁷⁵ "ואפשר כי שצביל שלח היה הוא מן הי' הראשונים" נמחק בפע"ח.

³⁷⁶ אך כשהיה משכים צבית מדרשו היה מקיף (נוסף בפע"ח).

³⁷⁷ עי' תיקו"ז צה ע"א: תפלה למשה תפילה לדוד בית הכנסת איהו כנוסיא דכלהו ברכאן תפילה איהו בגין דאיהו סוס לקודשא בריך הוא ואיהו אתעבידת טפלה לרוכב הכי אוקמוהו מארי מתניתין אין הרוכב טפל לסוס אלא הסוס טפלה לרוכב אית טפל בט' ואית תפל בת' כגון היאכל תפל מבלי מלח והאי תפילה הכי איהי בת'.

תרגום: תפלה למשה תפלה לדוד בית הכנסת הוא כנוס של כל הברכות התפלה היא משום שהוא סוס לקדוש ברוך הוא והיא נעשית טפלה לרוכב כך פרשוהו בעלי המשנה אין הרוכב טפל לסוס אלא הסוס טפלה לרוכב יש טפל בט' ויש תפל בת' כמו היאכל תפל מבלי מלח והתפלה הזו כך היא בת'.

³⁷⁸ צסוד הלל אנכי טוב לך מעשרה בניס וכו' ואח"כ יאמר הרי קבלתי עלי עול מלכות שמים שלימה שתקנתי בע"ה שהסרתי הקליפות מאצ"ע ויהי נועם וגו' (פע"ח). בענין עשרה בניס עי' לקמן בשעה"כ נ ע"ג.

³⁷⁹ אפילו בדבר מוסר ויראת שמים לא היה משיב תשובה עד שיאלא מצית הכנסת (פע"ח).

פְּעֵה"כ

	ב ע"א	
46	פע"ח בענין נטילת ידים	יא
46	שם מ"ב	יב
47	דברי התיקו"ז בענין כוז"ו וכו'	יג
48	דברי הזהר בענין ז' נקבי הראש	יד
49	בענין סנדלפ"ן	טו
50	גלוי וידוע לפני כסא כבודך	טז
50	דברי הזהר בגידול הנשמה לאדם	יז
	ב ע"ב	
50	זהר ויקהל בענין חדשים לבקרים	יח
53	ליל לילה קדום חצות ואחרי חצות	יט
54	שכוי הוא גבריאל	כ
55	עוד בענין הנ"ל	כא
56	זהר בענין ויבא לו יין וישת	כב
58	יין המשמח ויין המשכר	כג
58	ברכת שלא עשאני גוי שלא עשאני אשה ושלא עשאני עבד, פוקח עורים, מתרי אסורים, זוקף כפופים רוקע הארץ על המים, שעשה לי כל צרכי, המכין מצעדי גבר, אוזר ישראל בגבורה ועוטר ישראל בתפארה	כד
61	בגדים צואים	כה
62	ויתנצלו בני ישראל את עדים	כו
63	לבושים	כז
65	ש"ע נהורין	כח
67	זהר בבגדו בה	כט
	ב ע"ג	
68	חשמ"ל וקלי' נוגה	ל
	ב ע"ד	
70	זהר בענין מאה ברכות	לא
71	ו' בני לאה	לב
	ג ע"א	
72	שביל דקיק	לג
73	ב' מיני שפע כדי חיות ותיקון	לד
76	הוספה מפע"ח	לה
76	ברוך אתה	לו
77	זהר בענין מטבע ברכה	לז
85	אלף פלא	לח
88	אשר בבינה	לט
	ג ע"ב	
89	זהר מה אדיר שמך בכל הארץ	מ
90	יסוד - אשר	מא
92	תיקו"ז בענין יאהדונה"י	מב
94	עשרה ראשונים	מג
	ג ע"ג	
95	עיטוף טלית ותפילין בבית לפני שחרית	מד
96	בבית אלהים נהלך ברגש	מה
99	ואני ברוב חסדך אבא ביתך	מו
	ג ע"ד	
100	יחוד בהקפות הבימה	מז

שעה"כ

שְׁעָה"כ

א ע"ב

א. ע"י פתחי שערים (נתיב פרצוף א"א - פתח יט): התפלה הוא בדוד בסוד ואני תפלה והוא בעטרת היסוד מלכות, וה"ס ביסום הדינים שלא יוקיד עלמא בשלהובוי³⁸⁰, שכן התפלה מועיל לחיי הזמן שהוא מסטרא דז"א. ולכן הוא המעורר רק הארת נקב השמאלי של א"א שהוא מתפשט בז"א בסוד ביסום הדינים לבד, אבל לא לבטל הסט"א מכל וכל, כדי שיהיה נשאר הנהגת הזמן קיים. ולכן לפעמים תפלת הצדיקים אינו מועיל להם להפך הדין, כי כך הוא משוער במדה ובמשקל לפי הצורך לתיקון העולם, ונשאר סוד התפלה למעלה בשמים כדי שיבוא הכל בשיעור וגבול וכמ"ש. אבל התורה עניינה סוד הפנימיות אור הראשון שעניינה לגרום חיים הנצחיים להעביר כל הנהגת הזמן למעלה.

ב. מע"ח דע כי יש מלאך א' ממונה על התפילה ומעלה אותה למעלה בעת ההיא בכח שם י"י [י"ה - ליקוטי תורה] שעמו בנה [צייר - ליקוטי תורה] הקב"ה את העולמים ולכל עולם ועולם מהלך ת"ק שנה ובעת אחד מהלך אותם והנה על אלו המלאכים נאמר ורגליהם רגל ישרה כי אותיות ישרה הוא ת"ק י"ה [שעולה ת"ק שנה בחי' י"ה לז"א - נוסף בליקוטי תורה] והנה תפילה [ואתחנן - ליקוטי תורה] כמנין ישרה וזהו רמז משה ואתחנן אל ה' בעת ההיא ר"ל כי בעת ההיא כנ"ל [חליתי פני מלאכים שיעלו תפילתי העולה כמנין ואתחנן - ליקוטי תורה] מעלין התפילה ת"ק שנה הליכה לכן ישרה תפלה ואתחנן מנין א' לרמוז כל הנ"ל [וזהו בעת ההיא היינו בעת שהתפלות עולין ע"י המלאכים המעלין התפלה ע"י שם י"ה - ליקוטי תורה]. (נוסף בפע"ח).

ג.

ד. ע"י זהר ח"ב קסה ע"א: ועלזו לפניו מלפניו לא כתיב אלא לפניו³⁸¹ דהא לית מאן³⁸² דינדע ביה כלום אבל לפניו מאן דעייל לקמיה דהאי רקיע אצטריך למיעל בחדוה³⁸³ ולא בעציבו כלל בגין דהאי רקיעא גרים³⁸⁴ דתמן לא שריא³⁸⁵ עציבו³⁸⁶ ורוגזא כלל דהא תמן כלא איהו בחדוה.

ועל דא כהן גדול³⁸⁷ דקיימא לקמיה³⁸⁸ לא הוה עאל לבי קודשא בר בחדוה³⁸⁹ ולאחזאה חדוה דהא אתרא גרים ועל דא כתיב³⁹⁰ (שם ק ב) עבדו את יהו"ה בשמחה באו לפניו ברננה דהא אצטריך דלא לאחזאה בה עציבו³⁹¹.

- מאיר הכוונה -

³⁸⁰ ע"י זהר ח"א רנח ע"ב: ונכסין נכסת קודשין בצפונא דמזבח בגין דבסטר צפונא דאית בה כד קריב גבורה לגבה עבדא אינון נוקמין בג"כ עבדין כהני שלמא בעלמא דלא יתוקד עלמא בשלהובוי דמזבח וכדין חיים נחתין לעלמא הה"ד (מלאכי ב ה) בריתי היתה אתו החיים והשלום מאי טעמא חיים בגין [דהוא] (דהא) עבד שלום וכהני עבדין שלום בקרבנא.

תרגום: ונשחטים שחיטת הקדשים בצפון המזבח, משום שבצד צפון שיש בה כשקרבה גבורה אליה, עושה את אותן נקמות, לכן הכהנים עושים שלום בעולם, שלא ישרף העולם בשלהבות המזבח, ואז יורדים חיים לעולם. זהו שכתוב "בריתי היתה אתו החיים והשלום". למה "חיים", משום שהוא עושה שלום. וכהנים עושים שלום בקרבן.

³⁸¹ ע"י ע"ח שער טו פרק ג: בינה נקרא מלפני ה' שהוא יותר פנימי מן הו"ה, אבל המלכות נקרא לפני ה' שהוא לפניו של הת"ת, וע"י עוד זהר תרומה קע ע"ב.

³⁸² פ' אבא שהוא מלפני הבינה (מ"מ).

³⁸³ מפני שהיא הבינה בעלת השמחה ודאי, והיא רחמים ממתקת הדינים ומהפכן לשמחה, וזהו סוד ועבד הלוי הוא ואם ח"ו יעורר עציבות שהעצבות הוא ענין הדין, ואם ח"ו יכנס כאן בעצבות יעורר הדין במקום שאין ראוי (אור יקר).

³⁸⁴ שהעבודה אליו תהיה בשמחה (אור יקר).

³⁸⁵ הן אמת שעיקר התעוררות הדין משם, אבל אין הענין בו מצד עצמו אלא מצד מקור הגבורה שבו, אבל בו בעצמו לא שריא אלא מתעורר ממנה (אור יקר).

³⁸⁶ בכל המדות למטה נאחז הדין, מפני שאברהם יצא ממנו קליפת ישמעאל וכו', אמנם מהבינה ולמעלה אין דין ולא קליפה ולא רוגז נאחז, וזה הנכנס שם בעציבות ח"ו פוגם המדה הזו (אור יקר).

³⁸⁷ הענין שהבינה הוא היכל קדש הקדשים כדפי' וכהן גדול הוא מיכאל שר החסד שהוא עומד בהיכל הרצון (אור יקר).

³⁸⁸ במדות חסד לפני הבינה (אור יקר).

שְׁעָה"כ

ואי תימא³⁹² אי הכי האי מאן דאיהו בצערא ובדוחקא דלא יכיל למחדי לביה ומגו דוחקיה אית ליה למתבע רחמין³⁹³ קמי מלכא עלאה³⁹⁴ אי הכי לא יצלי צלותא כלל³⁹⁵ ולא ייעול בעציבו כלל דהא לא יכיל למחדי לביה ולאעלא קמיה בחדוה מאי תקונא אית ליה להאי בר נש.

אלא ודאי הא תנינן כל תרעין ננעלו ואסגירו ותרעין דדמעין³⁹⁶ לא אסגירו ולית דמעה אלא מגו צערא ועציבו וכל אינון דממנן על אינון תרעין כלהו מתברין גזיזין ומנעולין³⁹⁷ ועיילין אינון דמעין וההיא צלותא עאלת קמי מלכא קדישא³⁹⁸.

כדין ההוא אתר³⁹⁹ אית ליה דוחקא מההוא עציבו⁴⁰⁰ ודוחקא דההוא בר נש כמה דאת אמר (ישעיה סג ט) בכל צרתם לא⁴⁰¹ צר⁴⁰² תיאובתיה דההוא עלמא עלאה⁴⁰³ לגבי האי אתר⁴⁰⁴ כדכורא דתיאובתיה תדיר לגבה דנוקבא⁴⁰⁵ כד מלכא עאל⁴⁰⁶ לגבי מטרוניתא⁴⁰⁸ אשכח לה בעציבו כדין כל מה דאיהי בעאת⁴⁰⁹ בידהא אתמסר⁴¹⁰ וההוא בר נש⁴¹¹ וההיא צלותא לא אהדר בריקניא⁴¹² וקודשא בריך הוא חייס עליה⁴¹³ זכאה חולקיה דההוא בר נש דאושיד דמעין קמי קודשא בריך הוא בצלותיה⁴¹⁴.

– מאיר הכוונה –

³⁸⁹ ולכך לא היה מתודה אלא בחוץ ובהכנסו פנימה ברחמים בשמחה, ולכך שם תפלתו קצרה (אור יקר).

³⁹⁰ עם היות שאמר עבדו את ה' עם היות שמורה שם זה על ת"ת, אינו אלא ע"ד כתיב על הבינה, שגם בה יצדק שם ה' בשמחה שתעוררו כנגד הבינה שמחה (אור יקר).
³⁹¹ ח"ו שהוא פוגם ומעורר הדינים משורשם (אור יקר).

³⁹² הענין שהבקשות מלמעלה הם כל ענין וענין בספירה ידועה, וכענין חנה דכתיב ותתפלל חנה על ה' ופי' על ה' אל מדת הבנים משום דלאו בזכותא תליא אלא במזלא ולפעמים יהיה חשוך בנים כחנה דכתיב ובכה תבכה והנה מתוך צערו מתפלל, שאם תאמר ישמח ואח"כ יתפלל אי אפשר (אור יקר).

³⁹³ וענין בקשתו אפשר שיהיה בני חיי ומזוני שהוא למעלה (אור יקר).

³⁹⁴ אם כן מה יעשה (אור יקר).

³⁹⁵ מפני שבהזכירו צערו בתפלתו לא יעמוד לבו שלא יצטער (אור יקר).

³⁹⁶ עי' זהר ח"א רכג ע"א בענין לאה.

³⁹⁷ ובכח הבינה כולהו מתברין מנעולין משאר השערים, כדי שיכנס עד שערי דמעה, שאין שערי דמעה השערים הראשונים, שהרי שערי דמעה פנימיים הם, וכל מה שבין האדם ועד שערי דמעה הם נעולין אלא שבהיות האדם שופך דמעה, מיד כח שערי דמעה שהם למעלה, יורד ופותח כל השערים כדי שיכנסו דמעותיו דרך השערים עד למעלה, וכן בהיכלות יש שערים ידועים לשערי דמעה (אור יקר).

³⁹⁸ היינו הת"ת מצד הבינה, מלכא, ומצד החכמה קדישא (אור יקר). פי' בינה (מ"מ).

³⁹⁹ מלכות שהיא בוכה תמיד והיא בעלת הדמעה (אור יקר). מלכות (מ"מ).

⁴⁰⁰ מפני שכל איזה עוני שבאדם וחסרון מצדה ואם האדם מתגאה ומתגבר ואינו בוכה ואינו נכנע אינו בה ואינה משתתפת בצרתו ואם האדם בוכה ומצטער מיד היא מצטערת עמו ומצר בצרתו (אור יקר).

⁴⁰¹ לו (אור יקר).

⁴⁰² תימא מאי ראייה, דאלו התם לו צר לוא"ו צר, או לא צר לאלף צר, ועוד צרתם כתיב לא בכייתם ועוד בכל צרתם בכל אי זו צרה לזה נראה לי דלא מייתי ראייה אלא סתם שיש צער גבוה בצער הדיוט ומרבים לאיזה צער ליחיד בבכיה קא מייתי ראייה, אמנם התם ברבים ולמעלה בלא בכיה והכא ביחיד בבכיה צרה המגעת למלכות (אור יקר).

⁴⁰³ פי' בינה (אור יקר, מ"מ).

⁴⁰⁴ מלכות המתמרמת בצרת השופך דמעה בתפלה (אור יקר). מלכות (מ"מ).

⁴⁰⁵ דחלק הזכר היא הבינה שהרי לענין הזווג תפארת גופא, ג"ר רישא, ואין זווג פחות מכל הספירות יחד (אור יקר).

⁴⁰⁶ "כד מלכא עאל" נמחק ב"אור יקר, ובמקומו איתא "כמלכא".

⁴⁰⁷ והיינו טעם השמעת תפלה, שעם היות שאינו ראוי כיון שהשכינה מצירה עמו מיד יענוהו (אור יקר).

⁴⁰⁸ ור"ל כשהבינה נכנסת אצל המלכות לתקנה, מוצאה אותה עצבה ואזי הבינה חייס על ההוא בר נש א"נ י"ל כד מלכא וכו' היינו כשנכנס הז"א אצל המלכות ונה"י דאימא בתוכו, נמצא כאלו הבינה היא שנכנסה (מ"מ).

⁴⁰⁹ אפילו לזה שאינו הגון (אור יקר).

⁴¹⁰ והיינו בערכה שהיא עולה בתפלת הדמעות ומתייחדת למעלה (אור יקר).

⁴¹¹ לענותו מיד אפשר שלא יענוהו מפני שאין ראוי אותו ענין וכיוצא (אור יקר).

⁴¹² אמנם אפשר שיתעכב הכל לפי מה שהוא הענין (אור יקר).

שְׁעָה"כ

תרגום: ועלזו לפניו לא כתוב מלפניו אלא לפניו שהרי אין מי שידע בו כלום אבל לפניו מי שנכנס אצל הרקיע הזה צריך להיכנס בשמחה ולא בעצב כלל משום שהרקיע הזה גורם ששם לא שורה עצב ורגז כלל שהרי שם הכל בשמחה.

ועל זה כהן גדול שעומד לפניו לא היה נכנס לבית הקדש רק בשמחה ולהראות שמחה שהרי המקום גורם ועל זה כתוב עבדו את ה' בשמחה באו לפניו ברננה שהרי צריך שלא להראות בו עצב.

ואם תאמר אם כך מי שהוא בצער ודחק שלא יכול לשמח את לבו ומתוך דחקו יש לו לבקש רחמים לפני המלך העליון אם כך לא יתפלל תפלה כלל ולא יכנס בעצב כלל שהרי לא יכול לשמח את לבו ולהיכנס לפניו בשמחה מה התקון שיש לאדם הזה.

אלא ודאי הרי שנינו כל השערים ננעלו ונסגרו ושערי דמעות לא נסגרו ואין דמעה אלא מתוך צער ועצב וכל אותם הממנים על אותם השערים כולם משברים חתיכות קשות ומנעולים ומכניסים אותן דמעות ואותה תפלה נכנסת לפני המלך הקדוש.

ואז לאותו מקום יש דחק מאותו עצב ודחק של אותו אדם כמו שנאמר בכל צרתם לא (לו) צר תשוקת אותו העולם העליון למקום הזה כזכר שתשוקתו תמיד אל הנקבה כשנכנס המלך למלכה ומוצא אותה בעצב אז כל מה שהיא רוצה נמסר בידיה ואותו אדם ואותה תפלה לא חוזרת ריקם והקדוש ברוך הוא חס עליו אשרי חלקו של אותו אדם ששופך דמעות לפני הקדוש ברוך הוא בתפלתו.

{ שמאי } מהזהר משמע שיש ב' סוגי תפילות, א' של צער וא' של שמחה. אמנם יש עוד פן בחיוב שמחה בתפילה והוא, ענין שכל תפילה היא זיווג, ואין זיווג אלא ברצון.⁴¹⁶ ועי' זהר ח"א דף קסט ע"א: קב"ה תאיב לצלותהון דצדיקייא⁴¹⁵ בשעתא דאצטריך לון⁴¹⁶ בגין דידעי לרצויי למריהון⁴¹⁷ מה כתיב ביה ביעקב אלה"י אבי אברהם ואלה"י אבי יצחק יהו"ה האומר אלי שוב ווגו' אעטר ואקשר⁴¹⁸ קשורא בקשירו⁴¹⁹ חד כדקא חזי⁴²⁰ אלה"י אבי אברהם לימינא ואלה"י אבי יצחק לשמאלא האומר אלי⁴²¹ הכא תלי מלה לאתעטרא לאתריה בינייהו שוב לארצך ולמולדתך ואיטיבה עמך.

תרגום: הקדוש ברוך הוא תאב לתפלות הצדיקים בשעה שצריך להם, משום שיודעים לרצות את רבונו. מה כתוב ביעקב, "אלהי אבי אברהם ואלהי אבי יצחק ה' האומר אלי שוב" וגו'. התעטר ונקשר קשר אחד כראוי. "אלהי אבי אברהם" לימין, "ואלהי אבי יצחק" לשמאל, "האומר אלי" כאן תלה הדבר להתעטר למקומו ביניהם, "שוב לארצך ולמולדתך ואיטיבה עמך".

– מאיר הכוונה –

⁴¹³ ובוחר לו צד הטוב ברחמי הקב"ה עליו, שלפעמים שואל מה שאין הגון לו שיזיקוהו ולא יועילהו (אור יקר).

⁴¹⁴ שעתה שאינה תפלה פרטית לו אלא דרך כלל הוא מזדווג עם השכינה ונזכר בתפלתו עמה זהו מעלה אחרת שהיא צורכי שמים לא צורך עצמו, וזהו מעלתו גדולה שהוא אדרבה מצד בצרת השכינה לא השכינה מצרתו זה מעלה נפלאה (אור יקר)

⁴¹⁵ וז"ס שהקב"ה מתאוה לתפילתן של צדיקים שהם סוד מ"נ העולים מתתא לעילא בסוד אור חוזר (ליקוטי תורה תהלים).

⁴¹⁶ שהיא מרוחקת או שאין לה זיווג כלל, מיד היא מושכת צרה אל הצדיקים מפני שהם יודעים לקשטה ולקשרה למעלה (אור יקר). הוקשה לו דאם חביב עליו תפלת הצדיקים א"כ ח"ו שולח להם לעולם פחד ויסורין כדי שיתפללו. לז"א דבשעה שצריכים לתפלה לעתים רחוקות אז הקב"ה חביב תפלתם אצלו ומ"ש שנעקרו האמהות כדי שיתפללו י"ל כי לקרב תועלתם ולהוסיף על שכרם מעקרון שיתפללו אבל להטיל עליהם פחד כדי שיתפללו לא (נ"א).

⁴¹⁷ להתרצות מן הרצון העליון רחמים פשוטים למתק הדינים בסוד הזיווג (אור יקר).

⁴¹⁸ הענין שאין מיוחד כראוי אלא יעקב, ולזה אמר כדקא חזי ליה, והיה היחוד הזה בכמה עניינים. ראשונה, אמר אלהי אברהם ואלהי יצחק להעטיר האבות במדתם, וז"ש "אעטר", ועוד הוסיף אבי אבי לקשרם עמו בקו האמצעי, ועוד הוסיף ו', ואלהי אבי יצחק, להורות על קו האמצעי הקושר שתי הקצוות יחד, ועוד אמר ה' האומר אלי וכו', דהיינו להוסיף עוד יחוד על יחוד (אור יקר).

⁴¹⁹ צקשורא (דפ"ו)

⁴²⁰ והוסיף על קשירו חד דהיינו אבי אבי (אור יקר).

⁴²¹ הכא תלי מלה לאתעטרה באתריה, הוא במדתו, בת"ת בינייהו יעקב מרכבה בת"ת, בין אברהם ויצחק. ועם היות שקשר המדות לא קשר עצמו ולא נתעטר במדתו אלא בזה (אור יקר).

שְׁעָה"כ

ועי' לקוטי הש"ס (חגיגה): בתי בראי ובתי גוואי. דע כי הנצח והוד נקראים בחי' בראי אבל פנימיותם עצמם נקראים גוואי כי שם הבכיה על העדר עליית הפנימיות אך למעלה הוא עוז וחדוה במקומו. ועי' ב"ע (קכג ע"ב): וז"ס הגלות שנק' לילה שבגלות ההוא גננא לא עאל בגינתי' ואז כל חדו לא אשתכח כמ"ש רז"ל מיום שנחרב בית המקדש אין שמחה לפני הקב"ה וכו' ואמרו כאן בבתי גוואי כאן בבתי בראי ר"ל בע"ק כתיב עוז וחדוה במקומו ששם אין פגם כלל ואין שם שינוי שאינו תלוי בעבודת התחתונים וז"א נקרא בתי בראי שעומד לבר מפרסה ולמטה דע"ק וכמ"ש בס"ד ריש פ"ב.

א ע"ג:

ה. עי' זהר ח"ב קצ ע"ב: אמר רבי אבא כל אלין חברייא דלא רחימין אלין לאלין אסתלקו מעלמא עד לא מטא זמנייהו כל חברייא ביומוי דרבי שמעון רחימו דנפשא ורוחא הוה בינייהו ובגין כך בדרא דרבי שמעון באתגלייא הוה דהוה אמר רבי שמעון כל חברייא דלא רחימין אלין לאלין גרמין דלא ליהך בארח מישר⁴²² ועוד דעבדין פגימו בה⁴²³ דהא אורייתא רחימו ואחווה וקשוט אית בה אברהם רחים ליצחק יצחק לאברהם מתחבקן דא בדא יעקב תרווייהו אחידן ביה ברחימו ובאחווה יחבין רוחייהו דא בדא חברייא כהווא דוגמא אצטריכו ולא למעבד פגימו כיון דחמא סימן באנפייהו ואמר לון הכי אמרו ליה ודאי רוח נבואה שרא על בוצינא קדישא⁴²⁴ והכי אצטריך לן למנדע בכה רבי שמעון ואמר חד מלה מאינון מלין דלחישו לי מגו ריש מתיבתא דגנתא דעדן⁴²⁵ דלא אמרו באתגליא מלה דא סתרא איהי ואימא לכו בני רחימאי בני רחימין דנפשאי מה אעביד אמרו לי בלחישא ואנא אימא באתגלייא ולזמנא דנחמי אנפין באנפין

תרגום: שאמר רבי אבא כל החברים הללו שאין אוהבים זה את זה מסתלקים מהעולם טרם שהגיע זמנם כל החברים בימיו של רבי שמעון אהבת נפש ורוח היתה ביניהם ולכן בדורו של רבי שמעון היו בגלוי שהיה רבי שמעון אומר כל החברים שאין אוהבים אלה לאלה גורמים שלא ללכת בדרך ישרה ועוד שעושים בה פגם שהרי בתורה אהבה ואחווה ואמת יש בה אברהם אהב את יצחק ויצחק את אברהם היו מתחבקים זה בזה ביעקב שניהם אחוזים באהבה ובאחווה נותנים רוחם זה בזה גם החברים באותה דוגמא הם צריכים ולא לעשות פגם.

כיון שראה סימן בפניהם ואמר להם כך אמרו לו ודאי רוח נבואה שורה על המנורה הקדושה וכך אנו צריכים לדעת בכה רבי שמעון ואמר דבר אחד מאותם דברים שלחשו לי מתוך ראש הישיבה של גן עדן שלא אמרו בגלוי דבר זה סתר הוא ואמר לכם בני אהובי בני אהובי נפשי מה אעשה אמרו לי בלחש ואני אמר בגלוי ולזמן שנראה פנים בפנים כל הפנים יסתמכו בזה.

ועי' טעמי המצות (קדושים): מצות ואהבת לרעך כמוך. דע כי כל ישראל סוד גוף א' כל נשמת אדה"ר כנודע אצלינו בסוד עת אשר שלט וכו' וכל א' מישראל הוא אבר פרטי כי זה הערבות שאדם ערב בשביל חברו אם יחטא ולכן נוהג מורי זללה"ה לומר פרטי הוודוים כלם

- מאיר הכוונה -

⁴²² המלכות, והענין כי בהיות האהבה בין עוסקי התורה, דהיינו אלו מטהרים מצד הימין, ואלו מטמאין מצד השמאל, דהיינו את והב בסופה, אהבה בסופה, דהיינו סוד האהבה המתעוררת מן השמאל ומן הימין כדפי' בזהר, והוא סוד ויאהב יצחק את רבקה אשתו, וכן אהבת עולם אהבתך על כן משכתך חסד, כי בהיות האהבה בסוף כל המדרגות, שהיא המלכות לחבקה למעלה, כיצד, שהם חצפים בהכרה, דהיינו קו האמצעי, אז היא אזלא באורח מישר דהיינו סוק קו האמצעי, אמנם כאשר אין אהבה בסופה ואין חפץ בהם בהכרעה ח"ו, איהי לא אזלא באורח מישר ואינה עולה בקו האמצעי, ושמה תאמר אם כן תעלה בא' הצדדים, לזה אמר "ועוד דעבדי בה וכו'" (אור יקר). פי' כיון שאינם אוהבים זה לזה מקטנרים זה את זה ואינם יורדים לאמתה של תורה (מ"מ).

⁴²³ שהיא נפגמת על ידם ואינה מיוחדת למעלה, והיינו מחלוקת שאינה לשם שמים שהוא מחלוקת קרח ועדתו שלא רצו בהכרעה ובשלום, אמנם מחלוקת הלל ושמאי היה לשם שמים, דהיינו אש ומים, אברהם ויצחק, והם חצפים בהכרעה דהיינו יעקב מטה כלפי חסד הלכה כבית הלל (אור יקר).

⁴²⁴ קשה במה ידעו החברים שרוח נבואה שריא עליה, ותירץ מוריננו כשא"ל דהא אורייתא רחימו ואחווה וקשוט אית בה, ש"מ שהבין ר"ש בקושייתם ורמז להם התירוץ בדברים אלו, שצריכים ישראל להיות אוהבים לשכינה, והם לא עשו כך, ולכן לא תפסה הרצועה כנהוג (מ"מ).

⁴²⁵ פי' מט"ט, וכמ"ש הרח"ו בפ' שלח לך (מ"מ).

פעה"כ

אפי' שלא היה בו והיה אומר כי אעפ"י שלא מצאו בו צריך להתודות עליהם ולכן תקנו בלשון רבים חטאנו וכו' ולא חטאתי, כי כל ישראל גוף א' לכן אעפ"י שאין בו אותו עון ראוי להתודות כי כשעשהו חבירו כאלו עשהו עצמו ולכן נאמר בשון רבים ואפי' אם היחיד מתפלל ומתוודה בביתו צ"ל לשון רבים כי מה שחטא אחד נחשב כאלו חטאו ביחד מצד ערבות נשמות.

עי' ב"ע נא ע"א שהחברים נתקבצו באדרא זו ע"מ שכל א' יאמר ויחדש תיקון א' הנוגע לשורש נשמתו ונהנה גלגלתא קד"א ועמר נקי לא כתוב בפירוש שא' מהתלמידים גילו אותם, וכנראה שזה שייך לרשב"י עצמו – עי' ב"ע ק"ז ע"א שרשב"י היה הדעת וכל תלמידיו הם ענפים מנשמתו. ר' אלעזר בן ר"ש מוזכר בדף קכט ע"א במצחא, וכן תיקון ח' דדיקנא דא"א קלד ע"א, וכן בדיקנא דז"א דף קלט ע"א וכו'. ועי' ב"ע קיג ע"א שתלמידי רשב"י נקראו 'חברין קדישין' שכן שרשם הוא בי' החסדים דאור"א הרי הם 'רעין דלא מתפרשין'.

א ע"ד:

ו. ז"ל: ת"ח רזא דמלה אע"ג דצלותא תלייא במלולא ודבורא דפומא כלא תלייא בעקרא דעובדא בקדמיתא ולבחר בדבורא ובמלולא דפומא:

מאן עובדא אלא ההוא עובדא דעביד בר נש בקדמיתא כגוונא דצלותא הוא ולא יצלי בר נש צלותא עד דיתחזי עובדא בקדמיתא כגוונא דצלותא עובדא דקדמיתא (ס"א בקדמיתא עובדא) בשעתא דבר נש קאים בעי לדכאה גרמיה בקדמיתא ולבחר יקבל עליה האי עול לפרשא על רישיה פרישו דמצוה לבתר יתקשר קשורא דיחודא דאינון תפלין (מהו תפלין⁴²⁶) תפלה של ראש⁴²⁷ ושל יד ולא תקנא לון⁴²⁸ בקשורא חדא בשמאלא ועל לבא⁴²⁹ כמה דאוקימנא (שיה"ש ב

- מאיר הכוונה -

⁴²⁶ תימה דאטו עד כאן לא הוינון ידעי מהו תפלין, ותו דהקדים של ראש לשל יד, ותו דלא הזכיר תקון תפילה של ראש בראש אלא רק דשל יד בשמאלא ועל לבא. ונלע"ד דהוקשה לו מה שהקשה הרב ז"ל בדרוש התפלין, דאם התפלין נעשים מהמוחין והם אינם נכנסים אלא בתפילה, אם כן איך יצוייר בחינת תפלין קודם התפילה. וזהו ששואל בכאן מהו תפלין, וירצה כיון שאנו מדברים עתה בתיקונא דעובדא שקודם [התפילה] אם כן מהו ענין תפלין עכשיו (רמ"ז).

⁴²⁷ והוא ממש מ"ש בדרוש התפלין בישוב קושיא זו, והענין בקיצור הוא שאעפ"י שאחר התפילה מסתלקים המוחין מזו"ן, מכל מקום נשאר הרושם שלהם כל היום ולכן הוא זמן תפלין, אבל בהגיע הלילה אז מסתלק רשימו דזעיר לגמרי ועומד על ראשו, ורשימו דראש רחל נכנס תוך חזה ז"א, והנה בשחרית שאז עולה כתר רחל מן הבריאה ומתעלה בסוד נקודה עד שעומדת בזרוע שמאל דז"א פנים בפנים, ואז יוצא אותו הרשימו מתוך חזה זעיר ונעשה תפלין בראשה, ובזה חוזרת להתייחד עמה, כי בלילה הוּו בפירוד, וגם זעיר חוזר ושואב הרשימו שעל ראשו, וה"ס תפלין של ראש. נמצינו למדים שעיקר תפלין שקודם התפילה מתחיל מחזרת הארת הרשימו דנוק' שיוצא מן החזה ומאיר בנקודה שבשמאלה (נ"א שבשמאלו), שיש בזה שתי בחינות, שבבחינת זעיר הם של יד ובבחי' רחל הם של ראש ועיקרם להאיר ראשה. וז"ש תפלה של ראש ושל יד, כלומר אותה תפילה שהיא של ראש ושל יד כאחד, שאז חוזרים ונקשרים יחד זו"ן בפעם אחת וקשר אחד (רמ"ז).

⁴²⁸ פי' לראש וליד, בקשורא חדא בשמאלא, ששם עלתה הנוק' (רמ"ז).

⁴²⁹ שמשם ההארה יוצאת ולכן מביא שני הפסוקים דשמאלו תחת לראשי וגו' ושימני כחותם וגו', ששניהם נדרשים יחדיו בדרוש התפלין על סוד זה, אלא שלפי הנזכר שם צריך להגיה בכאן שמאלו תחת ראשי שהוא הרומז לענין זה, כי פסוק תחת לראשי נדרש על החיבוק הגמור שנעשה באתה גבור כנזכר בספר הכוונות, עיי"ש. ואולם לא חשש רבי שמעון להזכיר תפלין של ראש דז"א משום דסגי ליה במה שהזכיר תחילה סוד בחינת תפלין קודם ומה שהוא עיקר, והנמשך מזה שהוא שאיבת ז"א הרשימו שעליו הוא מובן מעצמו בדרישת כל הפסוק דשימני כחותם, שבמ"ש קשה כשואל קנאה נרמזה תפלה של ראש כנזכר בדרוש התפלין, ועל זה חזר ואמר והא אוקימנא, ודוק. ואולם צריכין אנו ליישב קושיא אחת שיש בענין זה וגם הרח"ו הרגיש בה בסוף פ"ט דדרוש התפלין, והוא שלפי הנזכר תפלין אלו הקודמים הכל הוא באצילות, והנה הרב זלה"ה מסר לנו בפירוש שתש"י היא בבריאה וש"ר באצילות, וכן מוכח מכאן ממ"ש בסמוך, ולבחר תפלה של יד דאיהי תפלה דמיושב ולבחר תפלה דרישא דהיא תפלה דמעומד, וכבר נודע דברכות יוצר הם בהיכלות הבריאה והעמידה היא באצילות, והרח"ו זלה"ה לא תירץ כלום בפירושו בזה, אלא כתב שפעם אחרת יורדות שתי הרצועות שהם נ"ה עד תפלה של יד, ואז נעשים אליה מוחין בסוד אצילות, ופעם אחרת שמע בטעם קדימת התפלין לתפלה, שאלו התפלין הם בבריאה מהמוחין שירדו לבריאה בלילה, ופעם אחרת שמע שלעולם יש לזו"ן תפלין תמיד אלא שקודם הנחת תפלין ישנם לזעיר בסוד רוח [לנוקבא בסוד נפש, אבל אחר הנחתנו ישנם לז"א בסוד נשמה

שְׁעָה"כ

ו) שמאלו תחת לראשי וגו' וכתוב (שם ח ו) שימני כחותם על לבך כחותם על זרועך והא אוקימנא ודא הוא עובדא בקדמיתא:

לבתר בשעתא דב"נ עאל לבי כנישתא ידכי גרמיה בקדמיתא בקרבנין במלולא דפומא לבתר יקבל עליה האי עול מלכות לפרשא על רישיה (פרישו דמצוה) בשבחי דדוד מלכא כגוונא דעובדא דפריש על רישיה פרישו דמצוה ולבתר צלותא דמיושב לקבל תפלה של יד לבתר צלותא דמעומד דהיא לקבל תפלה דרישא ודא כגוונא דדא עובדא כגוונא דדבורא ודאי בעובדא ומלולא תלייא צלותא:

ואי פגים עובדא מלולא לא אשכח אתר דשריא ביה ולא איהו צלותא ואתפגים ההוא בר נש לעילא ותתא (ולא עוד אלא) דבעינן לאחזאה עובדא ולמללא מלולא עליה ודא הוא צלותא שלים ווי ליה לבר נש דפגים צלותיה פולחנא דמאריה עליה כתיב (ישעיה א יב) כי תבאו לראות פני וגו' גם כי תרבו תפלה אינני שומע דהא בעובדא ובמלולא תליא מלתא:

ת"ח כיון דבר נש עביד צלותא כגוונא דא בעובדא ובמלולא וקשיר קשורא דייחודא אשתכח דעל ידיה מתברכן עלאינ ותתאינ כדין בעי ליה לבר נש לאחזאה גרמיה: תרגום: בא וראה סוד הדבר, אף על גב שתפלה תלויה במלל ודיבור הפה, הכל תלוי בעיקר המעשה בתחלה, אחר כך בדבור ובמלל הפה.

איזה מעשה, אלא אותו מעשה שעושה האדם בתחלה, כדוגמת תפלה הוא, ולא יתפלל אדם תפלה עד שיראה מעשה בתחלה, כדוגמת התפלה מעשה ראשון ובתחילה (בראשונה מעשה) בשעה שאדם קם, צריך לטהר עצמו בתחלה ואחר כך יקבל עליו עול זה, יפרש על ראשו פריסת מצוה, אחר כך יקשר קשר היחוד שהם תפלין, (מהו תפלין) תפלה של ראש ושל יד, ולתקנם בקשר אחד בשמאל ועל הלב כפי שבארנו, "שמאלו תחת לראשי וגו'" וכתוב "שימני כחותם על לבך כחותם על זרועך", והרי בארנו, וזהו המעשה שבתחלה.

אחר כך בשעה שאדם נכנס לבית הכנסת, יטהר עצמו בתחלה בקרבנות בדבור הפה, אחר כך יקבל עליו עול מלכות, זה לפרש על ראשו (פרישת מצוה) בשבחי דוד המלך, כדוגמת מעשה שפורס על ראשו פרישת מצוה, אחר כך תפלת מיושב כנגד תפלין של יד, ואחר תפלת מעומד שהיא כנגד תפלין של ראש, וזה כדוגמת זה מעשה, כדוגמת דיבור, ודאי במעשה ודיבור תלויה התפלה.

ואם פוגם את המעשה, הדבור לא מוצא מקום ששורה בו, וזו לא תפלה, ונפגם האיש ההוא למעלה ולמטה. (ולא עוד אלא) שצריך להראות מעשה ולמלל דיבור עליו, וזוהי תפלה שלמה, אוי לאיש שפוגם בתפלתו עבודת רבונו, עליו כתוב "כי תבאו לראות פני וגו'" גם כי תרבו תפלה אינני שומע" שהרי במעשה ודיבור הדבר תלוי.

בא וראה, כיון שאדם עושה תפלות, כדוגמת זה במעשה ובדיבור וקושר קשר היחוד, נמצא שעל ידו מתברכים עליונים ותחתונים, ואז צריך האדם להראות עצמו. לדכאה גרמיה היא יפנה.

ועי' תיקון"ז עג ע"א: שימני כחותם דא נשמתא דאיהי חקוקה בכורסיא בזמנא דאיהי אתערא לתתא בצלותא כורסיא אתער לעילא כחותם דא רוח דאיהו ציורא (דיש) (נ"א דש') חקיקא

– מאיר הכוונה –

ולנוקבא בסוד רוח]. הרי לך ד' שמועות חלוקות בענין, והרח"ו ז"ל לא דיבר כלום ביישובם. איברא דשמועה ד' י"ל דלא פליגא על דרוש דשימני כחותם לאוקמיה שהיא שואבת רשימו לסוד הרוח וגם הזעיר שואב סוד הנשמה, אבל תרין שמועות מציעתי נראה דפליגי על הדרוש הנ"ל, וכל שכן דלפי השמועה הג' לא יש טעם לקדימת תפלה של יד לתפלה של ראש. ונלע"ד שכן הוא המשך הענין, שתחילת אותה הנקודה העצמית שירדה לבריאה בלילה הלא באור הבקר מתקשטת ולוקחת תפילין לראשה מאותם המוחין דבריאה שירדו שם בלילה, ואחר כך עולה לאצילות ושואלת שימני, ומושכת הארת הרשימו מן החזה כנ"ל, אבל אותה ההארה אינה אלא מצד מוחין דבריאה שבאצילות שכל עולם כלול מאבי"ע, ואחר שאיבת זעיר הרשימו שלו שמניח תפילין בראשו אז יורדים לנוק' תפילין מצד אימא שבאצילות, וזה בהארת שתי הרצועות, כנלע"ד ליישב השמועות. אבל לתירוץ הקושיא הראשונה שהקשיתי נראה דנוכל לומר דאע"ג דתפלה של יד אינה מאירה באותה נקודה עד היותה באצילות, מכל מקום כיון דתחילת עלייתה היא מהבריאה מקרייא שפיר תיקון הבריאה, שאין ספק שמידי עלותה לאצילות תשים דרך להאיר משם לבריאה שהיתה שם בתחילה, וכל שכן שבלי ספק יורד כח לרחל מן האצילות כדי שתוכל לעלות לאצילות, וזה הכח הוא תיקון גדול לכללות הבריאה (רמ"ז).

שְׁעָה"כ

במלאכיא בזמנא דאיהי אתערא לתתא מלאכיא אתערון עמיה לעילא על זרועך דא נפשא דאיהי חקיקא בארבע סטרין דעלמא בזמנא דאתערא איהי בצלותא לתתא ארבע סטרין דעלמא מתערין עמה.

תרגום: "שימני כחותם", זו הנשמה שהיא חקוקה בכסא, בזמן שהיא מתעוררת למטה בתפלה, הכסא מתעורר למעלה. "כחותם", זו רוח, שהיא ציור (של יש) (של ש) החקוק במלאכים, בזמן שהיא מתעוררת למטה בתפלה, המלאכים מתעוררים עמה למעלה. "על זרועך", זו הנפש, שהיא חקוקה בארבעת הצדדים של העולם, בזמן שהיא מתעוררת בתפלה למטה, ארבעת הצדדים של העולם מתעוררים עמה.

ז. ועי' ע"ח שער כב פרק ג: והנה, כשירדו אלקים דקטנות אל ג' אמצעיות דז"א, אז נעשו ב' הידים דז"א מבחי' ב' שמות דאלקים, כי כפי הזמנים כך משתנים הפעולות. ועתה, כשירדו אל הזרועות⁴³⁰, אז נעשו בחי' ידים של ז"א מן מוחין דאלקים, ואז ה' אצבעות היד מה' אותיות אלהיים, גם י"ד פרקין של אצבעות הם מילוי שם אלקים, והם י"ג אותיות, ובהם כללות השם, כנגד י"ד פרקין, והזרוע כולו כנגד השם אלקים עצמו, ולכן שורש הדינין בזרועות, כי הם סוד מנצפ"ך כפולות בימין ושמאל. והנה הדינין יש להם ה' מקומות כנזכר באדרא (קלו ע"ב), וא' מהם הוא הזרוע, וזהו הטעם שהקליפות נאחזות שם תמיד, וז"ס נטילת ידים.

ועי' ע"ח שער לא פרק ב ז"ל: אנו רואין שקו האמצעי נמשך ביושר בלי הפסק, ובב' הקוין ימיני ושמאלי יש הפסק בין חסד ונצח, ובין גבורה להוד, כי הרי הזרועות הם בפירוד מן השוקיים, ואין הקוין מחוברים יחד. ולהשיב את כל זאת צריך שנבאר לך מה ענין הצפרנים של האדם, גם ענין הקליפות והחצונים שמצינו לרוז"ל (זהר ח"א רכג ע"ב) שניקתן מן הצפרנים, לכן צריך הקוצצן ליטול את ידיו. גם אמרו (זהר ח"א קפד ע"ב) כי בשחרית רוח רעה שורה על הידים, ואינה מסתלקת עד שיטול ידיו במים. גם להבין ענין נו"ה שהם (ברכות ו ע"א) ברכי דרבנן דשלהי מנייהו הוי, כי שם מתאחזין הקליפות בסוד (תיקו"ז עג ע"ב) שקר אין לו רגלים, ובסוד (איכה א יג) כל היום דרו"ה היפך הוד⁴³¹, וכיוצא בזה. והרי נו"ה הם סוד ערבי נחל (ויקרא כג מ), סתומים ואין להם פתח פתוח כמו היסוד, וא"כ מהיכן הם יונקים [החיצונים].

אבל הענין דע, כי הקליפה מקום יניקתה הוא מסוף האצבעות מקום הצפרנים, כי משם או"פ בוקע ויוצא בין בצפרני ידיו בין בצפרני רגליו, כי מן הידים בוקע אור לצאת ולכנס בראשי הירכיים כנ"ל, ואז יונקים משם בעודו מגולה שם. וז"ס שארז"ל (שבת יד ע"א) כי הידים עסקניות הן ושניות לטומאה, וצריכין נטילה אפי' לחולין קודם אכילה, גם בקום האדם בבוקר ממתו בלילה כבר שרתה עליהן רוח רעה וצריכין נט"י שחרית כנודע. כי לעולם החצונים כל יניקתן הוא מן הקצוות ומסיומן, כי אין להם רשות לעלות אל מקום הקדושה, אבל יונקים ממקום סיומא. והנה בקצוות ההם של הזרועות ושל הירכיים שם אחיזתן ויניקתן. והנה אנו רואין בחוש הראות כי הבשר שבסוף האצבע נבקע, ומתוכו יוצא וגדל הצפורן ויוצא לחוץ, ודרך אותו בקיעה יוצאין האורות הנ"ל, ויונקים משם החצונים לפעמים כשיש פגם ח"ו בישראל ולא תמיד.

ח. נטילת ידים שיעורה כל היד שהוא ה' אצבעות והכף עצמה עד פרק הזרוע וטעם זה נתבאר אצלנו⁴³² באדרת נשא דף קל ע"ב בענין ההוא רוחא דזמין לאתדבקא⁴³³ על מלכא משיחא כו' וע"ש. ואמנם ענין הידים עצמם ענינם הוא כי הנה אנו רואים שאין בכל האיברים שבגוף האדם מקום שנגלו בו בגילוי בחינת עשרה כמו באצבעות הידים ורגלים וצריך לידע טעמו של דבר. והנה הוא זה כי הנה א"א הוא כולל ג' רישין עלאין שהם בחינת רישא עלאה עתיק יומין שעם היותו למטה ממדרגת הא"ס עכ"ז אין בו תפיסה כלל לרוב העלמו ועוד למטה

- מאיר הכוונה -

⁴³⁰ עי' פת"ש ז"א מ וז"ל, אח"כ כשנדחין מוחין דקטנות עוד יותר למטה בג' אמצעיות דז"א, שם עושים פעולת הידים בסוד י"ד פרקין שהם י"ג אותיות אלקים בגילופין, והיינו, שבם עשו הדינים מקום ושורש בעיקר קווי ההנהגה, שלכן שם בסופי האצבעות נאחזים הקליפות, שהוא סוד סיום המעשה במקום שנגמר פעולת הידים והעשיה בסטרא דקדושה, שהוא בטופרא דאצבעין [ע"ח פרצופי זרין ב' וז"ל, כי לעולם החצונים כל יניקתן הוא מן הקצוות ומסיומן, כי אין להם רשות לעלות אל מקום הקדושה, אבל יונקים ממקום סיומא]

⁴³¹ עי' זהר ח"ג רמג ע"א.

⁴³² שער מאמרי רשב"י מב ע"א.

⁴³³ לשון האד"ר אצלנו "לאשראה".

פְּעֵה"כ

ממנו תריץ רישין אחרנין שיש בהם קצת תפיסה כנזכר בביאור הקדמת אדרת האזינו בשער מאמרי הזהר. אמנם בא"א לא נגלו בו רק ג' רישין הנזכרים אבל בחינת תריץ דרועים ותריץ יריכין לא נתפשטו בו ולא נגלו ונשארו נעלמים וגנוזים בו בבחינת אות ו' שהוא התפשטות הת"ת שבו הנקרא גופא דאמצעייתא והוא לבדו נגלה. ושתי הזרועות היו בו גנוזים בבחינת תריץ יודין תריץ ענפין בשתי צדדי ו' הנזכר בציוור אות א שהוא אות ו' ותריץ יודין לסטרוי שהם ב' הזרועות ובהם כלולין גם תריץ ירכי אבל כשהם נעלמין אינם כי אם מבחינת אות ו' פשוטה לבדה בלי תריץ יודין תריץ ענפין שהם שתי הזרועות וב' הירכין ואין בהם גילוי כי אם הת"ת לבדו הנקרא גופא דאמצעייתא. והנה כמו כן באו"א נעלמו בחינתם של הדרועין והיריכין. ואח"כ בז"א שם נגלה בחינת הדרועין והיריכין בגילוי ונעשו בו ו"ק גלויים ונמצא כי לא נגלית בחינתם אלא במקום הה' לפי שרישא עילאה אין לנו עסק בה כנזכר לרוב העלמה נשאר ב' רישין שבא"א ובאו"א וז"א שם בז"א שהוא הה' בו נגלו הדרועין והיריכין ולכן נגלו ה' אצבעות בכל זרוע מהם ובכל ירך ודי בזה.

ט. וקשה שהרי צריך ליטול יד השמאל בידא ימינא, ומה הועילו בתקנתא, והענין יובן עם מ"ש שצריך ליטול כל יד ג' פעמים, אך שלא יהו רצופים, וזהו הטעם כי ענין תגבורת הימין על השמאל הוא מפני שהרוח רעה שורה על הידים, עכ"ז יותר רע ההוא שורה על השמאל מבימין, ולכן כשתחלה נוטל הימין בשמאל, אז נכנע הרע המועט שביד ימין ונסתלק משם. וגם כי הרע שבשמאל נכנע, הוא עצמו גורם הסתלקות הרע שבימינו. ואז כאשר יחזור הימין, יטול היד השמאל, ומוציא הרע שבשמאל, ונכנע ודולג משם. ולכן זה נוטה אל הקדושה שבימין, כי אדרבא הוא גורם הסתלקות הרע, משא"כ אם בתחלה היה נוטל השמאל בימין, כי אז להיות רעות שמאל רבה לא היתה מסתלקות, לכן התחיל בימין שהוא יותר נקל להסתלק, ועי"כ גם השמאל נכנעת ומסתלקת גם היא (זהר הרקיע). הרב בית יוסף הקשה לשון זה עם לשון דפ' תרומה שכתב שם וז"ל: מאן דנטיל מייא בידיה ימינא במאנא קדמאה לארקא מייא בשמאלא איהו ולא משמאלא לימינא. ותירץ שיש חילוק בין נטילת שחרית לנטילה דסעודה, דבשחרית כיון שהם טמאות, אי הוה נטיל בקדמיתא שמאלא בימינא, היה נראה כאלו סטרא דימינא משמש לסט"א, לכך בעי לנטלא ימינא בשמאלא כמ"ש בפ' מקץ, אבל בנטילה דסעודה שהיא משום נקיות יטול שמאלא בימינא. עוד י"ל דלעולם בין בשחרית בין בסעודה תחלה נוטל יד ימין מי דשמאל כמ"ש בפ' מקץ, ומ"ש בפ' תרומה מאן דנטיל מייא בידיה, פי' שנוטל הכלי של מים ביד ימינו ונותנו ליד שמאלו, כדי שיריק מים על יד ימינו, עכ"ל הב"י. והרב כתב ספר הכוונות דאפילו בנטילת ידים דסעודה השמאל מריק מים על הימין כשינויית בתרא דהב"י דמשה נטילה דשחרית לסעודה, ופי' לשון הזהר דתרומה הכי הוא, מאן דנטיל מיא בידיה ימינא במאנא קדמאה, פי' שיטול הכלי בימין תחלה. ומ"ש לארקא מיא בשמאלא, איהו פי' אחר שקיבל השמאל הכלי מהימין, יריק מים על הימין, כמ"ש לארקא מייא בשמאלא איהו, ולא משמאלא לימינא, פי' לא יטול הכלי בשמאל ויריק על הימין, רק יטול הכלי בימין ויתן אותו לשמאל, והשמאל יריק על הימין. ודברי הרב עולים כהוגן עם פי' בתרא דהב"י, והכי נקטינן ובכל הנטילות השמאל מריק מים על הימין תחילה (מ"מ).

י. עי' פע"ח יב ע"ד: ענין הגבהת ידים יתבאר לך במ"ש בענין פרצוף לאה וע"ש גם בענין נשיאת כפים וע"ש איך דרך צפרני האצבעות דרך הבקיעות אשר שם האורות של מוחין בוקעין ויוציאין לחוץ ואז האורות נכנסין בראשי פרקין עילאין נ"ה שהם ב' הרגלים ומאירים בה ולפעמים אנו צריכים ואז אנו מעלים הידים למעלה כדי שאותם האורות יצאו משם ויאירו בפרצוף לאה העומדת אחורי דעת דזעיר וזה נעשה בנשיאת כפים בברכת כהנים כמבואר במקומו ואמנם עתה ענין הגבהת הידים הוא מפני שנודע כי הידים הם עסקניות ושניות לטומאה ורוח רעה שורה על הידים והענין הוא כי אין אחיזת החיצונים אלא בסיוע הדינים ובקצוותיהן כנ"ל ואין להם כח לינק למעלה מהקדושה אלא מסיומא ולמטה וע"כ הושמו הצפרניים על ראשי האצבעות שהוא לבוש קשה למאוד והוא של קדושה שאל"כ לעולם היו ידים טמאות כנזכר בפרשת ויקהל ע"ש.

ואמנם העודף מצפרנים מכנגד בשר האצבע שם הוא אחיזת הקליפות ויניקתן מאותן האורות הבוקעים מתחת הצפרנים ולכן צריך לחתוך אותם הצפרנים שגדלו יותר מדאי ולהיות כי שם

שְׁעָה"כ

אחיזת הקליפות על כן צריך ליטול הידים במים שהם בחי' החסד הכולל ה' חסדים ועי"כ נמתקים הה' גבורות דמנצפך הכפולות בה' אצבעות יד ימין ויד שמאל ואז הקליפות שהיו נאחזים באותם ה"ג שבה' אצבעות הכפולות כנזכר הם נדחים ומתגרשים ומסתלקים משם ע"י הה"ח כי לעולם החסד דוחה ומגרש הקליפות משם אך אנו יראים שאם נניח האצבעות כפופים למטה ימשכו האורות ב' מוחין דזעיר הנמשכים דרך הקוים ימין ושמאל דרך הזרועות ויצאו דרך בקיעות הצפרנים ויחזרו הקליפות להתאחוז שם ולינק משם על כן תיכף אחר הנטילה שנסתלקו הקליפות אנו מעלים הידים למעלה ומגביהים אותם עד הראש וע"י הגבהת הידים חוזרים האורות שהיו מתפשטות בהם לצאת דרך הצפרנים ונכנסים במקומם וחוזרים עם המוחין דזעיר עצמו ממקום שיצאו ועי"כ הקליפות אינם חוזרים להתאחוז שם עוד.

עוד כוונה אחרת בענין הגבהת הידים למעלה שהוא עליית הידים אלו שבעשיה אל היצירה ע"י שם מ"ב שביצירה כמ"ש בכוונת הברכות ע"ש ותחלה נבאר לך ענין המים כי תכוין בהם כאשר תקח בידך קודם שתרחץ בהם תכוין כי כל בחי' המים אלו הם ב' אותיות מ"י של שם אלקים ויכוין בא' וחמשים יודי"ן שיש בד' אחוריים של ד' שמות ע"ב ס"ג מ"ה ב"ן וכד' אחוריים של ד' שמות אהי"ה ב' דיודי"ן וא' דאלפין וא' דההי"ן ובג' אחוריים של ג' שמות אלקים דיודי"ן דאלפין דההי"ן והם כמנין מ"י של אלקים (פע"ח יב ע"ד).

ב ע"א

יא. ואמנם הטעם שאין אנו רוחצים הזרועות הוא כמ"ש בפרשת נשא (קלח ע"א) על החוטמא דזעיר אנפין דאית ביה תרין נוקבין וכו' ושם נתבאר כי בחוטם הזעיר שם מתקבצין כל הגבורות שבו וב' נקבי החוטם הם ב' אותיות ראשונות דמנצפ"ך שהם ס סתומה ונ כזה **□□** ומ' סתומה מימין ונו"ן הפוכה משמאל בנקב הב' ומן חוטם דא"א נמשך רוחא דחיי אל זעיר והנה אותו הנקב החוטם הב' דזעיר הנרמו באות נ' הפוכה הוא מתפשט בזרוע דזעיר אנפין השמאלי ששם בחי' המלכות בסוד תפלה של יד וע"כ זרוע דז"א הוא סתום ואין בו פתח פתוח כמו בקו האמצעי שהוא הגוף וא"כ הזרוע הוא צורתו פשוטה דמנצפ"ך ולעתיד לבוא ימשך גם כן רוחא דחיי מחוטמא דע"ק דרך הזרועות דז"א ואז יתבסמו דיני הזרועות וגבורותיו ואז ימשיך דרך שם האי רוחא דחיי אל המלכות שהיא תפלה של יד הניתנית בזרוע והוא הנקרא מלכא משיחא הנזכר באדרא רבא והנה עתה בגלות נמשך ההוא רוחא דחיי בזרוע זעיר ומשם נמשך אל המלכות שהיא תפלה של יד אמנם אינו אלא בסיתום וכנזכר כי אין בזרוע פתח פתוח כנ"ל אבל לעתיד לבא ב"ב ימשך בגלוי גמור ע"כ אין לנו עתה נט"י רק עד הפרק עצמו דזרוע כי אין לנו עתה כח לבסמו ולמתקן עד לעתיד לבא (פע"ח).

זרוע דז"א הוא סתום - ר"ל משום שאין בנו כח עתה להמשיך רוחא דחיי אל המלכות עד ביאת המשיח במהרה וכמו שמפרש והולך (לש"ו).

יב. וז"ל הזהר תרומה ז"ל: שמא דמ"ב אתוון רזא דיליה אבהן דקא מתעטרן בעלמא עלאה ועלמא עלאה במה דלעילא (ס"א וסלקא רזא לעילא לעילא עד דאתעטרא באין סוף) ועל דא סליק ולא נחית ואתעטר גו מחשבה עלאה זכאה חולקא דמאן דידע ליה ואזדהר ביה⁴³⁴.

- מאיר הכוונה -

⁴³⁴ רוב אותיותיו מצורפות על סוד העליה, כיצד, אבגית"ץ הרי כל הו' אותיות עולות ולא יורדות כי פ' פשוטה היא תשע מאות, ק"ר ע"ש ט"ן הרי ג' זוגות עולות ולא יורדות (גדיכ"ש הם אותיות עולות ולא יורדות), בט"ר הרי ג' עולות, צ"ת הם ג"כ עולות, ח"ק בטנ"ע הרי זוג עולה וד' עולות, גל"ף הרי ג' עולות, ז"ק הרי זוג עולה, קר"צ הרי ג' עולות, י"ת הרי זוג עולה נמצא כל השם עולה ואינו יורד אלא מעט מזער לכך עיקרו עולה, ושם ע"ב יקרא עולה ויורד בסוד היושר וההפוך כדפי'. ושם מצפ"ץ יקרא עולה ויורד על שם הא"ב, וענין העליה משובחת אלא שאין בה עונ"ג לתחתונים, דהיינו כעין יום שבת היא א"ת ב"ש, עולה להקשר ברוחניות העליון, ויורד במנוחה לישראל, ויש בו ענג ומותר באכילה ושתייה, ושאר ענג שבת, אמנם כעין שבת ויום הכפורים היא א"ל ב"ם, דהיינו מיותר בקדושה, אמנם עולה ונקשר והתחתונים אין להם שפע, דהיינו יוה"כ אסור בענ"ג (אור יקר). פי' כיון ששם מ"ב רמוז באלב"ם דהיינו ב"ם דאלב"ם כמ"ש לקמן לכ"א סליק (מ"מ). הנה אמרנו כי כל הבירור נעשה ע"י בחי' הגבורות, כי הגבורות הם דוחין ומכלין את הקליפות והחיצונים, והוא משום כי בחי' החסד הרי הוא סובל הכל וטוב ומטיב לרעים ולטובים. משא"כ הגבורות הם דינים, ובהם הוא כל ההבחנה בין רע לטוב, והוא דוחה את הרע ומברר את הטוב אליו. וכן בחי' החסד דרכו הוא להתפשט למטה, כי הוא עושה חסד עם כל כנז', והוא תכונת

שְׁעָה"כ

תרגום: השם של מ"ב אותיות הסוד שלו האבות שמתעטרים בעולם העליון והעולם העליון במה שלמעלה (ועולה הסוד שלמעלה למעלה עד שמתעטר באין סוף) ולכן עולה ולא יורד ומתעטר בתוך המחשבה העליונה אשרי חלקו של מי שמכיר אותו ונוהר בו.

ע"י עוד שם ??? טז ע"ב שכוז"ו וכו' הוא כינוי למט"ט [ולכן ביצירה]. וע"י גר"א לט ע"ב ז"ל: דאינון כוז"ו כו' - הן בב' הידים השמות עצמן בי"ד פרקין דימין וחילופם בשמאל, ובכל א' מהידיים כולל ג' אבהן כמ"ש באד"ר (דף קמב ע"ב) דרועא קדמאה ג' קשרין אתקשרו ביה ואתכלילו כו' בג' קשרין דאבהתא כו' ע"ש. ופרק הד' שהן האצבעאן הוא אדם, כל הג' חיות חג"ת, ונושאין אותן לאדם בחכמה, ואלו ג' חיות הן ג' השמות דיחודא, והן מתייחדין באחד שהוא השלמת, ל"ב שבילין לאדם, וז"ש ידיהו יה"ו, ג' הנ"ל, והן בר"ת נש"א.

יג. וע"י עוד עו ע"א: ז"ל התיקו"ז: והאי כ"ח איהו רזא דכ"ח פרקין דעשר אצבעות דבהון והיה כאשר ירים משה ידו וגבר ישראל ובגין דא אוקמוהו זכרונם לברכה למי נושאים כפים לרום השמים דצריך האי כח לסלקא ליה לגבי חכמה ודא איהו רום שמים ואיהו י"וד ה"א ו"א או ה"א דשארין בעשר אצבעאן על האי כח ואיהו חכמה כ"ח מ"ה והאי כח עליה אתמר ואשר כח בהם לעמוד בהיכל המלך לעמוד בצלותא דעמידה בהיכל המלך סתם דא אדנ"י דסליק לחושבן היכל

תרגום: והכ"ח הזה הוא סוד של עשרים ושמונה פרקים של עשר אצבעות, שבהם "והיה כאשר ירים משה ידו וגבר ישראל". ולכן פרשוהו זכרונם לברכה למי נושאים כפים, לרום השמים, שצריך להעלות הכח הזה לחכמה, וזהו רום השמים. וזהו יו"ד ה"א וא"ו ה"א ששורה בעשר אצבעות על הכח הזה, והוא חכמה, כ"ח מ"ה. והכח הזה נאמר עליו "ואשר כח בהם לעמוד בהיכל המלך", לעמוד בתפלת העמידה. בהיכל המלך סתם זה אדנ"י, שעולה לחשבון היכ"ל.

בהגר"א: והאי כ"ח איהו כו' - כמו שמפרש והולך, דיו"ד אתוון הוא בחכמה, וכ"ח פרקין בבניה, וע"ל כל הענין הזה: דצריך האי כח לסלקא כו' - לייחד י"ה. וה"א זאת דכח, אתפשטת ואתלבשת בחו"ג, דאינון כמ"ש למטה, דאיהו כח דאתלבש כו', ולכן צריך להגביה הידים לרום חכמה: ואשר כח בהם כו' - להתלבש כח הזה בהיכלא מלכות, להעמיד שם בצלותא דעמידה כמו שמפרש והולך:

ז"ל התיקו"ז: והאי כ"ח איהו רזא דיהו"ה אלהינו יהו"ה כוז"ו במוכס"ז כוז"ו ועליה אתמר כל העונה אמן יהא שמיה רבא מברך בכל כחו דאיהו כח דאתלבש בתרין דרועין דאינון חסד וגבורה וצריך לסלקא ליה לגבי י' דאיהו רום שמים ולנחתא ליה לגבי ו' דאיהו שמים דעליה אתמר ואתה תשמע השמים (מלכים א' ח לב) כד נחתא ליה לגבי עמודא דאמצעייתא למפרק בה לישראל בנוי וכד סליק לה לגבי רום השמים דאיהי י' למיטל נוקמא מעמלק

תרגום: והכ"ח הזה הוא הסוד של יהו"ה אלהינו יהו"ה, כוז"ו במוכס"ז כוז"ו, ועליו נאמר "כל העונה אמן יהא שמיה רבא מברך בכל כחו", שהוא כח שהתלבש בשתי זרועות, שהן חסד וגבורה. וצריך להעלותו ל', שהוא רום השמים, ולהורידו לו', שהוא שמים, שעליו נאמר "ואתה תשמע השמים". כשמורידו אל העמוד האמצעי, לגאול בו את ישראל בנוי, כשמעלה אותה לרום השמים, שהיא י' לקחת נקמה מעמלק.

– מאיר הכוונה –

מים שהם מתפשטים ויורדים תמיד, משא"כ הגבורות הוא כתכונת אש שהוא תמיד עולה למעלה. והוא ענין שם מ"ב דהוא סליק ולא נחית כמ"ש בזוה"ק (תרומה קלב ע"ב), ולכן הוא כי רק הגבורות הם המבררים ומעלים למעלה, ועל ידם נעשה כל העליות כולם (דע"ה ח"ב נד ע"ג). והנה יש שם מ"ב בכל עולם ועולם לבד בעשיה, כמ"ש הרב בסוף שער כסא הכבוד, והשם מ"ב אשר בעולם אצילות הנה הוא הו"ה פשוט ומלא ומלא דמלא, שהוא מ"ב אותיות. ובעולם הבריאה הוא הב' שמות אה"ה, דאה"ה אשר אה"ה (שמות ג יד), וכן אה"ה יה"ו. ובעולם היצירה הוא השם אבגית"ץ כו', וכמ"ש כ"ז בתיקונים (תיקון סט דף קיט ע"ב). ושורשו דכל שם מ"ב הוא בגבורה, כי הוא מסוד הצמצום, והוא סליק ולא נחית וכמ"ש בפ' תרומה (דף קלב ע"ב), וע' עוד בתיקונים (דף קכ ע"א) כל הענין שם. וזהו שאמר הספר יצירה בל"ב נתיבות פליאות חכמה חקק כו', ואמר פליאות כי מרמז בזה על הרשימו שבהצמצום שהיא פלא, מופלא ומכוסא, גנוז ונעלם, והוא העשר פנימיות, כי כל רשימו הוא בסוד י', והוא הנקרא פליאות חכמה, וממנה יצא כל הל"ב נתיבות, ועם אותה הרשימו הוא מ"ב, והוא השם מ"ב שבו נבראו כל העולמות כולם כמ"ש בפ' פקודי (דף רלד ע"א) וכנ"ל (ביאורים ח"א נט ע"א).

שְׁעָה"כ

בהגרא"א: והאי כח איהו כו' - שהן בב' ידיים, בכל יד י"ד אתוון בי"ד פרקין: ועליה אתמר כו' - ע"ל (לט ע"א): ואיהו כח דאתלבש כו' - כצ"ל, ור"ל ולכן וצריך לסלקא בנשיאת כפים, ואחר הברכה לנחתא, להוריד האי כח לגופא, לשמים, וכמ"ש (בהר קלח) דאסור יותר מג' שעות להגביה, ולכן עשוי הידים בענין זה להגביה ולהוריד: לנחתא לה לגבי שמים - ר"ל, דכתיב (דברים לב מ-מא) כי אשא אל שמים ידי ואמרת כו', ור"ל מתחילה אשא אל רום שמים, ואח"כ אשיב אל שמים ידי, ואז בנשיאת יד, אשיב נקם לצרי כו': וכד סליק לה כו' - דהוא ה' לגבי יו"ד, על כס י"ה (שמות יז טז):

ז"ל התיקו"ז: ודא איהו והיה כאשר ירים משה ידיו ואיהו יד ו' ואיהו יו"ד ואיהו י"ה ולבתר נחית האי כ"ח לגבי וא"ו דאיהו י"ג מכילין דרחמי למפרק לבנוי דישראל כמה דאת אמר (ישעיה נד ז) וברחמים גדולים אקבצך וכ"ח בהאי וא"ו אשתלים ואתעביד א"ם בההוא זמנא כי היא היתה א"ם כל ח"י ודא ח"י עלמין דבה אתמלי ואשתלים בח"י ברכאן דצלוחא

תרגום: וזהו "והיה כאשר ירים משה ידיו", והיא יד ו', והוא יו"ד, והוא י"ה. ואחר כך יורד הכ"ח הזה לוא"ו, שהוא י"ג מדות הרחמים, לגאול את בני ישראל, כמו שנאמר "וברחמים גדולים אקבצך". וכ"ח בוא"ו הזה השתלם ונעשה א"ם. באותו הזמן, "כי היא היתה א"ם כל ח"י", וזהו ח"י העולמים, שבו התמלא והשתלם בח"י ברכות התפלה.

בהגרא"א: ואיהו יו"ד כו' - דריש בג' אופנים יד, ו' דעמודא דאמצעיתא, והן אותיות יוד, דמרים לגבי יוד, ומתחברים י"ה, והוא ג"כ ידו, דד"ו נעשה ה': ולבתר נחית כו' - כנ"ל אל שמים ידי, ולכן מביא ראייה למעלה, ועליה אתמר, ואתה תשמע כו': כד"א וברחמים כו' - מביא ראייה דשם י"ג מכילין דרחמי, דכתיב אצל רחמים דבת"ת גדולים, וכמ"ש (סו ע"א): בהאי וא"ו כו' - י"ג להשלים א"ם: בההוא זמנא כי היא כו' - דבה אתמלי, דמחיים דילה נק' חי, ואשתלם בצלותא, במלכות דהיא צלותא, ומתמלאין ע"י ח"י ברכאין בה. ור"ל בזה סיפא דקרא הנ"ל, ואמרת חי אנכי, חי מסט' דאנכי, לעולם במלכות:

ועי' קב ע"א: יד הגדולה דאתמר בה וירא ישראל את היד הגדולה ותנינא יד החזקה הה"ד (דברים ד') וביד חזקה וכו' ורזא דמלה ה' אלקינו ה' יד הגדולה (כוז"ו במוכס"ז כוז"ו י"ד) החזקה ואינון (נ"א אימא עלאה ואימא תתאה) יד עלאה מסטרא דימינא יד תתאה מסטרא דשמאלא

תרגום: יד הגדולה אחת שנאמר בה וירא ישראל את היד הגדולה והשנית יד החזקה זהו שכתוב וביד חזקה וכו' וסוד הדבר יהו"ה אלהינו יהו"ה י"ד הגדולה כוז"ו במוכס"ז כוז"ו י"ד החזקה והם יד עליונה מצד הימין יד תחתונה מצד שמאל.

יד. ז"ל הזהר: ובהון (שיר ב ט) משגיח מן החלונות ובשבעא (רזא) נוקבין⁴³⁵ דבר נש בתרין עיינין ותרין אודנין ותרין נוקבין דחוטמא ופומא הא שבע דאמא עלאה והכי בעובדוי [נ"א מעיבורן] אסתכל בשבע מסטרא דשכינתא [נ"א דאימא] תתאה בתרין ידין וצואר תלת וגוף וברית תרין הא חמש תרין רגלין שבע [הא] י"ה יו"ד ה"א בשבע אתוון דיליה אסתכל בשבע נוקבין דרישא:

נקבים על שם נקבה דנקביה פתוחות לקבל [נ"א ומקבלן] ו"ה וא"ו ה"א בשבע אתוון דיליה אסתכל בשבעה תקונין [נ"א אבריין] אתוון דלתתא⁴³⁶ דאינון תקונא דגופא⁴³⁷ דבהון עשיית המצות⁴³⁸:

- מאיר הכוונה -

⁴³⁵ ר"ל שנאמר שבעה עיני ה' כו' וכתוב עיני ה' מושטטות כו' שהוא על המחשבה וז"ש (אבות פ"ב מ"א) דע מה כו' עין רואה וכתוב עיניו על כל דרכי כו' שהוא על המעשה וז"ש וכל מעשיך בספר כו' ובכ"א שבע כנ"ל (יהל אור).

⁴³⁶ ושבע אבריין אלו הם שבע שבבינה וע"י שבע אותיות שבת"ת דהיינו ו"ה שבשם אסתכל בז' אבריין דלתתא שהם בשכינה (אור יקר).

⁴³⁷ דהיינו גופא דשכינתא שהשכינה עצמה גוף אליו וזהו שאמר אשתו כגופו ושם ו"ה נשמה אל ז' אברים (אור יקר).

⁴³⁸ עי' ספר הבהיר אות פב: ומאי איברים שבע שיש באדם, דכתיב (בראשית ט' ו) כי בצלם אלהים עשה את האדם, וכתוב (שם א כ"ז) בצלם אלהים ברא אותו, בכל איבריו ובכל חלקיו, והא אמרינו ו' למה הוא דומה לעוטה אור כשלמה (תהלים ק"ד ה), דהא ו' אינו אלא שש קצות, א"ל ברית מילה וזוגו של אדם חשבינן חד ושתי ידיו שלשה, ראשו וגופו חמשה שתי שוקיו שבעה, וכנגדן כוחותם בשמים דכתיב (קהלת ז' יד) גם את זה לעומת זה עשה האלהים, והיינו ימים

שְׁעָה"כ

נקבים על שם נקבה שנקביה פתוחות לקבל ו"ה וא"ו ה"א בשבע אותיותיו מסתכל בשבעה האיברים שלמטה שהם תקון הגוף שבהם עשית המצוות. ובהן משגיח מן החלונות בשבעת נקבי האדם בשתי עיניים ושתי אזנים ושני נקבי החטם והפה הרי שבע של האם העליונה וכך במעשיו הסתכל בשבע מצד השכינה התחתונה בשתי ידיים וצואר שלש וגוף וברית שתיים הרי חמש שתי רגלים הרי שבע י"ה יו"ד ה"א בשבע אותיותיו מסתכל בשבעת נקבי הראש.

טו. ועי' עוד ע"ח שער מו פרק ז, ז"ל: והנה סנדלפון"ן הוא בעולם העשיה, שהוא כנגד מלכות שיש בה הה"ג, שהם ה' אותיות מנצפ"ך, והם גימטריא פ"ר, כמנין סנדלפון"ן הנמשך מכחם. ולכן נקרא שם זה המלאך שר היער, כי הוא שר היונק מן היער, שהם ה"ג הנ"ל דמנצפ"ך שהם גימטריא יע"ר, פ"ר. ועיי"ש בהגהות הלש"ו: עי' מ"ן ומ"ד דרוש ח', ועי' ציור עולמות פרק ב', ומאמרי רשב"י בראשית יב ע"ג, וספר הגלגולים פרק סד, וזוהר ח"ב נח ע"א, ולקמן סוף שער מז, ועי' בדע"ה ח"ב דרוש ד' ענף כב סימן ד' דף רפה סוף ע"ג. עי' דע"ה ח"ב צ ע"ג: [ישנם] ד' יסודין בבחי' המלכות שבכל עולם, שהיא הנפש הכללית. ואחד, הוא ד' יסודין בבחי' הז"א שבכל עולם, שהוא הרוח הכללי. ובעולמות בי"ע הנה הרוח הכללי הוא מטטרו"ן, שעליו נאמר (שמות כג כא) כי שמי בקרבו כמ"ש (סנהדרין לח ע"ב), כי הוא גופא דו"א דבריאה. והנפש הכללית הוא סנדלפון"ן, שעליו נאמר (יחזקאל א טו) והנה אופן אחד בארץ כמ"ש חגיגה (יג ע"ב), והוא גופא דנוק' דבריאה. וכו' הפנימיות דהעשיה שהוא הנפש העיקרי שבה המקיים את הטבע והפועל אותה תמיד. וכן בו ועל ידו נעשה הפכו ג"כ, והוא כל שינוי הטבע אם ברב אם במעט אם בכלל אם בפרט, אשר כ"ז נעשה ג"כ תמיד בכל דור ודור אם בגלוי אם בסתר הנה הוא המלאך סנדלפון"ן, כי הוא הנפש העיקרי דהעשיה. ועל ידו הנה מקיים הקב"ה את הטבע כולו ופועל אותה תמיד, וכן על ידו הנה משנה אותה תמיד ג"כ כפי רצונו והשגחתו ית"ש, המשגיח בה ומנהיג אותה תמיד ע"פ תכלית כוונתו ית"ש בהמציאות כולו, וכו' ע' סדר אבי"ע (פרק ו סמוך לסופו) שאמר שם כי סוד רישא דא"א דעשיה הוא סנדלפון"ן. ונודע הוא כי היחידה הוא אלהות גם בעשיה, והרי לנו כי אורו ית"ש ממש הוא מתלבש בסנדלפון"ן, וכן אמר הרב בפירושו בשער ציור עולמות (פרק ב) כי השכינה הוא בסנדלפון"ן מבפנים ע"ש. והענין הוא כי כבר אמרנו מדברי הרב בדרושי מ"ן ומ"ד (דרוש ח) כי מט"ט וסנדלפון"ן הם דו"ן והם אחד, כי כל נוק' היא כללות הנה"י דהזכר, והוא מ"ש האריז"ל בשער מאמרי רשב"י (פ' קדושים סמוך לסופו דף כח רע"ב) וכן בהגר"א בתיקונים (ריש תיקון נח קו ע"א ובתיקון סח קיד ע"ב) כי מט"ט הנה הוא כולל כל הג' עולמות בי"ע, כי ראשו הוא בבריאה, וגופו הוא ביצירה, ורגליו הוא בעשיה. ורגליו הוא סנדלפון, כי הוא הנוק' שלו, והוא הרגלין שלו, כי כל נוק' הוא רגלין דהזכר כמ"ש בזוה"ק (פ' וירא קיב ע"ב וקיג רע"א) בפסוק (שמואל א' ב ט) רגלי חסידיו ישמור. וכן אמר הרב בספר הגלגולים (פכ"ב) כי הנוק' היא נקרא רגל, כי היא כללות הנה"י שלו, והוא מ"ש כי רגלי מט"ט הוא בעשיה והוא כולל את העשיה ג"כ, הגם שבהעשיה הרי שולט סנדלפון, אך סנדלפון הוא עצמו רגלין דמט"ט, והם דבר אחד. וכבר אמרנו לעיל סי' ג', כי מט"ט הוא הדעת, שקי דאילנא [השקאת האילן] והוא לשון התיקון"ז יט ע"א] דכל העולמות בי"ע, כי הוא הבריח התיכון המכריח בהם מן הקצה אל הקצה, ובו מתלבש השכינה ושורה על ידו בכל העולמות בי"ע, והוא מה שנאמר עליו (שמות כג כא) כי שמי בקרבו.

– מאיר הכוונה –

(שמות ל"א יז) כי ששת ימים עשה ה' את השמים ואת הארץ, ולא אמר בששת ימים מלמד כי כל יום ויום יש לו כחו, ע"כ. סוד מצוה תיקון המלכות שהיא נקראת מצוה והיינו אברים בפרטות בת"ת ובהם רמ"ח מצות רמ"ח אברים בפרטות בתורה שבכתב וקיבוצם יחד נעשה גוף א' בשבעה מדות בשכינה והיינו אשתו כגופו שכללם במלכות גוף ולבוש אל פרטם בת"ת ולפי' על שם פקודין שהם רמ"ח אתקריאו אברים דהיינו בת"ת ועל שם שכינתא שהם נכללים שם יחד ונעשים גוף א' נקראים גופא, והיינו סוד האדם התחתון באבריו, לפי פרטי המצוה יהיה בת"ת כגון בהיותו נותן צדקה המצוה בעצמה פרטית באבר א' מן האברים, אמנם נעשה בכל הגוף, וכן שאר המצות נעשות בכלל כל הגוף והם פרטיות באבר א' ומצד הת"ת הם פרטיות בספירה ידועה בחינה ידועה ומצד המלכות ששם כלל הגוף הם ז' כדפי' (אור יקר).

שְׁעָה"כ

טז. ב' לשונות האלה צ"ע בהם, ול"נ שידוע שגילוי ית' בעליונים מכונים מופלא ומכוסה, וההפך של מופלא היא ידוע, וההפך של מכוסה היא גלוי, וצ"ע. ולגבי הלשון מופלא ומכוסה, עי' בהגר"א על תיקו"ז קלח ע"א, ז"ל, מכוסה הוא ח"ס עלאה ואירא עלאה ומופלא הוא רישא עלאה לכל רישין, עי' לש"ו ביאורים ח"א כ ע"ד שמשנה הגרסא כאן, שמכוסה למעלה ממופלא. ועי' אד"ז רפח ע"ב, האי עתיקא קדישא, סתימא דכל סתימין, לא אדכר ולא אשתכח ובגין דאיהו רישא עלאה לכל עלאין, לא אדכר בר רישא חדא בלא גופא, לקיימא כלא והאי סמיר וסתים וגניז מכלא.

יז. עי' זהר בהעלותך קנב ע"א: כהאי גוונא אורייתא אית לה גופא⁴³⁹ ואינון פקודי אורייתא דאקרון גופי תורה האי גופא מתלבשא בלבושין דאינון ספורין דהאי עלמא טפשין דעלמא לא מסתכלי אלא בההוא לבושא דאיהו ספור דאורייתא ולא ידעי יתיר ולא מסתכלי במה דאיהו תחות ההוא לבושא אינון דידעין יתיר לא מסתכלין בלבושא אלא בגופא דאיהו תחות ההוא לבושא חכימין עבדי דמלכא עלאה אינון דקיימו בטורא דסיני⁴⁴⁰ לא מסתכלי אלא בנשמתא דאיהו עקרא דכלא אורייתא ממש (ולעלמא) ולזמנא דאתי זמינין לאסתכלא בנשמתא דנשמתא דאורייתא⁴⁴¹:

תרגום: כדוגמא זה התורה יש לה גוף והם מצוות התורה שנקראים גופי תורה, גוף זה מתלבש בלבושים שהם ספורי העולם הזה, טפשי העולם לא מסתכלים רק באותו לבוש שהוא ספור התורה, ולא יודעים יותר ולא מסתכלים במה שתחת אותו לבוש. אותם שיודעים יותר לא מסתכלים בלבוש אלא בגוף שהוא תחת אותו לבוש. החכמים עבדי המלך העליון, שהם עמדו בהר סיני, לא מסתכלים אלא רק בנשמה שהיא עיקר הכל, תורה ממש (ולעולם) ולעתיד לבא עתידים להסתכל בנשמה של נשמת התורה.

ב ע"ב

יח. עי' זהר ויקהל ריג ע"ב (לש"ו).

ז"ל: בליליא שלטאן ממנן דאתפקדו על אינון נשמתין דצדיקיא לסלקא לון לעילא ולקרבא לון קרבן נייחא לגבי מאריהון ההוא ממנא דאתפקד על כל אינון משריין⁴⁴² סורי"א שמיה רב ממנא כיון דנשמתא סלקא בכל אינון רקייעין כדין מקרבין לה לגביה וארח בה כמה דאת אמר (ישעיה יא ג) והריחו ביראת יהו"ה כמה דזמין מלכא משיחא למעבד בעלמא ועל ידיה אעברו כלהו בפקדונא על ידיה לאתקרבא להלאה:

וכלהו נשמתין כד אתקריבו לההוא אתר דאתקריבו ואתחזון תמן דא איהו רזא כלהו נשמתין אתכלילו בההיא נקודה⁴⁴³ ונטלא לון זמנא חדא כמאן דבלע בליעו דמלה ואתעברא כאתתא דמתעברא רזא דא למארי מדין כד האי נקודה אתעברת כאתתא דמתעברא אתהני מההיא הנאותא דאתכלילת נשמתא מהאי עלמא באינון עובדין ובההיא אורייתא דאשתדלת בה ביממא⁴⁴⁴ ונטלא ההוא רעו דהאי עלמא וביה אתהני בחדוה ואתכלילת מכל סטריין:

- מאיר הכוונה -

⁴³⁹ הענין הזה כולל כל חלקי המצוות וההלכות היוצאים לידי מעשה מוחש ומורגש, ועליהם שנינו בסוף פ"א דחגיגה (מ"ח), הדינים והעבודות הטהרות והטומאות והעריות יש להם על מה שיסמוכו והן הן גופי תורה, פי' בין המעשים בעצמם (רמ"ז).

⁴⁴⁰ פנימיותה הוא אורייתא דאצילות, אורייתא דקב"ה, שהקב"ה עוסק בה בכל יום וכמ"ש בעבר"ז (ג ע"ב וד ע"ב) והוא נשמתא דאורייתא אשר זכו ישראל לזה בעת מתן תורה, וכמ"ש בפ' בהעלותך (קנב ע"א) וע' סוף פ' יתרו (צד ע"א) (דע"ה ח"ב קכח ע"ב).

⁴⁴¹ כל זה יובן באד"ר דף ק"ל ע"פ (ישעיה נב ח) כי עין בעין יראו כי הוה קאי על עתיקא שמתגלה אז ובו נודע את סתרי תורה. (זהר הרקיע). ע"ד שאמרנו שראשית הבריאה והתחלתה הנה היה בהאור הגנוז, והוא יסודה העיקרי אשר אליו תחזור לבסוף, וכן נתינת התורה בתחילתה שהם הדברות הראשונות היה ג"כ מאור הגנוז, וכן תתגלה לעתיד בכל עיקרה כמ"ש בפ' בהעלותך (קנ"ב ע"א) (הקדו"ש לב ע"ג, ועיי"ש צז ע"ד).

⁴⁴² רנג ע"א קנד ע"א (הערת הזהר).

⁴⁴³ פי' מלכות (מ"מ).

⁴⁴⁴ גודל מעלת העוסק בתורה ביום שזוכה על ידי כן להעלת מ"ן בלילה (רח"ו במ"מ).

שְׁעָה"כ

לבתר אפיקת לון לבר ואולידת לון כמלקדמין ונשמטא איהי חדתא השתא כמלקדמין ורזא דא (איכה ג כג) חדשים לבקרים⁴⁴⁵ חדשים ודאי כמה דאתמר מה טעם אינון חדשים בגין רזא דכתיב (איכה ג כג) רבה אמונתך רבה ודאי⁴⁴⁶ דיכלא לאכללא לון⁴⁴⁷ ולאעלא לון לגווה⁴⁴⁸ ואפיקת לון ואינון חדתיך ועל דא נקטא אחרנין מלעילא ביממא⁴⁴⁹ זכאין אינון צדיקיא בעלמא דין ובעלמא דאתי:

תרגום: בלילה שולטים הממונים שנפקדו על אותן נשמות הצדיקים להעלותן למעלה ולהקריבן קרבן מנחם לאדונם אותו ממנה שנפקד על כל אותם מחנות שמו סורי"א ממנה גדול כיון שעולה הנשמה לכל אותם רקיעים אז מקריבים אותה אליו ומריח בה כמו שנאמר והריחו ביראת ה' כמו שעתידי מלך המשיח לעשות בעולם ועל ידו עוברים כולם בפקדון על ידו להתקרב הלאה.

וכל הנשמות כשנקרבות לאותו מקום שנקרבות ונראות שם זהו סוד כל הנשמות נכללות באותה נקודה ולוקחת אותם פעם אחת כמו מי שבולע בליעת דבר ומתעברת כמו אשה שמתעברת הסוד הזה לבעלי מדות כשנקדה זו מתעברת כאשה שמתעברת נהנית מאותה הנאה שמכלילה נשמה מהעולם הזה באותם מעשים ובאותה תורה שהשתדלה בה ביום ונוטלת אותו רצון של העולם הזה ובו נהנית בשמחה ונכללת מכל הצדדים.

אחר כך היא מוציאה אותם החוצה ומולידה אותם כמקדם והנשמה היא חדשה כעת כמקדם וסוד זה חדשים לבקרים ודאי כמו שנתבאר למה

הם חדשים משום סוד הכתוב רבה אמונתך רבה ודאי שיכלה להכלילם ולהכניסם לתוכה ומוציאה אותם והם חדשים ולכן לוקחת אחרים מלמעלה ביום אשרי הצדיקים בעולם הזה ובעולם הבא.

ע"י ע"ח שער הנסירה פרק ג: וכמו שנשמט הצדיקים מעלין מ"ן בכל לילה בעת השינה אל המל', והיא מחדשת אותן בסוד (איכה ג כג) חדשים לבקרים.

וע"י לקמן (נג ע"ב) והנה ז"ס חדשים לבקרים רבה אמונתך כי המלכו' הנק' אמונה נעשית גדולה ורבה בכל לילה ע"י כל נשמות התחתונים העולים בכל לילה להכלל ולהתעבר בתוכה כדי להתחדש שם בהיותם בתוכה ואח"כ בבקר יוצאות משם מחודשות וזמ"ש חדשים לבקרים. עלייתה לתועלת גדול לגוף כי על ידי זה הוא מתחדש בכל יום בכח וחיות חדש תמיד (ביאורים ח"ב כו ע"ג) והנה אנו רואין בכל עניני פעולה ומעשה, הן בפעולה שכליית הנתחדש ונולד בהשכלת בני אדם, והן בפעולה מעשיית הנעשה בכחות הפועל בעסקו ועשייתו, הנה הוא יוצא ונמשך רק ע"י התעוררות, אם בהתעוררות שכלו והשכלתו, אם בהתעוררות כחותיו. וכל התעוררות הנה הוא בהבחנת תנועה שכחות השכל או כחות הגוף הם מתעוררים ומתנועעים, וכל תנועה הנה הוא בבחי' העתקה שנעתק כח מכח, והוא בבחי' פירוד וריבוי, שכחות השכל או

- מאיר הכוונה -

⁴⁴⁵ הנשמה שעולה בכל לילה ומקבל שם תוספות אור ומוחין ומתחדש בכל יום בסוד (איכה ג כג) חדשים לבקרים (כללים ח"א יא ע"ד).

⁴⁴⁶ בראשית יט ע"ב (הערת הזהר).

⁴⁴⁷ הענין שעבורה של מלכות ראשונה אינה כעבורה מלמטה, כי עבור ראשונה הוא נשמה אחת או שתיים וכו', כי אי אפשר שיהיו ששים רבוא יחד שםא כן מה נעשו אלו הנשמות, אלא העיבור הוא כפי התוספת שישראל נוספים והולכים, ונשמות עולות ונשמות יורדות זולתי המגולגלות שחזרות ובאות, אם כן רחמה אינה מקבלת אלא מעט, ומצד התחתונים הרי ששים רבוא קבלה מידי לילה ולילה, ובזמן שלמה שהיו ישראל כחול הים וכולם כשרים בכשרות היתה שואבת בכל לילה ולילה כולם להשפיעם שכר מצותיהם ותורתם ולהשכירם כדפירשנו, וכיצד הם נכללות שם, אלא "רבה אמונתך", המלכות שהיא נקראת אמונה הנקשרת עם התפארת הנקראת אמת, והיא אמונה שמחזרת הפקדונות באמנה ודאי, היא רבה שיש בה בחינה להתקבל כל נשמה ונשמה למעלה בבחינה ידועה וראיה לה כפי מעשיה ותורתה, וכדפירשנו בארוכה בפרשת בראשית, וזהו שאמר "דיכלא לאכללא לון", ובפסוק זה באו ארבעה עניינים, האחד הוא מציאות היותם בה ובה בחינה לכולם בשוה ובמעלה הראוי לה, וזהו מעט אינה גדול הפלא כל כך כעין שתאמר אסטומכא של פלוני מקבל כך ככרות זהו פלא יותר גדול מהיות האסטומכא סובלת, וזהו היות פתח כניסת בבת אחת ולא יקדם זה לזה ולא יתאחר, והיינו בליעה דקאמר לעיל, שאין ראוי שתהיה כת נכנסת אחר כת ואלו מתעכבות חוצה (אור יקר).

⁴⁴⁸ שהוא פלא גדול מהראשונה (אור יקר).

⁴⁴⁹ פי' נשמות אחרות מקבלת אותם ביום מבעל ע"י זוג שעושיין בנפילת אפים (מ"מ).

שְׁעָה"כ

הגוף מתנועעים האחד מחבירו, ומתגלה ריבויים, ומתלהטים זה בזה, ומאירים לחוץ, ונעשה מזה פעולה חדשה. (דע"ה ח"א ז ע"ג)

ע"י זהר ח"א יט ע"א: בר נש לתתא אית ליה דיוקנא וציורא ולא איהו בקיומא כגוונא דהני דלעילא ציורא ודיוקנא דלעיל מצטיירין בציוריהון כמה דהויין בלא מלבושא אחרא לאצטיירא ובגין כך אינון בקיומא תדיר ציורא דאדם לתתא מצטיירין בציוריהו במלבושא ולא כגוונא אחרא ובגין כך קיימין בקיומא זמן ועידן⁴⁵⁰ ובכל ליליא וליליא מתפשט רוחא מהאי מלבושא וסלקא וזההוא אשא דאכלא אכיל ליה ובתר אתהדר כמלקדמין ומצטיירין בלבושייהו ובגין כך לית לון קיומא כאינון דיוקנין דלעיל ועל דא כתיב (איכה ג כג) חדשים לבקרים⁴⁵¹ בני נשא דאינון חדשים בכל יומא ויומא

מאי טעמא רבה אמונתך⁴⁵² רבה איהו ולא זעירא⁴⁵³ [רבה אמונתך] ודאי רבה דכלא (דעתיד) לנטלא כל בני עלמא [ולאכללא] (ולאכללא) לון בגוה עלאה⁴⁵⁴ ותתאה⁴⁵⁵ אתר רב וסגי איהו דכליל כלא ולא אתמליא יתיר ורוא דא (קהלת א ז) כל הנחלים הולכים אל הים⁴⁵⁶ והים אינו מלא וגו' אזלי לגבי ימא⁴⁵⁷ וימא נטיל לון ואכיל לון בגויה ולא אתמליא ובתר אפיך לון כמלקדמין ואזלי ובג"ד רבה אמונתך

ביומא דא כתיב כי טוב כי טוב תרי זמני בגין דיומא דא⁴⁵⁸ אחיד לתרין סטרין ואפריש מחלוקת אמר להאי סטרא כי טוב⁴⁵⁹ ואסכים בינייהו ובגין כך אית ביה תרין זמנין ויאמר [ויאמר הכא] רוא דשמא דארבע אתוון⁴⁶⁰ גליפא מחקקא סליק לתריסר אתוון בארבע דיוקנין בארבע סטרין רשים על כורסיא קדישא⁴⁶¹

תרגום: אדם למטה יש לו דמות וציור, ואינו בקיום כדוגמת אלה שלמעלה. ציור ודמות שלמעלה מצטיירים בציוריהם כמו שהיו בלי לבוש אחר להצטייר, ולכן הם בקיום תמיד. הציור של אדם למטה, מצטיירים בציוריהם בלבוש ולא בצורה אחרת, ולכן עומדים בקיום של זמן ועידן, ובכל לילה ולילה מתפשט רוח מהמלבוש הזה ועולה, ואותה אש אוכלת, אוכלת אותו. ואחר כך חוזרים כמו מקדם ומצטיירים בלבושיהם, ולכן אין להם עמידה כמו הדמויות הללו שלמעלה, ועל זה כתוב "חדשים לבקרים", בני אדם שהם חדשים בכל יום ויום.

למה, "רבה אמונתך", רבה היא ולא קטנה, "רבה אמונתך", ודאי גדולה, שיכולה לקחת כל בני העולם ולהכלילם בתוכה עליונה ותחתונה, מקום גדול ורב הוא שכולל הכל ולא מתמלא יותר. וסוד זה, "כל הנחלים הולכים אל הים והים אינו מלא וגו'", הולכים לים, והים לוקח אותם ואוכל אותם בתוכו, ולא מתמלא. אחר כך הוא מוציא אותם כמו מקדם והולכים, ובגלל זה "רבה אמונתך".

ביום זה כתוב "כי טוב" "כי טוב" פעמיים, בגלל שיום הזה אחוז לשני צדדים ומפריד מחלוקת. אמר לצד זה "כי טוב" ולצד זה "כי טוב", ומסכים ביניהם. ולכן יש בו פעמיים

- מאיר הכוונה -

⁴⁵⁰ פי' שאי אפשר לנשמה להיות בעוה"ז בלא לבוש הגוף זהו ולא בגוונא אחרא ע"כ אין לה קיום בעוה"ז. א"מ (נ"א).

⁴⁵¹ בכל לילה כאשר האדם מפקיד נשמתו ביד המלכות העליונה בסוד בידך אפקיד רוחי הנה היא מחדשת אותה בסוד חדשים לבקרים כו' (שער הכוונות - דרושי ברכת השחר).

⁴⁵² מלכות (רח"ו).

⁴⁵³ ע"י שעה"כ דרושי הלילה דרוש ג': המלכו' הנק' אמונה נעשית גדולה ורבה בכל לילה ע"י כל נשמות התחתונים העולים בכל לילה להכלל ולהתעבר בתוכה כדי להתחדש שם בהיותם בתוכה.

⁴⁵⁴ מ"ד (מ"מ).

⁴⁵⁵ נשמות בסוד מ"ן (מ"מ).

⁴⁵⁶ שהיא השפעת הקצוות במלכות, והם מ"ד (מ"מ).

⁴⁵⁷ הם הנשמות שהם בסוד מ"ן (מ"מ).

⁴⁵⁸ ת"ת (רח"ו).

⁴⁵⁹ "ולהאי סטרא כי טוב" נוסף דפ"ו וכן הוא במ"מ. שמא דד' אתוון הוא שם אדנ"י וסליק לתריסר אתוון, הם י"ב אותיות מלוי אדנ"י בארבע דיוקנין כל סטרין, פי' כל אות מאדנ"י מאירה לצד א' מהמרכבה (מ"מ).

⁴⁶⁰ פי' שם הוי"ה מתהפך ומצטרף ל"ב צרופים כנודע זהו ד' אותיות ל"ב אתוון ור"ל תיבות כמש"ל שקורא לתיבות ג"כ אותיות. א"ם (נ"א). הכא רזא דשמא דארבע אתוון כו'. נ"ב נראה שהוא אדנ"י וסליק מילואו ל"ב אתוון בסוד חיות שנושאין הכסא מברא. וכל אחד כלול ג' כמו

הדגלים (נז"י) (ש"נ).

⁴⁶¹ אדנ"י הנזכר הוא על כרסיא קדישא, שהיא המלכות (מ"מ).

פְּעֵה"כ

"וּיֵאמֶר" "וּיֵאמֶר". כֵּן הַסּוּד שֶׁל שֵׁם שֶׁל אַרְבַּע אוֹתוֹת חֲקִיקָה מְחַוֶּקֶת עוֹלָה לְשֵׁתִים עֲשָׂרָה אוֹתוֹת בְּאַרְבַּע דְּמוּיוֹת בְּאַרְבַּע צַדִּים רְשׁוּם עַל הַכְּסֵא הַקְּדוֹשׁ.

יט. עֵי זֶהר ח"ב ל"ח ע"ב: וְתָא חֲזִי כְּתִיב (שְׁמוֹת יב מ"ב) לֵיל שְׁמוּרִים הוּא לִיהו"ה לְהוֹצִיאָם וְגו' הוּא הַלֵּילָה הַזֶּה לִיהו"ה שְׁמוּרִים לְכָל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְגו' הַאי פְּסוּקָא קָשִׁיא כִּיּוֹן דְּאִמְר לֵיל מְהוּ שְׁמוּרִים וְלֹא שְׁמוּר שְׁמוּר וּמְבַעֵי לִיהוּ (אֲשַׁתְּמַע מְלָה) וְכְתִיב (שֵׁם) הוּא הַלֵּילָה הַזֶּה לֵיל קָאִמְר בְּקִדְמִיתָא [וּלְבַתְרָן] וּבַתְרָא (וְהִשְׁתָּא) לֵילָה:

אַלֵּא הֲכִי תִנְיֵן כְּתִיב (דְּבָרִים כ"ב כ"ג) כִּי יִהְיֶה נְעִרָה נְעִרָה בְּתוֹלָה נְעִר כְּתִיב מֵאֵי טַעְמָא מְשׁוּם דְּכָל זְמַן דְּלֹא קְבִילַת דְּכֵר אֲתַקְרִי נְעִר מְדַקְבִילַת דְּכֵר אֲתַקְרִי נְעִרָה⁴⁶² אוּף הַכָּא לֵיל עַד לֹא קְבִילַת דְּכֵר⁴⁶³ וְאִף עַל גַּב דְּכְתִיב בֵּיה שְׁמוּרִים דְּכֵר הוּא זְמִין לְאַתְחַבְרָא עֲמָה וּבִשְׁעֵתָא דְּאַתְחַבְרָא עֲמָה דְּכֵר כְּתִיב הוּא הַלֵּילָה הַזֶּה לִיהו"ה שְׁמוּרִים שְׁמוּרִים דְּכֵר וְנוֹקְבָא⁴⁶⁴ וּבְגִינֵי כֵךְ כְּתִיב (שְׁמוֹת יב מ"ב) הַלֵּילָה הַזֶּה:

וּבַתְרָא דְּאַשְׁתַּכְּחוּ דְּכֵר וְנוֹקְבָא לִית שְׁבַחָא אֲלֵא לְדְכוּרָא וְהֲכִי שְׁבַחוּ יִשְׂרָאֵל בְּתוֹשְׁבַחְתֵּיהוּ לְדְכוּרָא וְלֹא לְנוֹקְבָא הַדָּא הוּא דְכְתִיב (שְׁמוֹת טו ב) זֶה אֵלֵי וְאֵנְוָהוּ דְלִית שְׁבַחָא בַּתְרָא דְּדְכוּרָא וְנוֹקְבָא אֲשַׁתְּכְּחוּ אֲלֵא לְדְכוּרָא וְעַל דָּא (נ"א וְלֵדָא) מְחַכְּאֵן יִשְׂרָאֵל דְכְתִיב (יִשְׁעִיָה כ"ה ט) זֶה

- מֵאִיר הַכּוּוֹנָה -

⁴⁶² דַּע כִּי שֵׁם אֲדֹנָי הוּא מוֹרָה עַל הַדִּין כִּי לִכֵּן נִקְרָאת דִּינָא רְפִיא וְכֵן אֲדֹנָי בְּהִיפּוֹךְ אֲתוּוֹן הוּא דִּינָא וְאִמְנָם סוּד הָאֵלֶף שְׁבַזָה הַשֵּׁם מוֹרָה עַל שְׁתוּף הַרְחָמִים אֲשֶׁר בּוּ כִי שְׁלֹשָׁה אוֹתוֹת הַאֲחֵרוֹנוֹת הֵם דִּין וְאוֹת אֵלֶף הַרְאִשׁוֹנָה הֵם רְחִמִים וְהִיא סוּד שֵׁם אֵהִיָּה שֶׁהוּא רְחִמִים. וְבַזָּה תְּבִין לְמָה זֶה הַשֵּׁם נִקְרָא דִּינָא רְפִיא וְהַטַּעַם הוּא לְפִי שֵׁשׁ בּוּ שְׁתוּף הַרְחָמִים שֶׁהִיא אוֹת הָאֵלֶף הַמוֹרָה עַל שֵׁם אֵהִיָּה שֶׁהוּא רְחִמִים הַמְּמַתֵּק וּמְרַפָּא אֶת שְׁלֹשָׁה אוֹתוֹת דִּינָא אֲשֶׁר בּוּ. וְכֵן יִדְעַת כִּי שׁוֹרֵשׁ כָּל הַדִּינִין הֵם הַחֲמֵשׁ גְּבוּרוֹת הַנּוֹדְעוֹת וְאִם כֵּן כָּל גְּבוּרָה מֵאֵלּוּ הַחֲמֵשׁ נִקְרָאת דִּינָא. וְאִם תִּמְנָה חֲמִשָּׁה פְּעֻמִּים דִּינָא הֵם בְּגִמְטְרִיא שִׁיךְ. וְהַעֲנִין הוּא כִי הַחֲמֵשׁ גְּבוּרוֹת הַנּוֹזְ' הֵם מִתְּפַשְׁטוֹת עַד הַיּוֹתֵם שִׁיךְ נִיצוּצוֹת גְּבוּרָה וְזֶהוּ סוּד מ"ש ב' פ' פְּקוּדֵי בְּדָף רצ"ד סוּף ע"ב נִיצוּצִין זְרִיק לְתַלְתַּת מֵאָה וְעֶשְׂרִין עֵיבֵר וּבְרִיר פְּסוּלַת מְגוּ מַחֲשֶׁבָה כו' כִּי אֵלּוּ הַחֲמֵשׁ גְּבוּרוֹת מִתְּנוּצְצוֹת עַד סֵךְ שִׁיךְ נִיצוּצֵי גְבוּרָה. וְאִמְנָם הַתְּבַסְמוֹת שִׁיךְ נִיצוּצוֹת אֵלּוּ הֵם ע"י אוֹת הָאֵלֶף שֶׁל שֵׁם אֲדֹנָי הַמוֹרָה עַל שֵׁם אֵהִיָּה שֶׁהוּא רְחִמִים כֵּנֵז' וְנִמְצָא עֵתָה כִי הֵ' גְבוּרוֹת שֶׁהֵם חֲמֵשׁ פְּעֻמִּים דִּין חֲזָרוּ לְהִיֹּת חֲמֵשׁ פְּעֻמִּים אֲדֹנָי וְאִינּוֹן דִּינָא רְפִיא וְהִנֵּה ה' פְּעֻמִּים אֲדֹנָי הֵם שִׁכ"ה וְזֶהוּ הַסּוּד הַנּוֹרְמָז בְּאֲדָרָא רְבָא בְּדָף קל"ב ע"ב שְׁאִמְר ר' חֲזַקִּיָּה מִסְתַּכֵּל הוֹינָא כו' נִהִיר וְסָלִיק לְתַלְתַּת מֵאָה וְעֶשְׂרִין וְחֲמֵשׁ עֵיבֵר כִּי עֵתָה בְּהַתְּנוּצָץ בֵּהֵם אוֹת הָאֵלֶף אֵז אֲתַנְהִירוּ וְהִיוּ לְחֲשִׁבוֹן שִׁכ"ה עֵיבֵר וְכוֹלְהוּ נִהִירִין וְנִיצִיצִין מִצַּד הָאֵלֶף שְׁנִגְלָה בֵּה. וְהִנֵּה נַעֲרֵר הֵם סוּד שִׁיךְ דִּינִין הַנּוֹז' עַד לֹא אֲתַבְּסָמוּ וְכֵן אֲתַבְּסָמוּ עַל יְדֵי שֵׁם אֵהִיָּה שֶׁהִיא ה"א עֲלֵאָה הַמוֹרָה עַל הָאֵלֶף שְׁבַשֵּׁם אֲדֹנָי וְאֲתַבְּסָמוּ עַל יְדֵי חֲמֵשׁ אֵלֶפִין שְׁבַחֲמֵשׁ פְּעֻמִּים דִּין כֵּנֵז' כִּנְגַד ה"א רִאשׁוֹנָה שֶׁל בֵּינָה הַכוֹלֶלֶת הַחֲמֵשׁ אֵלֶפִין הַחֲמֵשׁ פְּעֻמִּים אוּר וְאֵז נִקְרָאת נְעִרָה יִתִּיר ה"א כִּי אֵז אֲתַבְּסָמוּ וְנִמְתְּקוּ וְאֵז הִיא בְּבַחֲיַנַּת שִׁכ"ה דִּינִין מְמוֹתְקִים וְאֵז קְבִילַת עֲלָה דְכוּרָא וְאֵזוֹגַת בֵּיה.

וְלֵהֲבִין הַדְּבַר הַזֶּה יוֹתֵר בְּבִיאָו' צְרִיךְ לְהַקְדִּים לָךְ כִּי הִנֵּה נוֹדַע כִּי בּוֹצִינָא דְקִרְדִּינוֹתָא הִיא סוּד שׁוֹרֵשׁ הַדִּינִין וְהַגְּבוּרוֹת מִתְּחִילַתֵם וְלִכְךָ שׁוֹרֵשׁ זֹאת הַבּוֹצִינָא אֲגִנִּזוּ גּוּ מִיעוּי דְאִימָא כֵּנֵז' ב'פ' הַאֲזִינוּ בְּדָף רצ"ב ע"ב וְלִכֵּן הוּא הַנּוֹתֵן מִשְׁחַתָּא וְקַצְבָּה אֶל הַסְּפִירוֹת כִּי כָּל מִדְּיָה הִיא מִצַּד הַגְּבוּרָה לְפִי שֶׁהַסּוּד מוֹרָה הַתְּפַשְׁטוֹת בְּכָל הַדְּבָרִים אֲבָל הַגְּבוּרָה וְהַדִּין אֵינָה מְנַחַת הָאוּר הָעֵלְיוֹן לְהַתְּפַשֵּׁט לְמַטָּה לְהֵאִיר אֲלֵא בְּקַצְבָּה וּמִדָּה בְּשִׁיעוּר הַצְּרִיךְ לְהַתְּפַשֵּׁט וְלֹא יוֹתֵר. וְלִכֵּן זֶה הַבּוֹצִינָא מִדָּד וְעֵבִיד מִשִּׁיחֵן בְּכָל הַי"ס כּוֹלֵן וְשׁוֹרֵשׁ זֶה הַבּוֹצִינָא הִיא בְּבִינָה לְפִי שְׁמֵשׁ דִּינִין מִתְּעִרִין כְּנוֹדַע.

וְאִמְנָם כְּבֵר יִדְעַת כִּי פְּסוּלַת אֵלּוּ הוּא מְבַחֲיַנַּת אוֹתֵם הַמְּלָכִים שְׁמַלְכוּ בְּאַרְץ אֲדוּם וְאַצְטְרִיפּוּ וְאַתְלַבְּנוּ וּמִן הַמוֹתֵר מִמָּה שֶׁהוּבֵר מֵהֵם נִשְׂאָרוּ אֵלּוּ הַסִּיגִים וְהַפְּסוּלַת הַזֶּה כֵּנֵז' ב'פ' פְּקוּדֵי בְּדָף רנ"ד ע"ב כנ"ל וְחוֹשְׁבֵנָא דִּילְהוֹן הוּא שִׁיךְ עֵיבֵר וְכָל אֵלּוּ הֵם הַנִּיצוּצוֹ' דְּזִרִיק הַאי בּוֹצִינָא וְאִיקְרוּן עֵלְמִין קְדַמָּי דְּאַתְחַרְיְבוּ כֵּנֵז' ב'פ' פְּקוּדֵי וּפְרִשְׁתָּ הַאֲזִינוּ בְּדָף רצ"ב ע"ב נִיצוּצָא אִפִּיק זִיקִין בְּזִיקִין לְתַלְתַּת מֵאָה וְעֶשְׂרִין עֵיבֵר כו'.

וְאִמְנָם אַח"כ עַל יְדֵי אוֹתֵם הַחֲמֵשׁ גְּבוּרוֹת דִּינִין קְדִישִׁין הַנּוֹז' ב'פ' נִשְׂאָ בְּדָף קמ"ב ע"א וּבְדָף קל"ז ע"ב בֵּהֵם נִתְּבַסְמוּ אוֹתֵם מְלָכִין קְדַמָּיִן כְּמ"ש ב'פ' נִשְׂאָ בְּדָף קל"ה וְהֵם סוּד הַשִּׁיךְ דִּינִין וּבְהַתְּחַבֵּר עֲמָהּ חֲמֵשׁ גְּבוּרוֹת הַנּוֹז' נַעֲשׂוּ שִׁכ"ה כְּמִנִּין נְעִרָה וְכו' (שְׁעַר מֵאִמְרֵי רִשְׁב"י), וְעֵי אִרִּיכוֹת בְּזֶהר הַרְקִיעַ. וְעֵי שְׁעָה"כ דְּרוּשֵׁי סֵדֵר שֶׁבַת א.

⁴⁶³ דַּע כִּי לֵיל הוּא לֵאָה בְּזְמַן חֲצוֹת לֵילָה הַרְאִשׁוֹנָה כִּי אֵז אֵינָה מִתְּפַשְׁטָה בְּפָנִים דְּזַעִיר אִפִּין אֲלֵא עַד הַחֲזָה וּמְזוֹדַגַת עִם יַעֲקֹב' וְאֵז הִיא דִּין אֲבָל אַחַר חֲצוֹת הִיא מִתְּפַשְׁטָה לְמַטָּה עַד מְקוֹם רַחֵל הַנִּקְרָאת ה"א אַחֲרוֹנָה וְאֵז יֵשׁ בֵּה יוֹתֵר רְחִמִים וְלִכֵּן נִקְרָאת לֵילָה בֵּהָא יִתִּירָה וְזֶהוּ לֵיל שְׁמוּרִים כו' הוּא הַלֵּילָה כו' (שְׁעַר מֵאִמְרֵי רִשְׁב"י).

⁴⁶⁴ עֵי דַעֲיָה ח"ב קכ"ז ע"ב.

פְּעֵה"כ

יהו"ה קוינו לו נגילה ונשמחה בישועתו משום דהכי זמין למעבד להו דכתיב (מיכה ז טו) כימי צאתך מארץ מצרים אראנו נפלאות:

תרגום: ובא וראה, נאמר "ליל שמרים הוא לה' להוציאם וגו' הוא הלילה הזה לה' שימורים לכל בני ישראל וגו'". פסוק זה קשה, כיון שאמר "ליל", מה זה "שימורים", ולא "שמור", היה צריך [להיות כתוב] שמור. ונאמר "הוא הלילה הזה", בהתחלה אמר ליל ואחר כך לילה.

אלא כך שנינו, נאמר "כי יהיה נַעַר בתולה", למה נאמר נער, משום שכל זמן שלא קבלה זכר, נקראת נער. משקבלה זכר נקראת נערה. כמו כן כאן, "ליל", עד שלא קבלה זכר. ואף על גב שנאמר בו "שימורים", זכר היה עתיד להתחבר עמה, ובשעה שהתחבר עמה זכר, נאמר "הוא הלילה הזה לה' שימורים", שימורים זכר ונקבה, ולכן "נאמר הלילה הזה".

ובמקום שנמצאו זכר ונקבה, אין שבח אלא לזכר. וכך שבחו ישראל בתשבחותיהם לזכר ולא לנקבה, זהו שנאמר "זה אלי ואנוהו", שאין שבח במקום שזכר ונקבה נמצאים אלא לזכר. ועל זה (ולזה) מחכים ישראל, שנאמר "זה ה' קוינו לו נגילה ונשמחה בישועתו", משום שכך עתיד לעשות להם, שנאמר "כימי צאתך מארץ מצרים אראנו נפלאות".

כ. עי' זהר שלח קעא ע"ב וקעב ע"א ופרשת ויחי רי"ח ע"ב (לש"ו על פע"ח)

עי' זהר ח"ג קעא ע"ב: איהו משיך משיכו מסטרא דיליה ואתטמר ואתחפא תחות אתר דאקרי תא הרצים עד פלגו ליליא מבתר פלגו ליליא שלהובא דעמודא דיצחק נפיק ובטש בהאי תרנגולא דאקרי גבר⁴⁶⁵ כגוונא דגבר אחרא עלאה⁴⁶⁶ עליה כיון דבטש ביה האי גבר קרי ויהיב שית קלין וכלהו בסכלתנו:

בשעתא דאיהו קרי כל תרנגולין דהאי עלמא קראן ונפיק מניח שלהובא אחרא ומטי לון תחות גדיפיהו וקראן איהו מה קרי בשעתא קדמאה קרי ואמר (תהלים כט ד) קול יי' בכח קול יי' בהדר ובשעתא תניינא קרי ואמר (מיכה ו ט) קול יי' לעיר יקרא⁴⁶⁷ וגו' בשעתא תליתאה קרי ואמר (תהלים כט ז) קול יי' חוצב להבות אש:

תרגום: הוא מושך משיכות מצדו ונסתַר ומתכסה תחת מקום שנקרא "תא הרצים" עד חצות הלילה, מאחר חצות הלילה יוצאת שלהבת, עמוד יצחק, ומכה בתרנגול הזה שנקרא גבר, כדוגמת גבר אחר עליון ממנו, כיון שמכה בו גבר זה קורא ונותן ששה קולות וכולם בהשכל. בשעה שהוא קורא, כל תרנגולי העולם הזה קוראים ויוצאת ממנו שלהבת אחרת, ומגיעה תחת כנפיהם, וקוראים. מה הוא קורא, בשעה ראשונה קורא ואומר "קול ה' בכח קול ה' בהדר", ובשעה שניה קורא ואומר "קול ה' לעיר יקרא", בשעה שלישית קורא ואומר "קול ה' חוצב להבות אש".

ועי' ח"א ריח ע"ב: תנא בההוא זמנא דכרוזא כריז כדין נפק חד שלהובא⁴⁶⁸ מסטר צפון⁴⁶⁹ ואזלא ואתוקד בנהר דינור⁴⁷⁰ ומתפרשא לארבע סטרי עלמא⁴⁷¹ ואוקיד נשמתהון דחייביא ונפק ההוא שלהובא וסלקא ונחתא בעלמא וההוא שלהובא מטא בגדפוי דתרנגולא⁴⁷² אוכמא ובטש בגדפוי⁴⁷³ וקרי [בפתחא] [לפתחא] בין תרעי זמנא קדמאה קרי ואמר (מלאכי ג יט⁴⁷⁴) הנה יום ה'

- מאיר הכוונה -

⁴⁶⁵ גבריא (רח"ו).

⁴⁶⁶ פי' גבורה (מ"מ). המלאך גבריא וחלק הרמז שבתורה, הם כולם ענין אחד, שכולם הם מצד הגבורות אשר שם שוכן הס"מ הצורר, וכמו שאמרו בגבריא בזוה"ק שלח (קעא סע"ב וקעב רע"א) (דע"ה ח"ב צ ע"ב).

⁴⁶⁷ לעיר יקרא ט"ס וצ"ל שובר ארזים (יהל אור).

⁴⁶⁸ שפע דין (אור יקר).

⁴⁶⁹ גבורה שממנה התעוררות אשו של גיהנם (אור יקר).

⁴⁷⁰ ששם בעולם הנפרדים נדלק בדין שכל בחינותיו מתהפכין לדין שם, שאין שפע מלמעלה שלא יהיה בו כח כל הצדדים, ולמטה מתהפך אל א' הבחינות להיותו דין חזק, וכל טובו ניטל ממנו להשפיעו לגיהנם כדמסיק (אור יקר).

⁴⁷¹ ד' סטרי גהנם (אור יקר).

⁴⁷² שהוא כעין גבריא כדפי' בזהר בינוקא בפ' בלק, וגם יונק מהגבורה, והתרנגול נקרא גבר על שמו וכו', והיינו תרנגולא אוכמא (אור יקר).

⁴⁷³ ומכה בכנפיו לכרוז כרוז כמבואר (ד"א).

⁴⁷⁴ צ"ע, שהרי הוא מצרף ב' פסוקים (ישעיה יג ט) הנה יום ה' בא אכזרי ועברה וחרון אף וכו', וכן (מלאכי ג יט) כי הנה היום בא בער כתנור.

פעה"כ

בא בוער כתנור וגו' זמנא תניינא קרי ואמר (עמוס ד יג) כי הנה יוצר הרים ובורא רוח ומגיד לאדם מה שחו וההיא שעתא יתיב בר נש בעובדוי דסהדין קמיה והוא אודי עלייהו זמנא תליתאה כד בעיין לאפקא נשמתיה מניה קרי תרנגולא ואמר (ירמיה י ז) מי לא ייראך מלך הגוים כי לך יאתה וגו'

אמר רבי יוסי תרנגולא אוכמא למאי נפקא אמר וליה רבי יהודה כל מה דעבד קב"ה בארעא כלהו רמיז בחכמה בר דבני נשא לא ידעי הה"ד (תהלים קד כד) מה רבו מעשיך יהו"ה כלם בחכמה עשית מלאה הארץ קנייך ומשום דאתעבידו בחכמה כלהו רמיזין בחכמה ותרנגולא אוכמא תנינן לית דינא שריא אלא באתר דהוא זיניה ואוכמא מסטרא דדינא קאתי ובגיין כך בפלגות ליליא ממש כד רוחא דסטרא דצפון אתער חד שלהובא נפיק ובטש תחות גדפוי דתרנגולא וקרי וכל שכך⁴⁷⁵ בתרנגולא אוכמא דאתכוון יתיר מאחרא

תרגום: למדנו, באותו הזמן שהכרוז מכריז, אז יוצאת שלהבת אחת מצד צפון, והולכת ובוצרת בנהר דינור, ונפרדת לארבעת צדדי העולם, ושורפת את נשמות הרשעים. ויוצאת אותה שלהבת ועולה ויורדת בעולם, ואותה שלהבת מגיעה בכנפי התרנגול השחור, ומכה בכנפיו, וקורא בפתח בין השערים. פעם ראשונה קורא ואומר, "כי הנה היום בא בוער כתנור" וגו'. פעם שניה קורא ואומר, "כי הנה יוצר הרים ובורא רוח ומגיד לאדם מה שחו". ואותה שעה יושב בן אדם במעשיו שמעידים לפניו, והוא מודה עליהם. פעם שלישית, כשרוצים להוציא ממנו את נשמתו, קורא התרנגול ואומר, "מי לא יראך מלך הגוים כי לך יאתה" וגו'.

אמר רבי יוסי, למה יוצא תרנגול שחור. אמר לו רבי יהודה, כל מה שעשה הקדוש ברוך הוא בארץ, הכל רמוז בחכמה, רק שבני אדם לא יודעים. זהו שכתוב "מה רבו מעשיך ה' כולם בחכמה עשית מלאה הארץ קנייך". ומשום שנעשו בחכמה, כולם רמוזים בחכמה. והתרנגול השחור, שנינו, אין דין שורה אלא במקום שהוא מינו, ושחור בא מצד הדין. ולכן בחצות הלילה ממש, כשמתעוררת רוח של צד צפון, שלהבת אחת יוצאת ומכה תחת כנפי התרנגול והוא קורא. וכל שכך בתרנגול שחור, שמכוין יותר מאחר.

כא. עי' זהר ח"ג כג ע"א: פתח רבי יוסי ואמר (איוב לה י) ולא אמר איה אלו"ה עושי נותן זמירות בלילה תא חזי בשעתא דאתער רוח צפון⁴⁷⁶ ואתפליג ליליא⁴⁷⁷ הא אוקמוה דשלהובא חד נפיק ובטש תחות גדפוי דתרנגולא⁴⁷⁸ ואקיש גדפוי⁴⁷⁹ וקארי וההוא שלהובא⁴⁸⁰ בזמנא דמטי גביה ואתער לקבליה אסתכי ביה⁴⁸¹ ואזדעזע וקארי ואסתכי ואשגח בגין יקרא דמאריה למעבד רעותיה וקארי לון לבני נשא⁴⁸² ועל דא אקרי שכווי אשגחא⁴⁸³ ואקרי גבר בגין דאתער בשלהובא

- מאיר הכוונה -

⁴⁷⁵ גוון שחור הוא יותר רמז אל תוקף הדין שמחשיך פני הבריות משא"כ גוון זהב אע"פ שהוא גוון בחינת הדין מ"מ יש קצת שמחה בגוון האדמימות שבו משא"כ בגוון שחור (ד"א).
⁴⁷⁶ ת"ת מצד הגבורה (אור יקר), הם ה' גבורות דאימא המתעוררים בחצות (מ"מ).
⁴⁷⁷ מלכות חציה בגבורה חזקה, וחצי השנית בגבורה רפה, ואז מהתעוררות הגבורה הרפה שבה (אור יקר).

היינו ה"ג שבנוקב' בסוד רוחא דשדי בגוה (זהר הרקיע).
⁴⁷⁸ שהם חיילי גבריא, המלאך הנק' תרנגול (אור יקר). הם ה"ג שבו, שהם מתקבצין ליסוד שלו, שהוא התרנגול, ולכן נק' גבר, משום דאתער בשלהובא דגבורה (זהר הרקיע).
⁴⁷⁹ כל חייליו מתעוררים לזמר לקונם, והשלהבת הזה מתעוררת מצד הדין דרך השמאל, עד הגיעו אל מקום גבריא (אור יקר).

⁴⁸⁰ ה"ג ממותקות בסוד יין המשמח, ולכן נקרא אז לילה. והן באות ליסוד דדכורא, ובו ב' בחינות מסטרא דגבורות, שבו מקום לקבל הגבורות, נקרא כבר (צ"ל גבר), שרשו של תרנגול. ולכן קארי שדרכן לארמא קלא יין, ש' שורקת, ובאור היום, ה"ח. ולכן אז זמן תפלה בחשאי. אבל בלילה אז שירת הלויים (אולי צ"ל המלאכים - רד"ל), וז"ש יומם כו' ובלילה כו', וז"ש לקמן כד נהר יממא כו' (יהל אור).

⁴⁸¹ פי' גבריא"ל מביט בשלהובא הנז' (מ"מ).

⁴⁸² שנותן ההתעוררות לכל בני אדם, שאין אדם שאין מתעורר בחצות לילה אלא במתעצל, ועוד נתן טבע בתרנגול הגשמי לקרוא, ויש בו ב' בחי': האחת, שמסתכל לסבתו למעלה, וזה נקרא שכווי לשון ראייה, והסתכלות שמסתכל בסבתו וזהו שאמר "אשגח וכו'". השנית, משפיע אל התחתונים שיתעוררו לזמר בתורה, וזה נקרא "גבר" כדמסיק (אור יקר).

⁴⁸³ פי' דריש שכווי לשון הבטה, כמו הבט נא, תרגומו איסתכי (מ"מ).

שְׁעָה"כ

דגבורה⁴⁸⁴ בסטרא דגבורה קא אתיא לאתערא בעלמא כדין אינון בני מהימנותא קיימין ויהבין גבורה וחילא לכנסת ישראל וכדין אקרי רנה דאורייתא ועל דא ירית דוד מלכותא הוא ובנוי לעלמין ולדרי דרין:

וכד תרנגולא קארי ובני נשא נימי בערסייהו ולא מתערי תרנגולא קארי לבתר ואמר מה דאמר והא אוקמוה לבתר בטש בגדפוי ואמר ווי לפלניא נזיף דמאריה שבקא דמאריה⁴⁸⁵ דלא אתער רוחיה ולא אשגח ליקרא דמאריה כד נהיר יממא כרוזא קרי עליה ואמר ולא אמר איה אלו"ה עושי נותן זמירות בלילה⁴⁸⁶ לסייעא ליה באינון תושבחן ולמהוי כלא בסיועא חדא עושי עושני מבעי ליה מהו עושי אלא בשעתא דבר נש קם⁴⁸⁷ בפלגות ליליא ואשתדל ברנה דאורייתא דרנה דאורייתא לא אתקרי אלא בליליא וכד איהו אשתכח באורייתא כד נהיר יממא קודשא בריך הוא וכנסת ישראל מתקני ליה בחד חוטא דחסד⁴⁸⁸ לאשתזבא⁴⁸⁹ מכלא ולנהרא ליה בין עלאין ותתאין:

תרגום: פתח רבי יוסי ואמר (איוב לה) ולא אמר איה אלוה עושי נותן זמירות בלילה, בא וראה בשעה שמתעוררת רוח צפון ונחלק הלילה, הרי בארו ששלהבת אחת יוצאת ומכה תחת כנפי התרנגול ומקיש את כנפיו, וקורא, ואותה שלהבת בזמן שמגיעה אליו ומתעוררת כנגדו מסתכל בה, ומזדעזע וקורא ומסתכל ומשגיח בשביל כבוד רבונו, כדי לעשות רצונו, וקורא לבני האדם. ולכן נקרא שכוי, השגחה, ונקרא גבר שמתעורר בשלהבת הגבורה, בצד של הגבורה הוא בא לעורר את העולם, ואז אותם בני האמונה עומדים ונותנים גבורה וכח לכנסת ישראל, ואז נקראת רנת התורה. ולכן דוד ירש את המלכות הוא ובניו לעולמים, ולדורי דורות.

וכשהתרנגול קורא, ובני אדם ישנים במטותיהם ואינם מתעוררים, התרנגול קורא אחר כך ואומר מה שאומר, והרי פרשוה. אחר כך מכה בכנפיו ואומר אוי לפלוני הנזוף של רבונו, שעזב את רבונו ולא עורר את רוחו, ולא משגיח על כבוד רבונו. כשמאיר היום הכרוז קורא עליו ואומר, ולא אמר איה אלוה עושי נותן זמירות בלילה, לסייע לו באותן התשבחות, ושיהיה הכל בסיוע אחד. עושי, היה צריך להיות עושני, מה זה עושי, אלא בשעה שאדם קם בחצות הלילה ועוסק ברינת התורה, שרנת התורה לא נקראת אלא בלילה, וכשהוא נמצא בתורה כשמאיר היום, הקדוש ברוך הוא וכנסת ישראל מתקנים לו בחוט אחד של חסד להנצל מן הכל, ולהאיר לו בין העליונים והתחתונים.

כב. עי' זהר ח"א קמב ע"ב: רבי יהודה⁴⁹⁰ אמר רמז הכא דזמינין בנוי דיעקב לקרבא שני שעירים חד ליהו"ה וחד לעזאזל ביומא דכפורי ובגין כך קריבת שני גדיי עזים⁴⁹¹ חד בגין דרגא דלעילא וחד בגין לכפייא דרגיה דעשו ודלא (ולא) ישלוט עליה דיעקב ועל דא שני גדיי עזים ומתרוייהו טעים יצחק⁴⁹² ואכיל ויבא לו יין וישת (בראשית כז כה) ויבא לו יין רמז⁴⁹³ ארמיזו

- מאיר הכוונה -

⁴⁸⁴ פי' שלא נתעורר גבריא"ל בלילה רק עי' השלהובא, ומ"ש בסטרא דגבורה, פי' ששרשו הוא מגבורה של מעלה (מ"מ).

⁴⁸⁵ פי' מאריה עזב אותו דומיא דנזיף דמאריה (מ"מ).

⁴⁸⁶ יעסוק בתורה בחצות, כדי לסייע למלכות המשבחת בחצות ג"כ, וזה שאמר "לסייעא ליה באינון תושבחן" (מ"מ).

⁴⁸⁷ היינו זה לא אמר ולא החשיב "איה אלוה" כלומר במה עוסקים עתה אלוה עושי, שתי ספירות, שהם ת"ת ומלכות, העושים לו בחוט של חסד. כל פעם שאני נותן זמירות בלילה. וכיון שהם עוסקים בשיר ושבח, אשתתף עמהם. ואפשר "אלוה" במלכות, "עושי" עם הת"ת, והיא עתה נותן זמירות, גם אני אתחבר עמה, ופי' סגולת חוט של חסד ואמת, שהם האחת, שהוא מתפטש אותו חוט מחסד עד מציאותו למטה, ולזה עובר אותו החוט ופועל בכל עולם ועולם, בסגולה במציאות העשיה ששם החצונים (אור יקר).

⁴⁸⁸ בסוד טיפת החסדים הנמשכין דרך חוט היסוד, שבאים אליו גם האורות ההם (זהר הרקיע).

⁴⁸⁹ במציאות האצילות והבריאה והיצירה (אור יקר).

⁴⁹⁰ פליג אדלעיל, וב' תבשילין רמז לשערי עזאזל ושעיר ר"ח (אור יקר).

⁴⁹¹ קמה ע"ב (הערת הזוהר).

⁴⁹² כי היה יצחק מתגולל בדין קדוש וטמא, וטעם קדוש מצד עצמו, וטמא מצד עשו, לכך טעם מב' השעירים משעיר עזאזל מצד עשו, ומשעיר חטאת לה' מצד קדושה, וכשנדע סוד שעיר ר"ח ופסח ושעיר תפילין לא יתרחק הרבה (אור יקר).

⁴⁹³ (פי' תרי תנועי בלק קפט ע"א) (ד"א). ועי' זוהר הרקיע.

פעה"כ

מאתר רחיק קריב ליה⁴⁹⁴ מההוא אתר⁴⁹⁵ (דעשו) רבי אלעזר אמר רמז מההוא יין דכל חדר⁴⁹⁶ אשתכח ביה בגין לחדתא ליה ליצחק דבעי חדוה כדקא בעיין חדוה לחדתא סטרא (דליואי) ודיליה ועל דא ויבא לו יין וישת.

תרגום: רבי יהודה אמר, כאן רמז שעתידים בני יעקב להקריב שני שעירים, אחד לה' ואחד לעזאזל ביום הכפורים, לכן הקריבה שני גדיי עזים, אחד בשביל הדרגה שלמעלה, ואחד כדי להכניע את דרגתו של עשו שלא ישלוט על יעקב. ועל כן שני גדיי עזים, ומשניהם טעם יצחק ואכל. "ויבא לו יין וישת". "ויבא לו יין" רמז רימז ממקום רחוק קריב אותו, מאותו מקום של עשו. רבי אלעזר אמר, רמז מהיין ההוא שכל השמחה נמצאת בו כדי לשמח את יצחק, שצריך שמחה, כשרוצים שמחה לשמח את צד (הלויים) שלו, ועל כן "ויבא לו יין וישת".

ועי' זהר ח"ג קפט ע"א: פתח איהו ואמר ובגפן שלשה שריגים וגו' עד הכא חזיונא דמלה דהא מכאן ולהלאה חזיונא דיליה הוה דכתיב וכוס פרעה בידי אבל חזיונא דמלה בגיניה דיוסף הוה ולבשרא ליה דישמע יוסף וינדע:

תנינן שבעה רקיעין אינון ואינון (שבעה) היכלין ושית אינון⁴⁹⁷ וחמש אינון⁴⁹⁸ וכלהו נפקי מגו יין עתיקא קדישא עלאה ההוא יין משיך ליה יעקב מרחוק וסחיט ליה מענבים דההוא גפן כדין יעקב אמשיך ליה ההוא יין דקא אתחזי ליה⁴⁹⁹ וחדי ושתה הה"ד ויבא לו יין וישת הכא אתכליל עילא ותתא וע"ד ארחיק מלה ומשיך לה במשיכו דתרי תנועי והיינו לו ליה לתתא ליה לעילא (בתרין סטריין אחיד):

חנוך מטטרון אמר ויבא לו יין דארמי מיא בההוא יין⁵⁰⁰ ואי לאו דארמי ביה מים לא יכיל למסבל ושפיר אמר חנוך מטטרון ובג"כ אמשיך לו בתרי טעמי דהא בתרין סטריין אחיד וההוא יין אזיל מדרגא לדרגא וכלהו טעמין ביה עד דיוסף צדיקא⁵⁰¹ טעים ליה דאיהו דוד נאמן הה"ד כייין הטוב הולך לדודי למישרים מהו כייין הטוב דאתא יעקב וארמי ביה מיא דא הוא יין הטוב והכי הוא כמה דאמר חנוך מטטרון:

תרגום: פתח הוא ואמר "ובגפן שלשה שריגים וגו'", עד כאן חזיון הדבר, שהרי מכאן והלאה חזיונו היה, שכתוב "וכוס פרעה בידי", אבל חזיון הדבר היה בגלל יוסף, ולבשרו שישמע יוסף וידע.

שנינו שבעה רקיעים הם, והם (שבעה) היכלות, וששה הם, וחמשה הם, וכולם יוצאים מתוך

- מאיר הכוונה -

⁴⁹⁴ פי' קרב את יצחק עצמו ממקום רחוק מהחויץ שהיה מתגולל בטומאת עשו ומשם קרבו אל הקדושה לצד ימין ומלת ויבא לו פי' ויבא את עצמו את יצחק שהוא נקרא יין (אור יקר).

⁴⁹⁵ הכוונה שהמתיק ה"ג דאימא שהוא היין החזק שכל הדינים תלויין שם, ומתמצית ה"ג יוצאות דם להניק לעשו, בסוד מיץ אפים יוצא דם, וז"ש מההוא אתר דעשו, כי יצחק סוד ה"ג הנז' והוא קרא לעשו בנו הגדול כדכתיב ולחשך קרא לילה, פי' דאסביר אנפין לרע כנז' בפ' בראשית (זהר הרקיע). ז"ל הרב (לקוטי תורה תולדות) הנה יצחק סוד הגבורות שביסוד אמא והוא יין החזק וכו', והנה יעקב הוא סוד הארת יסוד אבא שע"כ הוא בחיר שבאבות וכו', והנה יעקב [רצה] למתק באותו יין שהשקה ליצחק אביו שהם שורש מקום הגבורות יין העליון היוצא מבינה שהוא עיטרא דגבורה רצה יעקב להטיל בו מים כדי למותקו ובזה יתנו לו הברכות ולא לעשו אחיו כי אם היו נשארות הגבורות בלתי מזוג היה דין קשה והיה נוטל עשו את הברכות וכו', משם שורש יעקב וז"ש בזהר מאתר רחיק קריב ליה, כי אבא נקרא רחוק, בסוד מרחוק ה' נראה לי ומאותו מקום רחוק שהוא יסוד דאבא המשיך המים למזוג היין עכ"ל הרב. ולפי זה ל"ג "דעשו". וגי' גרסינן ליה, יפורש כמ"ש הרב בדרוש עשו, כי עשו שורש נשמתו הוא מיסוד אבא בשורה החצונה שיש בה יעקב באמצע ועשו מכאן וערב רב מכאן, ולכך רצה יצחק לברכו לקרבו תחת כנפי השכינה (מ"מ).

⁴⁹⁶ פי' ר"א לא פליג את"ק לפי מ"ש לעיל בשם האריז"ל אלא ת"ק שאמר מאתר רחיק קריב ליה, קאי על המים שבו עשה מזיגה ליין. ור"א קאי איין מהיכן הביאו, מיסוד דאימא, דכל חידו אשתכח ביה (מ"מ).

⁴⁹⁷ ו"ק (רח"ו).

⁴⁹⁸ בלת מנין היסוד (רח"ו).

⁴⁹⁹ מהבינה קו הגבורות (רח"ו).

⁵⁰⁰ דע כי יצחק סוד הגבורות שביסוד דאימא והוא יין החזק והנה יעקב באותו יין שהשקה לאביו הטיל בו מים שהם החסדים שביסוד דאבא כי משם שורש יעקב וז"ס תרין טעמי שהם דמות שני ווי"ן רמז שחיבר ב' יסודות דאור"א כי יסוד הוא בחי' ו' קטנה (רח"ו). ויבא לו יין וישת. {שמאי}

⁵⁰¹ יסוד (רח"ו).

שְׁעָה"כ

יין עתיק עליון. אותו יין משכו יעקב מרחוק, וסחטו מענבי אותה הגפן, אז יעקב המשיך אותו יין שנראה לו, ושמח ושתה, זהו שכתוב "ויבא לו יין וישת", כאן נכלל למעלה ולמטה, ולכן הרחיק הדבר, ומשכו במשיכות שתי תנועות, והיינו לו, לו למטה, לו למעלה (בשני צדדים אחז). חנוך מטטרון אמר "ויבא לו יין" ששם מים באותו יין, אם לא ישים בו מים לא יכול לסבול ונאה. אמר חנוך מטטרון, ומשום זה המשיכו בשני טעמים, שהרי בשני צדדים אחזו, ואותו יין הלך מדרגה לדרגה וכל הטעמים בו, עד שיוסף הצדיק טעם אותו, שהוא דוד נאמן, זהו שכתוב "כייין הטוב הולך לדודי למישרים", מהו "כייין הטוב", שבא יעקב ושם בו מים, זהו "יין הטוב", וכך זה, כמו שאמר חנוך מטטרון.

כג. עי' זהר ח"א ע"א: אמרו ליה אימא לן קרא חד מאינן דאמר לך אבוך פתח ההוא ינוקא ואמר (שיר א ב) ישקני מנשיקות פיהו דא הוא תאובתא עלאה [דיפוק] [דנפקא] רעותא מפומא (לנשקא ו) לא⁵⁰² נפיק מחוטמא כד אשא נפקא דהא כד אתחבר פומא לנשקא נפיק אשא ברעותא בנהירו דאנפין בחדוה דכלא באתדבקותא דנייחא ובגין כך כי טובים דודיך מיין מההוא יין (יין) דמחדי ונהיר אנפין וחייכין עיינין ועביד רעותא ולא מיין [דמשכר] [דשכיר] ועביד רוגזא ואחשיך אנפין ולהטאן עיינין יין דרוגזא ועל דא בגין דחמר דא טב נהיר אנפין וחדדי עיינין ועביד תיאובתא דרחימו מקריבין ליה כל יומא על גבי מדבחא שעורא דמאן דשתי ליה חדי ליה⁵⁰³ ועביד ליה נייחא דכתיב (במדבר כח ז) ונסכו יין רביעית ההין ובגין כך כי טובים דודיך מיין מההוא יין דאתער רחימותא ותיאובתא.

תרגום: אמר לו, אמור לנו פסוק אחד מאותם שאביך אמר לך. פתח אותו התינוק ואמר, "ישקני מנשיקות פיהו", זוהי השתוקקות העליונה שיוצא (שיצא) רצון מהפה (לנשק) ולא יוצא מהחוטם, כאשר יוצאת אש, שהרי כשמתחבר הפה לנשק, יוצאת אש ברצון בפנים מאירות, בשמחת הכל, בהתדבקות של מנוחה. ולכן "כי טובים דודיך מיין", מאותו יין (יין) המשמח ומאיר פנים והעינים מחייכות, ונעשה הרצון. ולא מהיין המשכר (שמשכר) ועושה רוגז ומחשיך פנים, והעינים לוחטות, יין של רוגז. ועל זה, משום שישן זה טוב מאיר הפנים ומשמח העינים ועושה השתוקקות של אהבה, מקריבים אותו כל יום על גבי המזבח, כשיעור שמי ששותה אותו, משמח אותו ועושה לו נחת, שכתוב "ונסכו יין רביעית ההין". ולכן "כי טובים דודיך מיין", מאותו היין שמעורר אהבה והשתוקקות.

ועי' שער מאמרי רשב"י כ"ד ע"ג וז"ל, וביום שני זה נתגלה גוון הגבורה, שהיה נעלם במלכו' והוא גוון סומק, וירית גוון דהבא מאימא עלאה אשר שם הזהב, והיא הנקראת גם כן אלהים אלהים חיים, דכולא גוונא חדא, שזו גבורה עלאה וזו גבורה תתאה, אלא שזה זהב בסוד היין המשמח וזה בסוד היין המשכר, ויונקת היא התחתונה מהעליונה דהא מסטרא דאימא נפיק גבורה כנודע, עכ"ל.

כד. בענין שלא עשאי גוי, אשה, עבד:

עי' תיקו"ו (קנה ע"א): כד גלגולא דנוקבא קא רכיבת עליה עובדוי איהי כאתתא כד מליל מליל בפתיחו דידין וקליה ודבוריה וכל עובדוי כאתתא תועבה איהו ובגין דא מברכין ישראל עמא קדישא ברוך אתה ה' אלהינו מלך העולם שלא עשאי אשה.

תרגום: כאשר גלגול הנקבה רוכבת עליו מעשיו היא כאשה כאשר מדבר מדבר בפתיחה שלהם וקולו ודיבורו וכל מעשיו כאשה תועבה הוא ולכן מברכים ישראל עם הקדוש ברוך אתה ה' אלקינו מלך העולם שלא עשאי אשה.

בהגר"א: דגלגולא דנוק' כו' - שכמו שיש נשמות זכרים ונקבות בסט' דקדושה כן הוא בסט' דלהון ויש זכר שבו נשמת נקבה וכמ"ש למעלה מנהון דכורין מנהון כו' ויש שמרכיבין שניהם כמש"ש לזמנין מרכיבין כו' וכל דאליים גבר ואמר שם דמרכיבין על ב"נ דכל גלגולין הוא

- מאיר הכוונה -

⁵⁰² עיין בפרדס רמונים שער ח פ' כא דף סז ע"א (ד"א).

⁵⁰³ עי' זהר ח"ב קמז ע"א: ההוא יין דאיהו חדוה דכל חדוון. ועיי"ש בהגהות מהרח"ו. היין ההוא נמשך מאימא עילאה בסוד יין המשומר בענביו יין המשמח ואינו משכר (שעה"כ עו ע"א). כוס של ברכה צריך להגביהו בחמשה גבורות אלו לעלותם אל שרשם אל מקום היין המשמח למתקם והם הם חמשה אצבעות היד הימנית למתקם בסוד הימין ולהעלותם אל שרשם ויתמתקו בסוד הימין שבה ויהיו יין המשמח ולא יין המשכר מצד הגבורה החזקה (שער מאמרי רשב"י ג ע"ב).

שְׁעָה"כ

שמרכיבין נשמה אחרת על נשמתו כמ"ש בר"מ פרשת פנחס מתלא לאילנא וכמ"ש למעלה ולכן הכל בהרכבה וז"ש כאן קא רכיבת עליה על עיקר נשמתו ומ"מ גלגולא דיליה הוא נוק' לבד ולכן הוא בגוף זכר אבל מעשיו כלן הן בנקבה כמו שמפרש והולך עובדוי איהו כאתתא כו' והן אותן ב"א שדעתן קלה והכל במהירות ועבז"ח סוף ש"ה מענין הנקודות שבא שורק (דאתתא כו'):

אור יקר (ריש פרשת ואתחנן): אינם מחליפים בעליהם לעולם והיינו שלא עשאי גוי עבד אשה אלא נשמה שמסר והפקיד מחזירים לו

ע"י ספר תולעת יעקב - סוד ברכת השחר (בשם הבעל האור זרוע): שלא עשני גוי יש לך להסתכל בסוד נעלם בברכה זו, כי כל הברכות שהזכרנו למעלה, מן הדין צריך לברכן בכל יום אבל ברכה זו היה לו לברכה פעם אחת מיום שנברא, וכן שלא עשני עבד וכן שלא עשני אשה. אבל הסוד בזה כי בעלות הנשמה בלילה לעולם העליון אם צדיק הוא כמה משרתי עליון או חזין בה ומושיבין אותה במקומה הראוי לה, ואם הוא רשע כמה מלאכי חבלה יוצאין לקראתה ואומרים (ישעיה מז. כד) אין שלום אמר ה' לרשעים, ומכניסין אותה במקום הגוי הטמא והמזוהם או העבד שנדח לתמורות או אשה, אבל כשיקום האדם ממטתו אם הוא יודע בעצמו שהוא צדיק יברך שלא עשני גוי, פי' שלא הושיב אותו במקום הגוי כי מי שהוא יושב ברשות הגוי כאלו עובד ע"ז.

פוקח עורים

כאשר יבטל הכח מן המדה יקרא עור כענין אלהים בהסתלק י"ה שהוא הכח נשאר אל"ם ע"כ מברך פוקח עורים כי מחצות ואילך פקוחות העינים כענין שבעה עינים על אבן אחת (ספר הקנה &), כי מנח ידיה על עיניה לימא פוקח עורים. והטעם לפי שביטול הרחמים מהעטרה היה כמו עוורת כמו מלת אלהים כשתסיר ממנו י"ה תשאר אל"ם. כן הדבר בכאן כי הספירות נקראו עיני ה' ככתוב שבעה אלה עיני ה' ובהעדר הרחמים מהם היו כעוורים ולכן באה הברכה בפני עצמה (שושן סודות &).

פוקח עורים רומז לנפשות הנדחות לעולם התמורות והם יושבים שם בחשך ואפלה כעורים, וכיון שמגיע זמן עלייתן ויוצאין מאפלה לאורה ופוקחין עיניהם ומסתכלין באור העליון שהוא שמש ומגן ה' צבאות, אזי הוא פוקח עיני העורים וזורה עליהם מאור העליון, הה"ד (מלאכי ג, כ) וזרחה לכם יראי שמי וגו', והסוד בזה לאמר לאסורים צאו (תולעת יעקב בשם הבעל אור זרוע).

מתיר אסורים

ואח"כ מברך מתיר אסורים הענין מלך אסור ברהטים (ספר הקנה &), מתיר אסורים. והטעם כי בהיות ארון השמטה שופע דיניו החזקים כל הספירת הם במאסר ואין להם כח ובהסתלקו הותרו ממאסרם ולכן באה הברכה בזה הלשון (שושן סודות &). מתיר אסורים אותם שהיו אסורים בעולם התמורות ויצאו משם כמו האסורים שיצאו מבית האסורים (תולעת יעקב).

זוקף כפופים

זוקף כפופים אותם שהיו כפופים ואסורים זוקפים הקב"ה וע"כ מברך זוקף כפופים, וביום הרחמים זקופין ועומדין אין להם אש (ספר הקנה &), במזמור 'תהלה לדוד' באומרו, 'סומך י"י לכל הנפלים' [תהילים קמ"ה י"ד] שנפלו בבריאה ואנו צריכים להעמידם בסוד העמידה, ואומרו 'זוקף לכל הכפופים' הוא סוד הכתרים של ז"א החסרים בזמן הגלות. וז"א הוא סוד אדם הראשון, שכפף הקב"ה קומתו, והעמידו על מאה אמה, שנאמר, 'ותשת עלי כפכה' [תהילים קל"ט ה'] ותורידני. ועל זה אנו מתפללים 'בא"י אמ"ה זוקף כפופים' (עמק המלך שי"ד פרק סג). זוקף כפופים. והטעם כי אחרי שהותרו ממאסר זוקפים לקבל הרחמים מבעל הרחמים (שושן סודות).

רוקע הארץ על המים

שְׁעָה"כ

רוקע הארץ שהוא כנ"י על המים שהוא רחמים הם רחמים סתם, ע"כ מברך רוקע הארץ על המים (ספר הקנה &), רוקע הארץ על המים. והטעם כי כשיורד השפע מהאדון הרחמים על הארץ העליונה הנה צפה על המים מימי החסד והרחמים (שושן סודות). רוקע הארץ על המים פ"י ארץ החיים, והמים הם מים התחתונים ובהגיעך לאבני שיש דר' עקיבא ע"ה (חגיגה יד, ב) תבינהו (תולעת יעקב).

שעשה לי כל צרכי

ע"י זהר ח"ג קפ ע"א: (והא אוקמוה) ות"ח ויאמר אל תקרב הלום של נעליך מעל רגליך וגו' וכי אמאי נעל הכא⁵⁰⁴ אלא אתמר דפקיד ליה על אתתא לאתפרשא מנה ולאזדווגא (ס"א באתר) באתתא אחרא דנהירו קדישא עלאה⁵⁰⁵ ואיהי שכינתא:

וההוא נעל אוקים ליה באתר אחרא [ס"א ואיהי שכינתא]⁵⁰⁶ אעבר ליה מהאי עלמא ואוקים ליה בעלמא אחרא⁵⁰⁷ וע"ד כל מה דיהיב מיתא לבר נש בחלמא טב נטיל מאניה מן ביתא ביש כגון סנדליה:

מ"ט בגין דאעבר רגליה דאינון קיומא דבר נש מהאי עלמא וכניש לון לעלמא אחרא אתר דמותא שארי ביה דכתיב מה יפו פעמיך בנעלים בת נדיב⁵⁰⁸ (מאי היא בת נדיב⁵⁰⁹ דא בת דאברהם דכתיב (תהלים מז י) נדיבי עמים נאספו עם אלהי אברהם ולא אלהי יצחק)⁵¹⁰ ורזא דמלה בין חברייא איהו:

ודא כד מיתא נטיל לון אבל בזמנא דחייא שליף מסאניה ויהיב לבר נש אחרא בגין לקיימא קיים קא עביד בגזירא דלעילא נעל דחליצה כגוונא⁵¹¹ דלעילא נעל אחרא⁵¹² וכלא אתר חד⁵¹³ (ס"א כלא אתייחד)⁵¹⁴ (נ"א רזא חדא)⁵¹⁵:

תרגום: (והרי פרשוה) בא וראה "ויאמר אל תקרב הלם של נעליך מעל רגליך וגו'", וכי למה הנעל כאן, אלא נתבאר שצוה לו על האשה להפרד ממנה ולהזדווג (במקום) באשה אחרת של אור קדוש עליון והיא השכינה.

- מאיר הכוונה -

⁵⁰⁴ מ"ש בספר הכוונות בענין לבישת המנעלים, שהכוונה שאי' מלבשת את זר"ן להגין עליהם מאחיזת החיצונים, והאור המקיף את רגליהם ה"ס נעל, ושל שאר גופם הוא בחי' המלבושים. ולפי זה זהו יופי פעמי השכינה כשיש להם נעלים, ומינה דאם אין לה מנעלים יש אחיזה למות שם. ולכן בא הרמז בנעילת המנעלים, להודיע אל האדם שבחינת אחיזתו הפרטית בשכינה היא חלוצה בלי מנעל, הפך ממש מלבישתם שהכוונה שהוא מוקף במגן אור מקיף, שלכן נותן הודאה שעשה לי כל צרכי. וכלפי כל זה אמר ורזא דמלה וכו', שהרי החכמים מכוונים בו תמיד. ודא כד מיתא נטיל לון, כי אז המנעלים רומזים לנ"ה, ששם דוקא אוחזים החיצונים והמות, כדכתיב רגליה יורדות מות. אבל בזמנא דחייא וכו', כי אז הנעל ירמוז ליסוד הנקרא חי העולמים, ואז נעשה הקנין כנז"ל.⁵⁰⁵ הוא הכתוב כי המקום אשר אתה עומד עליו אדמת קודש כלומר מלכות, אדמה ונהירו דקדש עליו ורצה לתקן ענין גדול שהרי שאר האדם אם יתפרדו מנשותיהם הם מפרידים ואדרבה על ידי ייחודם בנשותיהם הם מייחדים ומתחברים בשכינתא, והאיך משה בהפך שבהפרדו הוא מייחד בשכינתא לזה אמר הכתוב המקום אשר אתה עומד עליו דהיינו משה מעלמא דדכורא בעלה דמטרוניתא דהיינו מקום אשר אתה עומד עליו אדמה קדשה, אבל שאר בני אדם הם למטה משכינה מאירים לה וצריכים להתייחד בנשותיהם להשפיע ולהאיר בשכינה אותו המאור, ולכן האמרו של נעלך, היינו תסיר את הזווג הגשמי ובמקומו תקח הזיווג הרוחני (אור יקר).⁵⁰⁶ ע"י אריכות בהיכלות פקודי רנה ע"א [לב ע"ב] (יהל אור). ר"ל לחלוץ נעל דהאי עלמא ולנעול נעל דשכינתא (יהל אור)

⁵⁰⁷ כאלו נאמר המצות יש בהם גשמי ורוחני ועל ידי הגשמי נעשה ברוחני ומשה נפטר מן הגשמי וקיים ברוחני לבד כענין הבחינה שעסק במצות אדם בגן עדן בהפשטה מן הצד החומרי מכל וכל יותר מאדם הראשון. ועוד כי מסוד המטטור"ן נמשך לנו סוד פשטי התורה וקיום המצות בגשמיות והיינו סוד הנעל שאנו נועלים בו, ולכן אמר של נעליך הסתלק ממנה אל בחי' עלאה דהיינו בחינת הרוחני המסולק מן הפשט (אור יקר).

⁵⁰⁸ הכוונה על סילוק כחותיו וחיליו מן החיים אל המות (אור יקר).

⁵⁰⁹ ע"י תיקר"ז לד ע"א בת נדיב היא מלכות דשכינה.

⁵¹⁰ דרך אמת, ובדפ"מ גורס את המוסגר.

⁵¹¹ שגם הוא רומז למלכות (מ"מ).

⁵¹² דרך אמת, ובדפ"מ "דלעילא נעל אחרא" נמחק.

⁵¹³ "וכלא אתר חד נמחק בדרך אמת, וגורס את המוסגר.

⁵¹⁴ נמקח בדפ"מ,

⁵¹⁵ נמקח בדפ"מ,

שְׁעָה"כ

ואותה נעל בארוה במקום אחר (והיא השכינה), העבירוה מעולם הזה, ובארוה בעולם אחר, ועל כך כל מה שנותן המת לאדם בחלום זה טוב, לקח כליו מהבית זה רע כמו סנדלו. מדוע, כי העביר רגליו שהם עמידת האדם מהעולם הזה, וכינס אותם לעולם אחר, מקום שהמות שורה בו, שכתוב "מה יפו פעמיך בנעלים בת נדיב". (מהי בת נדיב, זו בת אברהם שכתוב "נדיבי עמים נאספו עם אלהי אברהם", ולא אלהי יצחק). וסוד הדבר הוא בין החברים. וזה כשהמת לוקח אותם, אבל בזמן שהחי שולף נעלו ונותן לאיש אחר כדי לקיים ברית, עושה בגזרה עליונה. נעל של חליצה כדוגמא שלמעלה נעל אחרת, והכל מקום אחד (הכל מתיחד) (סוד אחד).

ברכת שעשה לי כל צרכי להמשיך התפשטות החשמל הנז"ל שנמשך לזו"ן לבחי' מלבוש בברכת מלביש ערומים וכו' עתה ימשיך עד מתחת רגלי זו"ן וכו' (פתח עינים). כשנאסף הצדיק לגמרי העליונים מברכים שעשית לי כל צרכי, כי האור צריכין ואוהבין אותו ולא הדין והחושך הפך וחושך על פני תהום (ספר הקנה &). ההליכה ממקום למקום לתקן מלאכתו וצרכיו הוא ברגלים, ורגלי המרכבה הם ד' עם המלכות ומאחר שכבר קישרה עם חברותיה הנה נעשה לה כל צרכיה (שושן סודות).

המכין מצעדי גבר

המכין מצעדי גבר שממנו יראים הצדיקים וצעדים הן הת"ת והנצח (ספר הקנה), המכין מצעדי גבר. ידעת במה שקדם כי יסוד עולים הוא הנקרא גבר וצעדיו הם חס"ד ות"ת בינה והנה שבה העטרה ליושנה (שושן סודות).

אוזר ישראל בגבורה, עוטר ישראל בתפארה

ע"י פע"ח יג ע"ג: אוזר ישראל בגבורה, היינו הנוקבא שיצאה במקום המתניים שלו, מקום אחורי האיזור, דהיינו הת"ת שלו מאחוריו, וזהו אוזר ישראל, דהיינו הזעיר, בגבורה היינו שנוטל הגבורות מסטרא דלכא בינה.

עוטר ישראל בתפארה, הכתר שלו ידוע שהוא מתפארת דאמא, וזהו בתפארה ה', דהיינו תפארת ה', וזהו שלא אמר בתפארת אלא תפארה⁵¹⁶.

ע"י זהר ח"ג קמח ע"ב: והוא כחתן יוצא מחפתו⁵¹⁷ מאן איהו חפתו דא איהו (שיה"ש ג יא) עטרה שעטרה לו אמו ביום חתנתו יוצא מחפתו דא איהו רישא דכל⁵¹⁸ נהורא⁵¹⁹ כד"א בקרא דאבתריה (תהלים יט ז) מקצה השמים מוצאו דא שירותא דכלא דאקרי מקצה השמים וכדין נפיק כחתן ממש⁵²⁰ כד נפיק לאערעא לכלתיה רחימתא דנפשו ופריש דרועוי ומקבל⁵²¹ לה: תרגום: "והוא כחתן יצא מחופתו", מהי חופתו, זהו "עטרה שעטרה לו אמו ביום חתונתו", יצא מחופתו, זהו ראש של כל אור, כמו שנאמר בפסוק שלאחריו "מקצה השמים מוצאו", זו ראשית הכל שנקראת מקצה השמים, וכך יוצא כחתן ממש, כשיוצא לפגוש את כלתו, אהובת נפשו, ופורש זרועותיו ומקבלה.

כה. מלה"פ (זכריה ג ג) ויהושע היה לבש בגדים צואים ועמד לפני המלאך.

- מאיר הכוונה -

⁵¹⁶ ע"י ספר הקנה (&): אז [אחרי חצות] ישראל שהוא ת"ת משתרר עם כנ"י ומתפארין שניהן, כענין ויקרא את שמם אדם. לכן מברך עוטר ישראל בתפארה, ה' הנוסף להרמיז בה' אחרון שבשם בן ד', וישראל הוא הת"ת.

ע"י רמ"ק (ספר יצירה פ, ב מ"ד): עטרה על בעלה אומרים עוטר ישראל בתפארה, בפאר לא אמרין אלא בתפארה, דהיינו מלכות בהיותה למעלה עטרה מפוארת על ראשו.

⁵¹⁷ כתר הוא גג החופה וחו"ב הם כתלי החופה, והוא העטרה הנצרך לז"א כאשר מזדווג עם הנוק' (אור יקר), שהוא יוצא מתוך ת"ת דאימא שעליו אנו אומרים עוטר ישראל בתפארה (רמ"ז).

⁵¹⁸ לרך אמת, וזלפ"מ דלכהו.

⁵¹⁹ בינה, שז"א נקרא שמים, וקצה העליון שלו הוא בינה, ותחתון הוא מלכות (מ"מ).

⁵²⁰ כחתן בעולם הזה כך נמשל ז"א (מ"מ).

⁵²¹ לרך אומת, וזלפ"מ ומקבלה.

פְּעֵה"כ

ועי' זהר ח"ג קעד ע"ב: מאי קא משמה לן דכל בר נש דלא זכי⁵²² בהאי עלמא לאתעטפא⁵²³ בעטופא דמצוה ולא תלבשא בלבושא דמצוה כדעיייל בההוא עלמא קאים בלבושא טנופא דלא אצטריך וקאים בדינא עליה:

ת"ח כמה לבושין⁵²⁴ מזדמנין בההוא עלמא וההוא בר נש דלא זכי בהאי עלמא בלבושין דמצוה כד עייל לההוא עלמא מלבשין ליה בחד לבושא דאשתמודע לגבי מאריהון⁵²⁵ דגיהנם וההוא לבושא ווי למאן דאתלבש ביה דהא כמה גרדיני נמוסין זמינין לאחדא ביה ועיילי ליה לגיהנם ושלמה מלכא צווח ואמר בכל עת יהיו בגדיך לבנים: תרגום: מה בא להשמיענו, שכל אדם שלא זוכה בעולם הזה להתעטף בעטוף מצוה ולהתלבש בלבוש מצוה, כשנכנס בעולם ההוא עומד בלבוש טנופת שלא צריך, ועומד בדין עליו.

בא וראה כמה לבושים מזדמנים באותו עולם, ואותו האיש שלא זוכה בעולם הזה בלבוש מצוה, כשנכנס לעולם ההוא מלבישים אותו בלבוש נודע אחד לפני בעלי הגיהנם, ואותו לבוש אוי למי שמתלבש בו, שהרי כמה שומרי החוקים עתידים לאחוז בו, ומכניסים אותו לגיהנם, ושלמה המלך צווח ואומר "בכל עת יהיו בגדיך לבנים".

כו. עי' זהר ח"א נב ע"ב: תא חזי מה כתיב בהו (שם לג ו) ויתנצלו בני ישראל את עדים מהר חורב דאתעבר מנייהו אינון מזיינין⁵²⁶ (דאתחברו בהו) [דאתחגרו בה] בטורא דסיני בגין דלא ישלוט בהו ההוא חויה בישא כיון דאתעבר מנייהו מה כתיב (שם ז) ומשה יקח את האהל ונטה לו מחוץ למחנה הרחק מן המחנה תרגום: בא וראה מה כתוב בהם, "ויתנצלו בני ישראל את עדים מהר חורב", שבטלו מהם אותם כלי זיין (שהתחברו בהם נ"א שהתחגרו בה) בהר סיני כדי שלא ישלוט בהם אותו נחש רע. כיון שבטלו מהם מה כתוב, "ומשה יקח את האהל ונטה לו מחוץ למחנה הרחק מן המחנה".

- מאיר הכוונה -

⁵²² ואם תאמר וכי יהושע לא זכה בעיטוף המצות אתמהה, ויש לומר שבגדי יהושע לא היה על זה אלא על מה שפירשו רז"ל בעון בניו שהושיבו נשים נוכריות, ולזה כאשר השליכו נבוכדנאצר בכבשן האש עם אותם הרשעים וכו', אלא נפקא לן לענין עיטופא דמצוה כך, ומשום דמצות ציצית גורם שיפרוש האדם מנשים נוכריות כדאיתא במדרש, ויהושע בניו פגמו בזה נמצא מצות ציצית אשר לו פגום כיון שלא הועיל להפריש בניו מעבירה זו, ומשום דלאו ראייה אייה שפיר קאמר (אור יקר).

⁵²³ כתב בספר אור ישראל לאתעטפה בסוד טלית גדול ולא תלבשה בסוד טלית קטן (מ"מ).

⁵²⁴ ואם כן ממצייאות בגדים צואים נפקא לן גם כן לענין הציצית (אור יקר).

⁵²⁵ מהקליפות ממש והיינו ממצייאות חטאותיו ועונותיו ופשעיו והם צואים, ומה גם אם הוא ממדרגת העבירות המחייבות אותו ליכנס אל תוך הקליפה הנקראת צואת רותחת כדפי' בזהיר פרשת פקודי והיינו בגדים צואים, ובהיותם רואים אותו ממינם רודפים אחריו ומכניסים אותו אל מחיצתם ושם דנים אותו (אור יקר).

⁵²⁶ כמ"ש (שמות לג ו) ויתנצלו בני ישראל את עדים כו', ואמרו (שבת פח ע"א) בשעה שהקדימו נעשה לנשמע באו ס' ריבוא מלאכי השרת וקשרו לכל א' מישראל שני כתרים כו' ועתיד הקב"ה להחזיר לנו שנאמר ושמתח עולם על ראשם, שעל ראשם, והן המוחין שהן עטרות דא"א, שלכן היו חיינ לעולם בסוד חיי המלך כו', ואלו הכתרים זכו בלוחות כמ"ש בשעה כו', והלוחות הן ב' ספרים בסוד חו"ב, ודבור העשרת דברות בסוד סיפור, והן ב' עטרין ב' כתרים כנ"ל (א ע"א בהגה"ה) (ליקוט) כי כתרין ועטרין הן אחד, ונאמר את עדים, ואמר בת"א וזיוניהון, ובתנא דבי אליהו פ"ד ח"ב אמר שאלו ב' כתרים הן מ"ש (שמות יט ו) ואתם כו' ממלכת כהנים וגוי קדוש, והן חו"ב, ברכה נחית בימינא דכהנא וקדושה נחית בשמאלא דלויה כו', ורמיז ג"כ לכתר הג' דא"א, כמ"ש (שמות יט ה) והייתם לי סגולה וכמ"ש בתז"ח, ועמ"ש שהשלשה שנים הן, והן שלשה, שאמרו (אבות פ"ד מ"ג) ג' כתרים הן, והן ג"כ ד' כידוע בסוד התפלין, וז"ש וכתר שם טוב כו', והענין כמ"ש בא"ר שג' מוחין הן בז"א ומתחבר עמהן מ"ס דא"א ונעשין ד', וזהו כתר שם טוב העולה על גביהן (בהגר"א על ספד"צ ג ע"א). במתן תורה אם שהיו זוכים להלוחות הראשונות היה נקנה בהם אותו האור לקנין עולם, והיה נעשה עצמותם זך ומצוחצח בדיוקנא דמלאכין עלאין דלעילא וכמ"ש בזוה"ק (משפטים קיד רע"א), כי היה נעשה גופם מאז כמו לאחר התחייה דלעתיד, וכן היה מתתקן על ידיהם העולם כולו מתיקון לתיקון ומעילוי לעילוי, וכמו התיקון דלעתיד. אבל מאחר שלא זכו לכ"ז ולא עמדו בנסיונם, וניסו להקב"ה פעם אחר פעם עד עשרה פעמים, והגיע הפגם עד המחשבה שהיא י', כי כל חטא האדם הוא מגיע לפי מדרגתו ושוורשו, ולכן לפי מדרגתם הגיע החטא עד המ"ס, וכמו החטא דאדה"ר, ועי"ז הנה נסתלק ונסתם מהם האור דא"א, ור"ל שנתמעט ונצטמצם והיה עומד עליהם מאז ולהלאה רק בהעלם גדול (דע"ה ח"ב קלט ע"ד).

שְׁעָה"כ

ע"י שם סג ע"ב: וכד קמו ליואי לקטלא קטלא כדין אתער חויא בישא והוה אזיל קמייהו ולא יכיל לשלטאה בהו בגין דהווי ישראל מזדרזין כולהו בחגירו מזינין ולא יכיל ההוא נחש לשלטאה בהו וכיון דאמר למשה (שמות לג ה) ועתה הורד עדיך מעליך⁵²⁷ אתייהיב רשו⁵²⁸ להאי נחש לשלטאה עלייהו תא חזי מה כתיב (שם ג) ויתנצלו בני ישראל את עדים מהר חרב ויתנצלו וינצלו מבעי ליה אלא ויתנצלו על ידא דאחרא בגין דאתייהיב רשו לנחש לשלטאה את עדים מהר חורב דקבלו מטורא דחורב כד אתייהיב אורייתא לישראל.

תרגום: וכשקמו הלויים להרוג הרג, אז התעורר הנחש הרע והיה הולך לפניהם ולא יכל לשלוט בהם, משום שישראל היו מזדרזים כולם בחגורות מזוינות, ולא יכל הנחש לשלוט בהם. וכיון שאמר למשה "ועתה הורד עדיך מעליך", נתנה רשות לנחש הזה לשלוט עליהם. בא וראה מה כתוב, "ויתנצלו בני ישראל את עדים מהר חרב". "ויתנצלו", היה צריך לכתוב וינצלו. אלא ויתנצלו על ידי האחר, משום שנתנה רשות לנחש לשלוט, "את עדים מהר חורב", שקבלו מהר חורב כשנתנה תורה לישראל.

כז. ע"י ע"ח שער א"א פרק יד: ובענין הש"ע נהורין הנזכר באדרא (דף קכח ע"ב) ומהאי אתפשט אורכא דאנפוי לש"ע רבוא עלמין, שמעתי ממורי זלה"ה כמה בחי' (הם) וכולם הם ג"כ ש"ע נהורין וכו', גם באופן אחר כי הפנים הם תיקון ז' הנקרא ואמת, והנה הוא כללות פרצוף פנים עם החוטם, כי ג' שמות ס"ג יש (בפן) [תפוח] אחד, וג' שמות ס"ג יש בפן ב', והרי הם גימטריא שע"ח, וס"ג א' בחוטם עצמו כי כן חוטם גימטריא ס"ג. וז' פעמים ס"ג גימטריא אמת, אמנם הששה ס"ג לבד אשר הם בב' הפנים הם גימטריא שע"ח, וה"ס ח' חוורתא דרישא המתפשטין בפנים לש"ע נהורין כנ"ל, והרי הם ש"ע ועם ח' חוורתא הם שע"ח כנ"ל⁵²⁹.

והנה דע כי אלו הש"ע נהורין דאנפין עלאין נמשכין עד היכל הו' דהוד הנקרא היכל עצם השמים⁵³⁰, ושם האי רוחא דביה הנקרא אור פניאל⁵³¹, ואותו הרוח של ההיכל נקרא כך כנזכר פ' פקודי (דף רמו ע"ב), לפי שאלו השע"ח נהורין נמשכין שם, והם גימטריא אור פניאל. וגם ההכנה (נ"א ההכנות) שלו הם אותיות נחלקות, אור פניאל, ר"ל אור הפנים העליונים (הנמשכין מא"ל, שהוא ב' א"ל במילוי, וב' ס"ג עם י' אותיות בכל אחד הם גימטריא פני"ו, והם לשון רבים, ב' ס"ג, ב' א"ל כנ"ל), גם נקרא חשמ"ל כנזכר שם (רמז ע"א), שגם הוא גימטריא שע"ח⁵³².

ע"י תיקון קמח ע"ב: אית עיינין מכמה גווינין כגון ארגמ"ן רגמ"ן ר' רפאל"ל ג' גבריאל"ל מ' מיכאל"ל ו' נוריא"ל ורזא דמלה מרכבו ארגמ"ן א' אור דנהיר באלין ארבע גווינין א' אורפניאל"ל

- מאיר הכוונה -

⁵²⁷ דרך צווי בניחותא מן הטעם אשר נבאר שזהו תועלתך לעת כזו (אור יקר).

⁵²⁸ אתייהיב רשו מלמטה, ויכיל מה דלא הוה יכול מעיקרא (אור יקר).

⁵²⁹ אף על גב שהאד"ר שם עניינו התפשטות החד לעילא, כל התפשטותו היא רק דרך הח' חיוורתי האלה (הקדו"ש צז ע"ג).

⁵³⁰ ע"י היכלות בראשית מב ע"א, ובהיכלות פקודי סו ע"ב.

⁵³¹ ע"י תיקון קמח ע"ב וז"ל, אית עיינין מכמה גווינין כגון ארגמ"ן רגמ"ן ר' רפאל"ל ג' גבריאל"ל מ' מיכאל"ל ו' נוריא"ל ורזא דמלה מרכבו ארגמ"ן א' אור דנהיר באלין ארבע גווינין א' אורפניאל"ל ואיהו מטטרין, אור פניאל, ובגין דא אתקרי שר הפנים ואיהו רזיא"ל ואיהו אוריא"ל. וע"ש בבהגרא שאור פניאל"ל הוא פנימיות ד' המלאכים שבמרכבה. והוא החשמ"ל הפרטי דעולם הבריאה, על שם האור הפנים העליונים דא"א הנמשך עד היכל הזה. וע"י ליקוטים תצא דף קטו ע"ב שרוחא זו מאירה למטה וכופה את כל הקליפות, וכן נשמות הצדיקים כשרוצים לעלות למעלה הם מקבלים מאותו הרוחא לבוש א' כדי שהחיצונים לא יתאחזו בהם (דע"ה ח"א סב ע"ג). סוד המלבוש הוא בשם אורפניאל"ל, שכן הוא בגימ' מלבוש, ונקרא "אור פני א"ל" מכיוון שהוא נעשה מאור הפנים של עצמותו ית' המתחילה ממרכז א"ל ומשם נמשך ההוא רוחא דאקרי אור פניאל"ל בהיכלות דבריאה בהיכל ב', והוא מאיר ג"כ בעולם היצירה ויוצאים ממנו שע"ח מלאכים כמנין שמו (הקדו"ש עט ע"א).

⁵³² הם נמשכים מהחיוורא דגלגלתא, והוא מהאור דהדעת עלאה העיקרי אשר יצא רק בעת התיקון, והוא שורש האורות המקיפים הרי הם כל החשמלים (דע"ה ח"א סא ע"ד), וע"י זה יתרו עח ע"א ושער קיצור אבי"ע ו' (דע"ה ח"א סב ע"א).

שְׁעָה"כ

ואיהו [קכו ע"ב] מטטרו"ן אור פניא"ל ובגין דא אתקרי שר הפנים⁵³³ ואיהו רזיא"ל ואיהו אוריא"ל דהכי סליק לחושבן רזיא"ל ואיהו סליק לחושבן רמ"ח פקודין דאורייתא כחושבן אברה"ם ודא מלאך החסד דמתמן אורייתא אתייהבת הה"ד (דברים לג ב) מימינו אש דת למו ואיהו ממונא על רזי אורייתא והוא גלי עמיקתא ומסתריתא ידע מה בחשוכא בגין דחשך איהו לבושא דאור וביה אל"י דאתמר ביה זה אל"י ואנוהו.

תרגום: ישי עיניים מכמה צבעים, כמו ארגמ"ן רגמ"ן ר' רפאל, ג' גבריאל, מ' מיכאל, נ' נוראיל. וסוד הרב מרכבו ארגמן, א' אור שמאיר באלה ד' צבאים א' אורפניא"ל, ווהא מטטרו"ן, אור פניא"ל ולכן זה נקרא שר הפנים, והוא ריזאל והוא אוריא"ל, שכך עולה בגימ' רזיא"ל והוא עולה לגימ' רמ"ח מצות התורה כגימ' אברהם, וזה מלאך החסד שמשם נתנה תורה, זהו שנאמר "מימינו אש דת למו", והוא ממונה על סודות התורה והוא מגילה עומקיים והסתריים, ויודע מהו בחושך, לכן חשוך הוא לבוש אור, ובו אל"י שנאמר בו זה אלי ואנוהו.

ועי' דע"ה ח"א סב ע"ג: וכן אמר הרב עוד בשער הקדמות (דף מד ע"ב) כי בכל עולם מד' עולמות אבי"ע יש מלבוש ואור מקיף אחד הנקרא חשמל, והוא שומר שלא יתאחזו הקליפות באור הקדושה שבו אמנם אינם שוים החשמלים בכל עולם, אלא בכל א' הוא לפי ערכו ומדרגתו, כי החשמל דהאצילות הוא יותר זך מכולם, ושל העשיה הוא יותר עב מכולם ופשוט הוא. וזהו סוד (ברכת ק"ש של ערבית) ופרוש עלינו סוכת שלום, שהוא פרישת המלבוש והחשמל דאור מקיף שהוא כעין סוכה, ונקרא סוכת שלום, ולכן אחר סיום תפילת י"ח אנו חותמין המברך את עמו ישראל בשלום, שהוא אותיות מלבוש, כדי להמשיך את החשמל הנקרא מלבוש שלא יתאחזו הקליפות באורות אשר המשכנו אל הקדושה ע"י תפילת י"ח.

וכ"ז הנה הוא בחי' החשמלים הכלליים שבכל עולם, וכן ישנם ג"כ בכל א' חשמלים פרטיים. כי בהיכלות דבריאה בהיכל שני שם, שהוא היכל עצם השמים הוד, הנה יש שם רוחא חדא הנקרא אורפניאל, על שם האור הפנים העליונים דא"א הנמשך עד היכל הזה, ונעשה שם עי"ז הרוחא הנז' שהוא אורפניאל, והוא נקרא ג"כ בשם חשמל כמ"ש בזוהר פקודי (רמ"ו ע"ב ורמ"ז ע"א) והרב בשער א"א (פרק יד). ואמר עוד הרב בספר הליקוטאים (פרשת כי תצא דף קט"ו ע"ב) כי זה הרוחא דאורפניאל הנה הוא מאיר למטה וכופה את כל הקליפות, וכן נשמות הצדיקים כשרוצים לעלות למעלה מקבלים מאותו הרוחא לבוש אחד כדי שלא יתאחזו בהם החיצונים, וכמ"ש בזוהר (שם רמז ע"א) דבההוא רוחא קיימין כל אינון מלבושין דנשמתהון דצדיקיא דסלקין לאתחזאה קמי מאריהון ולקיימא קמיה כו'⁵³⁴ ע"ש. כי אורפניאל הוא גימטריא מלבוש שהוא סוד החשמל הדוחה את כל החיצונים כנ"ל, ולכן הוא עומד בהיכל השני שהוא הוד, כי נצח והוד הם סוד הלבושין כי הם לבר מגופא כנודע (זהר בראשית כא ע"ב), ולכן הוא שם סוד הלבושין שהם ג"כ לבר מגופא, וכמ"ש (תהילים קד א) הוד והדר לבשת (וכמ"ש הגר"א בספד"צ (פרק א' ט ע"ג) בד"ה מלך חמישי ע"ש, ובביאורו להיכלות שם ח"ב כ ע"א). וכן עיקר אורפניאל ואור החשמל המאיר ומתגלה ברוחא הזה, הוא רק כשנכלל בהיכל נוגה שהוא נצח, כי הם שניהם הם אור החשמל וסוד המלבוש, וכן אמרו בזוהר שם (רמ"ט סוף ע"ב), כי בהיכל נוגה שהוא נצח, הנה שם הוא המלאכים דאקרון חשמלים, ואינון מגינין וסייפין ורומחין דרהטי לאגנא עליהו דישראל משאר עמין ולאגנא קרבא בהו ולנקמא לון כו'⁵³⁵. והרי לנו חשמלים פרטיים בעולם הבריאה, וכן הוא ג"כ בעולם היצירה כי שם הוא כל הי' כתות מלאכים, וכמ"ש במסכת אצילות, וחד מינייהו הוא חשמלים וכמו שכתוב שם, וכן בזוהר (פ' בא מ"ג ע"א).

ועי' הקדו"ש עט ע"א: והנה נקרא כל סוד המלבוש הזה בשם אורפניאל⁵³⁶, כי הוא גימט' מלבוש, ונקרא אור פני אל, כי הוא נעשה מאור פנים של עצמותו ית"ש, המתחיל ממרכז א"ל⁵³⁷.

- מאיר הכוונה -

⁵³³ עי' תיקו"ז ג ע"ב שמשמע שזה שר הפנים.

⁵³⁴ תרגום: שבאותו רוח עומדים כל אותם לבושים של נשמותיהם של הצדיקים שעולים להיראות לפני אדוניהם ולעמוד לפניו.

⁵³⁵ תרגום: כי בהיכל נוגה שהוא נצח, הנה שם הוא המלאכים שנקראים "חשמלים", והם המגנים והחברות והרמחים שרצים להגין על ישראל משאר העמים ולהלחם בהם מלחמה ולנקום בהם וכו'.

⁵³⁶ עי' עמק המלך שער שעשועי המלך ריש פרק נה, ז"ל, כל העולמות כלם אותיות ושמות וכו'. ועי' ש פרק ס' שהוא גימ' אי"ן סו"ף.

שְׁעָה"כ

ומשם נמשך ההוא רוחא דאקרי אורפניא"ל בהיכלות דבריאה בהיכל שני, כמ"ש בזוה"ק פקודי (דף רמז ע"א), ואמרו שם: הכא קיימין כל אינון מלבושין דנשמתהון דצדיקייא דסלקין לאתחזאה קמי מאריהון ולקיימא קמיה. וע' עוד בדברי הרב בשער א"א (פרק יד). וכן מאיר השם הזה ג"כ בעולם היצירה, ויוצאים ממנו שע"ח מלאכים כמנין שמו, המלבישים ומכסים על ישראל. ואור הה' גבורות אשר על ידם נפסק המלבוש לשנים, ונתעלה חצי מלבוש התחתון אחורי העליון, הנה הוא השורש דרוח פסקנית⁵³⁸ שאמרו בסנהדרין (מד ע"ב⁵³⁹), וע"ש ברש"י שהוא גבריאל ובהגהות הגר"א אמר שם שאינו כן, וכוונתו הוא כי הוא מטט', כי כן הוא בספר החשק, שהוא על ע' שמות דמטט', והוא מההיכלות דר"י כה"ג, וחושב שם רוח פסקנית מע' שמות דמטט'. ועוד, כי שם בגמרא אמרו שלש שמות יש לו, פיסקון איטמון סיגרון, ומבואר הוא בתיקונים תיקון נ"ז (קה ע"ב) דהוא מטט'. והשורש דרוח פסקנית הנה הוא באור הה' גבורות דעניינו, אשר על ידם נפסק המלבוש לשנים. וכן הוא עוד כי הקו המקיף את המרובע דהר"א שערים הנה הוא בצורת מ' סתומה, וכשנפסקה המלבוש לשנים הנה נעשה מאותו המ' לשני נונין⁵⁴⁰, והם סוד הב' נונין אשר בפרשת ויהי בנסוע הארון, אחד בתחילתה ואחד בסופה, וכמ"ש בזוה"ק (בהעלותך דף קנה ע"א) וכן בגמרא שבת (דף קטו סע"ב). וע' בתוספת יום טוב (פ' הבונה משנה ג) בשם רב האי גאון⁵⁴¹, וכן הוא בחירושי הרשב"א בפ' הבונה שם (דף קג ע"א ד"ה משני⁵⁴²).

כח. עי' זהר ח"א צד ע"א: פתח אידך ואמר (איוב יט כו) ומבשרי אחזה אלו"ה⁵⁴³ מאי ומבשרי ומעצמי מבעי ליה⁵⁴⁴ אלא מבשרי ממש ומאי היא דכתיב (ירמיה יא טו) ובשר קדש יעברו מעליך וכתיב (בראשית יז יג) והיתה בריתי בבשרכם דתניא בכל זמנא דאתרשים בר נש בהאי רשימא קדישא⁵⁴⁵ דהאי את מניה חמי⁵⁴⁶ לקב"ה מניה ממש ונשמתא⁵⁴⁷ קדישא אתאחידת

– מאיר הכוונה –

עי' לימודי אצילות (המיוחס למהר"ו) יא ע"א, ז"ל: וצריך אתה לדעת שהמלבוש שאמרנו אע"פ שנארג מן ד' שמות עסמ"ב ורל"א שערים עכ"ז יש לו שם לעצמו שהוא פועל פעולות נפלאות ואורפניאל שמו, שכנגדו למטה בעולם היצירה יש מלאך ששמו אורפניאל שעולה כמנין חשמ"ל וכמנין מלבוש, והכוונה כי המלבוש הזה יש בו כח שם זה.

⁵³⁷ עי' עמק המלך שער שעשועי המלך ריש פרק נו ז"ל, פרצוף א"ל מן א"ל ב"ם הוא חוט של אין סוף ב"ה, הוא בחינות כתר, ותמצא כי ב"ם הוא יותר מחשבון א"ל י"א, כמנין י"א זוגות של א"ל ב"ם, והוא כנגד י' ספירות והחוט של אין סוף שבתוכו.

⁵³⁸ עי' עמק המלך שער שעשועי המלך פרק ס' ד"ה ונחזור לעניינינו ז"ל: והכ"ז הויות הנזכרים עולים שב"ת כמנין פסקנית עם ב' כלילות של שני חצאי המלבוש פנים ואחור, וזה הוא סוד רוח פסקנית, כי זה הרוח היה פוסק וחותר את המלבוש לשנים, ויורד ליצירה בסוד ע' שמות של מטטרון, והוא באמצע הע' שמות.

⁵³⁹ ז"ל הגמ': בשעה שאמר לו הקדוש ברוך הוא ליחזקאל לך אמור להם לישראל אביך האמורי ואמך חתית, אמרה רוח פסקונית לפני הקדוש ברוך הוא: רבונו של עולם, אם יבואו אברהם ושרה ויעמדו לפניך אתה אומר להם ומכלים אותם, ריבך ריב את רעך וסוד אחר אל תגל.

⁵⁴⁰ ויקהל משה ריש פרק ח', וז"ל, ומחמת סוד ריבוע אלקים שהוא סוד רוח סוד הדין גמור שדרכו לעשות חזרה למעלה בסוד אור חוזר לכן נפסק המלבוש בחציו לשנים ונעשה כמו שני נונין כזה [כ], כי בתחילה היה בסוד מ"ם כזה ם, ובאשר נפסק בסוד התנוצצות הגבורה לשנים נעשה כמו שני נונין.

⁵⁴¹ ז"ל: ופירש רבינו האי שני סימניות שאינן אותיות ידועות בכתב שהן נקראות סימנין בעלמא. כגון נונין הפוכים דכתיבי גבי ויהי בנסוע הארון. וכן הוא ברשב"א שם. ונראה כוונת רבינו להביא ראיה מדבר רב האי שאינן אותיות אלא סימנין בעלמא.

⁵⁴² ז"ל: משני סימניות. פי' רבינו האיי גאון ז"ל שאינן אותיות ידועות בכתב שהן נקראות אלא סימנין בעלמא, כגון נונין הפוכים דכתיבי גבי ויהי בנסוע הארון כדמפרש בגמ' דכל כתבי הקדש (לקמן קטו ע"ב) וסימניות דכתיבי הדדי תהלים ק"ז (כב ל) וכדמפרש בגמרא דד' ראשי שנים הן (ר"ה יז ע"ב), אבל רש"י ז"ל פירש משני סימניות האחד בדיו והאחת בסיקרא. ואינו מחוור בעיני, דבבא זו אינה אלא בצורת האותיות ובבא שניה במינין שהן נכתבין ולמטה הוה לה למיתני הא.

⁵⁴³ שם אלוה הוא לבוש לנשמה. ועי' זוהר משפטים צו ע"ב, וע"ח דרושי מ"ן ח', ושם דרוש יב (ביאורים ח"א לד ע"ג).

⁵⁴⁴ אם הכוונה על מציאות הגוף ובניינו, היה לו לומר ומעצמי (אור יקר).

⁵⁴⁵ מילה (אור יקר).

⁵⁴⁶ שהנשמה נאחזת בגוף ושכינה בנשמה (אור יקר).

שְׁעָה"כ

ביה [ו]אי לא זכי דלא נטיר האי את מה כתיב (איוב ד ט) מנשמת אלו"ה יאבדו דהא רשימו דקב"ה לא אתנטיר ואי זכי ונטיר ליה שכינתא לא אתפריש מניה אימתי מתקיימא ביה כד אתנסיב⁵⁴⁸ והאי את⁵⁴⁹ עייל באתריה⁵⁵⁰

(דתניא מאי טעמא וא"ו ה"א אזלין כחדא אלא חד דכר⁵⁵¹ וחד נוקבא⁵⁵² אשתתפו כחדא⁵⁵³ ואקרי חד שמא⁵⁵⁴ כדין חסד עלאה שרייא עליהו באן אתר שרייא בסטרא דדכורא ומאן חס"ד חס"ד א"ל דאתי ונפק מחכמה עלאה ואתעטר בדכורא ובגין כך⁵⁵⁵ אתבסמת נוקבא) [נ"א דתנן רזא דוי"ו ה"א אזלין כחדא כגוונא דדכר ונוקבא אשתתפו כחדא ואינון חד כדין חסד עלאה שריא עליהו ואתעטר בדכורא ואתבסמת נוקבא]

תו תנינן⁵⁵⁶ אלו"ה הכי הוא⁵⁵⁷ א"ל⁵⁵⁸ נהירו דחכמתא ו' דכר ה' נוקבא אשתתפו כחדא אלו"ה אקרי⁵⁵⁹ ונשמתא קדישא מהאי אתר⁵⁶⁰ אתאחדת⁵⁶¹ וכלא תליא בהאי את ועל דא כתיב (איוב יט כו) ומבשרי אחזה אלו"ה דא שלימותא דכלא מבשרי ממש מהאי את ממש ועל דא זכאין אינון ישראל קדישין דאחידן ביה בקב"ה זכאין אינון בעלמא דין ובעלמא דאתי עליהו כתיב (דברים ד ד) ואתם הדבקים ביהו"ה וגו' ובגין כך חיים כלכם היום

תרגום: פתח אחר ואמר, "ומבשרי אחזה אלוה". מה זה "ומבשרי", היה צריך להיות ומעצמי. אלא מבשרי ממש, ומה היא, שכתוב "ובשר קודש יעברו מעליך", וכתוב "והיתה בריתי בבשרכם". ששנינו, בכל זמן שנרשם אדם ברושם הקדוש של האות הזו, ממנה רואה את הקדוש ברוך הוא, ממנו ממש, והנשמה הקדושה נאחזת בו. ואם לא זוכה, שאינו שומר את האות הזו, מה כתוב "מנשמת אלוה יאבדו", שהרי הרושם של הקדוש ברוך הוא לא נשמר. ואם זוכה ושומר אותו, אין השכינה נפרדת ממנו. מתי מתקיים בו, כאשר הוא נושא [אשה], והאות הזו נכנסת למקומה.

(ששנינו, למה וא"ו ה"א הולכות יחד, אלא אחת זכר ואחת נקבה. משתתפים יחד, ונקרא שם אחד, אז שורה עליהם החסד העליון. באיזה מקום שורה, בצד הזכר. ומי החסד, חס"ד א"ל שבא ויוצא מהחכמה העליונה ומתעטר בזכר. ולכן נתבשמת הנקבה.) (נ"א ששנינו, הסוד של וי"ו ה"א הולכים יחד כדוגמת זכר ונקבה משתתפים יחד והם אחד. אז שורה עליהם החסד העליון, ומתעטר בזכר ונתבשמת הנקבה).

עוד שנינו, אלוה כך הוא, א"ל, אור החכמה, ו' זכר, ה' נקבה, כשמשותפים יחד נקרא אלוה. והנשמה הקדושה נאחזת מהמקום הזה, והכל תלוי באות הזו. ועל כן כתוב "ומבשרי אחזה אלוה", זו היא שלמות הכל. מבשרי ממש, מהאות הזו ממש. ועל כן אשריהם ישראל קדושים שאחוזים בקדוש ברוך הוא, אשריהם בעולם הזה ובעולם הבא, עליהם כתוב "ואתם הדבקים בה' וגו'", ולכן "חיים כלכם היום".

ועי' זהר ח"ב קעב ע"ב: פתח [רבי שמעון] ואמר (איוב לה י) ולא אמר איה אלוה עשי נותן זמירות בלילה האי קרא אוקמוה ואתמר אבל עושי עושי⁵⁶² מבעי ליה מאן עושי אלא שמא⁵⁶³

– מאיר הכוונה –

⁵⁴⁷ בעת הולדת האדם באים לו נפש רוח ונשמה וכשנמול זוכה לכולן כדי להשלימן באותה מצוה אך מסתלקים עד שישבר קליפת יצה"ר בהתחנכו במצות (ד"א).

⁵⁴⁸ שלמות הנשמה בנשמת הנקבה וכו' ושכינה אינה שורה על מקום פגום (אור יקר).

⁵⁴⁹ יסוד (אור יקר).

⁵⁵⁰ מלכות, דהיינו זו"נ למטה (אור יקר).

⁵⁵¹ ת"ת (אור יקר).

⁵⁵² מלכות (אור יקר).

⁵⁵³ באלפ"א ב"ת (אור יקר).

⁵⁵⁴ עי' ס"י (פ"ד מט"ז) שני אבנים בונות שני בתים, שלש אבנים בונות ששה בתים. אבל אות אחת אינה עושה שם, ואינה בונה בית (אור יקר).

⁵⁵⁵ ג"י פי' דלא הוי זווגא דמלכא במטרוניתא אלא בזמנא דנהרא מאבא וע' בפ' אמור ק ע"ב בפסוק וגם אמנה אחותי בת אבי היא כו' (ד"א).

⁵⁵⁶ לראיה שחסד גובר על הכל ומצד החכמה (אור יקר).

⁵⁵⁷ תחילה לא פי' תיבת אלוה ועתה מפרש התבת תיבת אלוה (מ"מ).

⁵⁵⁸ פירוש חסד הוא ענף החכמה. הרש"ב (נ"א).

⁵⁵⁹ עי' שעה"כ נח ע"ב.

⁵⁶⁰ אל הוא נהירו דחכמתא דהיינו שתוף חכמה ובינה שמשם נשמה, ו' רוח, ה' נפש (אור יקר).

⁵⁶¹ עי' פרשת משפטים צו ע"ב (לש"ו).

⁵⁶² עושי עושי (הערת הזהר).

שְׁעָה"כ

דאלוה שמא כליל איהו דאתחזי הוא ובי דיניה דא שמא שלים איהו דכליל דכר ונוקבא א"ל ו"ה ובגיני כך עושי.

תרגום: פתח רבי שמעון ואמר (איוב לה) ולא אמר איה אלוה עושי נתן זמרות בלילה הפסוק הזה פרשוהו ונתבאר אבל עושי עושי היה צריך להיות מה זה עושי אלא שם האלוה הוא שם כלול שנראה הוא ובית דינו זהו שם שלם שכולל זכר ונקבה א"ל ו"ה ולכן עשי. עי' עוד פע"ח שער הקדישים פרק ד (לש"ו על פע"ח).

גליונות הלש"ו (פע"ח ה ע"ב): חסר ומשובש כאן וכצ"ל מספר עולת תמיד שם אלוה ומשם נעשה לבוש אל הנשמה כמ"ש מנשמת אלו"ה ואבדו והוא החותם הנוכח בסבא דמשפטים (צו ע"ב ועי' פרשת לך לך צד ע"א) ונודע מ"ש בפ' ויחי דף רכד כי הלבוש נעשה ע"י מצוות עשה של האדם והם רמ"ח כנודע ושני אותיות ראשונות של אלו"ה הוא בחינת א"ל כפול הנ"ל שהוא במלואו שע"ו עם ו' אותיות המלוי.

כט. ז"ל: ואי תימא (ד)אינון נשמתיך דיעבדון טב לעלמא לאו הכי דכתיב (שמות כא ח) אם רעה בעיני אדניה דיהמיך ההוא גברא בה לבתר יומיך אי אתקיים בה⁵⁶⁴ דא אתעשקת ואחרא לא אתעשקת ועל אלין כתיב (קהלת ד א) ואראהו (ראיתי) את כל העשוקים וגו' והיינו אם רעה בעיני אדניה:

אשר לא יעדה לא באלף כתיב אי תימא דהא בההוא סטרא אחרא אזמין לה קודשא בריך הוא מיומא דהות לא⁵⁶⁵ והשתא בגלגולי טיקלא⁵⁶⁶ לו יעדה בוא"ו מה דלא הות מקדמת דנא: והפדה (שמות כא ח) מאי והפדה פריק לה קודשא בריך הוא השתא דסלקא ריחא עד לא תחמיך וסליקן (וסלקא) לה לרומי מרומים⁵⁶⁷ במתיבתא דיליה ואי תימא כיון דאתעשקת מההוא סטרא אחרא יהיב לה כמה דאמרו לחסידי⁵⁶⁸ שאר עמיך⁵⁶⁹ ולאנון וממזרין תלמידי חכמים [ממזרין] אתא קרא ואוכח (שם) לעם נכרי לא ימשול למכרה ודאי בכגדו בה דעשיק לה בעשיקו דגלגולא דטיקלא אלא לישראל ודאי ולא לאחרא וכד נפקת מן טיקלא⁵⁷⁰ לא תצא כצאת העבדים (שם ז) אלא מתעטרא בעטרהא בארמא על רישה⁵⁷¹:

ואי תימא דהאי סטרא אעילת לה בההוא ינוקא⁵⁷² לאו הכי אלא נטלת לה⁵⁷³ וחדאת בהדה⁵⁷⁴ ופרחת מן ידהא ועאלת בההוא אתר ואיהי פקידת לההוא ינוקא וחדאת ביה וחייכת ביה

– מאיר הכוונה –

⁵⁶³ צו ע"ב (הערת הזהר).

⁵⁶⁴ פי' אם יתקיים האיש הזה בעולם הזה יחמיץ, לכך מסלקו קודם זמנו (מ"מ).

⁵⁶⁵ פי' שלא תאמר מיום שבראה הקב"ה לנשמה זו, גזר עליה שתהיה נעשקת ביד סט"א, לכך אמר לא באל"ף (מ"מ).

⁵⁶⁶ פי' בעון הדור נעשקה בידה, והיינו לו בוא"ו (מ"מ).

⁵⁶⁷ קיג ע"ב (הערת הזהר).

⁵⁶⁸ רה ע"ב (הערת הזהר).

⁵⁶⁹ פי' הסבא פליג אספרי קדמאי דלעיל, וס"ל שלא יקחו אותה אלא ישראל לבד (מ"מ).

⁵⁷⁰ וכאשר הגיע זמנה לצאת מכף חובה וכשיזדככה (כתבי הגרמ"מ ביאורים הזהר דף קלא).

⁵⁷¹ על רישיה, וסליק לה לרומי מרומים במתיבתא דיליה, כצ"ל. כי זה הסוד מפי עוללים ויונקים יסדת ע"ז (כתבי הגרמ"מ ביאורים הזהר דף קלא).

⁵⁷² כלומר שהיא הכניסה זו הנשמה לזו הילד, כמו הדרך של חסידי א"ה או גירי צדק או ממזר ת"ח שבא הנשמה על ידה, והיא נותנת מרצונה מחמת שביאות אסורת הן, ומקום טמא היא נותנת מרצונה, אבל בזה הילד אינו כן, אלא נטלת לה הנשמה מסוד הצדיק סוד הקמת הברית, שהיה בהתעוררות הצדיק התחתון, בסוד ואת ברית"י אקים את יצחק, ומחמת איזה עבירה הוכרע הטיקלא לכף חוב, ונכנסת זו השפחה ולוקחת ע"י הערל הנ"ל לר"ע, ואח"כ כאשר הגיע זמן של זו הנשמה לצאת מידהא פרכת מידהא, כי זה הסוד של שפחה חרופה, כי היא נחרפת לאיש, כי זהו חרפת איש ששפחה תירש גברתה, אך שם היא סוד מרחפ"ת, כי ע"ז קרוב לטהר כי נקראת על שמה, והוא עבד, וכאשר משחרר אותו הוא ישראל גמור ומותר בקהל יהו"ה, ויש לו עוד מעלה שהוא ראוי ג"כ למלכות, שהוא מקרב אחיך, כמו כן הנשמה הבאה מסוד זה היא בידהא לפי שעה, בסוד מרחפ"ת, מ"ת רפ"ח (עי' ע"ח שער רפ"ח פ"א) סוד עיבור"ר, דרך מעבר לבד, ואח"כ פרכת מידהא (כתבי הגרמ"מ ביאורים הזהר דף קלא).

⁵⁷³ פי' אחר שנעשקה בטיקלא פרכת מן ידה ועאלת בההוא אתר שהוא ינוקא (מ"מ).

⁵⁷⁴ עי' לעיל צג ע"ב שמשמע שהוא לשון זיווג.

שְׁעָה"כ

ותאיבת⁵⁷⁵ לההוא בשר עד דלבתר נטיל קודשא בריך הוא נשמתיה⁵⁷⁶ והיא לגופא ולבתר ולאח (ובתר⁵⁷⁷ כלא) איהו ברשותא דקודשא בריך הוא :

תרגום: ואם תאמר [ש]אותן נשמות יעשו טוב לעולם לא כך שכתוב אם רעה בעיני אדוניה שיחמיץ אותו האיש בה לאחר ימים אם יתקיים בה זו נעשקת ואחרת לא נעשקת ועל אלה כתוב ואראה את כל העשוקים וגו' והיינו אם רעה בעיני אדוניה.

אשר לא יעדה לא כתוב באל"ף אם תאמר שהרי באותו הצד האחר הזמין לה הקדוש ברוך הוא מיום שהיתה לא ועכשיו בגלגולי המאזנים לו יעדה בוא"ו מה שלא היה מקודם לכן.

והפדה מה זה והפדה הקדוש ברוך הוא גאל אותה עכשיו שמעלה ריח טרם שתחמיץ ומעלה אותה לרומי מרומים בישיבה שלו ואם תאמר כיון שנעשקה מאותו הצד הרע נותן אותה כמו שאמרו לחסידי אומות העולם ולאותם ממזרים תלמידי חכמים בא הכתוב ומוכיח "לעם נכרי לא ימשל למכרה" ודאי "בבגדו בה" שעושק אותה בעשק של גלגול המאזנים אלא לישראל ודאי ולא לאחר וכשיוצאת מן המאזנים לא תצא כצאת העבדים אלא מתעטרת בעטרתה בהרמה על ראשה.

ואם תאמר שהצד הזה הכניס אותו לאותו תינוק לא כך אלא נוטלת אותה ושמחה עמה ופורחת מידה ונכנסת לאותו מקום והיא פוקדת את אותו תינוק ושמחה בו וצוחקת בו ותאבה את אותו הבשר עד שאחר כך נוטל הקדוש ברוך הוא את נשמתו והיא לגוף ואחר כך הכל ברשותו של הקדוש ברוך הוא.

ב ע"ג

ל. ונבאר ענין החשמל וקליפת נוגה הנזכר פ' ויקהל (רג ע"ב). הנה כמו שג' גופות דבינה⁵⁷⁸ נכנסו תוך ז"א כנודע, כן גוף חיצון מכולם שהוא העור נשאר בחוץ סביב עור דז"א. והענין, כי תוך כלי הבשר דז"א נכנס כלי הבשר דנה"י דאמא, ובתוכו נפש פנימי דז"א, ואח"כ תוך כלי ב' שהוא גידין דז"א, נכנס כלי ב' דגידין דאמא ובתוכם הרוח פנימי דז"א, ואח"כ יש כלי ג' דעצמות דז"א, ובתוכם כלי ג' דעצמות דאמא, ובתוכם נשמה פנימית דז"א נשאר עתה עור דבינה, שהיה מהראוי שיכנס ג"כ תוך כלי העור דז"א ע"ד השאר, אכן לא כן היה אלא נשאר מבחוץ ע"ג העור דז"א עצמו, ונשארו בבחי' עור ע"ג עור ומבחוץ לכולם, הם הצלמים שהם אורות מקיפים דיושר דז"א שהם הלבושים שלו כנ"ל. והקליפה כבר נתבאר לעיל שהם בין הלבושים והאור המקיף דיושר ובין עור דז"א, וע"כ הושם עור בינה מחוץ לעור דז"א כדי שלא יוכלו הקליפות אשר שם לינק מז"א, כי עור הבינה מפסיק⁵⁷⁹ והוא בחי' החשמל והלבוש כנזכר אצלנו שנעשה (לזו"ן) [לז"א] מבינה בסוד (דברים לב יא) כנשר יעיר קנו על גוזליו ירחף, ואין זה מכלל הלבושים ממש רק הם בחי' עור ממש. וכזה העור נאחזת הקליפה הדקה שבכולם הנקרא קליפת נגה, יען בפנימיותו יש נגה ואור רפ"ח ניצוצין של המלכים שנשארו לברר, וזו

- מאיר הכוונה -

⁵⁷⁵ נח סה ע"א (הערת הזהר).

⁵⁷⁶ פי' כיון שרואה הקב"ה בסופו יחמיץ, נותן לה הקב"ה רשות להורגו ונוטל הקב"ה הנשמה ומניח לה הגוף. ועי' בדף קיג ע"א שאמר כן הסבא בפ', שאחר שנעשקה הנשמה בטיקלא פעם א', עוד אחר שבא לעולם הזה מת התינוק קודם זמנו, כן פי' מורינו, וכן כתב הרמ"ק, שהסבא פליג עם ספרי קדמאי, ושיעור הכתוב וכי ימכור וכו' דהיינו שנעשקה ביד סט"א, שהיא אמה. "לא תצא" וכו', פי' שלא יקח חסיד אומות העולם, או ממזר ת"ח אלא פרכת מן ידה ובאה לתינוק ישראל גמור. ואזי "אם רעה", דהיינו, אם תחמיץ והפדה ע"י המיתה קודם שתחמיץ. "אשר לא יעדה" ר"ל לא תעלה על דעתך דגזר עליה שתעשק ביד סט"א מיומא דהות אלא השתא בעון הדור לו יעדה בו' לעם נכרי הוא רמז לא תצא וכו' שאין לחסידי אר"ה חלק בה (מ"מ).

⁵⁷⁷ ולבתר (דפ"ו).

⁵⁷⁸ בשר גידים ועצמות.

⁵⁷⁹ אור עור דנה"י דבינה דאצילות אשר היא מלביש ומקיף על העור דהז"א ומלכות (דע"ה ח"א סא ע"ג) הם עומדים בכל פרצוף רק מבחוץ ורחוק קצת כדי שיהא אפשר לו לקבל גם מאותן אורות העליונים אשר הם למעלה ממדרגתוואך בחי' החשמל אשר אמרנו עליל בהעור דהזו"ן וכן בהעור דבינה המלבישת עליהם מהלבוש היותר חיצונה דהנה"י שלה שרשם מהמלכים הראשונים דעולם הנקודות (דע"ה ח"א סא ע"ד), על אף שאמר שהאור שבעור הוא מהרפ"ח כי הם הצלם ולבוש לבד שהוא אמצעי בין נשמה לגוף (דע"ה ח"א סב ע"א). כל עור נמשך מעור זו (דע"ה ח"ב מו ע"ג).

שְׁעָה"כ

הקליפה היא רוצה לדבק בו"א או בנוקבא וזה החשמ"ל משמרן. וכאשר העונות גורמין, אז החשמל מסתלק ונשאר עור ז"א לבדו, ויש בו ניצוץ קדושה בפנימותו והוא ו' שבתוך עור, והעור עצמו נשאר רע שהוא קליפת נוגה, והיא יונקת משם⁵⁸⁰. וכשמשיע ז"א בנוקבא, יונק קליפה ההיא ונאחזת בעור יסוד של הנוקבא, ואז מושכת אליה טפת יסוד דכורא ומוציאתו לחוץ בסוד פולטת ש"ז⁵⁸¹ והבן זה מאד.

ע"י זהר ח"ב רג ע"ב: ואש מתלקחת דהא אשא דדינא קשיא לא אעדי מניה לעלמין⁵⁸² ונגה לו סביב⁵⁸³ אף על גב דכל האי קיימא ביה⁵⁸⁴ נגה לו סביב מהכא אוליפנא דאף על גב דלית סטרא [דא] אלא סטרא דמסאבו⁵⁸⁵ נגה לו סביב ולא אצטריך ליה לבר נש לדחייא ליה לבר מאי טעמא בגין דנגה לו סביב סטרא דקדושה דמהימנותא אית ליה ולא אצטריך לאנהגא ביה קלנא ועל דא אצטריך למיהב ליה חולקא בסטרא דקדושה דמהימנותא:

רב המנונא סבא הכי אמר וכי נגה לו סביב ואצטריך לאנהגא ביה קלנא האי נגה לו לגו איהו ולא קיימא לבר ובגין דקיימא ההוא נגה לו מגו⁵⁸⁶ כתיב (יחזקאל א ד) ומתוכה⁵⁸⁷ כעין החשמל⁵⁸⁸ מתוך האש מתוכה דמאן מתוכה דההוא נגה כעין החשמל חש מל הא אוקמוה חיוון דאשא ממללא⁵⁸⁹:

אבל מבוצינא קדישא שמענא עלה רזא דרוזין כד ערלה שרי על קיימא קדישא לסאבא מקדשא⁵⁹⁰ כדין ההוא מקדשא אתעכב מלגלאה רזא דאת קיימא מגו ערלה וכד האי נגה עאל לגו ואפריש בין ערלה ובין מקדשא כדין אקרי חשמל חש ואתגליא מל מהו מל כמה דאת אמר (יהושע ח ד) מל יהושע רזא דאת קיימא דלא אתעכב מלאתגלאה מגו ערלה: ואית רזא אחרא⁵⁹¹ דהא נהורא דיליה אתחזי ולא אתחזי וכד אתגליא חשמל אתעבר נהוריה אבל רזא קדמאה איהו ברזא דקרא כדקא יאות וכלא שפיר איהו ויאות הוא:

- מאיר הכוונה -

⁵⁸⁰ שאז העור בחי' טו"ר (דע"ה ח"ב מט ע"ד).

⁵⁸¹ ע"י מבו"ש שער הקי' פרק ב' סמוך לסופו עש"מ וע"י בפע"ח בכוונת שמיני עצרת בסוד הנפילים (לש"ו).

⁵⁸² פירוש שהדינים הקשים תמיד הם בו (מ"מ).

⁵⁸³ כל קיומו וחיותו גופה הוא יודע בעצמו היטיב שהוא ג"כ רק ע"י מה שנמשך לו מאור קדושה שלמעלה תמיד, ובסוד (יחזקאל א ד) ונוגה לו סביב (דע"ה ח"א עט ע"א).

⁵⁸⁴ פי' אע"פ שיש בו דינים קשי' הנזכרי' עכ"ז ונוגה לו סביב דהיינו ניצוצות הקדוש' שבתוך הנוגה שמשם חיותו (מ"מ).

⁵⁸⁵ סט ע"א (הערת הזהר).

⁵⁸⁶ פי' שנוגה הוא לפנים מג' קליפות אחרים (מ"מ).

⁵⁸⁷ דההוא נוגה (מ"מ).

⁵⁸⁸ כתב הרב בספר ק"י כי ג' קליפות רוח ענן ואש הם מילה ופריעה ואטיפו דדמא ובתוכם הבשר עטרת הגיד והוא החשמל ונקרא בשר כי אלהים דיר'דין ש' ובריבוע ר' וב' כוללים הרי בשר. וזה החשמל הוא חיות אש כי היא אלהים דיר'דין ש' עם הכולל. ועל זה החשמל סובב הנוגה קליפה ד' והוא העור הדק שעל עטרת הגיד עכ"ל. וז"ש הזוהר חיון דאשא ממללא כד ערלה שארי על קיומא קדישא. ז"ל הרב באוצ"ח דרוש המילה הנה נתבאר בזוהר בפ' ויקהל ענין הקליפות ואיך יש קליפה דקה הנקרא' קליפת נוגה בסוד כעין החשמל מתוך האש כדין איקרי חשמל חש ואיתגליא מל כד"א מל יהושע ואע"פ שאין כאן ביאורו נאמר בקיצור ענינו. הנה בתחלה טרם שיתפשטו החסדים הנה אז הערלה שהיא קליפת נוגה חופפת ונאחזת שם ביסוד שלו סביב ובהיות ערלה זו חופפת על היסוד אין החסדים יורדים עד היסוד שלא יינקו הקליפות מהם. ולא די שאינם יורדים עד היסוד אלא אפילו במקום המגולה למעלה שהוא בשני שלישים התחתונים דת"ת דזעיר ובנ"ה ולכן נשארים למעלה בשרשם בדעת דזעיר ואח"כ כשנימוול וכורתים הערלה היא ומסתלקת משם קליפת נוגה הנזכר ואז יורדים החסדים ומתפשטים במקומם בשני שלישי הת"ת ובנ"ה דזעיר. והנה ב' הוי"ות דנ"ה הם גי' ב"ן וי"ח שבת"ת הם גי' מ"ל מן חשמל כנזכר בזוהר בפ' ויקהל דכד איתעבר קליפת נוגה איקרי מ"ל עכ"ל. ובזה נבין דברי הזוהר מ"ש כד ערלה שארי על קיימא קדישא היא קליפת נוגה הסובבת על היסוד (מ"מ).

⁵⁸⁹ פא ע"ב (הערת הזהר).

⁵⁹⁰ פי' שיונקת מהמלכות הנקרא מקדש (מ"מ).

⁵⁹¹ כאשר הגוונין דעינין הם מלוּבש בקליפין, וכן הגוונין דקשת הרי נעשה היחוד בצירוף הקליפין רחמ"ל, והרי הוא מכניס צלם בהיכל⁵⁹¹, ועליו נאמר (במדבר יט יג) את משכן ה' טימא, ע' זוה"ק (בראשית נג ע"א) ופ' ויקהל (קצה רע"ב ורג ע"ב) ופ' אחרי (עד ע"א עט ע"א) ופ' בלק (קצז ע"א) (דע"ה ח"ב פח ע"ג, וע"י עוד קמו ע"ד), ע"י זהר אח"מ (עט ע"א) ופ' נח (סד ע"א) ופ' בשלח (ס

פְּעֵה"כ

בהאי נגה מפתני לאתתא⁵⁹² לנטלא נהורא⁵⁹³ ועל דא כתיב (משלי ה ג) וחלק משמן חכה שוי
ההוא נהורא לקבליה דברית⁵⁹⁴ ובגיני כך מפתני ליה ונטלא נהוריה ודא איהו פתויא דמפתני
לאתתא דכתיב (שם) נפת תטפנה שפתי זרה וגו':

תרגום: ואש מתלקחת שהרי האש של הדין הקשה לא זזה ממנו לעולמים ונגה לו סביב אף
על גב שכל זה עומד בו נגה לו סביב מכאן למדנו שאף על גב שאין זה צד אלא צד של טמאה
נגה לו סביב ולא צריך לאדם לדחותו החוצה למה משום שנגה לו סביב צד של קדושה של
אמונה יש לו ולא צריך לנהג בו קלון ולכן צריך לתת לו חלק בצד הקדושה של האמונה.

רב המנונא סבא כך אמר וכי נגה לו סביב וצריך לנהג בו קלון הנגה לו הזה הוא בפנים ולא
עומד בחוץ ומשום שהנגה לו הזה עומד בפנים כתוב ומתוכה כעין החשמל מתוך האש מתוכה
של מי מתוכה של אותו נגה כעין החשמל חש מל הרי פרשוה חיות של אש ממללות.

אבל מהמנורה הקדושה שמעתי עליה סוד הסודות כשערלה שורה על הברית הקדושה לטמא
את המקדש אז אותו מקדש מתעכב מלגלות את סוד אות הברית מתוך הערלה וכשהנגה הזה
נכנס פנימה ומפריד בין הערלה לבין המקדש אז נקרא חשמל חש ונגלה מל מה זה מל כמו
שנאמר (יהושע ה) מל יהושע סוד של אות ברית מתעכב מלהתגלות מתוך ערלה.

ויש סוד אחר שהרי אורו נראה ולא נראה וכשמתגלה חשמל מעבר אורו אבל הסוד הראשון
הוא בסוד הכתוב כראוי והכל הוא יפה ונאה הוא.

בנגה הזה מפתה את האשה ליטול את אורה ועל כן כתוב (משלי ה) וחלק משמן חכה שם את
אותו האור כנגד הברית ולכן מפתה אותה ונוטלת את אורו וזהו הפתוי שמפתה את האשה
שכתוב נפת תטפנה שפתי זרה וגו'.

לא. כד בעיא (נפשא) לנחתא⁵⁹⁵ להאי עלמא אומי לה קודשא בריך הוא למיטר פקודי
אורייתא ולמעבד רעותיה ומסר לה מאה מפתחאן⁵⁹⁶ דברכאן דכל יומא⁵⁹⁷ לאשלמא⁵⁹⁸ לדרגין

– מאיר הכוונה –

סע"ב) ופ' תשא (קצד ע"ב) ויקהל (דף קצה רע"ב ודף רג ע"ב) בלק (קצז ע"א) אד"ז (רצ ע"ב) דע"ה
ח,ב קנה ע"א).

⁵⁹² לעיל קצה ע"ב ח,ג עט ע"א ובח"א נג ע"א ועי' שער מאמרי רשב"י באד"ר לא ע"ג ובדפר"ח
הוא מ ע"ג (לש"ו).

⁵⁹³ ודע כי בחינת קליפה זו הנקרא נוגה רמזו אותה רז"ל בפ"ב דמס' מציעא וז"ל וכן ירדן שנטל
מזה ונתן לזה כו'. והענין הוא כי הירדן הוא סוד קליפת הנוגה הסובב לארץ ישראל שהוא סוד
הקדושה ולפעמים קליפת הנוגה חוזרת ומתהוות קצת בקדושה ופעמים מתהפכת ויוצאת אל
הקליפה והיא כדמיון הירדן אשר בעת שמימיו מתרבין לוקח קצת חלק מקרקע ארץ ישראל
וכאשר מימיו חסרים מתמעט ואדרבה ארץ ישראל ניתוספת ונוטלת חלק ממנו ונכנס קצתו
בתחום קרקע ארץ ישראל. וזה עצמו הוא בחינת תוספת שבת בסוד מיעוט וחסרון הירדן כי אז
ניתוספה קדושת השבת. דע כי בכל מקום דביקות עולם בעולם יש בו תוספת שבת פירוש כי היכל
קדש הקדשים העליון של העשייה חוזר להיות בחינת יצירה בערב שבת והיכל קדש הקדשים
דיצירה מתהפך להיות בריאה וכיוצא בזה בכלום ואותה הבחינה אשר מתהפכת אל עליוי בדמיון
מה שלמעלה ממנו הוא סוד תוספת שבת בעצמו. (שער מאמרי רשב"י).

⁵⁹⁴ עיין בפ' נשא בדף קצח ע"ב בביאור האדרא במ"ש יתיב על כרסייא דשביבין לאכפייא לון כו'
ושם ביארנו ענין זה. ודע כי בחינת קליפה זו הנקרא נוגה רמזו אותה רז"ל בפ"ב דמס' מציעא וז"ל
וכן ירדן שנטל מזה ונתן לזה כו'. והענין הוא כי הירדן הוא סוד קליפת הנוגה הסובב לארץ ישראל
שהוא סוד הקדושה ולפעמים קליפת הנוגה חוזרת ומתהוות קצת בקדושה ופעמים מתהפכת
ויוצאת אל הקליפה והיא כדמיון הירדן אשר בעת שמימיו מתרבין לוקח קצת חלק מקרקע ארץ
ישראל וכאשר מימיו חסרים מתמעט ואדרבה ארץ ישראל ניתוספת ונוטלת חלק ממנו ונכנס
קצתו בתחום קרקע ארץ ישראל. וזה עצמו הוא בחינת תוספת שבת בסוד מיעוט וחסרון הירדן כי
אז ניתוספה קדושת השבת: שם דע כי בכל מקום דביקות עולם בעולם יש בו תוספת שבת פירוש
כי היכל קדש הקדשים העליון של העשייה חוזר להיות בחינת יצירה בערב שבת והיכל קדש
הקדשים דיצירה מתהפך להיות בריאה וכיוצא בזה בכלום ואותה הבחינה אשר מתהפכת אל עליוי
בדמיון מה שלמעלה ממנו הוא סוד תוספת שבת בעצמו (שער מאמרי רשב"י).

⁵⁹⁵ ר"ל זהו ויאמר ה' אל אברם כו' (יהל אור).

⁵⁹⁶ הנה נודע כי אברהם הוא כאשר הה"ח מתפשטים למטה ביסוד ואז נקרא אב המון גוים
שיוצאים התולדות לעולם וכשהחסדים למעלה בבינה הם נקרא אברם כי ר"ם בבינה ואז הוא א"ב
ר"ם פי' אב"ר מ' סתומה ואז אין גילוי כ"א היסוד והעטרה שהוא המלכות שבו סתומה ולבחי' זו
שהה"ח למעלה בבינה אז בהיותו ערל היה מתוקן כי למעלה אין צריך כ"כ תיקון אבל להמשיכם
למטה צריך תיקון ולזה כשהיה ערל לא היה עולה בידם להמשיכם עד שימול וז"ם ויאמר ה' אבא

שְׁעָה"כ

עלאין כחושבן⁵⁹⁹ ל"ך ל"ך דהא כלהו אתמסר לה בגין לאתתקנא בהו לגנתא⁶⁰⁰ ולמפלח לה ולנטרא לה⁶⁰¹ מארצך⁶⁰² דא גנתא דעדן (וממולדתך דא גופא דאתקרי אילנא דחיי⁶⁰³ דאיהו תריסר שבטין עלאין ומבית אביך דא שכנתא אביך דא קודשא בריך הוא שנאמר (משלי כח כד) גוזל אביו ואמו ואומר אין פשע וגו' ואין אביו אלא קודשא בריך הוא ואין אמו אלא כנסת ישראל אל הארץ אשר אראך דא איהו האי עלמא) [ומולדתך דא אילנא דחיי ומבית אביך תריסר תחומין שבטין עלאין⁶⁰⁴ אל הארץ⁶⁰⁵ אשר אראך⁶⁰⁶ דא איהו האי עלמא]:

תרגום: כשרוצה (הנפש) לרדת לעולם הזה, משיבוע אותה הקדוש ברוך הוא לשמור את מצוות התורה ולעשות רצונו, ומוסר לה מאה מפתחות של ברכות של כל יום להשלים את הדרגות העליונות כחשבון ל"ך ל"ך. שהרי כולם נמסרו לה כדי לתקן בהם את הגן ולעבדה ולשמרה. "מארצך", זה גן העדן. ("ומולדתך" זה הגוף, שנקרא עץ החיים, שהוא י"ב שבטים עליונים. "ומבית אביך", זו השכינה. "אביך" זה הקדוש ברוך הוא, שנאמר "גוזל אביו ואמו ואמר אין פשע וגו'". ואין אביו אלא הקדוש ברוך הוא, ואין אמו אלא כנסת ישראל. "אל הארץ אשר אראך", זה הוא העולם הזה). ("ס"א "וממולדתך" זה עץ החיים, "ומבית אביך" י"ב תחומים, שבטים עליונים, "אל הארץ אשר אראך" זהו העולם הזה).

לב. עי' שעה"פ ויצא: ענין בני לאה, שהיו ששה זכרים ואחת נקבה. כבר נתבאר לעיל בפסוק ויאהב יעקב את רחל. ועוד נבארם בע"ה, הנה הודעתך, כי לאה עומדת באחורי ז"א,

– מאיר הכוונה –

באמירה אמר לאמא שיתפשטת זהו לך שיתפשט בז"א כ"א כלול מי' כמנין לך לך שכולם יסייעו בזווג והם ק' ברכאין וחלקם לבי תיבות כי הם ה' למעלה מכוסין וה' למטה מגולים וז"ס לך לך הם ל"ז ס"ג סוד ק' ברכאין וחלקם לב' תיבות לפי שהם ב' בחי' ביסוד עצמו של אי' (נ"א של ז"א) וזהו ס"ג ול"ז דהיינו בבחי' היותן ביסוד אי' בעצמן והב' בגילוי שהם ה"ח כשיוצאין מיסוד דאי' (זהר הרקיע). עי' תרומה קכז רע"ב (לש"ו). ס' מ' אשר בבניה ותבונה המבואר בדברי הרב בשער הזווגים (פרקים ד ה), והם סוד ס' מ' דאפרסמון אשר בזוה"ק (פ' תרומה קכז ע"א ע"ב), והם סוד מאה ברכאין כמ"ש בזהר שם, והוא המאה ברכות שמברך הקב"ה להנשמה קודם צאתו לאויר העולם וכו' הקב"ה מוסר לכל נשמה ק' ניצוצי אורות מסוד ס' מ' הנז' דבינה ותבונה, כי בזה יש כח להאדם להתגבר על יצרו, משום שבבינה אין להרע אחיזה כלל וכו' כי סוד הס' שבבינה הוא ע"י כלילות בהו' ראשונות דהחכמה שהוא י', וו' פעם י' הוא ס', והוא הס' שבבינה כמ"ש הרב בזווגים (פרק ה) וכלילות הבינה בחכמה הוא דוחה את החיצונים כמ"ש בשער לאה ורחל (פרק ז). וכן גם אם נמשך האדם אחר יצרו ונתקלקל, הנה יש לו תקנה בתשובה, והוא ג"כ רק ע"י הק' ניצוצי אורות דבינה ותבונה שניתן לכל נשמה, כי כל ענין התשובה ותיקונה איך שמתקן כל העונות עי"ז הוא ג"כ רק בבניה כנודע, והוא בהס' שבה, כי בה ניתר כל האיסורים שהם בטילים בס', וכמ"ש הגר"א בתיקונים (תיקון יט דף לז ע"ג ע"ש). וזהו הענין דהק' ברכאין שמתברך כל נשמה [ומכאן תבין כי ענין התשובה הוא רק לישראל ולא לאו"ה] [דע"ה ח"ב נה ע"ב].

⁵⁹⁷ עי' שער מאמרי רשב"י, עי' ע"ח שער מ"ד ומ"ן פרק ה.

⁵⁹⁸ ר"ל לע"ס שכ"א כלול מעשר (יהל אור).

⁵⁹⁹ בחושבן (יהל אור). ר"ל זהו ויאמר כו' שא"ל שתקיים ל"ך ל"ך (יהל אור).

⁶⁰⁰ שכולן יורדין לגן (יהל אור).

⁶⁰¹ כמ"ש לעבדה ולשמרה כו' (יהל אור).

⁶⁰² ששם (נמחק בהעתק) [אולי צ"ל לבושיין. המסדר] דילה (יהל אור).

⁶⁰³ עי' ע"ח שער א"א יד, וכן שער כה פרק ג, שזהו כינוי לז"א. "וממולדתך דא אילנא דחיי" שמשם הולדתו, יסוד (יהל אור).

⁶⁰⁴ ומבית אביך תריסר שבטין עלאין דשכינתא - שהן י"ב שבטין שבמלכות כידוע שהן ביתו של הקב"ה, ישראל סבא (יהל אור).

⁶⁰⁵ והן כנגד ד' לבושי הנשמה. רוח מו"ק שנכללין ביסוד, בסוד ת"ק פרסה. ונפש מימאן ר"ל ממל'. ואלי צ"ל ממל'. ש"ל.], בית אביך. ולבוש כלל הנשמה, שהוא אמצעי בין הנשמה ובין הגוף כידוע, והוא מגינתא, ובו מתלבש הרוח בג"ע, וגוף מהאי עלמא, והוא ממט"ט, שהוא גוף השכינה. וכן למטה ממט"ט הרוח. ומעשיי הנפש. ומג"ע התחתון הלבוש. ומן הארץ הזה הגוף. וכולן לבוש לנשמה מבריאה ולמעלה, כולן לבוש להנשמה מבינה. וממט"ט הן האיברים הפנימים, שנאמר ופני לא יראו, שקאי על מט"ט כמ"ש לקמן. ואיברים החיצונים הן מעשיי שנקרא אחוריים, וראית את אחורי, וכן למעלה וראית את אחורי מלכות כו', ולמטה מאביו ואמו איברים הפנימים והחיצונים (יהל אור).

⁶⁰⁶ אל בטן אמו, ששם מראין לו מה לעשות, ועונשי המצות ושכרן, וכל התורה כולה כידוע (יהל אור).

שְׁעָה"כ

ויוצאת מן הארת היסוד דאימא, המלובש תוך ז"א, ומסתיים עד מקום החזה. ולכך גם לאה היוצאת מכח היסוד הנזכר, נגמר קומתה עד מקום החזה. ונמצא שיש לה שיעור קומה בשש ספירות ושליש, שהם, כח"ב דעת גדולה גבורה ושליש עליון דת"ת דז"א. וכל ספירה היא כלולה מי"ס כנודע, הרי הם בגימטריא ס"ג.

ובזה תבין, למה ההוי"ה דס"ג היא באימא, לפי שקומת ז"א הוא מאה אמות, בסוד אדה"ר שנתמעט עד מאה אמות, כמש"ה ותשת עלי כפכה. והוא, כי הלא יש בו י"ס, כל א' כלולה מעשר הרי מאה. אבל אימא עילאה, הנה"י שבה בלבד, הם המתלבשות תוך ז"א כנודע, ואלו הנה"י גם הם מתפשטות בבחי' מאה כמוהו. וז"ס הוי"ה דס"ג שבאימא, עם מלוי שלה בפני עצמו שהם ל"ז, יהיה הכל מאה.

וסוד הענין הוא, כי אימא נחלקת לב' בחי', האחת היא במקום הכסוי, שהוא מרישא דזעיר עד החזה, שבו נשלם היסוד שלה, המלביש את האורות בתוכו כנודע, ומקום זה הוא שיעור ששה ספירות ושליש, והוא בחי' ס"ג דאימא כנזכר. השנית היא מן החזה ולמטה כי שם אורות אימא מתגלים, ושם הוא בחי' המלוי דס"ג שהוא ל"ז. לפי שלמעלה הוא בחי' אימא עצמה, אבל למטה מן החזה, אין אימא עצמה מתפשטת, אלא המלוי שבתוכה, שהם החסדים שהיו נעלמים תוך היסוד שבה, הממלאים חלל היסוד שבה, ואותו המלוי יצא לחוץ, בבחי' ההבל היוצא מפי היסוד שלה לחוץ. ולכן תראה, כי מלבד שהוא בחי' מלוי, להורות כי אינו העצמות, אלא מה שהוא בתוכו. גם נתוסף, כי המלוי הזה הוא בגימטריא הבל, להורות על זה:

עוד הוראה שלישית, כי גם מספר ל"ז יורה על התפשטות המלוי הזה, בשני שלישי הת"ת ובנה"י, כל אחד כלול מעשר, הם ל"ז, ע"ד מה שנתבאר בס"ג. וכנגדם ילדה ששה בנים, שהם כנגד הששים. ובאחרונה ילדה בת, כנגד הג', שליש דת"ת, כי שם מלובשת עטרת היסוד דאימא, שהיא נקבה:

ג ע"א

לג. עי' זהר ח"א יג ע"ב: פרשתא קדמאה (שמות יג ב) קדש לי כל בכור דא ויא דאיהו קדש⁶⁰⁷ בוכרא דכל קודשין עלאין⁶⁰⁸ פטר כל רחם בההוא שביל דקיק⁶⁰⁹ דנחת מן יו"ד דאיהו אפתח רחמא למעבד⁶¹⁰ פירין ואיבין כדקא יאות⁶¹¹ ואיהו קדש עלאה תרגום: פרשה ראשונה "קדש לי כל בכור", זו י' שהיא קדוש, הבכור של כל הקדושים העליונים. "פטר כל רחם", כשביל הדק ההוא שיורד מיו"ד, שהוא פותח את רחמה לעשות פירות כראוי, והוא קדוש עליון.

ועיי"ש כט ע"ב: כגוונא דההוא שביל סתים וטמיר וגניז לעילא בר [ד]חד שביל דקיק וחד ארח ההוא דלתתא ארח כמה דאת אמר (משלי ד יח) וארח צדיקים כאור נוגה וההוא [דלעילא שביל דקיק] (דעילא שביל) כדכתיב (איוב כח ז) נתיב לא ידעו עיט⁶¹² ורזא דכלא (ישעיה מג טז) הנותן בים⁶¹³ דרך⁶¹⁴ ובמים עזים⁶¹⁵ נתיבה⁶¹⁶ וכתיב (תהלים עז כ) בים דרכך ושבילך במים רבים⁶¹⁷:

- מאיר הכוונה -

⁶⁰⁷ חכמה (רח"ו).

⁶⁰⁸ פי' כי אימא נקראת קדש בסוד "כי יובל היא קדש" וז"א לפעמים נק' קדש גם הוא, והמלכות נק' קדש בכמה דוכתי בזהר, אבל אבא הוא בוכרא דכל קודשין עילאין (מ"מ).
⁶⁰⁹ יסוד דאבא (רח"ו ומ"מ).

⁶¹⁰ דאמא (רח"ו). דהיינו הנתיב המוליד בבינה (אור יקר). דהיינו ד"ו פרצופין שהעתיקם סוד הדעת מחכמה ונתנם אל הבינה כי בח' היו ר"ד שהוא מלוי היר"ד וכשהעתיקם בבינה נעשו ד"ו וסוד זה הם סוד ד"ו פרצופין שהם ת"ת ומלכות. ז"ת (נ"א). עטרת יסוד דאבא הרי הוא מלכות ידיה מצוי באימא עלאה תמיד, ועי' בלק קצג ע"ב (ביאורים ח"א סב ע"ב).

⁶¹¹ פי' שפותח דלתות שערי יסוד אימא, כדי להוציא הנשמות שנקראים פירין ואיבין (מ"מ).

⁶¹² והוא היסוד שבין אר"א, והמה תרין ריעין דלא מתפרשין (כללים ח"א קיז ע"א).

⁶¹³ מלכות (מ"מ).

⁶¹⁴ יסוד (מ"מ).

⁶¹⁵ בינה (מ"מ).

⁶¹⁶ יסוד אבא (מ"מ). עי' הקדו"ש צב ע"ג.

⁶¹⁷ עי' הקדו"ש צב ע"ג.

שְׁעָה"כ

תרגום: כדוגמת אותו שביל סתום וטמיר וגנוז למעלה, פרט לשביל אחד דק ודרך אחת. אותו שלמטה דרך, כמו שנאמר "ואורח צדיקים כאור נוגה". ואותו שלמעלה שביל דקיק, כמו שכתוב "נתיב לא ידעו עיט". וסוד של הכל "הנותן בים דרך ובמים עזים נתיבה", וכתוב "בים דרוך ושבילך במים רבים".

לד. עי' ע"ח שער כג פרק ו: והנה בכל פעם שרוצין להמשיך להם מוחין, צריך שתחלה יזדווגו או"א, ומשם ימשכו המוחין לזו"ן. אמנם בזווג ההוא צריך שיעלו זו"ן מ"ן⁶¹⁸, וענין העלאה מ"ן הוא המוח שלהם, שהם בחי' נשמה הפנימים שלהם. והנה קודם שיעלו בסוד מ"ן צריכין לקבל הארה מלמעלה, וא"א לקבלם אם לא ע"י זווג או"א⁶¹⁹, ופי' הדבר כמ"ש, שב' זווגים יש באו"א⁶²⁰: א', זווגם הוא בסוד חיצוניתה, והוא תמיד להחיות העולמות חיות מוכרח לצורך עצמן, ואם זה הזווג יתבטל אפילו רגע א' יתבטלו כל העולמות ח"ו. והב', הוא בסוד הפנימיות והוא לתת מוחין לז"א [ונוק'], כדי שהם יולידו נשמות בעולם שהוא פנימיות העולמות כנודע, וזה אינו תדיר. והנה זווג א' התדיר א"צ שיעלו זו"ן בסוד מ"ן, אמנם ההוא רוחא דשביק אבא באמא בביאה ראשונה⁶²¹, אשר ההוא רוחא שורש זו"ן וכל שאר הנשמות הנמשכין מזווג או"א, וההוא רוחא מספיק אז למ"ן. אך הזווג הב', הוא לצורך מוחין, שהוא לצורך זווג זו"ן להוליד נשמות שהם פנימיות העולמות, אז זו"ן ממש עולין במ"ן.

ע' ביאורים מול"מ פ"ד אות כא, וזה תמצית לשונו: מצינו בפה דא"א ב' זיווגים בפה, זיווג דחין וגרון וזיווג דחין ולשון ושיניים [וה"ה בפה דא"ק ואכ"מ]. הזיווג דחין וגרון הוא זיווג נעלם מאד, כי חין וגרון הם בבחי' או"א עלאין שבפה, ונמשכים מאורא ומו"ס. כך, שהחין וגרון הם חו"ב, והדעת הוא הרוחא שביניהם דנביעו תדיר מא"ס ומייחדם. מזיווג זה יוצאים ב' בחינות, הא' פנימי והשני חיצוני: החיצוני הוא חיות העולמות, והפנימי הוא הנשמות העליונות. הבחינה דחיות, עניינו הנהגת הטבע, ודרכו להיות בהסתר והוא תדיר, ואילו בחינת הנשמות הוא בחינה של הנהגה הניסית, והוא באתגליא ואינו תדיר. מבחינת הנשמות יוצאים שני מיני נשמה פנימיים, ה"ה נשמת הצדיקים ונשמת המלאכים המלמדים אותם תורה (עי' זהר בראשית נה ע"ב ולז ע"ב), [ועל אף שנשמת הצדיקים למעלה מהמלאכים הרבה אמנם מאחר שהם מלובשים בגוף לכן צריכים הת"ח לקבל דרך המלאכים]. הזיווג הב' הרי הוא חין שיניים ולשון, וזיווג זה הוא בסוד דיבור. והוא בבחי' ישו"ת שבפה. כלומר בעת תיקון מעשה התחתונים, והוא זיווג חיצוני יותר מאשר זיווג דחין וגרון, ולכן אין יוצאים מזיווג זה אלא נשמות התחתונות בלבד. והוא באתגליא ואינו תדיר, שכן אינו בא לידי מעשה אלא בשעת הדיבור. והנה נשמות אלו אף הם יוצאים בשני מינים כעין הזיווג הראשון, ואף כאן הוא נבחן בפנימי וחיצון: נשמות רוב בני האדם והוא הפנימי, ונשמות המלאכים החיצוניים הרי הם השרים הממונים על כל מיני שפע שבעולם הזה - והוא החיצון. והנה לכל אחד משני הזיווגים הנ"ל יש שני בחינות של זיווג, דהיינו זיווג פנימי דהיינו ג"ר (חכמה וכינה ע"י הדעת) והוא זיווג דאו"א עלאין (ואז כולל ז"ת ואכ"מ), וזיווג חיצון דהיינו ז"ת (וי"ק ומלכות) והוא זיווג ישו"ת. מה שנתבאר שנשמות העליונות נובעות מפנימיות דחין וגרון, הכוונה לזיווג ג"ר דחין וגרון, ושפע החיות דהעולמות נמשך מהחלק התחתון דהיינו מהז"ת דחין וגרון.

לפי היסודות הנ"ל נמצא לפעמים בדברי האר"י שאו"א עלאין לא מתפרשים, אבל ישו"ת לעתים מתפרשים זה מזו, ופעמים אומר להיפך. ועניינו לאור האמור, שכן הז"ת דאו"א עלאין תמיד בזיווג, ולכן אפשר לומר שאו"א תמיד בזיווג ואז הישו"ת שאינם תמיד בזיווג כוונתו חין שיניים ולשון. אבל מאחר שהו"ק דזיווג דחין וגרון הוא עצמו בחי' ישו"ת דאו"א עלאין

- מאיר הכוונה -

⁶¹⁸ עי' זהר בראשית לה ע"א (כללים ח"ב קלז ע"א) [הובא בהמשך האות].

⁶¹⁹ עי' שעה"כ דף כג ע"א וע"ב (לש"ו)

⁶²⁰ אור העיקרי הוא מהחיצוניות דאור עליון והתוספת מהפנימיות דאור עליון, כי רק בזיווג הפנימי יש התגלות האורות מלמעלה למעלה עד הדעת עלאה (דע"ה ח"א לח ע"ד), וזה דוגמת נשימת אדם (ביאורים ח"ב סז ע"ד).

⁶²¹ עי' לעיל שער כ פרק ה', ט'.

שְׁעָה"כ

(ע' לעיל שער או"א פרק ח כלל ה') אפשר לומר שישסו"ת תמיד בזיווג, ואז הג"ר יקרא או"א, שכן הם עצמם לא תמיד בזיווג.

וזה תמצית אות יב שם: לכאורה משמע מדבריו שגם בחי' השפע דחיות דכתר הופך אחוריו למטה ונפסק וקשה מאד, אלא השפע אשר לצורך החיות הוא מבחי' החיצונית ואחוריים וכן הוא ג"כ רק מהגילוי דהט' שרשים התחתונים אשר מאחר הכתר ולמטה, והשפע אשר לצורך זיווג הוא מבחי' הפנימיות, והוא כולל הגילוי השורש דכתר עליון עצמו, והשפע דחיות אינו נפסק לעולם, אך השפע דהזיווג אשר הוא מהפנימיות ומגילוי השורש דכתר עליון הוא רק לפרקים, ומש"כ שהכתר הופך אחוריו למטה, ר"ל שאינו מתגלה ומשפיע גם הוא אלא רק מהחיצונית שוב לכד המוכנה בשם אחוריים.

שפע דחיות נמשך רק ממדרגת העליון לבד ושפע דזיווג נמשך מלמעלה למעלה עד הנביעו דאור א"ס, ועי"ז התחתון עולה למעלה מדרגתו, ולכן אחרי דברינו שעצם עולם העקודים היא ט' ספירות דוגמת ז"ת דאצילות, לכן כדי חיות נמשך מהחכמה ולמטה, ולצורך הזיווג היא למעלה מזה, ולכן נחשב שבא הארה מפניהם של הט' תחתונות אפילו בתור חיות, אבל השתתפות הכתר מחויב שהרי כל שפע בא מא"ס למעלה למעלה אלא כשזה בתור חיות זה רק בא מאחוריים, ע"כ.

אור העיקרי הוא מהחיצונית דאור עליון והתוספת מהפנימיות דאור עליון, כי רק בזיווג הפנימי יש התגלות האורות מלמעלה למעלה עד הדעת עלאה (דע"ה ח"א לח ע"ד), וזה הזיווג התמידי דוגמת נשימת אדם (ביאורים ח"ב סז ע"ד).

ועי' זהר בראשית ח"א לה ע"א: תא חזי⁶²² אדם וחוה דא בסטרא דדא אתבריא⁶²³ מאי טעמא לא אתבריא אנפין באנפין בגין דכתיב (בראשית ב ה) כי לא המטיר יהו"ה אלהי"ם על הארץ וזווגא לא אשתכח בתקוניה כדקא יאות⁶²⁴ וכד אתתקנו האי דלתתא ואתהדרו אנפין באנפין כדין אשתכח לעילא⁶²⁵ מנלן מן המשכן דכתיב (שמות מ יז) הוקם המשכן⁶²⁶ בגין דמשכן אחרא אתקם עמיה ועד לא אתקם לתתא לא אתקם לעילא אוף הכא כד אתתקם לתתא אתתקם לעילא ובגין דעד כען לא אתתקן לעילא⁶²⁷ לא אתבריא אנפין באנפין וקרא אוכח דכתיב כי לא המטיר יהו"ה אלהי"ם על הארץ⁶²⁸ ובגיני כך ואדם אין דלא הוה בתקוניה וכד אשתלימת חוה אשתלים אדם וקדם לכן לא אשתלים ורוא דא דעד כען לא אית את סמ"ך בפרשתא⁶²⁹ ואע"ג דחברייא אמרו⁶³⁰ אבל סמ"ך דא עזר ודא עזר דלעילא דאתהדר לעילא אנפין באנפין דכר ונוקבא אסתמן דא לקבל דא ודאי (תהלים קיא ח) סמוכים לעד לעולם עשויים באמת וישר סמוכים דא דכר ונוקבא דאינון סמוכים כחדא [נ"א דא] ודאינון

- מאיר הכוונה -

⁶²² מנחת יהודה ופרדס בשער מהות והנהגה וזוהר פקודי רנט ע"א (ד"א). פקודי רלא (לש"ו).
⁶²³ עי' פקודי רלא ע"א. [היינו אב"א] אמנם כל זה הוא רק ביחס לעולמות של אז (כללים ח"א קז ע"ד).

⁶²⁴ פי' הגם כי כבר היה הזיווג רק לא אשתכח בתיקוניה, פי' כי עדיין לא היו המ"ן מתוקנים ומבוררים ועלתה המלכות אל הבינה, והמ"ן של הבינה הם אשר שימשו אל המלכות (מ"מ).
⁶²⁵ דהיינו על ידי המצוות והתפילות של אדה"ר (ע"ח נקודות פרק ו'). עי' לעיל לא רע"א שם משמע כי חזרו פב"פ ביום א' עצמו (לש"ו). עי' דע"ה ח"ב לג ע"א, וצד ע"ד, עי' כללים ח"ב קלז ע"א.

⁶²⁶ פי' מנלן שהעליונים תלויים בתחתונים דכתיב הוקם המשכן שרומז למשכן עליון מדלא כתיב הקים אלא הוקם, מאליו (מ"מ).

⁶²⁷ פי' כיון שזו"ן לא נתקנו עדיין והיו אב"א גם אדם וחוה לא אתבריא פב"פ (מ"מ).
⁶²⁸ ה' אלקים - או"א. להאיר על הארץ - היא המלכות, לתקנה פב"פ בשביל שאין שם מי שיעלה מ"ן (מ"מ).

⁶²⁹ תימה דתרי זמני כתיב לעיל הוא הסובב וצ"ע (עי' בב"ר פי"ז) (ד"א). פי' פרשתא השייכא לאדם ויקח ה' אלקים את האדם עד ויסגור לא יש אות ס' ולא אמר בתורה אלא בפרשתא ואין כאן צ"ע. הרש"ב. ובמק"מ כ' מבראשית. ואפשר דהוא הסובב אינו מעיקר הפרשה רק ד' נהרות לבד, מא"ן (נ"א). עי' ביאורו לס"ח סימן רנט שמביא ממדרש ב"ר פ' יז שאמר שם ג"כ כדברי הזוהר ואח"כ מקשה שם המדרש בעצמו ואם יאמר לך אדם הוא הסובב תאמר לו כו' ע"ש ושם (לש"ו).

⁶³⁰ הטעם לפי הפשט אבל לפי הסוד בא לרמוז שלא חזרו זו"ן פב"פ עד שחזרו אדם וחוה פב"פ והיו עזר זה לזה (מ"מ).

שְׁעָה"כ

סמוכים עולם תתאה בעולם עלאה דעד לא אתתקן עולם תתאה לא אתתקן ההוא עולם דקאמרן] (נ"א) האי עולם דקא אמרן תליא בעולם דלתתא וכד לא אתתקן עולם דלתתא לא אתתקן ההוא עולם דקא אמרן)

כי לא המטיר יהו"ה אלהי"ם על הארץ דהא דא בדא סמיך⁶³¹ עולם דא תתאה⁶³² כד אתתקן ואתהדרו אנפין באנפין ואתתקנו אשתכח סמך לעילא⁶³³ דהא מקדמת דנא⁶³⁴ לא הוה עובדא בתקונא ונ"א עולם בתיקוניהו בגין דלא המטיר יהו"ה אלהי"ם על הארץ ודא בדא תלייא מה כתיב בתריה (בראשית ב ו) ואד יעלה מן הארץ דא תקונא דלתתא לבתר והשקה את כל פני האדמה ואד יעלה מן הארץ דא תיאובתא דנוקבא לגבי דכורא⁶³⁵

דבר אחר מאי טעמא לא המטיר בגין דלא אשתכח תקונא דיעלה מן הארץ ועל דא מן ארעא תתאה אתער עובדא לעילא⁶³⁶ תא חזי תננא סליק מן ארעא בקדמיתא⁶³⁷ ועננא אתער וכלא אתחבר לבתר דא בדא כגוונא דא תננא דקרבנא אתער מתתא ועביד שלימו לעילא ואתחבר כלא דא בדא ואשתלימו⁶³⁸ כגוונא דא לעילא⁶³⁹ אתערותא שרי מתתא ולבחר אשתלים כלא ואלמלא דכנסת ישראל שריא באתערותא בקדמיתא לא אתער לקבלה ההוא דלעילא ובתיאובתא דלתתא אשתלים לעילא

תרגום: בא וראה, אדם וחוה נבראו זה בצד זה, ולמה לא נבראו פנים בפנים, בגלל שכתוב "כי לא המטיר ה' אלהים על הארץ", והזווג לא נמצא בתקונו כראוי. וכשנתקנה זו שלמטה, וחזרו להיות פנים בפנים, כן נמצא למעלה. מנין לנו, מן המשכן, שכתוב "הוקם המשכן", בגלל שמשכן אחר הוקם עמו, וטרם שהוקם למטה לא הוקם למעלה.

גם כאן כשהוקם למטה הוקם למעלה. ומשום שעד עכשיו לא נתקן למעלה, לא נבראו פנים בפנים. והפסוק מוכיח, שכתוב "כי לא המטיר ה' אלהים על הארץ". ולכן "ואדם אין", שלא היה בתקונו. וכשנשלמה חוה נשלם אדם, וקודם לכן לא נשלם. וזה הסוד שעד עכשיו אין אות סמך בפרשה, ואף על גב שהחברים אמרו, אבל סמך זה עזר, וזה עזר שלמעלה שחזר למעלה פנים בפנים, זכר ונקבה, נסמך זה כנגד זה בודאי, "סמוכים לעד לעולם עשויים באמת ויושר". "סמוכים" זה זכר ונקבה שהם סמוכים כאחד (שהם סמוכים עולם תחתון בעולם עליון, שטרם שנתקן העולם שלמטה, לא נתקן אותו העולם שאמרנו). (העולם הזה שאמרנו תלוי בעולם שלמטה, וכשלא נתקן עולם שלמטה, לא נתקן אותו עולם שאמרנו).

"כי לא המטיר ה' אלהים על הארץ", שהרי הם סמוכים זה בזה. ועולם זה התחתון, כשנתקנו וחזרו להיות פנים בפנים ונתקנו, נמצא סמך למעלה, שהרי מקודם לכן לא היה המעשה בתיקון (עולם בתיקונו), משום שלא המטיר ה' אלהים על הארץ. ואלו תלויים זה בזה. מה כתוב אחריו, "ואד יעלה מן הארץ", זה תיקון שלמטה. אחר כך "והשקה את כל פני האדמה". "ואד יעלה מן הארץ" זו השתוקקות הנקבה לזכר.

דבר אחר, למה לא המטיר, בגלל שלא נמצא תיקון שיעלה מן הארץ, ועל זה מן הארץ התחתונה התעורר מעשה למעלה. בא וראה, עשן עולה מן הארץ בהתחלה וענן מתעורר, ואחר כך הכל מתחבר זה בזה, כדוגמא זו עשן הקרבן מתעורר מלמטה ועושה שלמות למעלה, ומתחבר הכל זה בזה, ונשלמים כדוגמא זו למעלה. התעוררות מתחילה מלמטה ואחר כך הכל נשלם. ואלמלא שכנסת ישראל מתחילה בהתעוררות בהתחלה, לא יתעורר כנגדה אותו שלמעלה. ובהשתוקקות שלמטה נשלם למעלה.

- מאיר הכוונה -

⁶³¹ זה תלוי בזה, תחנונים בעיונים ועליונים בתחתונים (מ"מ).

⁶³² אדם וחוה (מ"מ).

⁶³³ חזרו זון פב"פ (מ"מ).

⁶³⁴ קודם בריאת העולם הזה, היו זר"ן אב"א (מ"מ).

⁶³⁵ פי' לא דלא המטיר נמשכת עד ואד יעלה וגו' וכן וכבודי לאחר לא אתן וגו' וכן ואל ימות

ויהי מתיו מספר (ד"א).

⁶³⁶ כוונתו שעל ידי מעשי אדה"ר חזרו זר"ן דאצילות להיות פב"פ (כללים ח"ב קלז ע"א).

⁶³⁷ עשן עולה מלמטה תחלה והוא מבואר (ד"א).

⁶³⁸ מקבלים מוחין (מ"מ).

⁶³⁹ פי' כמו שהשכינה אינה מתעוררת אל הזווג עד דשרייה אתערותא מתתא מסוד מעשה הצדיקים שמעלים לה מ"ן, כן הז"א אינו מתעורר עד שהמלכות תתקשט במ"ן שבה, ואז יתעורר הוא להשפיע בה מ"ד (מ"מ).

פְּעֵה"כ

לה. ופי' זה נתבאר אצלינו בענין שמות הג' כלים שיש בספירת החסד של ז"א ושם ביארנו כי שם הכלי האמצעי שבו הוא נקרא שם אלוה הוא בחי' אל כפול⁶⁴⁰ כנ"ל שהוא במילוי גימטריא שע"ח עם ו' אותיות המילוי וכן עולה עש"ה עם הכולל⁶⁴¹ וב' אותיות ו"ה שבשם אלוה הוא ענין מה שארז"ל ו"ה עם זכרי רמ"ח הם רמ"ח מ"ע והבן כל זה היטב

ג ע"א :

לו. עי' זהר ח"ב קד ע"ב: יהודה אתה [יודוך אחיך⁶⁴² (שם מט ח) כלהו אודן על שמא דא ו]היינו דאנן אמרין ברוך אתה איהו ברוך ואיהו (ואיהו) אתה לכלהו בנוי לא אמר יעקב אתה אלא לאתר דאצטריך דא איהו אתה:

שמא דא [ודאי אתה] יודוך אחיך כלהו אודן לך על שמא דא ודאי אתה יודוך אחיך על שמא דא אסתלק ואתכפיא סטר אחרא בגין דכד [אתקרי ואדכר] (אתברי) הא נפקת סטרא אחרא בהדה⁶⁴³ כיון דאמרי אתה שלטנו ורברבנו אית לה וסטרא אחרא אתכפיא ולא אתחזיאת תמן ודאי בשמא דא אתרשים ואתבריר מסטרא אחרא ודא אסתלקו ושלטנו דיליה ותבירו וביש לסטרא אחרא כיון דיודוך אחיך (ו)על שמא דא אתה כדין ידך בערף אויביך מיד אתכפיין לגבך ושמא דא גרים:

ידענא חברייה ידענא דהא אתה שמא דא אתון אמרין לאתר אחרא עלאה דכתיב (תהלים קי ד) אתה כהן לעולם בימינא עלאה שפיר איהו דהא כיון [דאמר רבי] (דרבי) שמעון [אודן] (אודאן) ליה עלאין ותתאין וזכה לכלא כל מה דאיהו אמר הכי איהו ושפיר:

אבל כד תהוון מטאן לגביה אמרו ליה ואדכרו ליה יומא דתלגא כד⁶⁴⁴ זרענא פולין לחמשין ותרין גוונין דהא ואתה כהן⁶⁴⁵ הכא אתקשר כוס [של] (ד)ברכה בימינא⁶⁴⁶ בלא פרודא כלל ובגין כך אתה כהן לעולם הכא אתקשר כוס בימינא כדקא יאות:

ועל דא אמר קרא יהודה אתה להאי אתה יודוך אחיך ולא כתיב (בראשית מט ח) יהודה יודוך אחיך ולא יתיר⁶⁴⁷ אלא על שמא דאת"ה אתה אתר דא אצטריך לשמא דא ולא אחרא:

- מאיר הכוונה -

⁶⁴⁰ חסר ומשובש כאן וכצ"ל מספר עולת תמיד שם אלוה ומשם נעשה לבוש אל הנשמה כמ, ש מנשמת אלו"ה יאבדו והוא החותם הנזכר בסבא דמשפטים (צו ע"ב ועי' פרשת לך לך צד ע"א) ונודע מ, ש בפ' ויחי דף רכד כי הלבוש נעשה ע"י מצוות עשה של האדם והם רמ"ח כנודע ושני אותיות ראשוונות של אלו"ה הוא בחינת א"ל כפול הנ"ל שהוא במלואו שע"ו עם ו' אותיות המלוי וכן' (לש"ו).

⁶⁴¹ ועי' עוד בדף קלו ע"ב [שער הקדישים פרק ד] (לש"ו)

⁶⁴² כל שהיה במדרגה וירד לא יעלה לעולם, וכן הוא בהיבם, כיון שהיה בידו לבנות אותו וסלק מחשבתו, וכמ"ש מאן יבמי להקים כו', והוא גילוי מחשבתו, ואח"כ עומד ואומר לא חפצתי לקחתה, והוא דבור, ואח"כ וחלצה נעלו, שהוא קשירתו בעקב, שהוא עולם העשיה עקב כידוע, ושם של נעלך כו' (שמות ג ה), זו אשה כו', והתיר הקשר שהי' המת קשור בו לתקנו, ואז לא יבנה עוד, והולך נע ונד עד דאשכח פרוקא ברחמים גדולים, ובזכות ובמעשים גדולים מאד של ת"ח גדול מאד שעולה, למדרגת או"א עילאין, דשם עלמא דחירו, ומוציאו מיד ס"א, וצריך לחליצה להתירו מקשר אחיו, לאשכח ליה פרוקא אחרא, ואף בועז שהיה קרוב הוצרכו לרחמים ובקשות גדולות, יתן ה' לך את האשה, ברכות כל הזקנים, ותקראנה לו השכנות שם כו', וכידוע וכן בתמר, אלא ששם היה על הענין אחר להעלותם למדרגתם הראשונה, שאביהם היה הגואל, ואמר בסבא שם, יהודה אתה יודוך אחיך בב' עניינים, א' שלא ירדו לאחור להתבנות, ועוד שזכו לעניינים הראשון, ולזו לא זכה שום אדם. והענין כי זה הבנין היה ע"י השי"ת שלא בידיעת יהודה, וכ"ה בענין בהמ"ק דבתחילה הי' ראוי להתבנות ב' בהמ"ק ע"י דקב"ה, והוא דרגא דאצילות, בינה ומלכות, וכשחטאו אבדו, וע"י תשובתם זכו לב' בהמ"ק, אבל ע"י דבר נש, ובעלמין דמט"ט בבריאה ועשי' (בהגר"א בתיקו"ז קז ע"א).

⁶⁴³ פי' ד' דיהודה מורה על היותם אב"א ויש קצת יניקה לסט"א, ולכן אמר אתה שבייר הקדושה מסט"א (מ"מ).

⁶⁴⁴ צו ע"ב (הערת הזהר).

⁶⁴⁵ נמחק בדרך אמת.

⁶⁴⁶ פי' בפסוק זה נתקשרה המלכות שהיא "אתה" העם החסד שהוא "כהן" (מ"מ).

שְׁעָה"כ

תרגום: יהודה אתה יודוך אחיך (כלם מודים על השם הזה) היינו מה שאנו אומרים ברוך אתה הוא ברוך והיא אתה לכל בניו לא אמר יעקב אתה אלא למקום שהצטרך זהו אתה. השם הזה (ודאי אתה) יודוך אחיך כולם מודים לך על השם הזה ודאי אתה יודוך אחיך על השם הזה הסתלק ונכפה הצד האחר משום שכשנקרא ונזכר הרי יוצא אתו הצד האחר כיון שאומרים אתה שלטון וגדלה יש לה והצד האחר נכפה ולא נראה שם ודאי שבשם הזה נרשם ונבחר מהצד האחר וזו העליה והממשלה שלה ושבר ורע לצד האחר כיון שיודוך אחיך על השם הזה אתה אז ידך בערף אויביך מיד נכנעים אליך והשם הזה גורם. ידעתי חברים ידעתי שאתה הרי השם הזה אתם אומרים למקום עליון אחר שכתוב (תהלים קי) אתה כהן לעולם בימין העליון יפה הוא שהרי כיון שרבי שמעון מודים לו עליונים ותחתונים וזכה לכל כל מה שהוא אומר כך זה ויפה. אבל כשתהיו מגיעים אליו אמרו לו והזכירו לו את יום השלג כשזרענו פולים לחמשים ושנים צבעים שהרי אתה כהן כאן נקשר כוס של ברכה בימין בלי פירוד כלל ולכן אתה כהן לעולם כאן נקשר כוס בימין כראוי. ועל זה אמר הכתוב יהודה אתה לאתה הזה יודוך אחיך ולא כתוב יהודה יודוך אחיך ולא יותר אלא על שם של את"ה אתה מקום זה הצטרך לשם הזה ולא אחר.

לז. עי' זהר ח"ג ער ע"ב: והיה עקב תשמעון את המשפטים האלה וגו' ואכלת ושבעת וברכת את יי' אלהיך וגו' פקודא דא⁶⁴⁸ לברכא ליה לקב"ה על כל מה דאכיל ושתי ואתהני בהאי עלמא ואי לא בריך אקרי גזלן⁶⁴⁹ לגבי קב"ה דכתיב גזול אביו ואמו והא אוקמוה חברייא בגין דברכאן דברייך ב"נ לקב"ה אתי לאמשכא חייך ממקורא דחיי⁶⁵⁰ לשמיה דקב"ה קדישא⁶⁵¹ ולארקא עליה מההוא משחא עלאה ואתי לאתמשכא מתמן לכל עלמא וכתוב ואכלת ושבעת וברכת את יי' אלהיך ואינון ברכאן אריק ב"נ באינון מלין⁶⁵² מההוא מקורא עלאה ואתברכאן כל אינון דרגין ומקורין⁶⁵³ ואתמליין לארקא⁶⁵⁴ על כל עלמין ואתברכאן כלהו כחדא

– מאיר הכוונה –

⁶⁴⁷ עתה שהוא עד עת התיקון דלעת"ל, שליטת הבינה, שתתחיל אורה מעת ביאת המשיח והלאה, אי אפשר להחזיר את כל מה שנאבד ע"י החטא רח"ל, להחזיר להמדרגה שקודם החטא כמעט בשום אופן, ולא זכה לזה אלא רק כל מה שנעשה ביהודה עם תמר, [ור"ל בער ואונן שהם נתקנו בפרץ זורח, והרי חזרו ונולדו מיהודה עצמו], והיה זה ע"י הקב"ה, וכמ"ש (סוטה י ע"ב) יצתה בת קול ואמרה ממני יצאו הדברים כבושים (דע"ה ח"ב ק ע"ג).

⁶⁴⁸ ידוע שבכל מה שמתהנה האדם יש בחינת בירורי מלכין קדמאין, שעיקרם מד' אותיות הו"ה כנודע מדרוש רפ"ח, ושמהם סוד ד' חושים. והנה הבירורים האלה נפוצים בארבעה נמצאי העולם, אדם חי צומח ודומם, שגם הם בסוד ד' אותיות הו"ה. ועל כל זה כתוב (תהלים כד א) לה' הארץ ומלואה, כי כל עולם התווה היה מבחינת הארץ בסוד מלכים, ונודע שהם ז' וסודם ו"ה, כנגד ז' נקודות וד' אחוריים שנפלו למקום הז' (נ"א הזה) (רמ"ז). הכלל במלת ברוך נתברכו חג"ת בג' תיבות אתה ה' אלהינו, חוזרות למעלה לאתקדשה בבחינת קדושה שמתחלה היו מתברכות בסו דאימא ואח"כ אסתלקו בסוד קדושה וזהו אשר קדשנו ונתוספו קדושה בנה"י וזהו תוספת קדושה שהן באין בתוספות במצותיו נו"ה וצונו יסוד וסיום מלכות ועניית אמן הוא ייחודא והוא יב"ק ונכלל באמן ג"כ יב"ק א' קדושה חכמה, מ"ם בינה, ו' ז"נ, והוא יחדוא וכמ"ש בס"פ וילך מא' למ' וממ' לנו"ן (יהל אור).

⁶⁴⁹ ברוך הוא יסוד אבא הנברך ונעלם בתוך יסוד אמא, ומשם נמשך כח לחג"ת שעלו לאמא הנקרא מלך העולם וכו' יש חילוק בין גניבה לגזילה, כי הגנב שהוא בסתר פוגם באורות המכוסים, וגזלן שהוא בגילוי פוגם בנגלים. והנה המברך גורם הורדת השפע בגלוי בכל הזעיר, ונמצא שמי שלא מברך נקרא ממש גזלן (רמ"ז).

⁶⁵⁰ פי' שאין לזו"ן כח לעלות לקבל השפע אלא במה שאנו נקדים להמשיכו אליו, כי בלתו קצר כח חייהם (רמ"ז).

⁶⁵¹ ה"ס חג"ת שבהם ג' אותיות יה"ו, וה' אחרונה היא בחזה. ואחרי עלותם לאמא אז מקבל השפע האמיתי. וכנגד זה אמר ולארקא עליה מההוא משחא, והוא מבואר (רמ"ז).

⁶⁵² ברית הלשון ה"ס הדעת המתווך (נ"א המתהווה) בין גרון וחיך שה"ס חו"ב, ושם הוא עיקר מושב שני יסודות דאו"א, ולכן באותם הדברים מתעוררים שני היסודות שכללותם נקרא מקורא עלאה, דהיינו השביל והנתיב וכמ"ש למטה (רמ"ז). ר"ל בתיבות של הברכה (יהל אור).

⁶⁵³ פי' דרגין הם הספירות בעצמן שיש בהם מעלות ומדרגות זו למעלה מזו, ומקורין ה"ס הפנימיות. אי נמי דרגין הם שני הקוים ימין ושמאל שאין להם התפשטות והמשכה שהרי אין

פעה"כ

וע"ד אצטריך ב"נ לשואה רעותיה ברזא דברכאן⁶⁵⁵ בגין דיתברכון אבהן ובנין⁶⁵⁶ כלא כחדא ומאן דמברך לקב"ה⁶⁵⁷ אתברך ונטיל חולקיה מאינון ברכאן בקדמיתא דכל עלמא לתתא כיון דשמא דקב"ה מתברך מתמן נחית ושרא על רישיה חולקא קדמאה⁶⁵⁸ והא אוקימנא⁶⁵⁹ דכתיב בכל המקום⁶⁶⁰ אשר אזכיר את שמי אבא אליך וברכתך (אזכיר כד"א יזכור כל מנחותיך) כיון דההיא ברכה אתייתא ושרייתא על רישיה מתמן אתפשט בכל עלמא בשעתא דאינון ברכאן⁶⁶¹ נחתין מתעטרין גו חקל תפוחין קדישין ופגעי בהו⁶⁶² כמה דרגין דממנן בעלמא ונחתיה בהו ואמרי ומכריזי דא איהו דורונא דשדר פלוני לקב"ה מאן אתר נחתי לבתר דנחתית⁶⁶³ מאתר רישא חדא דצדיק תמן סלקין מתערי לנחתא אחרנין מלעילא ואתמלייתא

– מאיר הכוונה –

הזרועות שופעות (נ"א שופכות) וממשיכות אל הירכים, אבל מקורין הוא בקו האמצעי ששם כל בחינת היסודות שהם ממש מקורין, והם מעיינות ונהרות נמשכים מזה לזה, וזה שופך ממש לזה (רמ"ז).

⁶⁵⁴ אמר כן מפני שיש מיני שפע שאינם ממהרים להמשך למטה, שיש עיבור שמתעכב למעלה ששה חדשים ויש לבו ביום, ועל דרך זה של ברכת הנהנין יהיה לאותה שעה שמיד נמשך אותו על כל העולמות. ולא עוד אלא ואתברכנ כלהו כחדא, כי בענין התפילות מתקן הפנימיות, ואך בברכות מתתקן גם החיצוניות יחדיו. אבל אין ספק שכל זה הוא בבחינה פרטית לפי אותה המצוה שמברך עליה, או לפי אותה ההנאה שהיא תיקון איזו מדה פרטית וכמו שיתבאר בסמוך (רמ"ז).
⁶⁵⁵ פי' שישים רצונו ומחשבתו בסוד הברכות הם שני היסודות דא"א המיוחדים כאחד, עד שנחשבים כאחד בסוד ברוך וברכה (רמ"ז).

⁶⁵⁶ נראה שהוא במה שאנו מכוונים בברוך ג' מ"ב שהם בחג"ת, וג' מילואי עס"מ שהם בנה"י העולים ק"ב ועם ג' מ"ב קכ"ו הרי ברוך. ולפי שכל הששה חג"ת ונה"י הם נכללים במלת ברוך לכן אמר כחדא. והיינו דקאמר אבהן ובנין כחדא, שכולם מתברכים יחד מיסודות א"א אשר בדעת זעיר (רמ"ז).

⁶⁵⁷ הוא זעיר בסוד ו"ק. ואמנם צריך לשום לב לכפל הדברים שאמר מאן דמברך וכו' ואחר כך חזר ואמר כיון דשמא וכו'. אך לפרשו נחזור לפרש עוד מ"ש דיתברכון אבהן ובנין, כי מ"ש בו הוא אמת אבל עוד ירמוז לסוד אחר והוא כי גם אנו מכוונים בברוך שעם ד' אותיות הוא רל"ב וה"ס השפע האמיתי היורד בברכה. ונמצא כי יש שתי כוונות בברוך, האחת להעלות חג"ת"ם לבינה וזה ע"י הכח המושפע עליהם, והשניה השפע שממשיכים עמהם בדתם משם וה"ס רל"ב. והנה על הבחינה הראשונה אמר ומאן דמברך לקב"ה, שה"ס הבחינה הראשונה, ועל השניה אמר כיון דשמא וכו', שהיא הבחינה השניה הנעשית ממילא אחר שקדמה עלייתם. ולכן אמר מתברך, כלומר מעצמו. ואמר שמא, שה"ס רל"ב דהיינו ד' אותיות ההו"ה כנודע. והם אבהן ע"ב ס"ג, ובנין מ"ה וב"ן הנז"ל (רמ"ז).

⁶⁵⁸ הוא בחינת הכתרים של אותו השפע היורד. ואולי זהו רמז מלת וברכתך, שהוא צירוף ובכתריך (רמ"ז).
⁶⁵⁹ רלט ע"א (רמ"ז).

⁶⁶⁰ פי' בכל מדה ומדה. וכן הוא בברכת הנהנין, כי פרי האדמה הוא במלכות ופרי העץ בזעיר וכיוצא. ויצדק מאד לשון מקום, שרומז למדות שה"ס כלים והיינו מקום ממש, כי באור הפנימי לא יצדק שם מקום לרוב אורו (נ"א יחודו) מראש ועד סוף האצילות כד"א (תהלים כ, ד) יזכור כל מנחותיך, הוא לשון ביסוס, ויבא (נ"א ויכוין) אל השפע העיקרי שיכוין ליחד אותו אל ה' כי השפע הראשון הוא מיוחד למטה (נ"א לאדם) שהוא הגורם העליה. ולפי זה הול"ל אשר תזכיר וכמ"ש לעיל רלט א', אבל אזכיר הוא ה' ב"ה, שהוא המכסה ומייחד שמו וה"ס רל"ב. ודוק כי וברכתך יוכל להיות עבר כנודע מן הדקדוק. ולפי זה יש בפסוק רמז לשני מיני השפע שהזכרתי, והקדים העיקרי שהוא רמוז במלת אזכיר כאמור, ואחר כך אבוא אליך, בשמי זה המבוסס, וכבר ברכתך, עוד ברכה קודמת. כיון דההיא ברכה, זו היא מעלה אחרת וגדולה היא, שכל האור המושפע שורה על ראשו, והוא המקור שממנו מתפשט לכל העולם (רמ"ז).

⁶⁶¹ כאן רומז למ"ש הרב, שהרי לקמן פירש רעיא מהימנא הברכה מן ברוך עד מלך העולם ולא יותר מכאן, וכאן רומז לשאר שהוא קדשנו במצוותיו בת"ת ובנ"ה, וצונו ביסוד, וסוף הברכה במלכות. וכבר ידעת שרחל נקראת חקל תפוחין קדישין, כשהיא מקבלת מתנה"י דז"א שה"ס (בראשית ב ה) וכל שיח השדה, כמבואר במקומו (רמ"ז).

⁶⁶² אחרי צאתם ממלכות דאצילות (רמ"ז).

⁶⁶³ אחר שפירש מעלת המברך כנזכר חזר לפרש בזה הסוד בעיקר הברכות, ופירש מאיזה מקום יורד השפע האמיתי, ואמר לבתר דנחתיה מאתר וכו', וירצה שתחילה צריך להעלות חג"ת אל יסוד הבינה וכמ"ש אחר כך בכוונת מלות הברכה, ואמנם העלאה זו היא בהורדת הכח מיסודות א"א בסוד ברוך, והם בראש קו האמצעי שנקרא אתר דרישא דצדיק, כי ראש צדיק הוא הדעת שהוא במקום הכתר, ושני היסודות אשר שם נקרא מקום של ראש הצדיק, וה"ס נקודות ברוך, קמץ ראש זעיר ושורק יסוד. ולפי שאין העלאה קודמת להורדה שהיא בברוך, וגם שאין ההורדה הזאת אל

שְׁעָה"כ

מלעילא ומתתא הה"ד ברכות לראש צדיק כיון דהאי דרגא אתמלייא⁶⁶⁴ אריק להאי כלה ומתמן נגדין ואתמשכן לתתא
כד סלקין אינון ברכאן⁶⁶⁵ מתתא לית פתחא ופתחא לעילא⁶⁶⁶ ולית ממנא לעילא דלא פתח כל אינון פתחין ומכרזי ואמרי בכל אינון ריקיעין דא איהו דורונא דמלכא דשדר פלוני דא הוא דורונא בקיומא כדקא יאות⁶⁶⁷ ומאן איהו ברכה דאתיבו עליה אמן דכל ברכה דאתיבו עליה אמן דא איהו בקיומא כדקא יאות

– מאיר הכוונה –

השפע האמיתי רק אל הכח המושפע בתחתונים שיעלו ליסוד אמא, לכן הזכיר הענין בדרך כללות ואמר שלאחר שיורדות הברכות מראש צדיק שה"ס הורדת האור מברוך, אז תמן סלקין מתערי וכו', פי' שם לראש צדיק עולים ומתעוררים בכח מ"ן, לנחתא אחרנין מלעילא, הוא השפע האמיתי שבא מן הפנים, כי הראשון בא מהחיצוניות של העולמות כנודע מקריאת שמע כח), שכל השפע הנשפע ליתן כח לעלות הוא מזווג החיצוניות, והשפע האמיתי הוא מהפנימיות, וז"ש מלעילא, שגם אר"א מקבלין אותו מאריך ואריך מעתיק וכו'. ואתמלייא מלעילא ומתתא, מ"ד ומ"ן. והקדים העליונים מפני שגם להעלות התחתונים צריך להקדים כח העליון במלת ברוך כאמור. הה"ד (משלי י, ו) ברכות לראש צדיק וכו', ר"ל ששני מיני שפע הברכה ניתנים ונמשכים לראש צדיק שה"ס (כט) הדעת. והבן האותיות הקודמות בא"ב לשם צדיק שהן פגט"צ ותמצא שעולות ז' פעמים הוי"ה, כשם יעק"ב שה"ס הדעת המתפשט כנזכר באדם ישר בפירוש ל) (בראשית כט, יב) אחי אביה הוא (רמ"ז). כ"ז הוא קושיא ור"ל לבתר דנחית ממקור החיים לכל הספירות באיזה מקום ירדת השפע לכל העולמות ואמר בצדיק וז"ש מאתר דרישא דצדיק דתמן כו', ואמר דרישא כו' לשון הכתוב וברכות לראש צדיק כמש"ו (יהל אור).

⁶⁶⁴ שהוא בהתעלות חג"ת במלות אתה ה' אלקינו, ושאיז מושפע השפע האמיתי מהפנימיות כנזכר, ואז אריק להאי כלה ומתמן וכו', וזהו מ"ש בורא פרי העץ בורא פרי הגפן וכיוצא, שהוא השפע הניתן לכנסת ישראל ומשם לכל העולמות. ומתמן נגדין וכו', זה יורה מה שנז"ל כי בין בסגולת אותה המצוה וברכתה ובין בברכת הנהנין יורד ונמשך אותו השפע מיד, ובפרט בברכת הנהנין דבה קיימינן עד השתא, כי צריך שירד השפע מיד לתקן אותו הניצוץ אשר באותו המאכל, וגם להוריד הכח והחיות לזון גם את הנפש, והכל נכלל בסוד לא) (ח, ג) כי על כל מוצא פי ה' יחיה האדם. ומזל"ן שזו היתה אחת מכוונות רבי ייסא סבא הנזכר בפרשת בשלח ס"ב ב' לב), דלא אתקין סעודתא בכל יומא עד דבעא בעותיה וכו', שהיה מתפלל שיזדמן לו ניצוץ קדוש ושימשך שפע לתקנו ולהחיות את נפשו (רמ"ז).

⁶⁶⁵ הוא אותו הניצוץ הנעקר מקליפת נוגה ומתעלה בהבל הברכה. וכן הוא גם כן בעשיית איזו מצוה (רמ"ז).

⁶⁶⁶ כבר אמרנו שמלמעלה נמשך כח להעלות התחתונים למעלה, ואם כן כשעולה אותו הניצוץ שהוא מבחינת הפנימיות עולה עמו האור שהוריד עליו שהוא מבחינת החיצוניות, ולכן הפתחים נפתחים להכניס הניצוץ, וזה ע"י המלאכים הממונים שכוחם מהחיצוניות. ואומרו פתחא ופתחא, הוא בסוד שני היסודות דאו"א שבהם עיקר הכונה בברוך. ולכן מיד יוצא קול הנולד מביניהם, והוא כר"ז גי' ע"ב קס"א, המכריז דא איהו דורונא דמלכא, שהרי כל הניצוצות העולים מתוך נוגה הן משל רפ"ח ניצוצים, שהם משל זעיר וראויים לו (רמ"ז).

⁶⁶⁷ היינו מפני שסוד אמן כולו מיוסד על קו האמצעי, ובפרט על בחינת יסודות דאו"א ודז"א הנקרא ברית קיימא. וזו בחינה המעולה מאד משל הברכה, וכמ"ש וכיון דהאי ברכתא סלקא, ובכח עניית אמן, כל דרגין דאו"א ודז"א, כולם מוכנים להאיר לרחל בסוד בחינתה שבאחורי זעיר, שאז היא נקראת נהורא דלא נהיר, מה שאין כן בהיותה פנים בפנים עם בעלה, שאז היא מאירה. וכל שכן אי היא ברכתא דסגיאין וכו', שאז היא דבר שבקדושה ויש לה סגולה פרטית ומעולה מהארות אבא דאיהו י'. ונאה לדרוש כי ביסוד דאבא המבריה בקו האמצעי דזעיר יש שם ע"ב, וכשהם עשרה [זוכים להארת כל היסוד שמאיר ברחל והיא מן החזה ולמטה בסוד וא"ו ה"א ועם ע"ב] הרי אמ"ן. וז"ש בעטרין קדישין. ואי נמי שם י"ה סתם הוא באבא ובג' מילואיו הוא בגי' אמ"ן. וזה נאמר לדרוש ולא לכוונה, כי עיקר כוונת אמן לפי מה שקבלנו ממרן זלה"ה הוא מ"ש אמן הוא רזא דקשרין. דע כי עיקר יחוד זל"ן הוא באמצעם כי פניהם (יחזקאל א, יא) וכנפיהם פרודות. והנה רחל מקומה מהחזה ולמטה וקשורה בג' מקומות בז"א, דהיינו בת"ת ויסוד שבהם שרש כתרה ודעתה, ועוד יש בחינת הבל היוצא מפי אמה דזעיר ומשל אבא שמגיע עד שם, והבל זה הוא לבנין וחיזוק גופה. וגם צריך שתדע מ"ש בתיקונים שיש הוי"ה בחסד ואדנ"י בגבורה ושניהם בת"ת, וכן יש שני השמות בנ"ה ושניהם ביסוד. ואמנם יש בחינה פרטית לג' אותיות אמן, שהם א' בחזה מקום סיום יסוד אמא ותחילת גילוי עטרת אבא, ומ' הוא ביסוד ונ' באותו ההבל. ואמנם ידוע שהם ג' בחינות של משה שת הבל כנזכר שם. ועל זה דרשו רז"ל (משלי כח, כ) איש אמונות רב ברכות, על משה רבנו ע"ה. ופשוטו של מקרא כי מי שעונה אמן הוא רב וגדול בברכות שגדול העונה אמן וכו' (רמ"ז).

פְּעֵה"כ

וכיון דהאי ברכתא סלקא כל דרגין דלעילא כלהו זמינין לגבי ההוא נהורא⁶⁶⁸ דלא נהיר בגין לאנהרא לגבה וכל שכן אי היא ברכתא דסגיאין מברכין לה ומעטרין לה בעטרין קדישין ברזא דאמן אמן הוא רזא דקשרי⁶⁶⁹ דכל יחודא וקדושה ברזא דמאריה ומעטר לה היא ברכתא בעטרין עלאין כדקא יאות

וקב"ה אתרעי בהו⁶⁷⁰ באינון דמברכין ליה ותיאובתיה בברכתא דלתתא דהיא ברכתא סלקא ואנהיר בוצינא דלא נהיר ואתקיף לה בתוקפא⁶⁷¹ תקיפא לסלקא לעילא ועל רזא דא⁶⁷² כתיב כי מכבדי אכבד אלין אינון דמברכין ליה לקב"ה ובוזי יקלו אלין אינון דלא מברכין ליה לקב"ה ומנעין ברכתא מפומייהו⁶⁷³ רזא דרזין⁶⁷⁴ לאינון דידעי חכמתא דמאריהון למנדע רזא דברכאן בפקודי אורייתא ובכל הנאין וכסופין דהאי עלמא לארקא ברכאן מעילא לתתא כד⁶⁷⁵ (ס"א בר) ברכאן דצלותא דאינון

- מאיר הכוונה -

⁶⁶⁸ מלכות (יהל אור).

⁶⁶⁹ שהם ג' המקומות שבה קשורה רחל לזעיר. ואמר דכל יחודא, מפני שבכאן הוא כל היחוד שיש ביניהם, וגם שדוקא בג' מקומות מתייחדים שני השמות, והיינו כל יחודא. ואומרו וקדושה ברזא דמאריה, ירמוז גם לאור אבא המאיר בה, בין הארת כל העטרה שמהחזה ולמטה, ובין ההבל היוצא מן היסוד, שסתם אבא יש בו הקדושה. ומעטר לה היא ברכתא וכו', ה"ס הארת עטרת אמא המסתיימת בחזה ומשפעת אור ברחל כנזכר בסה"כ. ונמצאת למד שבהצטרף אמן לברכה ישנם לג' יחודי יב"ק, י'חוד בקו האמצעי ב'רכה בפשוטה וק'דושה מצד אבא. ולעומת כן אמר ברזא דמאריה, שכל בחינות אמן הן בסוד היסוד (רמ"ז)

⁶⁷⁰ נראה שר"ל שהם נקראים בעצם עושים רצונו של מקום, כיון שהשפע האמיתי המושפע בברכות הוא מפנימיות יסוד אבא, הלא נודע שאבא מושרש ברצון העליון נוצר חסד, והיינו אתרעי בהו. ותיאובתיה בברכתא דלתתא, פי' עיקר חשקו להיטיב לרחל, וכדמפרש ואומר דהיא ברכתא סלקא וכו', דבפירוש איתמר בסה"כ בכונה אל הלחם וז"ל, זו היא כוונת הברכות והוא להעלות המלכות אל הבינה ע"י חג"ת וכו'. וכמו שיתבאר יותר בפרטות מלות ברוך אתה ה' דבסמוך. והענין שבהתעלות חג"ת אל הבינה מתעלה עמהם מלכות שהיא דבוקה בת"ת. וז"ש ואנהיר בוצינא דלא נהיר, שה"ס כתר רחל הדבוקה תמיד באחורי ת"ת וכמובא בסוד המשכת לולב כנגד הלב (רמ"ז).

⁶⁷¹ הוא שמייחד אותה עם חג"ת שיש בהם ג' אותיות יה"ו והיא ה', וכשמעלים אותה בעלותם יש לה כח גדול. אי נמי ירמוז אל ג' שמות מ"ב שעולים קכ"ו כמספר שם אדנ"י בריבוע, שכל כוונת הברכות והעליות הוא לתיקון רחל. ואמר תוקפא תקיפא, לרמוז אל ג' שמות מ"ב שהם ג' ידות בחינת גבורה וכח, וגם שעיקר מ"ב הוא כ"ח דהיינו מילוי המילוי (רמ"ז).

⁶⁷² לפי הדרך הראשון שכתבתי מיחוד שם הוי"ה רמוז שפיר מכבדי, שהרי כב"ד בגי' שם הוי"ה. וגם לפי הדרך השני יכון רמז המספר, כי שמות של מ"ב האמורים הם משם הוי"ה. וגם לשון מכבדי רמז לברכה, כי לשון ברכה הוא ריבוי ותוספת, וגם מכבדי כן כד"א (משלי ח, כד) באין מעינות נכבדי מים. ובוזי יקלו, אלין אינון וכו', שאין לפרש בזיון זה כמשמעו שמבזה בדברי חירופים, או כמו (במדבר טו, לא) כי דבר ה' בזה, שאם כן לא הוה סגי במ"ש יקלו וכלומר מעצמם שהוא מהנפעל, אלא פירושו על העושים ענין שממנו ימשך צד בזיון כלפי מעלה. והוא שלא נותנים שבח לה' על הנאתם שמתראה כאילו לא יאמינו בטובו יתברך (רמ"ז).

⁶⁷³ וירצה שאין הפסוק מדבר במי שאינו יודע לברך או ששוכח לפעמים, אלא שמונע הברכה מפיו. אי נמי יהיה זה פירוש סוף הפסוק ובוזי יקלו, היינו להיפך מכבדי אכבד, שה' מרבה אותם בכל טוב, ולעומת זה הבוזים יקלו, יהיו קלים וחסרים כי לא תבוא ברכה מפייהם במה שהם אוכלים, ולא תהיה ברכה שרויה במעיהם (רמ"ז).

⁶⁷⁴ ירמוז לעיקר סוד ברכת הנהנין, שהוא להמשיך שפע ורב טוב משני יסודות אר"א, פי' מן השביל המסתתר ומיוחד תמיד בנתיב, ברוך בברכה, והיינו רזא דרזין. והוסיף עוד לאינון דידעי חכמתא וכו', מפני שעיקר תואר ברוך של ברכת הנהנין והמצוות הוא ביסוד חכמה. וצריך להציע דברי סה"כ וז"ל, דע כי כל הברכות הם מלמעלה למטה כדי להמשיך השפע, חוץ מ"ח ברכות דעמידה שהן להעלות מלמטה למעלה וכו', עד אומרו והנה ברוך זה צריך לכיון בו ביסוד עליון דחכמה הנקרא שביל דקיק, להמשיך בו השפע ולחברו עם יסוד הבינה הנקרא נתיב, וזה נקרא ברוך וזאת ברכה והכל ענין אחד, עכ"ל. ובזה תבין מאמרנו שאמר כי ברכת המצוות ושל הנאות הן לארקא ברכאן מעילא לתתא, וכמו שנז"ל שהכונה בהן להשפיע השפע מיד כדי לתקן אותו הניצוץ שיש במאכלים ולהוסיף חיות רוחני בו לבד מברכות העמידה דאינון תיקונא דמאריהון, דוק מלת דמאריהון שר"ל מאריהון של אותם הברכות דעמידה שהן זר"ן, ואין הכונה בהן לאר"א כשל הברכות, וכמבואר ליודעי כוונתן שכולן בזר"ן לתקן את המלכות תחילה מתתא לעילא כמו שהוא בברוך, שתחילה נכוין בו אל ו"ה בכריעת הגוף להוריד ו' לגבי ה', ואחר כך באתה י' לגבי ה', וכמו כן בהשם נכוין בו להעלות ה' לגבי ו' ואח"כ ה' לגבי י' והכל בת"ת זעיר והרי הכל מתתא לעילא. ואמנם משם ואילך הוא מעילא לתתא, הוא אלקינו ואלקי אבותינו עד סוף הברכה

שְׁעָה"כ

תקונא דמאריהון מתתא לעילא ומעילא לתתא ברכאן דלאו אינון בצלותא סלקין מתתא לעילא⁶⁷⁶ עד דמטו גו נהורא דלא נהיר ומתערי (לעילא) בתוקפא לההוא נהורא דלא נהיר בההיא ברכה⁶⁷⁷ וסלקא אתעררו לעילא עד דמטו לכרסייא עלאה מקורא דכל חיין כדין נפקו מההוא מקורא עלאה ברכאן אחרנין ואערעו אלין באלין ונשקי אלין לאלין ואתאן ושריין לריש צדיק לארקא לתתא וכד נחתין אתברכין אבהן וכל שרגין דלהון ורזא דאלין ברכאן לאתערא מעילא לתתא ברזא דא ברוך דא רזא דמקורא עלאה⁶⁷⁸ מכלא לארקא ולאמשכא ולאנהרא כל בוצינין⁶⁷⁹ ואיהו ברוך (נ"א בריך) תדיר דלא פסקין מימיו ומתמן

– מאיר הכוונה –

שנכנסים בז"א המוחין ונבנית המלכות. וכן כל הברכות של העמידה מן הראשונה ואילך כולן לתיקונה, ואין השפע יורד משם כי יש זווג דישראל ולאה בויעבור, ושל יעקב ורחל בנפילת אפים, והשפע יורד בעלינו לשבח (רמ"ז).

⁶⁷⁵ נמחק ציהל לור וגורס לת המוסגר.

⁶⁷⁶ ה"ס אור חוזר העולה מלמטה, דהיינו ניצוצות מתוך הקלי' המתעלין בכח האור הראשון המושפע להעלותם. ולכן עולים עד נהורא דלא נהיר, באותה הברכה, ומתעלים עד כורסייא, היא הבינה, ואז יוצאות ברכות אחרות ממקור עליון הוא השביל הנזכר והוא השפע האמיתי. ואז פגע אור זה עם האור אשר עלה ויחדיו שורות בראש צדיק, הוא דעת דזעיר, להמשך שניהם למטה. וגם שהם נמשכים דרך קו האמצעי, מכל מקום אתברכין אבהן ובנין, שבשני הקוים דימין ושמאל. וכל שרגין דילהון, לאתויי לאה ורחל (רמ"ז).

⁶⁷⁷ דברכה היא בינה כידוע וז"ש "לכורסייא" בינה (יהל אור).

⁶⁷⁸ ירמוז למ"ש בפרשת בלק (רד ע"א) שאות י' יש לה ג' בחינות רישא וגזעא ושבילא (רמ"ז).

⁶⁷⁹ דע כי אין ברוך שבתפלה דומה לברוך שבברכת הנהנין והמצות כי ברוך שבתפלה הוא מלמטה למעלה ויהיה ביאורו כך. ברוך מלכות בסוד יסוד הדבוק בה אתה חסד כי אין זווג אלא ע"י החסד ה' בסוד הת"ת. הרי מלמטה למעלה עד החסד. ואח"כ עולים לקבל מבינה וחכמה בסוד אלהינו בינה ואלהי אבותינו חכמה ומקבלין משם תרין עטרין דגניזין בחכמה ובינה ואחר שנתקנו מלמטה למעלה עד חכמה יורד השפע מלמעלה למטה מחכמה לאבות העולם וזהו אלהי אברהם אלהי יצחק ואלהי יעקב ואמנם שפע זה הוא בהיותם בתוך החכמה כד עאלו אבהן במחשבה ובעלמא דאתי וכשיוצאין לחוץ לירד למטה יוצאין באותו השפע לכן אנו חוזרין ואומרים האל הגדול הגבור והנורא שהם חסד גבורה ת"ת. אמנם בברוך שבברכת הנהנין ובברכת המצות הוא מלמעלה למטה כי תכף בעלות ברכת האדם בכונה למקום המלכות ירד שפע מעולם הנעלם למטה. והוא זה כי ברוך ירמוז לבינה בסוד נקודה אמצעית שבה בהתחבר בזו הנקודה דעת עליון והוא נתיב לא ידעו עיט והוא סוד ושבילך במים רבים ועקבותיך לא נודעו. ואל יקשה בעיניך באומרנו שברוך ירמוז לבינה ממ"ש בזוהר ואי תימא עלמא דאתי אקרי ברוך לאו הכי אלא איהו ברוך ואיהי ברכה שכבר נתרצה קושיא זו באומרנו שאין נקראת ברוך אלה בסוד דעת עליון המתחבר עמה בסוד שביל דיק דנחית מן יר"ד שהוא החכמה ונמצא שברוך הוא סוד מלכות ובינה הנרמזת בביל"ת וסוד חכמה הנרמזת בריש דהיינו ראשית חכמה וסוד דעת הנרמז בוא"ו וא"ו עלאה וסוד כתר הנרמז בכ' פשוטה כי נתיב לא ידעו עיט הוא שער החמשים והוא כתר עליון כנז' בתיקונין לפי שממנו מושך הטיפה העליונה הנעלמה והכל נכלל בברוך והוא דוגמ' ברוך שבתפלה שפירשו בתיקונין ב' תרין שכינתא עלאה ותתאה כו' אתה הוא חסד כי אחר שהתחיל השפע מבינה על ידי חכמה ועדין היה נעלם במקום גבוה נתגלה יותר בחסד כי שם תחילת מקום הגילוי ולפי' נקרא אתה כד"א אתה כהן לעולם כנז' בזוהר ומשם יורד השפע לת"ת הנקרא ה' ואח"ך אלהינו שהוא סוד השמאל הנקרא גבורה הכלול בימין והימין בו דכד אשתלים מרז"א דתרין סטרין אתקרי אלהינו כי אל בסוד הימין וה"י בסוד השמאל הרי הימין בשמאל והשמאל בימין ואין זה דומה לאלהים כי אלהים יש בו שתי אותיות מהימין ושלשה מהשמאל א"ל מהימין והי"ם מהשמאל ולפיכך הוא דין אבל כאן יש שתי אותיות מכל אחד לבד. ואמנם נר"ן הוא מצד הדין רזא דסיהרא וא"ו מצד ת"ת שהוא רחמים ונמצא שמתחילת שם זה א"ל שהוא רחמים ימין נכלל בסוד ה"י שהוא דין שמאל וסוד נון שהוא דין שמאל נכלל בסוד ו' שהוא רחמים ימין הרי סטרא דשמאל' דכליל בימינא וסטרא דימינא ביה כנז' בר"מ. והנה עד כאן סוד השפע היורד מלמעלה להתברך המדות הנז' לצורך עצמן לא להשפיע לאחרים ולפיכך אין מגיע השפע הזה רק עד הזרועות וכאשר יתברכו מדות אלו הנז' לצורך עצמן אז יחזרו למקומן לבינה לקבל שפע להוריד למטה ואז תקרא הבינה מלך להיות שריה נשפעין ומלובשיין לבוש מלכות ועשירים ואם זה השפע לא היה להם מתחי' לא יוכלו לחזור לשרשן לקבל שפע להריק למטה כד"א ולא יראו פני ריקם כי מדות אלו הם סוד הפנים פני משה אמנם נצח והוד אינם עולים למקור העליון שהוא בינה בזרועות כי אין דקותם כל כך לשיוכלו להכלל בעולם הנעלם ולעלות שם ולקבל שפע ולפיכך הם לבר מן גופא והבן זה. ומלך זה הוא העולם הנעלם. ולפיכך אנו אומרים אשר קדשנו באורח נסתר באורח סתים ועולם זה הוא נקודה אמצעית שבבינה דוגמת ציון שבמלכות ואין המידות האלו עולים רק עד מקום זה בלבד ולא למעלה ממנו ומקום זה שעולים בו הוא בסוד התדבקות השביל העליון בתוכו

שְׁעָה"כ

שירותא⁶⁸⁰ דאקרי עלמא דאתי ואיהו קצה השמים דההיא קצה קצה עלאה איהו בגין דאית קצה כגוונא דא לתתא ואיהו עלמא תתאה ואקרי אוף הכי ברוך לקבל תתאי לארקא לתתא ולא תערא מתתא לעילא בכרכאן דצלותא וברוך (קדמאה)⁶⁸¹ דא אקרי הכא ברזא דחכמתא עלאה דאמלי לההוא אתר בהדי שביל דקיק דאעיל ביה

אתה⁶⁸² לבתר שארי לאתגלייא דהא האי ברוך סתים איהו⁶⁸³ ובג"כ אקרי בארס סתים⁶⁸⁴ ברוך מקורא עלאה דלא אתגלייא⁶⁸⁵ אתה שירותא לאתגלייא לבר⁶⁸⁶ ובג"כ אקרי אתה ומאן איהו דא רזא דימינא⁶⁸⁷ ואקרי כהן לגבי ההוא אתר⁶⁸⁸ ורזא דא אתה כהן לעולם מאן כהן⁶⁸⁹ לההוא עולם אתה ודא איהו ימינא עלאה⁶⁹⁰ דהא אשתכח לאתגלייא

– מאיר הכוונה –

ונקרא אש"ר כמו שיסוד נקרא למטה אשר כד"א מאשר שמנה לחמו כן עלמא דאתי {ע"ג} נקרא אשר בסוד דעת עליון הדבוק בו וזהו מלך העולם אשר ועם זה יתישבו שני מאמרים סותרים זה את זה בפירוש אשר ואשר זה הוא אשר אה"ה. ושני בחינות אלו שהם סוד נקודה אמצעית שבבינה הנקרא' עלמא דאתי וסוד דעת עליון שבתוכה הם קדושה ומצוה כי דעת עליון קדושה בסוד קדש עליון הנמש' מהחכמה ועלמא דאתי הוא מצוה עליונה כמו שמלכו' נקראת מצות המלך וזהו אשר קדשנו במצותיו וציונו וימשך קדושה ומצוה זו עד למטה בקדש תחתון ומצוה תחתונה וזהו במצותיו תרי מצוה עליונה ותחתונה וכל זה בברכת המצות כי המצוה תמשיך השפע מעולם הנעלם אבל בברכת הנהנין אין אנו אומרים לא קדושה ולא מצוה כי אחרי שנתברכו האבות וחזרו ועלו להוריד שפע מבינה למטה לא יורידו שפע רק בסוד בינה עצמה מחצוניותה. ולפיכך אנו אומרים בורא פרי כו' שהוא סוד בינה דמקנא בתלת ספירן דבריאה וזהו סוד בורא ומשם יורד לעולם היצירה שהוא סוד פרי שהוא סוד ת"ת הנקרא ב"ן י"ה דמקנן בשית ספירן דיצירה והגפן או העץ או האדמה בסוד עשיה שהמלכות הנקראת ע"ץ או גפן או אדמה מקננת בעשיה (שער מאמרי רשב"י).

⁶⁸⁰ ה"ס כללות הבינה בחכמה, עיין בשער התפילין פ"ג (רמ"ז).

⁶⁸¹ ר"ל דמקורא כנ"ל (יהל אור).

⁶⁸² שני מיני שפע הם: האחד, המשפיע כח בתחתון להתעלות אל העליון, ואחר שנתעלו שם מקבלים השפע האמיתי למזון העולמות. והנה בברוך שם היא כוונת קיבול השפע הראשון, ואח"כ אומרים אתה ה' אלקינו, שהם ת"ת וגבורה שעולים אל הבינה שהיא מלך העולם, ושם מקבלים השפע והוא גמר הברכה וכמ"ש לקמן בפרטות. ונמצא כי אתה, הוא חסד שמשם מתחיל הגילוי (רמ"ז). ר"ל חסד ונק' אתה לנוכח שכאן התחיל להתגלות עולם חסד יבנה משא"כ ברוך בל' נסתר (יהל אור).

⁶⁸³ ירצה שהוא בהיותו למעלה בדעת ששם סתום לגמרי, לאפוקי כשמסתיים יסוד אמא שאז אינו סתום כל כך (רמ"ז).

⁶⁸⁴ שאז (נ"א שלא) נאמר תתברך אתה (רמ"ז).

⁶⁸⁵ ז"ס נפלא בעיני על שלא נאמר מברך אתה ה', והטעם שעיקר כוונתנו הוא באותו השביל שהוא ברוך, ונברך בנתיב העליון, וזה בלי ספק אפילו רגע, וכמו כן הלא תמיד מושפע בשפע הבא לו מלמעלה, וזהו ברוך, שתמיד הוא מושפע, אבל מה שמתפשט למטה הוא מברך, דהיינו אם יש כלי שיקבל להיות מברוך (רמ"ז).

⁶⁸⁶ יש להקשות שהול"ל שירותא דגילוייא. נלע"ד שירמוז למ"ש ששני מיני חסד הם, אחד הוא חסד העליון אחר הבינה, אחריה ברישי כתפין [דא"א] קודם התחלקות הזרועות, והוא נקרא יומא דכלהו יומי, ואחר כך יורד אל הגדולה שהוא החסד השני. ואעפ"י שכתוב כך בא"א, אין ספק אצלי שבכל פרצוף של הזכרים יש בחינה זו, ועליה אמר שירותא לאתגלייא, מפני שמשם מתחיל כח ראשית הגילוי. ולא יצדק לקראו לגמרי בשם גילוי עד הגיעו אל זרוע ימין ממש ששם הוא הגילוי הגמור. ולכן נקרא אתה לנכח על שני בחינות החסד, של הראשון שהוא העומד ומתחיל להגלות, והשני הוא הגדולה יד ימין כנזכר, אבל העיקר הוא החסד הראשון (רמ"ז).

⁶⁸⁷ דוק אומר רזא דימינא ולא ימינא סתם. ואמנם לפי כללנו הכולל כי רזא תמיד סודו ביסוד, נראה לי שידוע שיש ביסוד אמא אשר בדעת זעיר ה' חסדים, ועוד בחינת ששית שהוא היסוד דחסדים הכולל כל הה', וזוהי התחתונה. ולכן אותו החסד הראשון המתחיל להגלות כנז"ל, הוא נמשך ממש מיסוד החסדים וז"ש רזא דימינא, ולכן נקרא יומא דכליל כלהו (רמ"ז).

⁶⁸⁸ שכן (נ"א שכהן) הוא משמש אל האור שביסוד אמא להגלות. ודייקא כה"ן משמש, כי התשמיש הוא ביסוד (רמ"ז).

⁶⁸⁹ ר"ל דמשמש לבינה (יהל אור). הוא וב"ד - כמ"ש (ב"ר פנ"א סי' ב) כל מקום שנאמר וה' כו', ומפרש ודא שכינתא עלאה ותתאה, ור"ל הוא שכינה עילאה, ועבד הלוי הוא, דג' דרגין הן, הוא ואתה ואני⁶⁸⁹, נסתר ונמצא ומדבר בעדו, והן ג' דרגין דכללין כלהו, דאתה הוא מחסד עולם יבנה (תהלים פט ג), אתה כהן לעולם כמ"ש בפ' עקב (ער ע"ב⁶⁸⁹). ואף שאמר בא"ז (רצ ע"א) דמחכמה מתחיל אתה, היינו ע"י דנחית בימינא דכהנא. ואני, מדבר בעדו, בשכינה, דהיא מדברת בעדנו, דהיא כלל ישראל⁶⁸⁹, והיא נק' ב"ד וכמ"ש בפ' שופטים (רעד ע"ד⁶⁸⁹). ור"ל דהן ח' אותיות בשילוב

שְׁעָה"כ

יהו"ה דא רזא דאמצעיטא⁶⁹¹ רזא דמהימנותא בכל סטרין אלהינו דא סטרא דשמאלא⁶⁹² דכליל בימינא⁶⁹³ וימינא ביה ואתכלילו דא בדא⁶⁹⁴ למהוי חד ועד הכא אתקשרו ברכאן דכיון דאלין אתברכאן כלהון דלתתא אתברכאן לבתר דאינון אתברכאן ונטלי ברכאן לגרמייהו אתהדרו כלילן כחד לההוא מקורא דאינון לא יכלין לאתהדרא לגבי ההוא אתר עד דאתברכין כיון דאתברכין בקדמיתא אתהדרו ועאלין לגבי ההוא אתר לנטלא ברכאן יתירין אחרנין לארקא לתתא ועד דאינון אתברכין לא עאלין ולא תאבין לגביה ורזא דא ולא יראו⁶⁹⁵ פני ריקם וכד תבין לגבי ההוא אתר ועלין תמן כדין אקרי ההוא אתר מלך ומלך לא אתקרי בר כד אינון מתקרבין לגביה מתברכין ומלכא אימתי אקרי מלך כד רברבנוי אתיין לגביה עתירין מסתפקן בכל מה דאצטריכו בלא חסרונא כדין איהו מלך לתתא כד⁶⁹⁶ אלין מעטרין ליה בספוקא בעטרין קדישין והכי אקרי מלך⁶⁹⁷ ומאן איהו העולם אשר קדשנו וצונו ובגין דאיהו עלמא דלא אתגלייא לבר ואיהו סתים קרי ליה הכי בארז סתים ועל דא לא אקרי אלא בארז סתים ולעולם ימינא אתה כמה דאתמר ועל דא כהן כפיף לגבי ההוא אתר ברישא ובסופא ועלמא תתאה⁶⁹⁸ כד אתקשר לימינא ואתדבק ביה קרי מתתא לעילא ברוך ולא אקרי ברוך בר ברזא דמקורא⁶⁹⁹ דאתדבק ביה ועייל ביה ואמלי ליה אתה רזא דההוא כהן לאתדבקא בהדיה וע"ד בצלותא ב"נ כורע בברוך דאיהו עלמא כפוך לגבי עילא ודא איהו שנוי בין ברוך דצלותא ובין ברוך דשאר ברכאן וכלא ברזא עלאה איהו לארקא ברכאן לכל עלמין

– מאיר הכוונה –

הנ"ל, דהו"ה אדנ"י הן חיות קטנות עם גדולות (תהלים קד כה) כמש"ל (נב ע"ב מג ע"ב). והנה בינה עם חג"ת הן חיות גדולות הו"ה, ובינה היא נשר הגדול, וח"ג אריה ושור, ות"ת אדם. ונה"ל חיות קטנות, אדנ"י כידוע דהן בניינה, והיא אדם. והוא שילוב הנ"ל⁶⁸⁹, מים עליונים ומים תחתונים, ח' אותיות מבינה עד מלכות. והוא חשמ"ל, ח"ש בצלותא, מ"ל בק"ש. ואלו ח' אותיות עם ב' אל מלא⁶⁸⁹ דהן ביצירה ועשיה, ב' עלמין דמקנן בהון, הוא חושבן חשמ"ל, ועמ"ש בליקוטים (בהגרא על תיקו, ז מח ע"ד).

⁶⁹⁰ פ"י גם שבחינת חסד זה הוא באמצע, מכל מקום הוא ימין עליון, שכל חסד נקרא ימין. ולעד"ן שזה סוד אל עליון הנזכר שם, כשאברהם זכה לכהונה. אשתכח לאתגלייא, שהוא מתמחה להגלות ולכן נקרא אתה (רמ"ז).

⁶⁹¹ היינו ת"ת שסתמו נקרא כן בשם הו"ה, כי שם נקבצו ד' יסודות ושרשי ח"ג נ"ה כנזכר בזוהר הרקיע פרשת ויקרא בסוד ארבע חיות הקדש מיכאל גבריאל אוריאל רפאל, שבהם מתחלקות ד' אותיות הו"ה. וטעמו מפני שבת"ת מושב פתח יסוד אמא וגילוי דשל אבא, וזהו רזא דאמצעיטא, היסוד שהוא שם באמצע. ועוד רזא דמהימנותא וכו', הוא ממש ד' יסודות שיש בכאן, שהם כוללות כל האצילות, והם דא"א וישראל ולא, והרי הם ד' אותיות ממש וכולל כל סטרין (רמ"ז).

⁶⁹² ח"ב קנט ע"ב (לש"ו).

⁶⁹³ באל מן אלקינו (יהל אור).

⁶⁹⁴ מתבסמין הגבורות בחסדים ונמתקין ונעשים לרשפי אש שלהבת י"ה, שלהובין דרחימו, ובסוד (שיה"ש ב ו) שמאלו תחת לראשי וימינו תחבקני, וכמ"ש בזוה"ק ויחי (רמה ע"א) ופ' קדושים (פד ע"א), ואז הוה מציאות הגבורות וגילויים בטובה שאין למעלה מהם, כי אז הוד התכללות שמאלא בימינא וימינא בשמאלא (כללים ח"א עז ע"ג). בראשית (טז ע"ב) ובפ' וארא (כו סע"ב) ע"ש, ובפ' ויקרא (כד ע"א), ופ' קרח (קעח ע"א), וברע"מ עקב (רעא ע"ב). ועיקר הדברים בזה הוא בפ' תרומה (קנט ע"ב⁶⁹⁴) וכו' וענין ההתכללות הנה הוא נעשה בכל יחוד וזווג ז"ן, ונעשה בהם התכללות כפול: אחד, כי הרי הז"ן עצמן הם כללות ימין ושמאל, חסדים וגבורות כנודע, וכשמתייחדים זב"ז הרי נכלל ימינא בשמאלא ושמאלא בימינא. ב', כי הרי נכלל בהזווג ימין שלו בשמאל שלה ושמאל שלו בימין שלה. והרי נעשה בכל יחוד התכללות כפול, שהוא הן בכללות והן בפרטות, כי מתחילה הם נצטמצמו להיות כל א' בפנ"ע, כללות החסדים בז"א וכללות הגבורות בנוק', כדי שייצאו ויתגלו הח"ג כל א' על מדרגתו, ע"י שעומדים כל א' לבדו ובפנ"ע. וכן בפרטות הנה עומדים הח"ג שבז"א עצמו, וכן הח"ג שבהנוק' עצמו, החסד שבכל א' בימין שלו, והגבורה שבכל א' בשמאל שלו. והכל הוא כדי שיתגלה כל א' על מדרגתו הראויה לו, והוא ע"י שעומד כל א' בצד מיוחד בפנ"ע, ואח"כ הנה מתייחדים ונכללו כולם בחד, הן בכללות והן בפרטות וכנז' (ביאורים ח"א עז ע"ד).

⁶⁹⁵ ג' רגלים נגד ג' אבהן חג"ת כידוע (יהל אור).

⁶⁹⁶ דלעילא בינה שנקראת מלך כד חג"ת עאלין לגבה לאתברך ומלכות נק' מלך כד חג"ת באין לאעטרא כמש"ו (יהל אור).

⁶⁹⁷ ר"ל כאן איקרי מלך בינה (יהל אור).

⁶⁹⁸ ר"ל בתפלה ברוך מלכות ואתה כהן וכו' לאתדבקא בהדי' כמש"ו (יהל אור).

⁶⁹⁹ בינה (יהל אור).

פְּעֵה"כ

ברוך דצלותא ב"נ כורע ביה בברכוי וגחין רישא באתה בגין דאתה אקרי ראש וע"ד כהן נטיל בראש ואיהו ראש תדיר ובג"כ כריעה בברוך וגחינו דרישא באתה וכהן בכל אתר דאקרי אתה⁷⁰⁰ גחין בצלותא מלך בתר דגחין תו לא זקיף מ"ט קב"ה אמר לה לסיהרא זילי אזעירי גרמיך תו לא זקפא ובג"ד ברכתא דב"נ בריך לקב"ה אתער לארקא ברכאן מלעילא לעלמין כלהו כמה דאתמר זכאין אינון ישראל בעלמא דיין ובעלמא דאתי

כתיב כי אתה אבינו כי אברהם וגו' תנינן לזמנא דאתי אמרין ליה ליצחק וכו' בגין דשמאלא אתכליל בימינא אבל ימינא מנלן דאקרי אב דכתיב וישמהו לו לאב ולכהן ואע"ג דלעילא אקרי רב⁷⁰¹ ואפילו לנהורא דלא נהיר בשעתא דאתדבק בימינא אקרי אתה כד"א אתה יי' אבינו גואלנו וגו'

תרגום: והיה עקב תשמעון את המשפטים האלה וגו' ואכלת ושבעת וברכת את ה' אלהיך וגו' מצוה זו לברך את הקדוש ברוך הוא על כל מה שאוכל ושותה ונהנה בעולם הזה ואם לא ברוך נקרא גזלן לקדוש ברוך הוא שכתוב גזול אביו ואמו והרי פרשוה החברים משום שהברכות שמברך אדם את הקדוש ברוך הוא באות להמשיך חיים ממקור החיים לשמו של הקדוש ברוך הוא הקדוש ולהריק עליו מאותו השמן העליון ובא להמשיך משם לכל העולם. וכתוב ואכלת ושבעת וברכת את ה' אלהיך ואותן הברכות מוריק אדם באותם הדיבורים מאותו המקור העליון ומתברכים כל אותן הדרגות והמקורות ומתמלאים להריק על כל העולמות וכולם מתברכים כאחד.

ועל זה צריך אדם לשים רצונו בסוד הברכות כדי שיתברכו אבות ובנים הכל כאחד ומי שמברך את הקדוש ברוך הוא מתברך ולוקח חלקו מאותן הברכות בתחלה של כל העולם שלמטה כיון ששמו של הקדוש ברוך הוא מתברך משם יורד ושורה על ראשו החלק הראשון והרי בארנו שכתוב בכל המקום אשר אזכיר את שמי אבא אליך וברכתך (אזכיר כמו שנאמר יזכר כל מנחותך) כיון שאותה ברכה באה ושורה על ראשו משם מתפשטת בכל העולם.

בשעה שאותן הברכות יורדות מתעטרות בתוך שדה התפוחים הקדושים ופוגשות בהן כמה דרגות של ממונים בעולם ויורדות עמן ואומרות ומכריזות זהו הדורון ששלח פלוני לקדוש ברוך הוא מאיזה מקום יורדות לאחר שיורדות ממקום ראש אחד של הצדיק שם עולות מתעוררות להוריד אחרות מלמעלה ומתמלא מלמעלה זהו שכתוב ברכות לראש צדיק כיון שדרגה זו מתמלאת מוריקה לכלה הזו ומשם שופעות ונמשכות למטה.

כשעולות אותן הברכות מלמטה אין פתח ופתח למעלה ואין ממונה למעלה שלא פותח את כל אותם הפתחים ומכריזים ואומרים בכל אותם הרקיעים זהו דורון של המלך ששלח פלוני זהו דורון בקיום כראוי ומי הוא הברכה שהשיבו עליה אמן שכל ברכה שהשיבו עליה אמן זוהי בקיום כראוי.

וכיון שהברכה הזו עולה כל הדרגות שלמעלה כולם מזומנות לאותו האור שלא מאיר כדי להאיר לה וכל שכן אם היא ברכה שרבים מברכים אותה ומעטרים אותה בעטרות קדושות בסוד של אמן אמן הוא סוד הקשרים של כל יחוד וקדושה בסוד של רבונו ומעטר אותה הברכה בעטרות עליונות כראוי.

והקדוש ברוך הוא רוצה בהם באותם שמברכים אותו ותשוקתו בברכה שלמטה שאותה ברכה עולה ומאיר הנר שלא מאיר ומחזק אותה בתוקף חזק לעלות למעלה ועל הסוד הזה כתוב כי מכבדי אלה אותם שמברכים את הקדוש ברוך הוא ובוזי יקלו אלה אותם שלא מברכים את הקדוש ברוך הוא ומונעים ברכה מפייהם.

סוד הסודות לאותם שיודעים חכמת רבונם לדעת את סוד הברכות במצוות התורה ובכל ההנאות והכסופים של העולם הזה להוריק ברכות מלמעלה למטה. כאשר (פרטאחויץ) ברכות התפלה שהן תקון של רבונם מלמטה למעלה ומלמעלה למטה הברכות שאינן בתפלה עולות מלמטה למעלה עד שמגיעות לתוך האור שלא מאיר ומתעוררים (למעלה) בתוקף לאותו האור שלא מאיר באותה הברכה ועולה התעוררות למעלה עד שמגיעים לכסא העליון מקור כל החיים ואז יוצאות מאותו המקור העליון ברכות אחרות ופוגשות אלה באלה ונושקות אלה לאלה ובאות ושורות על ראש הצדיק להריק למטה וכשיורדות מתברכים האבות והבנים וכל נרותיהם.

- מאיר הכוונה -

⁷⁰⁰ ר"ל בכל ברכה בסוף ברכה כורע כשמזכיר כידוע (יהל אור).

⁷⁰¹ ר"ל חכמה מ"מ ימינא נק' אתה ברזא דחכמה שהוא בימינא (יהל אור).

שְׁעָה"כ

וסוד הברכות הללו לעורר מלמעלה למטה בסוד זה ברוך זה הסוד של המקור העליון מהכל להריק ולהמשיך ולהאיר את כל המאורות והוא תמיד ברוך (מברך) שלא פוסקים מימיו ומשם הראשית שנקראת העולם הבא והוא קצה השמים שאותו קצה הוא עליון משום שיש קצה כדוגמא זה למטה והוא העולם התחתון וגם הוא נקרא ברוך כנגד התחתונים להריק למטה ולהתעורר מלמעלה למעלה בברכות התפלה והברוך (הראשון) הזה נקרא כאן בסוד החכמה העליונה שממלא אותו המקום בשביל אחד דקיק שנכנס בו.

אתה אחר כך מתחיל להתגלות שהרי הברוך הזה הוא נסתר ולכן נקרא בדרך נסתר ברוך המקור העליון שלא התגלה "אתה" הראשית להתגלות בחוץ ולכן נקרא אתה ומיהו זה סוד הימין ונקרא כהן אצל אותו מקום וזה סוד אתה כהן לעולם מי הכהן לאותו עולם אתה וזהו הימין העליון שהרי נמצא להתגלות.

יהו"ה זה סוד האמצע סוד האמונה בכל הצדדים אלהינו זה צד השמאל שכלול בימין והימין בו ונכללים זה בזה להיות אחד ועד כאן נקשרו הברכות שכיון שאלה מתברכים כולם שלמטה מתברכים. לאחר שהם מתברכים ולוקחים ברכות לעצמם חוזרים כלולים כאחד לאותו המקור שהם לא יכולים לחזור לאותו המקום עד שמתברכים כיון שהתברכו בתחלה חוזרים ונכנסים לאותו מקום לקחת ברכות יתרות אחרות להריק למטה ועד שהם מתברכים לא נכנסים ולא תאבים אליו וזה סוד ולא יראו פני ריקם.

וכששבים לאותו מקום ונכנסים לשם אז אותו מקום נקרא מלך ומלך לא נקרא רק כשהם מתקרבים אליו ומתברכים ומלך מתי נקרא מלך כשגדוליו באים אליו עשירים מספקים בכל מה שהצטרכו בלא חסרון ואז הוא מלך מלך למטה כשאלו מעטרים אותו בספוק בעטרות קדושות וכאן נקרא מלך ומיהו העולם אשר קדשנו וצונו ומשום שהוא עולם שלא התגלה בחוץ והוא נסתר קורא לו כך בדרך נסתר ועל זה לא נקרא אלא בדרך נסתר.

ולעולם אתה זה ימין כמו שנתבאר ועל זה כהן כפוף לאותו מקום בראש ובסוף והעולם התחתון כשנקשר לימין ונדבק בו קורא מלמעלה ברוך ולא נקרא ברוך רק בסוד המקור שדבק בו ונכנס בו וממלא אותו אתה הסוד של אותו הכהן להדבק איתו ועל זה בתפלה האדם כורע בברוך שהוא העולם שכפוף אל מעלה וזהו השנוי בין ברוך של התפלה ובין ברוך של שאר ברכות והכל הוא בסוד עליון להריק ברכות לכל העולמות.

בברוך של התפלה אדם כורע בברכו וגוחן ראשו באתה משום שאתה נקרא ראש ועל זה כהן לוקח בראש והוא תמיד ראש ולכן כריעה בברוך וגחינת הראש באתה והכהן בכל מקום שנקרא אתה גוחן בתפלה המלך אחר שגוחן שוב לא זוקף למה הקדוש ברוך הוא אמר ללבנה לכי והקטיני את עצמך ושוב לא זקפה ולכן הברכה של אדם מברך לקדוש ברוך הוא מתעוררת להוריק ברכות מלמעלה לעולמות כולם כמו שנאמר אשריהם ישראל בעולם הזה ובעולם הבא. כתוב כי אתה אבינו כי אברהם וגו' שנינו לעתיד לבא אומרים ליצחק וכו' משום שהשמאל נכלל בימין אבל הימין מנין לנו שנקרא אב שכתוב וישמהו לו לאב ולכהן ואף על גב שלמעלה נקרא אב ואפילו לאור שלא מאיר בשעה שנדבק בימין נקרא אתה כמו שנאמר אתה ה' אבינו גואלנו וגו'.

לח. ז"ל זהר אחרי מות סא ע"ב: השתא האי קרא ברזא דחכמתא הוא ת"ח כתיב (בראשית ב י) ונהר יוצא מעדן⁷⁰² להשקות את הגן האי נהרא אתפשט בסטרוי בשעתא דמזדווג עמיה בזווגא שלים כדי⁷⁰³ האי עדן (זווגא) בההוא נתיב דלא אתידע לעילא ותתא⁷⁰⁴ כד"א (איוב כח ז) נתיב לא ידעו עיט⁷⁰⁵ ואשתכחו ברעותא דלא מתפרשן תדירא⁷⁰⁶ חד מחד⁷⁰⁷ כדין נפקין מבוועין ונחלין

- מאיר הכוונה -

⁷⁰² הנה שם הכוונה על הזווג שלהם אשר לצורך הנשמות שהוא אינו תדירי, כי אע"ג דלא מתפרשין דא מן דא לעלמין, הנה הוא רק לצורך השפע אשר לחיות וקיום לבד. אבל השפע אשר לצורך הנשמות, הוא אינו תדירי וכנ"ל, וזה נקרא זווגא שלים. וזהו שאמר בשעתא דמזדווג עמה בזווגא שלים כו' כדין כו' ובהיא שעתא כו', כי הזווג אשר לצורך השפע הזה הוא מהג"ר דאו"א עלאין והוא אינו תדירי. אבל הזווג אשר לצורך החיות והקיום הוא מה"ק דאו"א עלאין, ועל זה אמרו דלא מתפרשין לעלמין ונמשך מהם השפע הזה תמיד (ביאורים ח"ב ע ע"ג).

⁷⁰³ נמחק בלש"ו.

⁷⁰⁴ עי' לקמן קצג ע"ב (לש"ו).

⁷⁰⁵ כל או"א הנה אבא הוא נעלם ואימא נגלה, ע' זוה"ק בלק (קצג ע"ב) ופ' אחרי (סא ע"ב), כי האבא הנה עליו נאמר (איוב כח ז) נתיב לא ידעו עיט, וכן כתב ג"כ הרב בדרושי מ"ן ומ"ד (ריש

שְׁעָה"כ

ומעטרי לבן קדישא בכל אינון כתרין כדין כתיב (שיה"ש ג יא) בעטרה שעטרה לו אמו ובההוא שעתא ירית ההוא בן אחסנתא דאבוי ואמיה כדין הוא אשתעשע בההוא ענוגא ותפנוקא : ותאנא בשעתא דמלכא עלאה בתפנוקי מלכין יתיב בעטרוי כדין כתיב (שיה"ש א יב) עד שהמלך במסבו נרדי נתן ריחו דא יסוד דאפיק ברכאן לאזדווגא מלכא קדישא במטרוניתא (בהא דרגא) וכדין אתייהבון ברכאן בכלהו עלמין (ונפקין) ומתברכן עלאין ותתאין והשתא הא בוצינא קדישא מתעטר בעטרוי דהאי דרגא והוא וחברייא סליקו תשבחן מתתא לעילא והיא מתעטרא באינון תשבחן השתא אית לאפקא ברכאן לכלהו חברייא מעילא לתתא בהאי דרגא קדישא⁷⁰⁸ ור' (ס"א דר') אלעזר בריה לימא מאינון מלין מעליין דאוליף מאבוי :

תרגום : עכשיו פסוק זה הוא בסוד החכמה, בא וראה כתוב ונהר יצא מעדן להשקות את הגן, הנהר הזה התפשט לצדדיו, בשעה שמזדווג עמו בזווג שלם, כאשר העדן הזה (זווגו) באותו נתיב שלא נודע למעלה ולמטה, כמו שנאמר נתיב לא ידעו עיט, ונמצאו ברצון שלא נפרדים תמיד אחד מאחד, אז יוצאים מעיינות ונחלים ומעטרים את הבן הקדוש בכל אותם הכתרים, ואז כתוב בעטרה שעטרה לו אמו, ובאותה שעה ירש אותו בן ירושת אביו ואמו, ואז הוא השתעשע באותו עונג ותפנוק.

ולמדנו בשעה שהמלך העליון בתפנוקי מלכים יושב בעטרויתו, אזי כתוב עד שהמלך במסבו נרדי נתן ריחו, זה היסוד שמוציא ברכות לזווג את המלך הקדוש עם המלכה (בדרגה הזו), ואז נתנות ברכות בכל העולמות, (ויוצאים) ומתברכים עליונים ותחתונים. ועכשיו הרי הנר הקדוש מתעטר בעטרות הדרגה הזו, והוא והחברים מעלים תשבחות ממטה למעלה, והיא מתעטרת באותן התשבחות. עכשיו יש להוציא ברכות לכל החברים ממעלה למטה בדרגה הקדושה הזו. ורבי אלעזר (שרבי אלעזר) בנו יאמר מאותם הדברים המעולים שלמד מאביו.

ז"ל זהר בלק קצג ע"ב: כי עשית פלא כסויא ולבושא⁷⁰⁹ לאתלבשא נהורא סתימא עתיקא ראשיתא דרגא עלאה אדם קדמאה טמירא בכסויא דנהורא אחרא ד"א כי עשית פלא כי עשית אל"ף ומהו אלף הא תנינן אל"ף ביי"ת⁷¹⁰ אלף בינה אבל דיוקנא דא⁷¹¹ איהו תלת סטריין ראשית דרזא עלאה דאדם קדמאה⁷¹² בגין דבדיוקנא דא' אית תריין דרועין חד מכאן⁷¹³ וחד מכאן וגופא

– מאיר הכוונה –

דרוש י' (כללים ח"ב יח ע"א), אור הדעת עלאה העיקרי אשר הוא בהגילוי דאור א"ס עצמו, הנה הוא האוירא עלאה אוירא דלא אתפיס (ז"ח דף ע ע"א, וס"י פ"ב מ"ו), כי הוא מת"ת דרדל"א והוא הרישא תנינא, ויחודו עם המ"ס שהיא רישא תליתאה הנה הוא יחוד חו"ב, כי האוירא הוא סיום הגלגלתא יסוד דיליה, והוא נתיב לא ידעו עיט (איוב כח ז), פלא מאינון פלאות חכמה כמ"ש בפ' בלק (קנג ע"ב) ופ' אחרי (סא ע"ב), והוא אור הדעת עלאה המתפשט מאור א"ס, ובו הוא היחוד דגולגלתא עם המ"ס (כללים ח"ב מב ע"ג), כי לא נודע אם שהוא לאבא או שהוא לאימא ע"י שהוא טמיר בה ולא מתפרשן דא מן דא וע' פ' בלק קצג ע"ב ובהגהות מהרח"ו שם אות ח' [פלא דא הוא חד דרגא מאינון פלאות - יסוד דאבא] וכן בפ' בראשית כ"ט ב' ובדברי הרב בשעה"כ דף ג' ע"א ובדברי הגר"א בספד"צ ב' ע"א (כללים ח"ב קיז ע"א).

⁷⁰⁶ עי' עוד אד"ז רצ ע"ב, וכן הוא בפ' בשלח נ' ע"ב נ"ה ע"א ופ' ויקרא ד' ע"א ס"א ע"ב (כללים ח"ב קכב ע"א).

⁷⁰⁷ לעיל ד ע"א (לש"ו).

⁷⁰⁸ הוא ר' אלעזר שהוא דוגמת היסוד שמקבל מלמעלה והוא משפיע למלכות ולבי"ע כך ר' אלעזר כל מה שלמד מאביו עכשיו יאמר אותו כדי לזרז את החברים, וז"ש ורבי אלעזר בריה לימא וכו' (מ"מ).

⁷⁰⁹ פי' שפרצוף התחתון מלביש לעליון ועי"ז מתמעטת הארתו ונוכל להשיגו. ובסע"ה ד' ל"ו כ' וז"ל וכמ"ש בזוה' בפ' בלק דף קצ"ג ע"ב כי עשית פלא כי עשית אל"ף ומהו אל"ף הא תנינן אל"ף ביי"ת אל"ף בינה וכו' וסיים שם ואיהו רזא דיחודא, ונז"ל כסוייא ולבוש' לאתלבשא נהורא סתימא עתיקא טמירא בכסויי' דנהורא אחרא עכ"ל מכאן תבין שגם הפלא עליון מתגלה לפעמים בבניה להשפיע בזעיר לב' נתיבות חכמה בשלימו' ומהם יוצאי' לב' שיניים וז"ש שכולם מתאימות שגם הנתיב לב' מתגלה בך ואז הוא רחמים גמורי' וז"ש ושכולה שהוא בחינת דין אין בהם (מ"מ).

⁷¹⁰ פי' שבינה נק' ביי"ת ונק' אל"ף ולפ"ז כי עשית פלא היא בינה הנק' אל"ף (מ"מ).

⁷¹¹ פי' חב"ד דאבא (מ"מ).

⁷¹² חכמה (רח"ו).

⁷¹³ חב"ד (רח"ו), ור"ל חב"ד דאבא שא"לף היא יר"י ב' יר"דין הם חו"ב ו' באמצע הוא הדעת

(מ"מ).

פְּעֵה"כ

באמצעותא וכלא רזא חדא ואיהו רזא דיחודא א' ובג"כ אלף לחושבנא אחד והיינו כי עשית פלא :

ורב המנונא סבא אמר הכי כי עשית פלא פלא דא הוא חד דרגא⁷¹⁴ מאינון פלאות חכמה ומאן איהו דא נתיב לא ידעו עיט⁷¹⁵ ואיהו פלא עצות מרחוק קרא להאי בקדמיתא פלא והכא אמר פלא עצות מרחוק⁷¹⁶ אלא התם אצטריך לממני שית סטריך⁷¹⁷ לדרגין עלאין פלא יועץ אל גבור אבי עד שר שלום והכא לא אתא לממני חושבנא אבל עצות מרחוק מאי ניהו תרי בדי ערבות⁷¹⁸ דכל עיטא דנביאי מתמן אתיא אינון אקרון עצות מרחוק אמונה אומן תרין דאינון חד נהר וגן דא נפיק מעדן ודא אשתקי מיניה הא הכא כל רזא סתימא דמהימנותא⁷¹⁹ :

תרגום: "כי עשית פלא" כסוי ולבוש להתלבש אור נסתר עתיק ראשית הדרגה העליונה, אדם הראשון טמיר בכסוי של אור אחר. דבר אחר "כי עשית פלא" כי עשית אל"ף, ומהו אל"ף, הרי שנינו אל"ף בי"ת, אלף בינה, אבל דמות של א' היא שלשה צדדים, ראשית הסוד העליון של אדם הראשון, משום שבדמות א' יש שתי זרועות, אחת מכאן ואחת מכאן והגוף באמצע, והכל סוד אחד, והוא סוד היחוד א', ולכן אלף לחשבון אחד, והיינו "כי עשית פלא".

ורב המנונא סבא אמר כך, "כי עשית פלא", פלא זוהי דרגה אחת מאותם פלאות חכמה, ומיהו זה "נתיב לא ידעו עיט" והוא פלא. "עצות מרחוק" קרא לזה בתחלה פלא, וכאן אמר פלא עצות מרחוק, אלא שם צריך למנות ששה צדדים לדרגות עליונות, "פלא יועץ אל גבור אבי עד שר שלום", וכאן לא בא למנות חשבון, אבל "עצות מרחוק" מי הם, שני בדי ערבות, שכל עצה של הנביאים בא משם, הם נקראים עצות מרחוק. "אמונה" אומן שנים שהם אחד, נהר וגן, זה יוצא מעדן וזה משקה ממנו, הרי כאן כל הסוד הנסתר של האמונה.

ועי' ספר הליקוט'ים (פרשת כי תשא - פרק לד): וסוד המסוה הוא זה, שפניו האירו מצד ס' על מ', כי משם קיבל כנז"ל, בהיות הבינה סותמת את אורותיה בהיותה בזווג, ומשם זכה משה לאלף חלקי אורה מצד פלאו"ת, פלא"א או"ת, חכמה. והזווג נסתם ונסתר, בסוד (משלי ל' י"ז) דרך גבר בעלמה, שנפלאו ממנו, בסוד שאמר הודיעני נא את דרכיך, והשיב לו כי לא תוכל וכו'. ובהיות שלא זכו ישראל וחטאו בעגל, לא יכלו לקבל כי אם מבחינת המסוה, מ' על ס', מצד ד"ו מיו"ד, ומה שהיה מצד או"א שהוא יחוד י"ה בלי פרודא, עולם עליון, והיה חרות ממלאך המות, לא יכלו עתה לקבל, כי אם מצד בחינת ו"ה, שהם ד"ו פרצופין נבראו עולם תחתון. כי זווגם אינו בהתמדה, כי רגליה יורדות מות. והיא מצד לוחות שניות, והיא תורה שבע"פ ותורה שבכתב, מ"ט טמא מ"ט טהור. בחמר ובלבנים, קושיות והויו"ת, א"כ הכל נכלל בסוד זה המ"ס ו"ה, מ' :

- מאיר הכוונה -

⁷¹⁴ יסוד דאבא (רח"ו).

⁷¹⁵ כל או"א הנה אבא הוא נעלם ואימא נגלה, ע' זוה"ק בלק (קצג ע"ב) ופ' אחרי (סא ע"ב), כי האבא הנה עליו נאמר (איוב כח ז) נתיב לא ידעו עיט, וכן כתב ג"כ הרב בדרושי מ"ן ומ"ד (ריש דרוש י) (כללים ח"ב יח ע"א), הוא אור הדעת עלאה המתפשט מאור א"ס, ובו הוא היחוד דגולגלתא עם המ"ס (כללים ח"ב מב ע"ג), משום שאו"א הם ריעין דלא מתפרשין והיסוד שבו הוא לעולם טמיר באימא והוא נתיב לא ידעו עיט (איוב כח ז) דלא אתיידע לעילא ותתא כמ"ש בפ' אחרי מות ס"א ע"ב כי לא נודע אם שהוא לאבא או שהוא לאימא ע"י שהוא טמיר בה ולא מתפרשן דא מן דא וע' פ' בלק קצ"ג ב' ובהגהות מהרח"ו שם אות ח' וכן בפ' בראשית כ"ט ב' ובדברי הרב בשעה"כ דף ג' ע"א ובדברי הגר"א בספד"צ ג' ע"א ובדפוח"ח הוא ב' ע"א ומשום דאו"א הם תמיד מיוחדים שניהם יחד והם שניהם אחד לעולם גם בגילויים (כללים ח"ב קיז ע"א). עי' לעיל סא ע"ב ובח"א כט ע"ב (לש"ו)

⁷¹⁶ ור"ל למה שינה דהתם כתיב יועץ והכא עצות. ותירץ דהתם מנה ו' דרגין שהם א"ווא שהם פלא יועץ וכו' והכא עצות הם נ"ה וכו' וכדמפרש (מ"מ).

⁷¹⁷ פ' שבפ' פלא יועץ מנה ו' ספ' פלא חכמה יועץ בינה אל חסד גבור גבורה. אבי עד ת"ת. שר שלום יסוד (מ"מ).

⁷¹⁸ פ"י הם נ"ה והם נק' עצות. ופ"י מרחוק מאבא הנק' רחוק משם מקבלים הארה א"נ בינה נק' רחוק בהשאלה. ונ"ה משם. בסוד ומבינה נביאים (מ"מ).

⁷¹⁹ ור"ל גן זה היא מ' ונהר הוא יסוד שיוצא מהמוח הנק' עדז והיינו אמונה אומן דקרא כי אמונה היא מ' ואומן הוא יסוד (מ"מ).

שְׁעָה"כ

ל"ט. ע"י תיקון"ז פב ע"א: אנכי ה' אלקי"ך אשר הוצאתיך מארץ מצרים אשר איהו רמיז במלת בראשית אשר דא אימא דאיהי אשר⁷²⁰ אהי"ה. אשר קדשנו במצותיו אשר קדש ידיד מבטן⁷²¹ דאיהי בטן דאתמר ביה (איוב לח כט) מבטן מי יצא הקרח (יחזקאל א כב) הקרח הנורא מאי נורא דא עמודא דאמצעיתא מאי קדש ידיד (מבטן בטן דאתמר ביה) [ידיד] דא צדיק⁷²² אשר דאיהי אימא עלאה קדשנו (בעמודא דאמצעיתא וצונו בצדיק) [בצדיק וצונו בעד"א] על כל פקודא ופקודא בגין דחד איהו מצווה וחד עושה חד מצווה על המצוה דאיהי שכינתא מצות ה' ברה מאירת עינים (תהלים יט ט) וחד עושה עשייתה דאיהו מעשה דפקודא דהכי אוקמוהו מארי מתניתין גדול המצווה ועושה ממי שאינו מצווה ועושה.

תרגום: "אנכי יהוה" אלהי"ך אשר הוצאתיך מארץ מצרים", "אשר" מרומז הוא במלת בראשית, "אשר" זו האם שהיא אשר אהי"ה. "אשר קדשנו במצותיו", "אשר קדש ידיד מבטן" (ברכת המילה), שהיא הבטן שנאמר בה "מבטן מי יצא הקרח". "הקרח הנורא", מה זה נורא, זה העמוד האמצעי. מה זה "קדש ידיד מבטן", הבטן שנאמר בו "זה צדיק", אשר שהיא האם העליונה. "קדשנו" בעמוד האמצעי. "וצונו" בצדיק. על כל מצוה ומצוה משום, שאחד הוא מצווה, ואחד עושה. אחד מצווה על המצוה שהיא שכינה, "מצות יהוה" ברה מאירת עינים". ואחד עושה, עשייתה שהיא מעשה של מצוה. שכך פרשוהו בעלי המשנה "גדול המצוה ועושה ממי שאינו מצווה ועושה".

בהגר"א: קדשנו בצדיק וצונו בעמודא דאמצעיתא - כצ"ל, דעמודא דאמצעיתא בעל הבית, מצוה וצדיק אורח⁷²³. עושה פרי בה, ומעשה דפקודא הוא קדשנו, והוא בצדיק, כמש"ל קדש ידיד, וכן אמר בריש תיקון ל"ט ע"ש:

ועי"ש ע"ב: ועוד מצווה דא עמודא דאמצעיתא דאיהו מצווה מסטרא דאבא דאיהו רא"ש ומסטרא דאימא [אשר קדשנו] דאיהי אש"ר והכי צדיק מצווה ועושה מתרוייהו ובגין דא אתמר על תרוייהו אשר קדשנו אמא קדשנו ואבא צונו על מאן על שכינתא תתאה דאיהי פטר כל רחם פתיחו דרחם דאיהו רמ"ח פקודין איהי מצות ה' בכל אבר ואבר דמלכא איהי מצוה ועוד אשר קדשנו [וצונו] מסטרא דאבא [עד ע"ב] ואימא הה"ד ויאמר אלהי"ם יהי אור ויהי אור (בראשית א ג) ויאמר מסטרא דאבא דאיהו י' יהי מסטרא דאימא דאיהי ה' חד אמירה וחד הויה (עשייתה) [עשיה] דתרוייהו יהי אור.

תרגום: ועוד מצווה זה העמוד האמצעי, שהוא מצוה מצד האב, שהוא רא"ש. ומצד האם שהיא אש"ר. וכך צדיק מצווה ועושה משניהם. ולכן נאמר על שניהם, אשר קדשנו, האם קדשנו, והאב צונו. על מי, על השכינה התחתונה, שהיא "פטר כל רחם". פתיחת הרחם שהוא מאתים ארבעים ושמונה מצוות, היא מצות יהוה" בכל איבר ואיבר של המלך, היא מצוה. ועוד "אשר קדשנו", מצד האב והאם, זהו שכתוב "ויאמר אלהי"ם יהי אור ויהי אור". "ויאמר" מצד האב, שהוא י', "יהי" מצד האם, שהיא ה'. אמירה אחת והויה אחת, עשייתה של שניהם "יהי אור".

בהגר"א: דאיהו ראש - ר"ל, כמו הראש שמצוה על כל דבר: *ומסט' דאימא אשר קדשנו - כצ"ל, ור"ל עושה כנ"ל: על מאן על כו' - ר"ל, הוא סיום הברכה, על נטילת לולב, שהוא המצוה עצמה, הוא במלכות, וכן בכל מצוה: בכל [אבר] ואבר דמלכא איהי מצוה - ר"ל, דז"א

- מאיר הכוונה -

⁷²⁰ ע"י ע"ח שער טז פרק ב: ונחזור לענין, כי כבר ביארנו מציאות המ"ב שיורד מהחיד לגרון בזווג פה העליון של א"א להוציא זר"ן. והנה אותיות גיכ"ק הם בחיד, והם רומזים אל הג' יה"ו העולין חק"ל, כי גיכ"ק עם הד' אותיות ועם המלה הכל גי' חק"ל, והרי כאן טפת מ"ד שעולה מ"ב. וכבר ידעת (תענית כה ע"ב) שאין טפה יורדת מלמעלה שאין טפיים עולה מלמטה (למעלה) כנגדה, והם סוד מ"נ של הגרון. והענין כי כבר ידעת (זווגים ב ג) כי מגרון א"א נעשה כתר לראש אר"א, והגרון כבר ידעת שהוא בינה דא"א, והנה הוא מוכרח שיהיו ב' בחי', א' לאבא ואחד לאימא, ושניהן ב' שמות של אהי"ה המורים על היותן מבינה דא"א, וז"ס (שמות ג יד) אהי"ה אשר אהי"ה, כי כל מה שאמר הקב"ה למשה הוא שהודיעו ענין יצירה דז"א מתחלתו ועד סופה כמבואר בזוהר (ויקרא דף יא ע"א), וזהו הענין כי האהי"ה הא' בסוד אבא, ואהי"ה הב' בסוד אמא, ואשר (הם) אותיות ראש באמצע ב' שמות אהי"ה, להורות כי גרון זה נעשה ראש לב' אהי"ה הנ"ל שהוא אר"א, ולכן הושם מלת אשר באמצע הב' אהי"ה, כי אשר אותיות ראש.

⁷²¹ ע"י לקמן פח ע"ב: אשר קדש ידיד מבטן ודא אימא דאתמר בה מבטן מי יצא הקרח.

⁷²² ע"י ביאורים ח"א עד ע"ג שמצדיק את הגרסא בטן דא צדיק.

⁷²³ ע"י לעיל סוף פא ע"א וכן תיקון כא מו ע"א: ואין בית עתה, אבל היא מלון אורחים, מצות בחו"ל ומצות התלויות בבית המקדש הוא בית:

פְּעֵה"כ

הוא התורה ברמ"ח מ"ע שבתורה, רמ"ח אברים, והיא כלולה בו, בכל מצוה בעשית המצוה: *ועוד אשר קדשנו וצונו מסט' דאו"א - כצ"ל, ור"ל בין קדשנו בין צונו, שניהם מסט' דתרווייהו. וכמו שמפרש והולך, דבתחלה מפרש קדשנו וצונו, חד בעמודא דאמצעיתא וחד בצדיק, ואח"כ מפרש שניהם בשניהם, אלא קדשנו מסט' דאימא, וצונו מסט' דאבא, ועתה מפרש שניהם בשניהם: הה"ד ויאמר כו' - ר"ל, האמירה הוא צונו, ויהי הוא מעשה. ומפרש והולך ויאמר מסט' דאבא, יהי מסט' דאימא, והן תרווייהו בצווי: *עשיה דתרווייהו ויהי אור - כצ"ל, ור"ל כולל שניהם, שלכן נתוסף וא"ו:

ג ע"ב:

מ. עי' זהר ח"ב מט ע"ב: פתח רבי יוסי ואמר (תהלים ח ב) יהו"ה אדנינו מה אדיר שמך בכל הארץ⁷²⁴ יהו"ה אדונינו כד בעי קודשא בריך הוא לתברא חילא דעמין עעכו"ם אתקיף דיניה עלייהו⁷²⁵ ותבר לון ואעבר מקמיה שולטנותא דלהון: אשר תנה הודך על השמים⁷²⁶ (תהלים ח ב) אשר נתת מבעי ליה או תנה הודך מהו אשר תנה הודך אלא דא הוא רזא דנהרא עמיקא דכלא⁷²⁷ ודוד בעא בעותיה למנגד מניה⁷²⁸ על השמים ודא הוא⁷²⁹ אשר כמה דאת אמר (שמות ג יד) אהיה אשר אהיה⁷³⁰: בשעתא דהאי נהרא⁷³¹ עמיקתא⁷³² דכלא נגיד ונפיק⁷³³ ועל השמים כדין כלא בחידו⁷³⁴ ומטרוניתא⁷³⁵ אתעטרת במלכא וכל עלמין⁷³⁶ כלהו בחידו⁷³⁷ ושלטנותא דעמין עעכו"ם⁷³⁸ אתעבר מקמי מטרוניתא וכדין זקיפין רישא כל מאן דאחידו בה:

- מאיר הכוונה -

⁷²⁴ השם הזה הוא סוד שם אדנות ואדיר ותקיף מהדין, ולישראל הם ב' שמות יחד ה' אדונינו, בסוד יאהדונה"י הוא אדונינו ומנהיגנו אמנם האומות אין להם חלק בייחוד ולכך מה אדיר שמך, שם אדני", בכל הארץ שהם האומות וכיון שחלקם של ישראל בייחוד, התפלל שיושפע מהבינה ואמר "אשר אתקיף דינא עלייהו" (אור יקר).
⁷²⁵ שישראל יכולים לסבול הדין, אמנם האומות דינם הנשפע אליהם בחזק ואינם יכולים לסובלו (אור יקר).

⁷²⁶ "אשר" שאתה הבינה, "תנה הודך" תשפיע הודך, "על השמים" שהוא הת"ת ומלת אשר בבינה בהיותה מיוחדת בחכמה דהיינו אשר אה"ה (אור יקר). יש להדגיש שפסוק זה הוא הסיבה שלא נתנה התורה למלאכים, עי' לעיל ג ע"א.

⁷²⁷ וכדפי' בפ' אחרי מות וע"י ההוד הזה הנשפע לשמים לייחוד הוא ממש אובדן של אומות העולם שהייחוד נגמר ונשלם והחצונים מתבערים בתוקף הדין, וישראל שמחים בשמחת הבינה (אור יקר). יסוד דאימא (רח"ו).

⁷²⁸ ז"א (רח"ו). ור"ל מ"ש הרב וז"ל דע כי כל השפע בא מיסוד דאבא ליסוד דאימא ומשם לעטרת היסוד דאימא ששני בחי' אלו הם ציון וירושלים וסוד זה רמוז בפסוק אשר תנה הודך על השמים כי יסוד דאבא נק' ראש ויסוד דאימא נק' אשר ואמנם עטרת היסוד שבה נקרא תנה לפי שנעשית מג' שמות אה"ה שהם גימ' תנ"ה ושם בעטרה שלה יש ה' גבורות הנק' הודך לפי שהגבורות מתפשטים מחסד עד הוד, ולכן נק' כולם הודך וז"ש אשר תנה הודך וכו', כי מן אשר נמשך לעט' שלה הנק' תנה הודך כנזכר ומשם אל הזעיר הנק' שמים כי מן העטר' הנזכר יוצא השפע ומתפשט עד ד' מקיפים של המוחין דז"א עכ"ל, ובזה מובן לשון זה גם בס' אור ישראל פירש מאמר זה על הקדמה זו (מ"מ).

⁷²⁹ ויקרא סה ע"ב (הערת הזהר).
⁷³⁰ זה כמ"ש בפרשת בראשית דף טו דאיה קדמאה הוא אבא, אשר היא בינה אהיה בתראה הוא ז"א ועיין מ"ש שם (מ"מ).

⁷³¹ בינה (אור יקר). סג ע"ב בראשית רכא ע"א (הערת הזהר).

⁷³² שיוצא מהחכמה בסוד היחוד (אור יקר).

⁷³³ אל הת"ת (אור יקר).

⁷³⁴ משמחת הבינה (אור יקר).

⁷³⁵ בסוד היחוד (אור יקר).

⁷³⁶ שהם הקדושים המשתלשלים למטה (אור יקר).

⁷³⁷ מצד חלקם ביחוד (אור יקר).

⁷³⁸ שהם חצונים, מלכות זדון וכו', ונמצא שאדירות השם והדין בכל הארץ דהיינו השרים, היינו "אשר" בינה, "תנה" דרך תפלה תנה הודך על השמים ויאבדו וישמחו אהביך (אור יקר).

שְׁעָה"כ

תרגום: פתח רבי יוסי ואמר "ה' אדונינו מה אדיר שמך בכל הארץ". "ה' אדונינו", כשרוצה הקדוש ברוך הוא לשבור את כח העמים עובדי כוכבים ומזלות, מחזק דינו עליהם ושובר אותם, ומעביר מלפניו את השלטון שלהם.

"אשר תנה הודך על השמים", היה צריך לכתוב אשר נתת או תנה הודך. מהו "אשר תנה הודך". אלא זהו סוד של הנהר העמוק של הכל, ודוד בקש בקשתו, להמשיך ממנו על השמים, וזהו "אשר" כנאמר "אהיה אשר אהיה".

בשעה שהנהר הזה העמוק של הכל נמשך ויוצא על השמים, אז הכל בשמחה. והמלכה מתעטרת במלך, וכל העולמות בשמחה, והשלטון של העמים עובדי עבודת כוכבים ומזלות מועבר⁷³⁹ מלפני המלכה, ואז זוקפים ראש, כל האחוזים בה.

מא. עי' זהר ח"א רמא ע"ב: תא חזי צדיק אחסין לה להאי ארץ ואריק עלה וברכאן בכל יומא ויהיב לה תפנוקין ועדונין בנגידו עלאה דנגיד עלה והא⁷⁴⁰ אוקימנא מלה ורזא דכתיב (בראשית מט כ) מאשר שמנה לחמו⁷⁴¹ והוא יתן מעדני מלך⁷⁴² ועם כל דא מלה אחרא⁷⁴³ כמה דכתיב (שיר ו ט) ראיה בנות ויאשרוה ועל דא אמרה לאה (בראשית ל יג) באשרי⁷⁴⁴ כי אשרוני בנות וכלא שפיר ותא חזי מעלמא דאתי אתמשיך ונגיד להאי צדיק למיהב⁷⁴⁵ תפנוקין ועדונין להאי ארץ דאיהו לחם עוני [ואתעביד] (ועביד) לחם פנג הדא הוא דכתיב מאשר שמנה לחמו והוא יתן מעדני מלך ודאי והא⁷⁴⁶ אוקימנא תא חזי מאשר שמנה לחמו (בראשית מט כ) דא הוא אתר דכלא מאשרין ליה ומאי איהו⁷⁴⁷ עלמא דאתי דעלאי ותתאי⁷⁴⁸ מאשרין ליה ומכספין ליה שמנה לחמו ממאן⁷⁴⁹ עד כאן לא פריש מאן הוא אתר

אלא אית לחם ואית לחם כמה דאית אילנא ואית אילנא דחיי ואית אילנא דתלייא ביה⁷⁵⁰ מותא אית לחם דאקרי לחם עוני ואית לחם דאקרי לחם פנג ומאן איהו (לחם) דא ו' ודא הוא לחמו לח"ם ו' ועל דא כתיב (שמות טז ד) הנני ממטיר לכם לחם מן השמים ודאי⁷⁵¹ ועל דא מאשר שמנה לחמו לחם ו' דהא מניה אתון האי אילנא והוא מעטרא ליה כדכתיב (שיר ג יא) בעטרה שעטרה לו אמו וכד איהו נקיט ודאי הוא יתן מעדני מלך (בראשית מט כ) ומאן מלך דא כנסת ישראל דהא מניה אתונת והוא יהיב לה על ידא דצדיק דרגא קדישא את קיימא⁷⁵² ומהכא לשאר דרגין⁷⁵³ דלתתא⁷⁵⁴ וכלהו כגוונא דלעילא⁷⁵⁵

- מאיר הכוונה -

739

740 רלה ע"ב (הערת הזוהר).

741 פי' מאשר שהוא יסוד דז"א שמנה לחמו היא המלכות שהיא לחם של ו' (מ"מ).

742 פי' אשר הנזכר שהוא היסוד יתן מעדני מלך שהיא מלכות (מ"מ).

743 פי' מאשר היא הבינה (מ"מ).

744 פי' לאה היא אחוריים דמלכות דאימא והיא בחי' הבינה ואמרה באשרי נמצא שאשר היא הבינה (מ"מ).

745 פי' כמו דבר אחר, ושיעור הכתוב מאשר שהיא הבינה שמנה לחמו שהיא המלכות לחם של ו' והוא אשר הנז' שהיא הבינה יתן מעדני מלך שהיא המלכות וכל זה ע"י יסוד, שהבינה משפעת ליסוד דז"א ומשם נמשכת הארה למלכות הנקראת לחם (מ"מ).
746 עז ע"ב (הערת הזוהר).

747 הטעם שהבינה נק' אשר, כי שם אה"ה דיוד"ן באימא, וברבוע גימ' תקמ"ד, תסיר ריבוע הפשוט, שהוא מ"ד, ישאר ת"ק, ות"ק עם הכולל גימ' אשר. והנה יסוד הבינה נק' אשר, ועי' בפרי עץ חיים שער הברכות (זהר הרקיע).

748 זה פי' ג' בפסוק מאשר, ושיעור הכתוב לפי פי' זה מאשר שהיא הבינה שמנה לחם שהיא ו' שהבינה מעטרת לז"א והוא יתן מעדני מלך לחם הנז' שהוא ז"א יתן מעדני מלך שהיא המלכות (מ"מ).

749 מאן (דפ"ו).

750 נ"ל דהאי דאמר לישנא דתלייא ב' מותא על המ' לא ששייך לומר שם אחיזת הקלי' שהם המיתה ח"ו אלא במט"ט שמחציו ולמטה נאחזים והואיל ומט"ט אחוז ומושפע ממ' לפיכך נקרא מלכות אילנא דתלייא ביה מותא ושמור זה נ"ל. א"מ (נ"א).

751 ח"ב מ ע"א סא ע"ב ח"ג צה ע"ב ורצב ע"ב (לש"ו). כלומר מז"א (דע"ה ח"ב קלג ע"ד).

752 שהיסוד מעבר לשפע הנשפעת מהת"ת למלכות, ועיקר הת"ת שהוא את קיימא (אור יקר).

753 כי לזה נקראת המלכות מלך, להיות שהיא מלך על כל הנמצאים התחתונים ומשפיעם (מ"מ).

754 ב"ע (מ"מ).

שְׁעָה"כ

בספר דרב המנונא סבא אמר הכי מאשר שמנה לחמו⁷⁵⁶ דא לחם שבת דאיהו פנג על חד תרין כדכתיב (שמות טז כב) לקטו לחם משנה מאי לחם משנה אלא תרי לחם מן השמים ולחם מן הארץ דא הוא לחם פנג ודא הוא לחם דמסכנא ובשבת אתכליל לחם תתאה בלחם עלאה ואתברך האי בגיני האי ואיהו לחם משנה ותו הוה אמר לחם משנה דשבת⁷⁵⁷ נקיט משבת עלאה⁷⁵⁸ דאיהו נגיד ואנהיר לכלא ואתחבר לחם בלחם ואיהו משנה ובכל אתר ורזא דלחם נוקבא היא (לחם נוקבא⁷⁵⁹) בגין כך שמנה כתיב ולא שמן וכתיב (בראשית לט ו) כי אם הלחם אשר הוא אוכל דא אנתתיה ואי תימא (ש"א ט ז) כי הלחם אזל⁷⁶⁰ מכלינו ולא כתיב אזלת שאר מזונא לחם קרינן ליה ואשתמודען מלין מאן הוא שאר מזונא ומאן הוא לחם ממש לחם דלעילא בכל אתר דכר לחם תתאה⁷⁶¹ ובכל אתר נוקבא ואנן אשכחינא דזמנין כתיב דכר ולזמנין נוקבא⁷⁶² וכלא חד מלה האי כהאי ושפיר כלא

תא חזי אשר רשים לעילא ורשים לתתא בתקוני וכלהו (כלא) וכלהו תריסר שבטין ימא קאים עלייהו ואתתקן בהו הדא הוא דכתיב (מ"א ז כה) והים עליהם מלמעלה⁷⁶³ ורזא דמלה אתתקן לעילא⁷⁶⁴ ואתתקן לתתא [בארעא] אתתקן לעילא בתקונין ידיען כגוונא דעלמא עלאה ואתתקן לתתא בהני תריסר שבטין⁷⁶⁵ כגוונא דלעילא ועל דא שכנתא לעילא ושכינתא לתתא בגינייהו ונ"א בגוייהו דישאל ובתריסר שבטין ונ"א ובתרי שבטין [נ"א ובתרין סטרין] אתכלילת ואתתקנת אשר בתקונהא קיימא כשאר שבטין ואי לאו דגלי משה לא אתיידע דכתיב (דברים לג כד) וטובל בשמן רגלו לאחזאה אן הוא קשרא דיליה באתריה דאיהו נגיד ההוא משח רבות מלעילא בגיני כך כתיב (שם) ברוך מבנים אשר וגו'

תרגום: בא וראה, צדיק יורש ארץ זו ומוריק עליה ברכות בכל יום, ונותן לה תפנוקים ועדונים בהמשכה עליון ששופע עליה. והרי בארנו את הדבר. וסוד הכתוב, "מאשר שמנה לחמו והוא יתן מעדני מלך". ועם כל זה דבר אחר, כמו שכתוב "ראוה בנות ויאשרוה", ועל זה אמרה לאה, "באשרי כי אשרוני בנות", והכל יפה. ובא וראה, מן העולם הבא נמשך ושופע לצדיק הזה לתת תפנוקים ועדונים לארץ הזו, שהיא לחם עוני, ונעשה לחם עונג. זהו שכתוב "מאשר שמנה לחמו והוא יתן מעדני מלך", ודאי. והרי בארנו.

– מאיר הכוונה –

⁷⁵⁵ כמו שבספירות נמשך הענין הזה ממדרגה למדרגה כדפי' מבינה לת"ת ומת"ת ליסוד, מיסוד למלכות, כן אל התחתונים מלכות במקום בינה, וממנה יש מדרגות נמשך דרך בם השפע, ונמשכו לפי זה הפירושים האלו בפסוק זה מדרגה אחר מדרגה, והכל צודק. ולזה אינם פירושים שונים. ולא אמר דבר אחר אלא ת"ת, מפני שבכל אי זה דרך שנפרש לא נוכל לומר שישפיע היסוד שלא יהיה סדר הענין, שתקבל הת"ת מהבינה והת"ת ישפיע למלכות ע"י היסוד, אלא הכל תלוי אם הפסוק יפרש קבלתה מהיסוד לבד, או נפרש ג"כ קבלתה מהבינה ע"י היסוד, או נפרש השפעת הבינה בת"ת, והת"ת משפיע למלכות ע"י היסוד, או נפרש שב' המדות יחד דהיינו ת"ת ומלכות הם מקבלים מהבינה והיינו פי' רביעי דרב המנונא סבא ולא שהם מקבלים יחד בשוה (אור יקר). פי' יש לבי"ע שפע כמו אצילות (מ"מ).

⁷⁵⁶ פי' לחמו הם זר"ן שנקראים לחם, ז"א נקרא לחם מן השמים, ומלכות לחם מן הארץ, והבינה מאירה לשניהם, וז"ש מאשר שהיא הבינה שמנה לחמו שהם זר"ן ואפשר שר"ה מפרש לחמו לחם ו' לחם היא מלכות ו' הוא ז"א, ושניהם יונקים מהבינה (מ"מ). לעיל מז ע"ב (הערת הזוהר).

⁷⁵⁷ פי' זר"ן (מ"מ).

⁷⁵⁸ בינה (מ"מ).

⁷⁵⁹ פי' לחם בעצם הוא בנוק' (מ"מ).

⁷⁶⁰ פי' הרי שגם ז"א קרוי לחם, ותיקן שאר מזונא לחם קרינן ליה, פי' ז"א נקרא שאר מזונא לפי שאינו נק' לחם בעצם, ולחם בעצם היא מלכות. וז"ש ואשתמודען מילין מאן וכו' שר"ל לחם ממש, היא מלכות שהיא נקראת לחם בעצם, אבל ז"א נק' לחם בהשאלה לחם דלעילא בכל אתר דכר פי' בהשאלה (מ"מ).

⁷⁶¹ נוק' פי' לחם בעצם (מ"מ).

⁷⁶² פי' ר"ש ס"ל שכשם שהמלכות נק' לחם בעצם כן הז"א וז"ש וכולא חד מלה האי כהאי (מ"מ).

⁷⁶³ והוא שורש ה"ב שבטים והם מושרשים בבחינת נחש עקלתון שהוא בחי' הנוק' המתפשטת למטה (הקדר"ש צז ע"ג).

⁷⁶⁴ פי' מלכות נתקנת למעלה ע"י י"ב בקר ואתתקן לתתא בארע' ע"י י"ב שבטים וכדמפרש אתתקן לעילא בתיקונין ידיען וכו' פי' מלכות נתקנה בי"ב בקר כמו ה' ראשונה שנתקנה בי"ב ספירות שבז"א כמ"ש לעיל דף ר"מ תרין תיקונין דנוק' אמר שלמה וכו' ע"ש (מ"מ).

⁷⁶⁵ פי' נתקנה בי"ב שבטים כמו בי"ב בקר דכתיב וטובל בשמן רגלו, פי' שמן הוא באבא ואימא כלולה עמו נמצא שגם אימא תקרא שמן הרי שאשר הוא באימא (מ"מ).

שְׁעָה"כ

בא וראה, "מאשר שמנה לחמו", זהו מקום שהכל מאשרים אותו, ומיהו, העולם הבא, שהעליונים והתחתונים מאשרים אותו ומשתוקקים אליו. "שמנה לחמו", ממי, עד כאן לא פרש מי הוא המקום.

אלא, יש לחם ויש לחם, כמו שיש אילן ויש אילן. יש עץ החיים ויש עץ שתלוי בו המות. יש לחם שנקרא לחם עוני, ויש לחם שנקרא לחם עונג. ומיהו (לחם), זה ו', וזה הוא לחמו", לח"ם ו', ועל זה כתוב "הנני ממטיר לכם לחם מן השמים", "מן השמים" ודאי. ועל זה, "מאשר שמנה לחמו", לחם ו', שהרי ממנו נזון העץ הזה, והוא מעטר אותו, ככתוב "בעטרה שעטרה לו אמו". וכשהוא לוקחו, ודאי הוא יתן מעדני מלך. ומי המלך, זו כנסת ישראל, שהרי ממנו נזונית, והוא נותן לה על ידי הצדיק דרגה קדושה אות הברית, ומכאן לשאר הדרגות שלמטה, וכולם כדוגמא שלמעלה.

בספרו של רב המנונא הזקן אמר כך, "מאשר שמנה לחמו", זה לחם שבת, שהוא עונג, על אחד שנים, ככתוב "לקטו לחם משנה". מה זה "לחם משנה", אלא שני לחם, לחם מן השמים ולחם מן הארץ. זה לחם עונג, וזה לחם עוני. ובשבת נכלל לחם התחתון בלחם העליון, ומתברך זה בגלל זה, והוא "לחם משנה". ועוד היה אומר, לחם משנה של שבת לוקח משבת העליונה שנמשך ומאירה לכל, ומתחבר לחם בלחם, והוא משנה. ובכל מקום סוד של לחם נקבה היא, לכן "שמנה" כתוב ולא שמן, וכתוב "כי אם הלחם אשר הוא אוכל", זו אשתו. ואם תאמר, "והלחם אזל מכלינו", ולא כתוב אזלה. לשאר המזון קוראים לחם, והדברים ידועים מה הוא שאר המזון ומה הוא לחם ממש. לחם שלמעלה בכל מקום זכר, לחם תחתון בכל מקום נקבה. ואנו מצאנו שלפעמים כתוב זכר ולפעמים נקבה, והכל דבר אחד, זהו כמו זה, והכל יפה.

בא וראה, אשר רשום למעלה ורשום למטה בתקוני כלה, ועל כל שנים עשר השבטים הם עומד ונתקן בהם. זהו שכתוב "והים עליהם מלמעלה". וסוד הדבר, נתקן למעלה ונתקן למטה בארץ. נתקן למעלה בתקונים ידועים כדוגמא של העולם העליון, ונתקן למטה בשנים עשר השבטים הללו כדוגמא שלמעלה, ועל כך שכינה למעלה ושכינה למטה בשביל (בתוכם של) ישראל. ובשנים עשר שבטים (ובשני שבטים) (ובשני צדדים) נכללת ונתקנת. "אשר" עומד בתקוניה כשאר השבטים. ואם לא שגילה משה, לא נודע, שכתוב "וטובל בשמן רגלו", להראות איפה הקשר שלו במקומו, שהוא ממשיך אותו שמן משחה מלמעלה. לכן כתוב "ברוך מבנים אשר" וגו'.

מב. עי' תיקון"ז (ד ע"א): קום אליהו נביאה ליקרא דקודשא בריך הוא ושכינתיה ויתערון עמך שאר נביאי ועביד ליה קנא בהאי חבורא ולכל משריין דאזלין מתתרכי בתר קודשא בריך הוא ושכינתיה לחברא לון בהאי חבורא לאשתכחא ביה נייחא לאלין משריין דנשמתיין דאזלי מתתרכין משכינתא דאיהי יחידאה איכה ישבה בדד⁷⁶⁶ (איכה א א) ולאשתכחא ביה נייחא למשריין דקודשא בריך הוא דאתמר בהון הן אראלם צעקו חוצה מלאכי שלום מר יבכיון (ישעיה לג ז) ולית שלום אלא קודשא בריך הוא.

קום לחברא לון בהאי חבורא⁷⁶⁷ דהא כד אית בישראל משכילים מאלין דאתמר בהון והמשכילים יזיירו כזוהר הרקיע⁷⁶⁸ (דניאל יב ג) דא דאתקרי ספר הזהר דידעין למפלח

- מאיר הכוונה -

⁷⁶⁶ בהקד"ת (דף ב' ע"א ד' ע"א י' ע"א) וכן בתיקון ו' (דף כ"ג ע"א ע"ב) וברע"מ תצא (רע"ח ע"א ושם רע"ז ב') אמר כי גם המלכות דבריא, הנה בחובין דישראל יכילת לאתחללא בין אומין דעלמא, אך מלכות דאצילות עליה נאמר (ישעיה מב ח) אני ה' הוא שמי וכבודי לאחר לא אתן (דע"ה ח"א עז ע"ד).

⁷⁶⁷ אהדר לקב"ה ושכינתיה, ואינון דאית לון חבורא בהדייהו כדפירשתי לעיל, ורצה בענין זה מפני שענייני הייחודים אי אפשר לתקנם כי אם על ידי בגי העולם הזה שהם בחיים חיתם ויש להם יכולת על יד מעשה המצות, אבל באליהו ושאר נביאים וכן נשמות שבישיבות אין תורתם מייחדת למעלה כלל] גם כשרותם וטובתם לא יחדש שפע ואור לתחתונים לתקן בחינת הייחוד לתחתונים, שלא נתנו תיקוני הדברים הפנימיים רק לבני בשר שבעפר יסודם שהם הפוגמים והמתקנים, הן אמת שיש בכחם לעורר רחמים על ישראל בתפלתם להעביר האף והחמה, ולזה אבו מתפללים על המתים בבית הקברות כדפירשתי בפרשת אחרי מות סימן (?), אמנם שיתקנו פגם ויעוררו ייחוד אין הכח בידם אלא ביד התחתונים לתקן, לזה אמר שאין הכוונה שבאור תורתם יהיו הם עושים חבור קן או בית (אור יקר).

⁷⁶⁸ הם רבי שמעון וחביריו כדפירשתי לעיל דהיינו בדורו, וכן בכל דור ודור מהדורות הבאים ילמדו לקח מתוך החבור הזה, וידעו להתפלל לפני קונם ערב ובקר וצהרים, וכן ידעו לעסוק בכונת

שְׁעָה"כ

למאריהון⁷⁶⁹ ולאפקא אזכרות דשמהן דקודשא בריך הוא ושכינתיה⁷⁷⁰ בכוונה ולחברא לון⁷⁷¹ בקול דקריאת שמע ובדבור דצלותא דאינון תרין שמהן יאקדונק"י דבהון כלילין⁷⁷² כל הוויין וכנויין⁷⁷³ ועשר ספירין⁷⁷⁴ כמה מלאכין דאינון חיוון דמרכבתא ושרפים ואופנים וכל עשר כתות דכלילין בהון דמשמשין לעשר ספירות כלהו ופניהם וכנפיהם פרודות לפומי לקבל אלין אזכרות דאינון יאקדונק"י בין בקריאת שמע בין בצלותא בין בשירות ותשבחות והודאות דבכל אזכרה דיפוק מפומי בכל אתר ובכל ממלל צריך לכוונא דיבור באדני"י קול ביהו"ה ולייחדא לון כחדא ביחודא דאיהו יחיד נעלם דמחבר לון ומיחד לון כחדא וביה צריך הכוונה דלא תליא למימר ביה קול ודבור אלא מחשבתא⁷⁷⁵.

– מאיר הכוונה –

המצוות ועסק התורה על פי ראשי פרקים אלו המסורים להם בחבור הזה, וישכילו מתוכם ויאירו אור עליון אל הייחוד מתוך מה שישכילו סתרי תורה מתוך החבור הזה, ויזהיר ■ מיידין הספירות כדמסיק וז"ש כד אית בהו בישראל משכילים מאלין דאתמר והמשכילים יזהירו כזוהר הרקיע, שמזככים עצמם להאיר נשמתם מצד זוהר ואור הרקיע דהיינו סוד הדעת, על יד הארתם בסודות העליונים דהיינו (ב) [ד]עת סתר הת"ת, והתפארת תורה, והדעת מסתתר בתוכו (אור יקר).

⁷⁶⁹ דהיינו שהם יודעים להזכיר וכו', והענין שהעבודה תתחלק לשני חלקים הא' המעשה והשני הדבור, והנה המעשה בטוב הכובה ייחד תמיד בסוד כוונת פרטי הענין אל המדות, ובהתחבר הכונה עם המעשה יפריח המעשה ההוא למעלה ויעשה פרי למטה הייחוד, וזה עיקר כונת נתינת התורה ליחד המדות העליונות, וזה כונת ציווי המצוות כדפירשתי בחש"ק בהקדמה סימן י"ג, ולזה אמר דידין למפלח למאריהון שזו היא העבודה ההגונה בתשלום כונת הבורא בבריאת האדם ונתינת התורה, אמנם השאר אינם יודעים גמר העבודה ועובדים ולא ככל כונת הבורא בבריאת האדם ונתינת התורה להם, הב' הדבור היוצא מפייהם בתפלה ותורה וכיוצא (או ריקר).

⁷⁷⁰ דהיינו אזכרות המיוסדות בתפלה וברכותיה, ובברכות דק"ש ובכל שבח ושיר וברכת הנהנין וכל שאר ברכות, ידע שסוד ההזכרה יסודה שם יד"ו"ה והזכרתה שם אדני"י כדי לחבר קב"ה ושכינתיה בכונה, והיינו אומרו אזכרות דקב"ה ושכינתיה בכונה, ירצה בכונת הייחוד, עוד אפשר שיש אזכרות בשמהן שעולים במדרגות עליונות, ויש פרטיות בבחינה זו או בזו יכון בכל אחד ואחד בבחינתו, והיער כונת ההזכרות בפרטות (אור יקר).

⁷⁷¹ נוסף עוד "ולחברא לון" לת"ת ולמלכות בקול דק"ש ובצלותא בדבור דרך כלל דאינון תרין שמהן יאהדונה"י דהיינו יה"ה אדני"י כלל כל מציאות התפילה וק"ש וברכותיה, קול יהו"ה, דבור אדני"י, אמנם יש בקול כמה בחינות כמה שמות עניינים ויש בדבור כיוצא בו כמה שמות ובחינות ועניינים כנזכר (אור יקר).

⁷⁷² הענין שיסוד הכל ושורש לכל דרך כלל הם יהו"ה קול דק"ש, אדני"י דבור דצלותא, והיינו יחוד אחד הכולל כל המציאות כולו, ובייחוד הבולל הזה יתפרטו ענפים דהיינו כמה ייחודים פרטיים שיש בכל הזכרה והזכרה, ובכל שם ושם, ובסודות הרמוזים בכתובים, ולזה אמר דבהון כלילין כל הוויין, והענין שבשם זה המורה על ת"ת ומלכות הם כלולים כל ההויות שהם עשר הויות שבעשר ספירות כדפירשתי בספ"ר, ועוד כמה הויות פרטיות כעין י"ב צירופים שפירשתי בספ"ר שער פרטי השמות, וכעין ע"ב הויות שפירשנו שם, וכינויים הם מלות התורה כי כל התורה הם שמותיה דהיינו כינוייו, שאין תיבה בכל התורה שלא תהיה כעוי לספירה או לספירות רבות (אור יקר).

⁷⁷³ לא שנאן כסדרן לא ממטה למעלה ולא ממעלה למטה, מפני שהחוויות פשיטא שהם נכללות בשם בן ארבע שהוא הוא עצם שם בן ארבע, וכן כינויים מפני שכל המלות כינויים לשם בן ארבע, אבל שמות כולם נראה מחודש יותר, ולא זו אף זו קתני, אין צריך לומר הויות שהרי שם בן ד' עצם ההויות אלא אפילו הכינויים כולם כלולים בשמות אלו, ואין צריך לומר כינויים שכל התורה כולה כינויים לשם בן ארבע אלא אפילו עשר ספירות דהיינו עשר שמות, ורצה בזה להורות לנו כי גם מה שלא כתוב בחבור הזה, מה שיתחדש בייחודם בביאור פרטי התפילות וייחוד ק"ש הכל נכלל בייחוד העליון ומועיל הכונה אליו, שאין לד פרט קטן או גדול שלא יוכלל בייחודם (אור יקר).

⁷⁷⁴ הם עשר שמות שאינם נמחקים שהם נשמות לכינויים, וכסאות להויות, וההויות נשמות לנשמות, והכל נכלל בשם בן שמנה אותיות המורכב משם יהו"ה ומשם אדני"י, ואפשר הטעם מפני ששם בן ארבע הוא סוד עשר ספירות ממעלה למטה באור ישר, ושם אדני"י הוא סוד עשר ספירות ממטה למעלה בסוד אור חוזר, והנה נכללו בשני שמות אלו כל סוד האצילות כלליו פרטיו ועמודיו ואדניו, ומה גם בסוד הייחוד, לכך הוא הכל ובו נכלל הכל (אור יקר).

⁷⁷⁵ עי' לש"ו הקדו"ש מב ע"ד, תחילת הכוונה מוכרח להיות דווקא לשם הו"ה ואם בא להוסיף בכוונה יכול להוסיף שהוא עצמות א"ס יחיד פשוט המתגלה בשם זה, ומכאן רואים שתחילת הכוונה בכל האזכרות הו"ה אדני"י והם נעשים משולבות ע"י אור א"ס שבהם כי א"ס עצמו נתגלה בשם הזה הנכתב בהו"ה ונקרא באדני"י ע"י התלבשו ויחודו באצילות כדי לברוא העולמות ולקבל העבודה מברואיו.

שעה"כ

תרגום: קום אליהו הנביא לכבוד הקב"ה ושכינתו, ויתעוררו עמך שאר הנביאים, ועשה לו קן בחבור הזה, ולכל המחנות שהולכים מגורשים אחר הקב"ה ושכינתו, לחברם בחבור הזה, שתמצא בו מנוחה למחנות הללו של הנשמות, שהולכים מגורשים מהשכינה, שהיא יחידה "איכה ישבה בדד", ולהמצא בו מנוחה למחנות הקב"ה, שנאמר בהם "הן אראלם צעקו חוצה מלאכי שלום מר יבכיון", ואין שלום אלא הקב"ה.

קום לחברם בחבור הזה, שהרי כשיש בישראל משכילים מאלו שנאמר בהם "והמשכילים יזהירו כזוהר הרקיע", זה שנקרא ספר הזהר, שיודעים לעבוד את רבונם, ולהוציא אזכרות של השמות של הקב"ה ושכינתו בכוונה, ולחברם בקול של קריאת שמע ובדיבור של תפלה, שהם שני השמות יאהדונה", שבהם כלולים כל ההיות והכנויים ועשר הספירות, כמה מלאכים שהם חיות המרכבה, ושרפים ואופנים וכל עשר הכתות, שכלולים בהם, שמשמשים את עשר הספירות כולם, ופניהם וכנפיהם פרודות לפיו כנגד האזכרות הללו, שהן יאהדונה", בין בקריאת שמע בין בתפלה, בין בשירות ותשבחות והודאות, שבכל אזכרה שיוציא מפיו בכל מקום ובכל דיבור, צריך לכוון הדבור באדני, וקול ביהו"ה, וליחדם כאחד ביחוד, שהוא יחיד נעלם שמחבר אותם ומיחד אותם כאחד, ובו צריך הכוונה שלא תלוי לומר בו קול ודבור אלא מחשבה.

מג. עי' זהר ח"ב פה ע"ב: ומרישא דמלכא עד ההוא אתר דשארי האי צדיק אתי חד נהרא קדישא משחא⁷⁷⁶ דרבות ואטיל בסגיאות תיאובתא בהאי ארץ⁷⁷⁷ קדישא ונטל כלא האי ארץ ולבתרא (ובתר) מהאי ארץ אתון כלא עלאי ותתאי כדכורא דא כד תיאובתיה לאתדבקא בנוקבא דאפיק זרעא דרבות מרישא דמוחא בההוא אמה ואטיל בנוקבא ומניה מתעברא נוקבא אשתכח דכלהו שייפין דגופא כלהו מתדבקן בנוקבא ונוקבא אחידא כלא כדוגמא דא תנינן כל דאשלים לעשרה קדמאי דבי כנישתא נוטל אגר כלהו רבי יוסי אומר לקבלי דכלהו:

תרגום: ומראש המלך עד אותו מקום ששורה הצדיק הזה בא נהר אחד קדוש שמן משחה ומטיל ברוב תשוקה בארץ הקדושה הזו והארץ הזו נוטלת הכל ואחר כך מהארץ הזו הכל נזונים עליונים ותחתונים כמו הזכר הזה כשתשוקתו להדבק בנקבה שמוציא זרע של רביה מראש המח באותה אמה ומטיל בנקבה וממנו הנקבה מתעברת נמצא שכל איברי הגוף כולם נדבקים בנקבה והנקבה אוחת הכל כדוגמא זו שנינו כל המשלים לעשרה ראשונים של בית הכנסת נוטל שר כולם רבי יוסי אמר כנגד כלם.

עיי"ש רנ ע"א: ואלין קיימי לאסתכלא כל אינון דמצלן צלותיהו דמקדמי לבי כנישתא ואתמנון מאינון עשרה קדמאי כדין סלקין וכתבין⁷⁷⁸ לון לעילא בגין דאלין אקרונן חברים לגבייהו דא הוא דכתיב (שם ח יג) חברים מקשיבים לקולך השמיעני: תרגום: ואלו עומדים להסתכל על כל אותם שמתפללים תפלותיהם שמקדימים לבית הכנסת ונמנים מאותם העשרה הראשונים ואז עולים וכותבים אותם למעלה משום שאלו נקראים חברים שלהם וזהו שכתוב (שם ח) חברים מקשיבים לקולך השמיעני.

עי' ברכות מז ע"ב: ואמר רבי יהושע בן לוי: לעולם ישכים אדם לבית הכנסת כדי שיזכה וימנה עם עשרה הראשונים, שאפילו מאה באים אחריו - קבל עליו שכר כולם. שכר כולם - סלקא דעתך? אלא אימא: נותנין לו שכר כנגד כולם. ועי' עוד זהר ח"א קה ע"א, וכן שם רנה ע"א. עי' זו"ח מט ע"ד: תא חזי כיון דבני נשא אשתלימו שייפוי בהוא זימנא אתתקן כל שייפא כדקא יאות כגוונא דא כיון דשכינתא אקדימת לבי כנישתא בעיין עשרה דישתכחון תמן כחדא

– מאיר הכוונה –

גם בתפילה שהוא בקול ודיבור ובזו"ן צריך להעלות בהכוונתו למעלה למעלה עד רום המעלות כי אין לזו"ן אלא מה שנמשך להם מלמעלה כי הם כולם א' (דע"ה ח"ב קלח ע"ב) ⁷⁷⁶ פי' שיסוד עולה בסוד הדעת ומושך הטיפה מן המוח, שהם מוחין דאו"א הנקרא שמן, שגם אימא נקרא שמן על שם אבא כנודע (מ"מ).

⁷⁷⁷ עי' כללים ח"א נג ע"ג הובא בעמוד הקודם.
⁷⁷⁸ ר"ל בסייעתא דילהון. וז"ש "בגין דאלין אקרונן חברים לגבייהו". ר"ל שמקדישין עם ישראל ביחד, כמ"ש למטה "ואלין חברים קיימי תדיר כו' ולמהוי עמי' חברים לקדשא שמא דמאריהון ולזמרא כו'". וז"ס (ברכות ט ע"ב) כל הרגיל לבא לבית הכנסת ולא בא יום א', הקב"ה משאיל בו, שנאמר מי בכס ירא ה' כו', אשר הלך חשכים ואין נגה לו, שהן החברים המאירים לו מהיכל הזה, שהוא היכל נגה, וזה הלך חשכים לסט"א, שהוא דא לקבל דא, והוא היכל הג' דסט"א, שהוא היכלא דאפיל וחשיך, כמ"ש דף רס"ד ע"ב "היכלא תליתאה היכלא דא איהו היכלא דאפיל וחשיך, ולית בי' נהורא כלל". זהו ואין נגה לו, שהוא היכל נגה הזה, דלית (ביה) נהורא כלל (יהל אור).

שְׁעָה"כ

וישתלים מה דישתלים לבתר דיתתקן כלא ובמה הוא תיקונא דכלא כד"א ברב עם הדרת מלך וע"ד עמא דאתיא לבתר כן כלהו תיקונא דגופא וכד אתת ואקדימת שכינתא ובני נשא לא אתיין כחדא כדקא יאות קב"ה קארי מדוע באתי ואין איש מאי ואין איש דלא מתתקני שייפי ולא אשתלים אין איש ודאי ובג"ד ואין איש דייקא ות"ח בשעתא דגופא אשתלים לתתא קדושה עילאה אתיא ועאל בהאי גופא ואתעביד תתאה כגוונא דלעילא ממש וכדין כלהו בעיין דלא יפתחון פומא במילי דעלמא בגין דהא קיימי ישראל בשלימו עילאה ומתקדשי בקדושה עילאה זכאה חולקהון תרגום: בא וראה כיון שבני אדם נשלמו איבריו באותו זמן התתקן כל איבר כראוי כמו כן כיון ששכינה מקדימה לבית הכנסת צריכים להמצא שם עשרה יחד וישתלם מה שישתלם אחר שיתקן הכל ובמה הוא התקון של הכל כמו שנאמר (משלי יד) ברב עם הדרת מלך ועל כן העם שבא אחר כך כלם תקון הגוף וכשבאה השכינה ומקדימה ובני אדם לא באים יחד כראוי הקדוש ברוך הוא קורא (ישעיה נ) מדוע באתי ואין איש מה זה ואין איש שלא מתקנים האיברים ולא משתלם אין איש ודאי ומשום זה ואין איש דוקא ובא ראה בשעה שהגוף נשלם למטה הקדשה העליונה באה ונכנסת בגוף הזה ונעשה התחתון כמו העליון ממש ואז כלם צריכים שלא יפתחו פה בדברי העולם משום שהרי עומדים ישראל בשלמות עליונה ומתקדשים בקדשה עליונה אשרי חלקם ועי' תולעת יעקב (סוד התפילין): עשרה ראשונים הם כנגד עשרה מאמרות שבהם נברא העולם והם תשלום הקדושה, ולסוד זה ארז"ל (מגילה כא ע"ב) כל דבר שבקדושה אינו בפחות מעשרה, והבאים אחר עשרה ראשונים אינם אלא משום ברב עם הדרת מלך, שכבר נשלמה הקדושה בעשרה ראשונים בדוגמת עשרה עליונים. ועי' עמק המלך (ש"ה פל"ד): זהו אמרם ז"ל בפרקי אבות [ה' ב'], 'עד שבא אברהם אבינו ע"ה וקבל עליו שכר כלם' והוא כמו אצל הראשון שבא לבית הכנסת מקבל שכר כנגד כלם. רצה לומר שהוא [אברהם] מקור השפע, והוא אוהב נאמן לשכינה, ונעשה מרכבה אליה, בעומדו תכף תחתיה. והאחרים עומדים תחתיו, נמצא שהם מוכרחים לקבל על ידו, ואור שפע רוחני אינו חסר כלום, לו ולהם, וזהו סוד אמרם ז"ל, 'זכה נוטל חלקו וחלק חבירו בגן עדן' [חגיגה ט"ו א'] כי הוא נעשה מקור השפע המגיע לחבירו, זה נהנה וזה לא חסר, וזכה אל גוף הנשמה, שהוא ראש ועיקר, אל הענפים המתיחדים ומסתעפים, לקבל מהגוף.

ג ע"ג

מד. עי' זהר ח"ג רסה ע"א: אמר ר"ש בשעתא דב"נ אקדים בפלגות ליליא וקם ואשתדל באורייתא עד דנהיר צפרא⁷⁷⁹ בצפרא⁷⁸⁰ אנח תפילין ברישיה ותפילין ברשימא קדישא בדרועיה⁷⁸¹ ואתעטף⁷⁸² בעטופא דמצוה ואתי לנפקא מתרעא דביתיה אערע במזוזה רשימא דשמא קדישא בתרעא דביתיה ארבע מלאכין⁷⁸³ קדישין מזדווגן עמיה ונפקין עמיה מתרעא דביתיה ואוזפי ליה⁷⁸⁴ לבי כנישתא⁷⁸⁵ ומכרוזי קמיה הבו יקרא⁷⁸⁶ לדיוקנא דמלכא קדישא⁷⁸⁷ הבו

- מאיר הכוונה -

⁷⁷⁹ בפלגות ליליא וקם ואשתדל באורייתא עד דנהיר צפרא" נמחק באור יקר.

⁷⁸⁰ עי' לקמן שא ע"א.

⁷⁸¹ היינו י"ד של יד שהוא י"ד של שד"י כעין י"ד של ברית מילה (אור יקר). נלע"ד לפי שהמוחין דנוקבא הם מהמוחין דזעיר לכך קראם רשימא לפי שאינם מוחין ממש כמו של זעיר (מ"מ"ט).

⁷⁸² עם היות שהקדים תפילין לציצית אין הכרח לסדר הנחתן כמו שכתב בפרשת במדבר (אור יקר).

⁷⁸³ לא נתבאר שמם ואפשר שהם מיכאל גבריאל אוריאל רפאל שהם מרכבת יצר הטוב כדפירשו ברעיא מהימנא (אור יקר), פי' כנגד תפילין של יד ושל ראש וציצית ומזוזה (מ"מ).

⁷⁸⁴ לשומר עד (אור יקר).

⁷⁸⁵ שנכנס בתוך השכינה שהיא אויר בית הכנסת כנודע (אור יקר).

⁷⁸⁶ שלא יפגעו בו החצונים שהאויר מלא מהם (או ריקר).

⁷⁸⁷ צלם אלהים (אור יקר).

פעה"כ

יקרא לבריה דמלכא⁷⁸⁸ לפרצופא יקרא דמלכא רוחא קדישא שריא עליה⁷⁸⁹ אכריז ואמר ישראל אשר בכ אתפאר:

תרגום: אמר רבי שמעון בשעה שהאדם מקדים בחצות הלילה וקם ועוסק בתורה עד שמאיר הבוקר בבוקר מניח תפלין בראשו ותפלין ברושם קדוש בזרועו ומתעטף בעטוף של מצוה ובא לצאת משער ביתו פוגש את המזוזה רושם הקדוש בשער ביתו ארבעה מלאכים קדושים מזדווגים עמו ויוצאים עמו משער ביתו ומלאים אותו לכיבוד ומכריזים לפניו תנו כבוד לדמות המלך הקדוש תנו כבוד לבן המלך לפרצוף היקר של המלך הקדוש רוח קדושה שורה עליו מכריזה ואומרת ישראל אשר בכ אתפאר.

ועי"ש שא ע"א (שהוא זו"ח פה ע"א): א"ר נהוראי אסהדנא על מאן דנפק מתרע ביתיה בעיטופא דמצוה ותפלין בראשו בשעה דנפיק בין תרין תרעין אזדמנא שכינה עליה ותרין מלאכין דקיימין עליה חד מימינא וחד משמאלא וכולהון מלוין ליה עד בי כנישתא ומברכין ליה וחד מקטרגא דאיהו קיימא קמי פתחי דבר נש אזיל מבתריהו ועל כרחיה אתיב ואמר אמין⁷⁹⁰.

תרגום: אמר רבי נהוראי אני מעיד על מי שיוצא משער ביתו בעטוף של מצוה ותפלין בראשו בשעה שיוצא בין שני השערים מזדמנת עליו שכינה ושני מלאכים שעומדים עליו אחד מימין ואחד משמאל וכלם מלוים אותו עד בית הכנסת ומברכים אותו ומקטרג אחד שעומד לפני פתחי האדם הולך מאחריהם ועל כרחו משיב ואומר אמין.

מה. ע"י זהר ח"ג קצא ע"ב: ומנו אברהם דכתיב (תהלים מב ט) יומם יצוה יי' חסדו⁷⁹¹ וכתיב אם לא בריתי יומם ולילה יומא דכל יומין⁷⁹² כלילין ביה יומא דשאר יומין איהו שאר כל יומין ודאי ועל דא אקרי יומם ולא יום ובג"כ (שמות יג כא) הולך לפניו יומם הוא אזיל ביממא וכלה אזלת בליליא דכתיב ולילה בעמוד אש להאיר להם דא כלה כל חד כדקחזי ליה ואתון חברייא יומם ולילה יהא קמיכו בכל שעתא נשקוהו וברכוהו כמלקדמין ואזלו:

תרגום: ומיהו, אברהם, שכתוב "יומם יצוה ה' חסדו", וכתוב "אם לא בריתי יומם ולילה", יום שכל הימים כלולים בו, יום של שאר הימים הוא, שאר כל הימים בודאי, ועל זה נקרא "יומם" ולא "יום", ומשום זה הולך לפניו יומם, הוא הולך ביום, והכלה הולכת בלילה, שכתוב "ולילה בעמוד אש להאיר להם", זו כלה, כל אחד כראוי לו, ואתם חברים יומם ולילה יהיה לפניכם בכל שעה, נשקוהו וברכוהו כמקדם והלכו.

- מאיר הכוונה -

⁷⁸⁸ נשמה מזווגא דקב"ה ושכינתיה (אור יקר).

⁷⁸⁹ על ידי התפלין (אור יקר).

⁷⁹⁰ ע"י תז"ח מה ע"א: ועוד אי זכה בר נש איהו עזר אימתי בליל שבת דאזפין תקין מלאכין לבר נש דא יצר הטוב ודא יצר הרע אי זכה יצר הטוב מברך לבעל הבית ולאנתתה וכל דילה ויצר הרע איהו עוזר לה בעל כרחה ועונה אמן ואי לאו איהו כנגדו ולייט לה ולכל דילה ובגין דא אתקרי לוט דאיתי לוטין על ההוא בר נש ועל ביתה ואיהו אעיל קטטה בביתה הדא הוא דכתיב ויהי ריב בין רועי מקנה אברם ובין רועי מקנה לוט

בהגר"א: אימתי בליל שבת - זמן הזיווג איש ואשה לכן אוזפין תרין מלאכין זר"נ כמש"ו ולכן הוא מברך לבע"ה ולאנתתיה נגד שני דרגין דילהון וז"ש. מברך לבע"ה כו' והוא שנאמר ויעל כו' הוא ואשתו וכל אשר לו. דלייט כו'. כמ"ש בגמ':

⁷⁹¹ ענני כבוד הם מחסד וכמבואר בזוה"ק (פ' אמור דף קג, ופ' בלק קצא ע"ב) כי הם בסוד הכתוב (תהלים מב ט) יומם יצוה ה' חסדו, והיו הם פריסת אור מהאור קדמאה, אשר עליה נאמר (בראשית א ד) וירא אלהים את האור כי טוב, כמ"ש בזוה"ק (פ' בראשית מו ע"א). והיו הז' ענני כבוד מהז' חסדים המקיפים, ובסוד (שיה"ש ב ו) וימינו תחבקני כמ"ש הרב בכוונת סוכות (דף קד ע"ד ע"ש דרוש ד), ומשום שהם מבחי' חסדים גדולים לכן באו הם בנקל ולא עבר עליהם שום תלאה כלל (דע"ה ח"ב קלג ע"ד).

⁷⁹² אין אחד מהר"ק מקבל אור הא"ס אלא רק ע"י אור החסד, והוא יומא דכולא יומין וכמ"ש בזוה"ק (בראשית מו ע"א ופ' אמור קג ע"ב ופ' בלק קצא ע"ב), והרי משתמש אור א"ס בספי' החסד להתגלה על ידו בכל הו"ק כולן, ולכן נקרא הוא בערכם בשם כהנא רבא (דע"ה ח"ב קד ע"א), בהגיעו להיסוד הנה יצא אז ונתגלה מהיסוד, ובסוד החסד שנתגלה בפומיה דאמה שאמרו באד"ר (קמב ע"א) ואותו החסד הוא אור המ"ה דהתיקון אשר על ידו נתקנו כל מעשה בראשית, והוא סוד מ"ש (תהלים פט ג) עולם חסד יבנה, שהוא החסד שנתגלה ביום ראשון, וכמ"ש בזוה"ק (בראשית מו ע"א) ההוא יום דנפיק אור קדמאה אתפשט בכלהו יומי כו', יומא קדמאה אזיל עם כלהו כו' (וע' ח"ג קג רע"ב וקצא ע"ב ובהגר"א בתיקונים עה ע"ג) (כללים ח"א נז ע"א, ועי' כללים ח"ב עג ע"ב).

שְׁעָה"כ

ועיי"ש קג ע"ב: בסכות תשבו (ויקרא כג מב) חסר⁷⁹³ ודא עננא חד דכלהו קשירין ביה דכתיב (במדבר י לד) כי ענן יי עליהם יומם⁷⁹⁴ וכתיב (במדבר יד יד) ובעמוד ענן אתה הולך לפנייהם⁷⁹⁵ יומם דא הוא עננא דאהרן דאקרי יומם דכתיב (תהלים מב ט) יומם יצוה יי חסדו עננא חד נטיל עמיה חמש אחרנין⁷⁹⁶ ואינון שית ועננא אחרא דכתיב (שם) ובעמוד אש לילה דא נהרא להו לישראל מנהירו דאינון שית⁷⁹⁷:

תרגום: בסכת תשבו חסר, וזה ענן אחד שכולם קשורים בו, שכתוב כי ענן ה' עליהם יומם, וכתוב ובעמוד ענן אתה הולך לפנייהם. יומם זהו עננו של אהרן שנקרא יומם, שכתוב (יומם יצוה ה' חסדו, ענן אחד נוטל עמו חמשה אחרים, והם ששה. וענן אחר שכתוב ובעמוד אש לילה, זה האיר לישראל מהאור של אותם הששה.

ע"י תיקון ע"א: וכלא אתכליל בשביעית דאיהי מלכות ה'שביעי ה' ודאי בכל שביעיות כלילא ואיהי ה' דיום הששי יום דא צדיק⁷⁹⁸ עליה אתמר והיה ה' למלך על כל הארץ וגו' (זכריה יד ט) איהו יום הששי ויום השביעי יום דכלהו יומין ועליה אתמר (רות ג יג) שכבי עד הבקר ודא הוא בקר דאברהם דכתיב וישכם אברהם בבקר וישכם (בראשית יט כז) לפורקנא וביה הבקר אור דאתמר ביה (משלי ו כג) ותורה אור והאי איהו אור דאתמר ביה (שמות י כג) ולכל בני ישראל היה אור ואיהו פסח דרועא ימינא וביה עתידין ליגאל

תרגום: והכל נכלל בשביעית שהיא מלכות, השביעי, ה' ודאי, כלולה בכל השביעיות. והיא ה' של יום הששי. יום זה צדיק, עליו נאמר "והיה ה' למלך על כל הארץ וגו'", הוא יום הששי. ויום השביעי, היום של כל הימים, ועליו נאמר "שכבי עד הבקר", וזהו בקר של אברהם, שכתוב "וישכם אברהם בבקר", וישכם לגאולה, ובו "הבוקר אור", שנאמר בו "ותורה אור". וזהו האור שנאמר בו "ולכל בני ישראל היה אור", והוא פסח, זרוע ימין, ובו עתידין להגאל.

בהגר"א: יום דא צדיק - ור"ל הששי דא צדיק, והיא אתכלילת ביה כנ"ל, אבל יום הוא חסד, דהוא יום דכלא יומין, ולכן אתמר בששי יום, וכן בשביעי יום, וכן בכלהו, ועליה אתמר והיה כו' ביום ההוא, דהוא יום הנ"ל, דעולם חסד יבנה (תהלים פט ג), חסד ה' כו', כנ"ל. ואמר עלי אתמר שכבי כו', על ההוא יום כנ"ל (סה ע"ב), ורזא דמלה חי ה' שכבי עד הבקר ודא בקר כו' כמ"ש כאן. וענין יומא דכולא יומין⁷⁹⁹ שאמר כאן ובזוהר בכמה מקומות על החסד⁸⁰⁰, ואמר דאזיל בכלהו, כי יום נק' ע"ש האור, כמ"ש ויקרא אלקים לאור יום, ואור הוא בחסד, וכל ו"ק שנק' יום, ע"ש שמקבלין החסדים על ידו, ה"ח, ונק' כל א' יום באורו, וזהו יום דכתיב בכל מעשה בראשית, וערב מתייחד ביום, ביחודא שמקבלת ממנו, להמתיק גבורות שלה. אבל אין

- מאיר הכוונה -

⁷⁹³ פ' למדנו בחסרון הו' כי הסכה העיקרית הוא הראשון כי הו' טפלים לו כי הוא כולל כלם והרי כמו שאמר בסכה אחת תשב ואני מעלה עליך כאילו ישבת בכל הז' סכות כי הראשון הוא העיקר ולכן בסכת לשון רבים חסר ו' כאלו כתיב בסכה א' לשון יחיד (רח"ו).

⁷⁹⁴ שהוא לשון יחיד, שהכוונה על החסד העיקרי שהוא הראשון, ומכל מקום יש רמז נכון במספר שם ענן, כי הנה יש שתי בחינות, האחת היא של החסד הראשון והשניה של השאר הקשורים בו. והנה ב' פעמים סכ"ה גי' ענ"ן, הרי שרומז לשני מיני חסדים (רמ"ז).

⁷⁹⁵ היא השכינה הנקראת אתה, ובפרט בהיותה מאירה מאור החסדים, דכתיב בחסד (תהלים קי, ד) אתה כהן לעולם. ויצדק אומרו אתה הולך, כי הוא כנגד נ"ה שבהם ההליכה. ועל של זעיר אמר עליהם, שהם העליונים (רמ"ז).

הרב (בסוף שער השמות), כי אין אחד מהו"ק מקבל אור הא"ס אלא רק ע"י אור החסד, והוא יומא דכולא יומין וכמ"ש בזוה"ק (בראשית מו ע"א ופ' אמור קג ע"ב ופ' בלק קצא ע"ב), והרי משתמש אור א"ס בספי' החסד להתגלה על ידו בכל הו"ק כולן (בהגר"א בתיקונים עה ע"ג.)

⁷⁹⁷ דבר זה נתבא' בפ' יתרו (סח ע"ב) ובפ' תרומה (קלט ע"ב). והענין הוא כי אין הבינה עלאה מתלבשת ומתפשטת תוך ז"א אם לא על ידי שתתלבש תחילה בחסד שבה, אשר הוא השורש אל כו החסדים, ולכן חסד הזה נקרא יומם דכליל כולהו שית יומין, כי החסד הוא יום והגבורה לילה. ועל ידי החסד הזה, מאירה הבינה בכל מה שתחתיה, ואי אפשר להיות זולתו, ועל החסד הזה נאמר נאם ה' לאדוני שב לימיני, כי האדון היא הבינה. אשר נאמה ואמרה לאברהם שהוא מדת החסד שב לימיני שהוא החסד שלה בקו ימין שבה הנקרא יומם. ואברהם הוא החסד המקבל תחילת הכל מן החסד שהוא ימין הבינה הנקרא יומם כנז' וזמ"ש שב לימיני רוצה לומר שיקבל אברהם מימין שלה הנקרא יומם (שער מאמרי רשב"י).

⁷⁹⁸ יום דא צדיק נמחק בגר"א ובמקומו איתא דא צדיק יום.

⁷⁹⁹ ע"י מבו"ש לב ע"א וע"ח שער הזווגים ה', אמנם בשער מאמרי רשב"י י"ח ע"א שזהו חסד פרטי, וע"י פת"ש עקודים א' שמשווה אותם יחד.

⁸⁰⁰ ח"א מו ע"א ח"ג קג ע"ב קצא ע"ב (לש"ו).

שְׁעָה"כ

נק' יום, כי היא מסט' דגבורות, ולחשך קרא לילה (בראשית א ה), רק בחיבורה בו נק' יום שלם, ע"ש הדכורא, רק אור הלבנה בלילה. אבל לע"ל, והיה אור הלבנה כאור החמה (ישעיה ל כו), והיה לעת ערב יהיה אור (זכריה יד ז), שגם היא תקבל החסדים⁸⁰¹, וכנ"ל עולם חסד יבנה, חסד ה' מלאה הארץ. ולכן ביום השביעי, אין לילה כלל, וכמו בשבת בראשית, שהיה האור משמש⁸⁰². וביום הששי, שתלך הה"א ותתקשר בחסד ע"י הוא"ו, ניתוסף ה' ביום הששי, והוא כביאתו וקיבוץ גליות. אבל אח"כ, יום השביעי כנ"ל. וז"ש וביה הבקר אור, דמסטריה אור, וזהו וישכם אברהם בבקר דיליה, כנ"ל:

ועי' ע"ח שער הזווגים פרק ה: ועתה צריך ליתן טעם למה באות יו"ד נעלמת בינה ונגלית החכמה, ובאות ה' נגלית הבינה ונעלמת החכמה. והענין כמ"ש בדרוש אחר (שער א"א פרק ח), כי ב' כתרים דא"א הם בגרון א"א, אשר שם הוא בחי' בינה דא"א⁸⁰³. גם בארנו⁸⁰⁴ בפ' (תהלים מב ט) יומם יצוה ה' חסדו, כי יש ב' מיני חסד⁸⁰⁵, א', הוא חסד עליון אחר הבינה, אשר מקום זה הוא ברישא דכתפין דא"א, קודם התפשטות והתחלקות הב' זרועות, ושם הוא מקום החסד העליון הנקרא יומא דכולהו בס"ה⁸⁰⁶, ע"כ.

עי' זו"ח לג ע"א: ולא כמא דחשבין טפשיין דקב"ה עביד עבידתא או טרח למעבד עבידתיה ונח ביומא שביעאה כבר נש דטרח בעבידתיה ולבחר דסיים נח ח"ו אלא בכל זמנא דשכינתא איהי בגלותא אתמר בה ולא מצאה היונה מנוח דלא אשתכח צדיקא דיהא לה נייחא ביה ונייחא דילה אינון צדיקיא דנחתת בהון כגון אברהם ואהרן וזרעיה יצחק ודוד וזרעיה יעקב ושלמה וזרעיה ועלייהו אתמר ויכל אלקים ביום השביעי וישבות ביום השביעי ויברך אלקים את יום השביעי ויקדש אותו

יומא דכלהו נייחא דכלהו יום השביעי משה כליל כלהו ביה נח שכינתא מכלהו ודא איהו וישבות ביום השביעי שביתה דאלקים ודאי דאיהי שכינתא ולא אמר וישבות ה' דאימא איהו דטרחא בבנין הה"ד ובפשעיתם שולחה אמכם

תרגום: ולא כמו שחושבים הטפשים, שהקב"ה עשה מלאכה, או שטרח לעשות מלאכתו, ונח ביום השביעי, כמו אדם הטורח במלאכתו, ואחר שסיים נח, חס ושלום, אלא בכל זמן שהשכינה היא בגלות, נאמר בה ולא מצאה היונה מנוח שלא נמצא לה צדיק שיהיה לה מנוח בו, והמנוחה שלה הם הצדיקים, שיוודת בתוכם, כגון אברהם ואהרן וזרעם, יצחק ודוד וזרעם, יעקב ושלמה וזרעם, ועל אלו נאמר ויכל אלהי"ם ב"יום" (השביעי, וישבות ב"יום" השביעי, ויברך אלהי"ם את "יום" השביעי ויקדש אותו)

יום של כלם, מנוחת כלם, יום השביעי [כנגד] משה, הכולל את כלם, כי יש מנוחה להשכינה מכלם, וזהו [נאמר] וישבות ביום השביעי, השביתה של אלהי"ם ודאי, שהיא השכינה, ולא אמר וישבות יהו"ה, כי האם שהיא טורחת עם הבנים, זהו נאמר ובפשעיתם שולחה אמכם

- מאיר הכוונה -

⁸⁰¹ עי' בהגר"א בספרא דצניעותא יא ע"א ד"ה וזהו סוד השבת, אלא ששבת אינה חוזרת לשרשה אל בינה, אלא בינה מאיר לה שלא ע"י ר"ק, ששת ימי המעשה, והיא שוה לגביה.

⁸⁰² עי' ב"ר (פ"א סי' ב): וימנע מרשעים אורם וזרוע רמה תשבר ומניין שהתקינה לצדיקים לעתיד לבא שנאמר (משלי ד) ואורח צדיקים כאור נוגה הולך ואור עד נכון היום ר' לוי בשם רבי זעירא אמר ל"ו שעות שימשה אותה האורה שנים עשר של ערב שבת וי"ב של לילי שבת וי"ב של שבת כיון ששקעה החמה במ"ש התחיל החושך ממשמש ובא ונתירא אדם הראשון שנאמר (תהלים קלט) ואומר אך חשך ישופני ולילה אור בעדני אותו שכתוב בו הוא ישופך ראש ואתה תשופנו עקב בא להזדווג לי מה עשה הקב"ה זימן לו שני רעפים והקישן זה לזה ויצא מהן אור ובירך עליה הה"ד (שם) ולילה אור בעדני מה בירך עליה בורא מאורי האש אתיא כשמואל דאמר שמואל מפני מה מברכין על האור במוצאי שבת מפני שהיא תחלת ברייתה.

⁸⁰³ עי' שם בגליונות הלש"ו שר"ל ישסר"ת שבא"א כמו"ש באנ"כ ח'.

⁸⁰⁴ שער כה פרק ב כללי חו"ג אות ח'.

⁸⁰⁵ א' הוא החסד הפרטי שהוא בזרוע ימין, ואח"כ הגבורה הולכת בזרוע השמאלית, וכן כיוצא, עד שנגמרים הה"ח להתפשט בהוד דא"א. ויש חסד גדול מכולם אשר הוא נמשך מדכורא דא"א, שהוא החכמה שבו, והחסד של זו החכמה יורד למטה עד הבינה שהוא הגרון. והענין כי כל שפע מזון וחיות ואכילה הנמשך לתחתונים הוא ע"י החסד דדכורא, שבו מתלבש השפע, ואז החסד עצמו מלביש השפע והוא ויורד ונותן לבינה, והבינה נותנת לעולמות שתחתיה ע"י התלבשות אותו החסד הנק' יומם, יומא דכולהו, וכמ"ש בפ"ב ענין השפע הזה וענין האכילה הזו התלבש בחסד, ועי"ש היטב כדי שתבין כל מה שנבאר לך כאן (מבו"ש).

⁸⁰⁶ פרשת אמור קג ע"ב ופרשת בלק קצא ע"ב (לש"ו)

שְׁעָה"כ

ע"י בהגר"א על ספד"צ ה ע"ב: אלא נ"ל כי כל הז' תקונין הן בגולגלתא, שהוא כתר של א"א, ולא חשיב מוחא שהוא חכמה, ספירה אחרת, וכן בכל א"ר וא"ז חשיב גלגלתא לרישא חדא, ומ"ס לרישא, ואמר לקמן (ח ע"א) ותליין בשבעה דגלגלתא, ובו מתלבש חסד דרדל"א כידוע, וידוע שחסד הוא יומא דכלהו יומין⁸⁰⁷, ובו נכלל כל הז"ס, לכן נכלל בו שבעה תיקונין, וכן נכלל בו י"ג תיקונין דדיקנא ג"כ, מחסד דכליל בו י"ג מדות, שכולן הן חסד, כמ"ש בתז"ח (דף עה ע"ב ט ע"א)) ל"ג מכילין דכלילין בחסד כו' ע"שנ.

מו. ע"י זהר ח"א יא ע"א: תא חזי עיטא לבר נש כד איהו סליק בליליא על ערסיה בעי לקבלא עליה מלכותא⁸⁰⁸ דלעילא בלבא שלים ולאקדמא לממסר קמיה פקדונא דנפשיה⁸⁰⁹ ומיד אשתזיב מכל מרעין בישין ומכל רוחין בישין ולא שלטין עליה⁸¹⁰ ובצפרא קם מערסיה בעי לברכא למאריה ולמייעל לבייתיה ולמסגד קמי היכליה בדחילו סגיא⁸¹¹ ובתר כן יצלי צלותיה ויסב עיטא מאינון אבהן קדישין דכתיב (תהלים ה ח) ואני ברוב חסדך אבא ביתך אשתחוה אל היכל קדשך ביראתך הכי אוקמוה לא לבעי ליה לבר נש לאעלא לבי כנישתא אלא אי אמליך בקדמיתא באברהם יצחק (ויעקב) בגין דאינון תקינו צלותא לקמי קב"ה הה"ד ואני ברוב חסדך אבא ביתך אשתחוה אל היכל קדשך אברהם⁸¹² אשתחוה אל היכל קדשך ודא יצחק ביראתך דא יעקב⁸¹³ (ביראתך דא יצחק)⁸¹⁴ ובעי לאכללא לון ברישא⁸¹⁵ ובתר כן ייעול לבי כנישתא⁸¹⁶ ויצלי צלותיה כדין כתיב (ישעיה מט ג) ויאמר לי עבדי אתה ישראל אשר בך אתפאר.

תרגום: בא וראה עצה לאדם, כשהוא עולה בלילה על מטתו, צריך לקבל עליו את המלכות שלמעלה בלב שלם, ולהקדים למסור לפניו את פקדון נפשו, ומיד נצול מכל המחלות הרעות ומכל הרוחות הרעות, ולא שולטים עליו. ובבוקר, קם ממטתו, צריך לברך לרבנו, ולהכנס לביתו, ולהשתחוות לפני היכלו ביראה רבה, ואחר כך יתפלל תפלתו. ויקח עצה מאותם האבות הקדושים, שכתוב "ואני ברוב חסדך אבוא ביתך אשתחוה אל היכל קדשך ביראתך". כך פרשוה, שאדם צריך שלא להכנס לבית הכנסת אלא אם נמלך בתחילה באברהם יצחק ויעקב, משום שהם תקנו התפלה לפני הקדוש ברוך הוא. זהו שכתוב "ואני ברוב חסדך אבוא ביתך" זה אברהם, "אשתחוה אל היכל קדשך" זה יצחק, "ביראתך" זה יעקב. וצריך להכלילם בראש, ואחר כך יכנס לבית הכנסת ויתפלל תפלתו. אז כתוב "ויאמר לי עבדי אתה ישראל אשר בך אתפאר".

ג ע"ד

- מאיר הכוונה -

⁸⁰⁷ וצ"ב, שכן נתבאר כאן דמיירי בגלגלתא וביאר רבינו שמתלבש בו חסד דרדל"א. אמנם ע"י לקמן ו ע"א, שז"ת דבינה דרדל"א הוא המתלבש בגלגלתא, ואילו חסד דרדל"א אינו מתלבש אלא באוירא וצ"ע.

ובהקדם, ע"י ת"ז עה ע"ב ובהגר"א הנ"ל. והנה חסד זה אינו החסד הפרטי שבז"ת אלא התפשטות השפע מהבחינות העליונות הנקרא חסד המתפשט ביסוד דבינה (וכן משמע לקמן סוף י ע"ד, וכן משמע במב"ש לב ע"א וע"ח שער הזווגים ה').

ועתה יתיישב שפיר, שכן לקמן איירי בחסד הפרטי ואילו כאן אינו אלא החסד עליון.
⁸⁰⁸ ע"י ק"ש על המטה (מ"מ).

⁸⁰⁹ בראשית י"ט ע"ב (הערת הזוהר). בפסוק בידך אפקיד רוחי, קודם שיישן, שיש חשש שלא יקטרגו עליו מחמת עונותיו ולא תשוב נפשו אליו, אבל עכשיו, בפקדון, אין הקב"ה מועל בו ח"ו, עכ"ל הרח"ו (מ"מ).

⁸¹⁰ ע"י שעה"כ ק"ש דרוש ה: ולכן צריך לכוין במלת אחד בשם יאהדונה"י ויכוין בד' מיתות ב"ד סקילה שריפה הרג וחנק ע"ד שידעת, וז"ס הכתוב כי עליך הורגנו כל היום.

⁸¹¹ כמ"ש האריז"ל בפסוק בבית אלהים נהלך ברגש דהיינו רגשא בגופא ודחילו סגיא (רח"ו). כתב הרב בספר הכוונות (שעה"כ ג ע"ג), בכניסתו לבית הכנסת אומר בבית אלהים נהלך בהרגשה ופחד (מ"מ).

⁸¹² יומא דאזיל עם כולהו והוא רב החסדים והגדול שבכולם (רח"ו).

⁸¹³ גבורה משם יראה ממדת הדין (רח"ו).

⁸¹⁴ ר"ל שיכלול מדת אברהם ויצחק ביעקב שממזגם וזהו בכפיפת ראשו ולפ"ז צ"ל ובעא עוד וכו' ודוק וכו' הז"ח כי טעות הוא בידינו לו' פ' זה כשנכנס בב"ה שמכאן נראה בפ"י שצ"ל מקודם. א"ם (נ"א).

⁸¹⁵ ביעקב הכולל שניהם (רח"ו).

⁸¹⁶ מלכות (רח"ו).

שְׁעָה"כ

מז. הגהה סוד הקפות בית הכנסת. פסוק לעשות בהם משפט כתוב הדר הוא לכל חסידיו הללויה יום א' אחר הקפה יאמר כתוב הדר הוא לכל חסידיו הללויה ר"ת גימטריה ע"ג שהוא ס"ג עם י' אותיותיו כתוב הדר הוא ס"ת גימטריה קנ"א ב"ן לכל חסידיו הללויה ס"ת גימטריה א"ם שהוא אה"ה במלא ובמלא המלא ובפשוט יום ב' אחר הקפה יאמר לעשות בהם משפט ר"ת גימטריה ע"ב דיודין ס"ת גי תמ"ט וע"ה תן כמנין י"פ מ"ה יום ג' לעשות גימטריה תת"ו אחורים דאלהים שהוא גי' אלף תסיר ר' ישאר ת"ת וה' אותיות והכולל בהם גימטריה מ"ז הוי"ה ואה"ה יום ד' משפט גימטריה תכ"ט ע"ה גימטריה ה"פ אלהים כתוב גי' תכ"ח גי' אלהים דיודין תסיר פ"ו נשאר רי"ד וגי' מצפ"ץ תסיר פ"ו נשאר רי"ד הרי חת"ך יום ה' הדר הוא גימטריה רכ"א גימטריה י' אהיה עולה רדו וי' שמות עצמן והכולל יום ו' לכל חסידיו גימטריה קע"ח ג' היות גי' ע"ח ואדני ול"ד אותיות והכולל הרי ק' יום ז' הללויה גי' פ"ו אה"ה אדני"י ומלה זו דהללויה יכוין בכל יום ע"כ מהיחודים (נוסף בפע"ח). ועי' ספר שער היחודים - פרק טו: יחוד, לעשות בהם משפט כתוב [תהלים קמ"ט], יום א' אחר הקפה יאמר לעשות בהם משפט, ר"ת ע"ב דיודי"ן, ס"ת עם הכולל ת"ן יוד פעמים מ"ה. יום ב' אחר הקפה יאמר כתוב הדר הוא לכל חסידיו הללויה, ר"ת גימט' ס"ג ויוד אותיות, כתוב הדר הוא, ס"ת גימט' ב"ן ק נ"א, לכל חסידיו הללויה ס"ת מ"א אותיות דאה"ה [פשוט ומלא ומלא דמלא]. יום ג' לעשות בהם, לעשות הוא מספר רבוע אלקים דההי"ן גימט' תתר"א, הסר ממנו רבוע שרשו שהוא ר' ישאר תת"א, ותוסיף ה' אותיות אלקים הרי גימט' לעשות, בהם' הוא הוי"ה אה"ה. יום ד' משפט כתוב, משפט גימט' עה"כ ת"ל ה' פעמים אלקים, כתוב גימט' חת"ך, מספר אלקים דיודי"ן [ש'] תסיר ממנו פ"ו [דפשוט] ישאר רי"ד, ומצפ"ץ [הוי"ה בא"ת ב"ש] תסיר פ"ו ישאר ג"כ רי"ד, ב' פעמים רי"ד גימט' חת"ך. יום ה' הדר הוא גימט' רכ"א יו"ד פעמים אה"ה ויוד שמות והכולל. יום ו' לכל חסידיו גימט' קע"ח, ג' הוי"ת [ע"ח], ואדני"י ול"ד אותיות דמילוי המילוי ועם הכולל. יום ז' הללויה גימט' אה"ה אדני"י, ומלת הללויה תכוין בכל יום.